

Ondersteuning herziening bekostiging mbo

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	
Managementsamenvatting	3
1. Inleiding	7
2. Achtergrond	12
3. Kostenstructuur mbo	19
4. Prognose kostenontwikkeling	26
5. Conceptueel model	30
6. Huidige bekostiging	34
<i>Per variant (hoofdstuk 7 tm 11)</i>	
7. Omschrijving bekostigingsvariant (<i>Variant 1 / Variant 2 / Variant 3</i>)	<i>41 / 92 / 142</i>
8. Toetsing ontwerpeisen (<i>Variant 1 / Variant 2 / Variant 3</i>)	<i>44 / 95 / 146</i>
9. Financiële effecten (<i>Variant 1 / Variant 2 / Variant 3</i>)	<i>49 / 100 / 152</i>
10. Toetsing inhoudelijke doelen (<i>Variant 1 / Variant 2 / Variant 3</i>)	<i>62 / 111 / 172</i>
11. Gevoeligheidsanalyse (<i>Variant 1 / Variant 2 / Variant 3</i>)	<i>75 / 125 / 192</i>
A. Methodologie model DUO	221

Management- samenvatting

Managementsamenvatting (1/3)

Onderzoeksopdracht

Binnen het mbo wordt de rijksbijdrage momenteel toebedeeld aan instellingen op basis van het aantal studenten en diploma's. De afgelopen jaren is het aantal mbo-studenten gedaald en de verwachting is dat deze ontwikkeling verder doorzet. Als gevolg hiervan is de rijksbijdrage voor mbo-instellingen gedaald en ervaren mbo-instellingen met dalende studentaantallen een groeiende financiële druk. Het wordt hierdoor moeilijker om een divers en relevant onderwijsaanbod in stand te houden. De volledig variabele bekostiging creëert daarnaast een concurrentieprikkel die belemmerend kan werken voor samenwerking tussen instellingen.

Om te borgen dat het mbo toegankelijk en kwalitatief goed blijft, ook bij dalende studentenaantallen, is het ministerie van OCW een traject gestart om de verdeelsleutel van de rijksbijdrage aan mbo-instellingen bij te stellen. Bij de herziening worden zowel ontwerpisen gesteld als inhoudelijke doelen meegewogen. Deze ontwerpisen en inhoudelijke doelen zijn:

#	Ontwerpisen
1	De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen.
2	De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel . De gehele financiering van het mbo wordt in samenhang gezien. Binnen de gehele financiering blijft de mogelijkheid tot gerichte bekostiging behouden.
3	De nieuwe systematiek is uitvoerbaar .
#	Inhoudelijke doelen
1	Het mbo biedt een toegankelijk aanbod beroepsopleidingen , binnen redelijke reisafstand voor studenten.
2	Het mbo-systeem functioneert op een doelmatige manier .
3	Het mbo speelt in op de behoeften van verschillende groepen studenten .
4	Het onderwijsaanbod sluit aan op de vraag van de (regionale) arbeidsmarkt .

De scope van dit onderzoek omvat alleen de rijksbijdrage en gaat niet in op andere vormen van inkomsten van mbo-instellingen, het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo), en Caribisch Nederland. De vaststelling van het niveau van de totale bekostiging van het mbo is buiten scope van dit rapport.

Het onderzoek is verdeeld over twee fases. Deze rapportage beslaat fase 2 van het onderzoek. In de eerste fase van het onderzoek zijn 10 bekostigingsvarianten geïdentificeerd en getoetst aan de hand van door OCW bepaalde ontwerpisen en inhoudelijke doelstellingen. OCW heeft op basis van de fase 1 rapportage drie bekostigingsvarianten samengesteld voor verdere analyse in fase 2 en deze nader geoperationaliseerd. PwC is gevraagd om de door OCW geselecteerde en geoperationaliseerde bekostigingsvarianten te analyseren en te toetsen aan de door OCW gedefinieerde ontwerpisen en inhoudelijke doelen. Andere operationalisaties van de bekostigingsvarianten resulteren mogelijk in een andere uitwerking en kunnen leiden tot andere resultaten. Daarnaast is PwC gevraagd om de kostenstructuur in het mbo te analyseren en om inzicht te bieden in de financiële effecten als gevolg van de dalende studentenaantallen.

PwC is gevraagd niet te adviseren over de wenselijkheid van bekostigingsvarianten. Het voorliggende rapport heeft als doel om het bredere besluitvormingsproces over de bekostiging van het mbo te ondersteunen door inzicht te bieden in de uitwerkingen van de geselecteerde bekostigingsvarianten en operationalisaties.

Kostenontwikkeling in het mbo

In de periode 2019-2023 zijn de kosten van het mbo toegenomen. Aanvullende (structurele) financiering van het mbo, gericht op maatwerktrajecten, praktijkleren, extra begeleiding en ondersteuning van kwetsbare studenten, en de verhoging en afsplitsing van het budget voor niveau 2-studenten, heeft bijgedragen aan grotere investering in docerend personeel en onderwijs ondersteunend personeel. In deze periode is het aantal gewogen studenten, waarbij studenten in de BBL-leerweg minder zwaar worden gewogen, met 9% afgenomen. In combinatie met de stijging van het aantal docenten heeft dit ertoe geleid dat de gemiddelde gewogen student-staf ratio (SSR) is gedaald van 14,5 naar 12,9. Dat wil zeggen dat de inzet van stafleden per student is toegenomen, bijvoorbeeld in de vorm van kleinere klassen, een toename in contacturen en aanvullende begeleiding.

Managementsamenvatting (2/3)

De SSR is de belangrijkste kostendrijver binnen het mbo aangezien de totale kosten van het mbo voor 76% bestaan uit personele kosten. Op basis van de studentenprognoses uit de referentieraming kunnen de kosten en baten in 2039 benaderd worden. De kostenontwikkeling is afhankelijk van de gerealiseerde SSR. Indien de lagere SSR van 2023 (12,9) in stand blijft dan ontstaan er structurele financiële tekorten bij instellingen in alle regio's (cumulatief tekort van ~€129 mln). Wanneer de hogere verhouding staf student uit 2019 (14,5) in de toekomst wordt gevolgd, is het totale tekort veel geringer (~€24 mln) met een positief resultaat voor de meeste instellingen. De staf student ratio is dus zeer bepalend voor de financiële situatie van een instelling.

Variant 1: Vereenvoudiging en maatwerk voor krimp

De eerste te onderzoeken bekostigingsvariant bevat de volgende wijzigingen ten opzichte van de huidige bekostiging:

- **Versimpelen van de prijsfactoren** door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen.
- **Versimpelen van de diplomawaarde** door andere gewichten toe te kennen en te bezien of dit binnen ieder niveau (2 t/m 4) van toepassing moet blijven.
- **Bieden van een gerichte oplossing voor de regio's** die kampen met dalende studentaantallen (geen vaste voet).
- **Verkleinen van de omvang van de huidige gerichte geldstroom.** De gerichte geldstroom wordt ingezet als missiebekostiging die zich richt op een beperkt aantal heldere doelstellingen. Instellingen en OCW maken daarbij gezamenlijk afspraken over het realiseren van specifieke doelstellingen.

De financiële effecten van deze operationalisatie worden hoofdzakelijke gedreven door de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen. Daarnaast heeft vereenvoudiging van de prijsfactoren voor een aantal instellingen een relatief grote impact. De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen verkleint de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in de aangewezen regio's. Door kleinere financiële gevolgen van dalende studentenaantallen, wordt het makkelijker

opleidingen met lage studentenaantallen in stand te houden. Dit stimuleert in deze regio's de toegankelijkheid meer dan in de huidige bekostiging. De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan daarnaast bijdragen aan samenwerking in de regio's door het verkleinen van mogelijk aanwezige financiële drempels bij bijvoorbeeld investeringen in een gedeelde infrastructuur en gedeelde ICT.

Variant 2: Inzet op toegankelijkheid en samenwerking

De tweede te onderzoeken bekostigingsvariant bevat de volgende wijzigingen ten opzichte van de huidige bekostiging:

- **Versimpelen van de prijsfactoren** door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen.
- **Invoeren van een contextafhankelijke vaste voet** waarbij met de hoogte van de vaste voet rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van een instelling. In de verdiepende analyse wordt onderzocht wat een logische opbouw is van een contextafhankelijke vaste voet en welke bepalende factoren hier het best bij passen.
- **Inzetten van de gerichte geldstroom om de onderlinge samenwerking** tussen instellingen te bevorderen. Daarbij wordt bezien of de omvang van de gerichte geldstroom moet worden teruggedrongen.

De financiële effecten als gevolg van de wijzigingen in de bekostiging wordt hoofdzakelijk bepaald door de contextafhankelijke vaste voet. De bekostigingsvariant leidt hierdoor op korte termijn tot een regionale herverdeling zonder eenduidig onderscheid naar type instelling, grootte of de regio van instellingen, waarna de positieve bijdrage voor kleine instellingen en instellingen in krimpgebieden toeneemt over de tijd.

Managementsamenvatting (3/3)

De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijke component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen afnemen. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg. Deze verdeling is afhankelijk van de opbouw van de contextafhankelijke vaste voet.

De meest directe aanmoediging van samenwerking komt echter voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op onderlinge samenwerking tussen mbo-instellingen in de regio. Ook de contextafhankelijke vaste voet kan bijdragen aan het bevorderen van samenwerking via het wegnemen van financiële drempels. Tegelijkertijd kan de vaste voet de noodzaak tot samenwerking verlagen waardoor de motivatie hiervoor bij instellingen afneemt.

Variant 3: Inzet op arbeidsmarktrelevant aanbod en prestaties

De derde te onderzoeken bekostigingsvariant bestaat uit twee subvarianten die beiden de volgende wijzigingen ten opzichte van de huidige bekostiging omvatten:

- **Vereenvoudigen van de prijsfactoren** door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen.
- **3a) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor een beperkt aantal van te voren bepaalde opleidingen** op niveau 3 en 4. Deze factor geldt alleen voor opleidingen van groot maatschappelijk belang. De huidige selectie is tot stand gekomen door te kijken naar maatschappelijke relevantie, meerwaarde voor de student en toekomstige behoefte op de arbeidsmarkt. Dit afwegingskader is nog niet definitief vastgesteld.
- **3b) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor alle opleidingen.**
- **3b) Toevoegen van een outcome-variabele** voor alle opleidingen gericht op de mate waarin studenten passend werk vinden in de sector waarvoor zij zijn opgeleid.
- **Invoeren van een algemene vaste voet**, verdeeld naar rato van de huidige bekostiging.
- **Inzetten van de gerichte geldstroom als regiobekostiging**, gericht op samenwerking binnen het bredere onderwijs- en arbeidsmarktecosysteem.

In beide versies van de variant leidt de introductie van een algemene vaste voet een toename in bekostiging van instellingen die de komende jaren een daling verwachten in het aantal gewogen studenten. Daarnaast is er een directe aanmoediging van samenwerking uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking. Ook de algemeen vaste voet kan bijdragen aan het bevorderen van samenwerking via het wegnemen van financiële drempels. Tegelijkertijd kan de vaste voet de noodzaak tot samenwerking verlagen waardoor de motivatie hiervoor bij instellingen afneemt.

Waar de twee varianten op verschillen is de operationalisatie van de arbeidsmarktgerichte factoren in de bekostiging. In variant 3a wordt er een vastgestelde arbeidsmarktfactor toegevoegd aan vooraf geselecteerde opleidingen, waar in variant 3b er voor alle opleidingen een arbeidsmarktfactor wordt toegevoegd op basis van een fluctuerende baankans en een outcome-variabele op basis van doorstroom naar de arbeidsmarkt aan de betreffende instelling. In beide variaties wordt beoogd om instellingen aan te moedigen om het opleidingsaanbod beter aan te laten sluiten aan de arbeidsmarkt door ze hier achteraf financieel voor te belonen. Wanneer een student een extra bekostigde opleiding kiest, ontvangt de instelling twee jaar later hier bekostiging voor. Dit beperkt de effectiviteit van deze maatregelen.

Waar de varianten in effecten het meest in verschillen, is dat in variant 3a de extra bekostigde opleidingen vooraf bekend zijn voor instellingen en tot een beperktere herwaardering leidt van de weging van opleidingen in de bekostiging. In variant 3b wordt de weging van een opleiding jaarlijks herzien, waarbij de finale waardering ook afhankelijk is van resultaten aan andere instellingen. De uitwerking van de financiële aanmoediging wordt hierdoor onvoorspelbaar voor instellingen wat de effectiviteit van de aanmoediging beperkt.

1

Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoeksopdracht

Achtergrond

Binnen het mbo wordt de rijksbijdrage toebedeeld aan instellingen op basis van het aantal studenten en diploma's. De afgelopen jaren is het aantal mbo-studenten gedaald en de verwachting is dat deze ontwikkeling verder doorzet. Als gevolg hiervan is de rijksbijdrage voor mbo-instellingen gedaald en ervaren mbo-instellingen met dalende studentaantallen een groeiende financiële druk. Het wordt hierdoor moeilijker om een divers en relevant onderwijsaanbod in stand te houden. De volledig variabele bekostiging creëert daarnaast een concurrentieprikkels die belemmerend kan werken voor samenwerking tussen instellingen. Ook heeft de daling van het aantal studenten een negatief effect op de krapte op de arbeidsmarkt, omdat er minder jongeren worden opgeleid. Investerings in opleidingen die nodig zijn voor maatschappelijke opgaven worden binnen de huidige bekostigingssystematiek niet direct financieel gestimuleerd. De variabele bekostiging stimuleert instellingen om zich te richten op populaire en kostenefficiënte studies, waardoor het risico bestaat dat opleidingen met maatschappelijk relevantie en regionale behoeften bij de besluitvorming door instellingen over het onderwijsaanbod onderbelicht blijven.¹

Onderzoeksopdracht

Om te borgen dat het mbo toegankelijk en kwalitatief goed blijft, ook bij dalende studentenaantallen, is het ministerie van OCW een traject gestart om de verdeelsleutel van de rijksbijdrage aan mbo-instellingen bij te stellen. Bij de herziening worden ook andere doelen meegewogen, zoals het bevorderen van de aansluiting op de arbeidsmarkt. De scope van dit onderzoek omvat alleen de rijksbijdrage en gaat niet in op andere vormen van inkomsten van mbo-instellingen, het VAVO, en Caribisch Nederland. Het doel van het onderzoek is om het bredere besluitvormingsproces over de bekostiging van het mbo te ondersteunen.

Het onderzoek is verdeeld over twee fases. Deze rapportage beslaat fase 2 van het onderzoek. In de eerste fase van het onderzoek zijn 10 bekostigingsvarianten geïdentificeerd en getoetst aan de hand van door OCW bepaalde ontwerpeisen en inhoudelijke doelstellingen. PwC heeft niet geadviseerd over de te maken keuzes in de herziening van de bekostiging aan de opdrachtnemer.

OCW heeft op basis van de fase 1 rapportage drie bekostigingsvarianten samengesteld voor verdere analyse in fase 2 en deze nader geoperationaliseerd. PwC is gevraagd om de door OCW geselecteerde en geoperationaliseerde bekostigingsvarianten te analyseren en te toetsen aan de door OCW gedefinieerde ontwerpeisen en inhoudelijke doelen. Om de financiële effecten van de varianten door te rekenen heeft DUO in opdracht van OCW een dashboard ontwikkeld². Het dashboard is door PwC gevalideerd³.

Andere operationalisaties van de bekostigingsvarianten resulteren mogelijk in een andere uitwerking en kunnen leiden tot andere resultaten. In aanvulling hierop is PwC gevraagd om de kostenstructuur in het mbo te analyseren en om inzicht te bieden in de financiële effecten als gevolg van de dalende studentenaantallen.

PwC is gevraagd niet te adviseren over de wenselijkheid van bekostigingsvarianten. Het voorliggende rapport heeft als doel om het bredere besluitvormingsproces over de bekostiging van het mbo te ondersteunen door inzicht te bieden in de uitwerkingen van de geselecteerde bekostigingsvarianten en operationalisaties.

Voor alle parameters waarbij nieuwe bekostigingsgegevens moeten worden ingewonnen, geldt dat nader onderzoek nodig is of het inwinnen van deze bekostigingsgegevens uitvoerbaar is voor DUO. Het gaat hierbij om de verdere uitwerking van de operationalisatie van de contextgerichte vaste voet in variant 2, input- en outcomefactoren in variant 3, de uitwerking van de regiobekostiging in variant 3. De manier waarop deze elementen geoperationaliseerd worden hebben gevolgen voor de haalbaarheid en complexiteit van de uitvoering. Daarnaast dient er een impactanalyse gedaan te worden door DUO zelf.

1.2 Ontwerpeisen, inhoudelijke doelen en resultaten fase 1

De bekostigingsvarianten worden getoetst aan ontwerpeisen en inhoudelijke doelen

Toepassing ontwerpeisen en inhoudelijke doelen

De bekostigingsvarianten die in dit onderzoek worden geanalyseerd, worden getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen zoals vastgesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De ontwerpeisen vormen de vereisten en zijn meer technisch van aard. De inhoudelijke doelen vormen de wensen in het programma van eisen. De bekostiging is één van de instrumenten waarmee sturing op deze doelen mogelijk is.

#	Ontwerpeisen
1	De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen.
2	De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel . De gehele financiering van het mbo wordt in samenhang gezien. Binnen de gehele financiering blijft de mogelijkheid tot gerichte bekostiging behouden.
3	De nieuwe systematiek is uitvoerbaar .*
#	Inhoudelijke doelen
1	Het mbo biedt een toegankelijk aanbod beroepsopleidingen , binnen redelijke reisafstand voor studenten.
2	Het mbo-systeem functioneert op een doelmatige manier .
3	Het mbo speelt in op de behoeften van verschillende groepen studenten .
4	Het onderwijsaanbod sluit aan op de vraag van de (regionale) arbeidsmarkt .

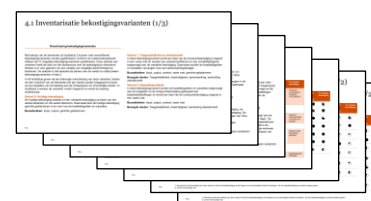
Resultaten fase 1



Het doel van de eerste fase van het onderzoek was om 5 à 10 bekostigingsvarianten te identificeren en te toetsen aan de hand van de ontwerpeisen en inhoudelijke doelstellingen. In de rapportage worden zowel separate bekostigingselementen als bekostigingsvarianten geïdentificeerd.



Als onderdeel van het fase 1 onderzoek zijn individuele bekostigingselementen geïdentificeerd die onderdeel kunnen uitmaken van bekostigingsvarianten in het mbo. De bekostigingselementen zijn hierbij geclassificeerd naar het type bekostiging waar het element zich op richt, zoals input-, output- en contextbekostiging.



Met behulp van de bekostigingselementen zijn er tien bekostigingsvarianten samengesteld en getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen. Op basis van de resultaten van fase 1 heeft OCW drie bekostigingsvarianten samengesteld voor verdere analyse in fase 2.

*Voor alle parameters waarbij nieuwe bekostigingsgegevens moeten worden ingewonnen, geldt dat nader onderzoek nodig is of het inwinnen van deze bekostigingsgegevens uitvoerbaar is voor DUO. Het gaat hierbij om de verdere uitwerking van de operationalisatie van de contextgerichte vaste voet in variant 2, input- en outcomefactoren in variant 3, de uitwerking van de regiobekostiging in variant 3. De manier waarop deze elementen geoperationaliseerd worden hebben gevolgen voor de haalbaarheid en complexiteit van de uitvoering. Daarnaast dient er een impactanalyse gedaan te worden door DUO zelf.

1.3 Te analyseren bekostigingsvarianten

OCW heeft op basis van de rapportage van de eerste fase drie bekostigingsvarianten samengesteld voor verdere analyse. Verder in de rapportage worden deze varianten geoperationaliseerd

Variant 1: Vereenvoudiging en maatwerk voor krimp¹

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- Vereenvoudigen van de prijsfactoren door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen. Deze aanpassing is variantonafhankelijk.*
- Versimpelen van de diplomawaarde door andere gewichten toe te kennen en te bezien of dit binnen ieder niveau (2 t/m 4) van toepassing moet blijven.
- Bieden van een gerichte oplossing voor de regio's die kampen met dalende studentaantallen (geen vaste voet).
- Verkleinen van de omvang van de huidige gerichte geldstroom. De gerichte geldstroom wordt ingezet als missiebekostiging die zich richt op een beperkt aantal heldere doelstellingen. Instellingen en OCW maken daarbij gezamenlijk afspraken over het realiseren van specifieke doelstellingen.

Variant 2: Inzet op toegankelijkheid en samenwerking¹

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- Vereenvoudigen van de prijsfactoren door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen. Deze aanpassing is variantonafhankelijk.*
- Invoeren van een contextafhankelijke vaste voet waarbij voor de hoogte van de vaste voet rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van een instelling. In de verdiepende analyse wordt onderzocht wat een logische opbouw is van een contextafhankelijke vaste voet en welke bepalende factoren hier het best bij passen.
- Inzetten van de gerichte geldstroom om de onderlinge samenwerking tussen instellingen te bevorderen. Daarbij wordt bezien of de omvang van de gerichte geldstroom moet worden teruggedrongen.

Variant 3a en 3b: Inzet op arbeidsmarktrelevant aanbod en prestaties¹

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- Vereenvoudigen van de prijsfactoren door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen. Deze aanpassing is variantonafhankelijk.*
- 3a) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor een beperkt aantal van te voren bepaalde opleidingen op niveau 3 en 4. Deze factor geldt alleen voor opleidingen van groot maatschappelijk belang.
- 3b) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor alle opleidingen.
- 3b) Toevoegen van een outcome-variabele voor alle opleidingen gericht op de mate waarin studenten passend werk vinden in de sector waarvoor zij zijn opgeleid.
- Invoeren van een algemene vaste voet, verdeeld naar rato van de huidige bekostiging.
- Inzetten van de gerichte geldstroom als regiobekostiging, gericht op samenwerking binnen het bredere onderwijs- en arbeidsmarktecosysteem.

*Herijking prijsfactoren: OCW heeft aangegeven dat zij de prijsfactoren in alle drie de pakketten wil herijken. De operationalisatie van de varianten bevat deze herijking niet, omdat deze herijking op basis van de uniforme kostprijs van een de opleidingen zou gebeuren en deze uniforme kostprijs op dit moment nog niet berekend kan worden.

1.4 Leeswijzer

Leeswijzer

Dit document bestaat uit de volgende hoofdstukken:

1. **Inleiding:** Toelichting op de onderzoeksoopdracht en de te onderzoeken bekostigingsvarianten
2. **Achtergrond:** Toelichting de totstandkoming van de bekostiging van het mbo en verwachte ontwikkeling van studentenaantallen
3. **Kostenstructuur mbo:** Analyse van de kostenstructuur in het mbo, de achterliggende kostendrijvers en verschillen tussen type instellingen
4. **Prognose kostenontwikkeling:** Analyse van de verwachte baten en lasten in het mbo op basis van de referentieraming
5. **Conceptueel model:** Toelichting op het gehanteerde conceptuele model voor de analyse van bekostigingsvarianten
6. **Huidige bekostiging:** Omschrijving van de huidige bekostiging, overzicht van de toetsing van de ontwerpeisen en de inhoudelijke doelen uit fase 1

Per bekostigingsvariant:

7. **Omschrijving bekostigingsvariant:** Omschrijving van de te onderzoeken bekostigingsvariant en de hiervoor gekozen operationalisatie
8. **Toetsing ontwerpeisen:** Toetsing van de bekostigingsvariant aan de ontwerpeisen vanuit de separate bekostigingselementen
9. **Financiële effecten:** Doorrekening van de financiële effecten voor instellingen en archetype instellingen bij wijzigingen in de bekostiging. De analyses worden zowel per gewijzigd bekostigingselement als voor de bekostigingsvariant als geheel geanalyseerd
10. **Toetsing inhoudelijke doelen:** Toetsing van de inhoudelijke doelen zowel vanuit separate bekostigingselementen als vanuit samenhang
11. **Gevoeligheidsanalyses:** Doorrekening van de financiële effecten voor instellingen en archetype instellingen bij gewijzigde operationalisaties van de bekostigingselementen uit de bekostigingsvariant

2

Achtergrond

2.1 Verschillende verdelingsniveaus

Bij de bekostiging van het mbo kan onderscheid worden gemaakt tussen verdelingsniveaus en type geldstromen



2.2 Historische afwegingen

De bekostiging van het mbo heeft meerdere wijzigingen ondergaan, maar is in grote lijnen hetzelfde gebleven

Historische totstandkoming van het huidige bekostigingsstelsel

Voor de stelselherziening van het beroepsonderwijs in 1996 telde Nederland 500 zelfstandige mbo-scholen die werden bekostigd via een declaratiebekostiging. Vanaf 1992 werden mbo-instellingen sterk gestimuleerd te fuseren, waardoor uiteindelijk ca. 70 instellingen overbleven. De instellingen zijn omgevormd tot regionale opleidingscentra (ROC's), agrarische opleidingscentra (AOC's) en vakinstellingen. De instellingen kregen ook meer autonomie, bijvoorbeeld doordat zij zelf verantwoordelijk werden voor hun huisvesting en hun eigen cao afsloten. Na verschillende fusies in de afgelopen decennia zijn er nu nog 52 mbo-instellingen actief.

Bij grotere autonomie paste ook de invoering van de lumpsum, die werd ingevoerd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (Web) in 1996. Daarna is de bekostiging van het mbo in Nederland in grote lijnen hetzelfde gebleven. De wens was destijds om gewenst gedrag van instellingen te belonen (bijvoorbeeld een hoog percentage afgestudeerden) en het systeem te vereenvoudigen, zodat **incentives gericht op kwaliteit, efficiency en prestaties** meer effect hadden.

Initieel werd voorgesteld om een bekostigingsstelsel te introduceren op basis van het aantal behaalde **certificaten** van studenten en het aantal behaalde **diploma's** (output). Het doel hiervan was om een onderwijsinfrastructuur op te bouwen waarin studenten adequaat kunnen presteren.

In veel reacties op het conceptwetsvoorstel werd **kritiek op een eenzijdige output-bekostiging** geuit. Daarom zijn een aantal aanpassingen gedaan. Zo werd de certificaatbekostiging toch niet ingevoerd, omdat dit fraudegevoelig zou zijn, externe normering noodzakelijk zou maken, zou leiden tot hoge administratieve lasten en tot onzekerheid. **Inputbekostiging** werd toegevoegd, omdat een uitsluitend op eindprestaties gericht systeem niet zou bijdragen aan goed ingerichte leerwegen.¹

Een omvangrijke wijziging vond plaats in 2015, toen de **prijsfactoren** van opleidingen werden aangepast omdat de kostprijsverschillen tussen opleidingen onvoldoende tot uitdrukking kwamen. Daarnaast werd vanaf dat moment onderscheid gemaakt tussen **aparte budgetten** voor entreeopleidingen en niveau 2, 3 en 4. Ook werd de bekostiging beperkt tot **voltijdopleidingen** binnen de BOL- en BBL-leerweg. Een andere belangrijke invoering in datzelfde jaar was een **correctie voor 'stapelaars'**: studenten die meerdere opleidingen achter elkaar volgen, waarbij de

bekostiging moest worden aangepast om dubbeltellingen van diplomawaarde te voorkomen.

In 2015 werd **cascadebekostiging** geïntroduceerd met als doel de mbo-instellingen te stimuleren om studenten efficiënt naar een diploma te leiden. Naar mate een student langer staat ingeschreven, ontvangt een mbo-school minder bekostiging. In 2018 werd dit weer afgeschaft, omdat er zorgen waren over het negatieve effect op kansengelijkheid. Oftewel, er zou hier sprake zijn van verdringing van doelstellingen. Bij de introductie en afschaffing van de cascadebekostiging is er voorzien in een overgangsregeling in de vorm van een gefaseerde invoering en in de vorm van aanvullende bekostiging voor instellingen die het verschil in bekostiging niet konden **absorberen**. Als uitgangspunt werd hierbij genomen dat instellingen in een periode van vier jaar een verschil van 4% binnen de eigen bedrijfsvoering moesten kunnen oplossen.

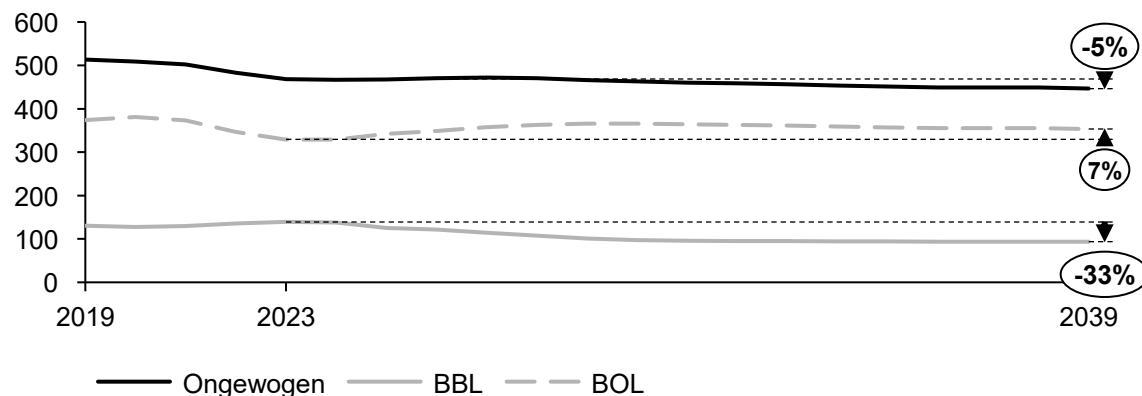
Daarnaast werden in 2015 de **kwaliteitsafspraken** aan het systeem toegevoegd, waarmee in de aandachtspunten van kwaliteit geïnvesteerd kan worden. Vanuit de overheid was er meer sturing op kwaliteit gewenst, omdat er zorgen waren over de kwaliteit en doelmatigheid van het mbo. In 2024 is een derde tranche van deze kwaliteitsafspraken van start gegaan. Naast reguliere bekostiging maken subsidies een beperkt deel uit van de mbo-financiering; in 2024 bestond 82% uit reguliere bekostiging, 12% uit kwaliteitsgelden en 6% uit subsidies, waarvan het merendeel bestemd is voor praktijkleren. De subsidie voor praktijkleren wordt uitgekeerd aan bedrijven en niet aan de mbo-instellingen.

In 2021 is er een onderzoek uitgevoerd naar de **toereikendheid, doelmatigheid en kostentoerekening in het mbo, hbo en wo&o**.² Op basis van de onderzoeksresultaten is het budget voor niveau 2-studenten verhoogd en afgesplitst van de bekostiging van niveau 3- en 4-studenten. Dit aparte budget voor mbo niveau 2 is recentelijk vastgesteld, naar analogie van het aparte budget dat al bestond voor de entreeopleiding. Deze herindeling beoogt een betere sturing en ondersteuning van niveau 2-opleidingen, die in de afgelopen jaren ook extra (structurele) investeringen zagen gericht op maatwerktrajecten, praktijkleren, extra begeleiding en ondersteuning van kwetsbare studenten.

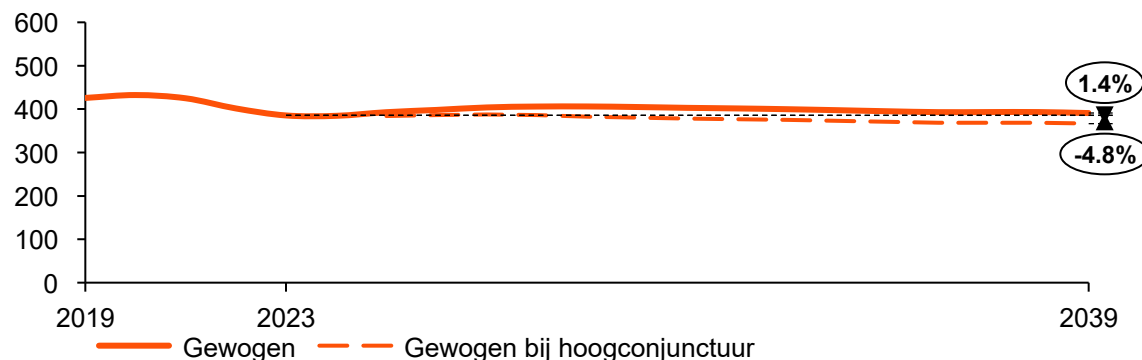
2.3 Ontwikkeling studentaantallen

De daling van ongewogen en gewogen studenten (resp. -9% en -9%) zet door voor ongewogen studenten (-5%), maar niet voor gewogen studenten (+1,4%)

Prognose ontwikkeling studenten mbo¹



Prognose ontwikkeling gewogen studenten mbo¹



Ontwikkeling studentaantallen

In de periode 2019 – 2023 is het aantal mbo-studenten met 9% gedaald. De ontwikkeling van het aantal studenten verschilt echter tussen de leerwegen BOL (-12%) en BBL (+7%). Als gevolg hiervan verandert de verhouding van mbo-studenten over deze leerwegen over de tijd. Omdat BBL-studenten een kleiner deel van hun opleiding aan de betreffende instelling volgen, worden deze studenten minder zwaar gewogen in de bekostiging van mbo-instellingen. Het aantal gewogen studenten is hierdoor meer gedaald (-9%) dan het aantal studenten.

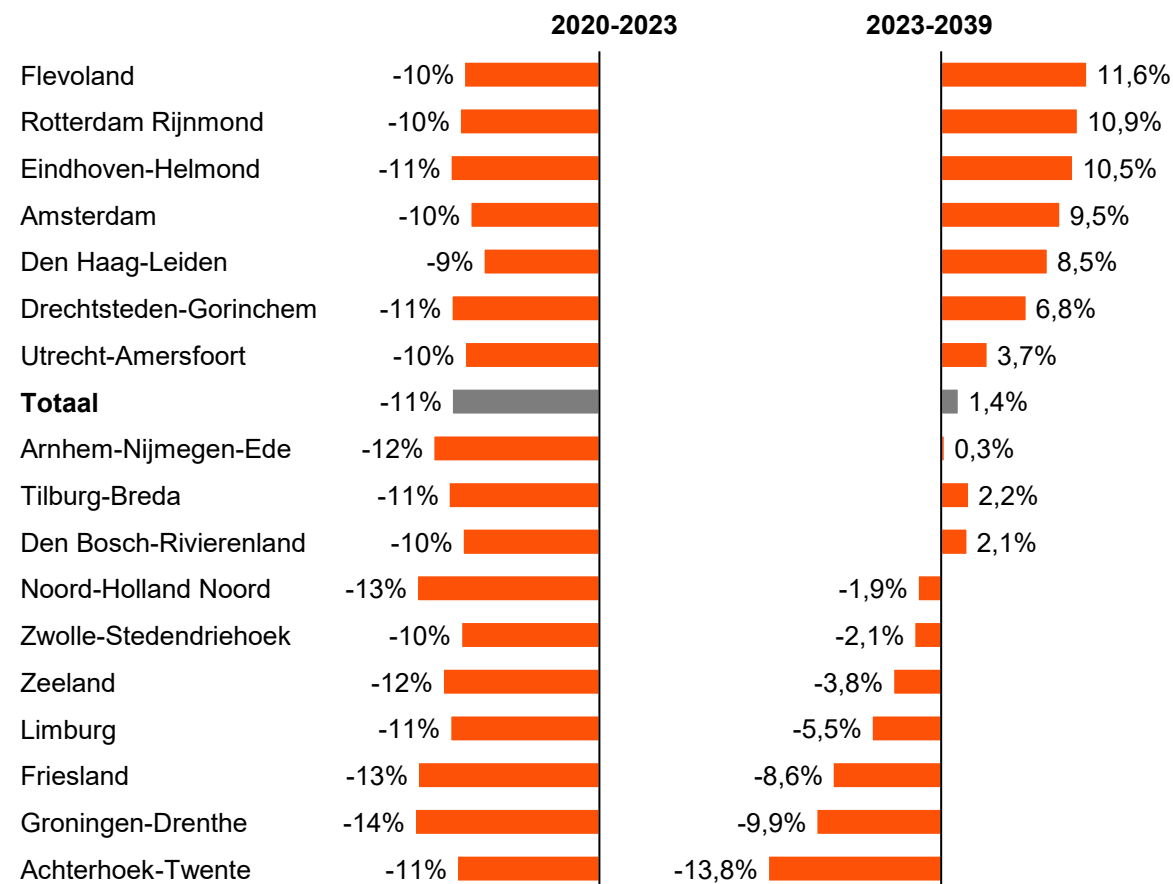
In de periode 2023 – 2039 wordt er daling verwacht van 5% van het totaal aantal mbo-studenten. De ontwikkeling van het aantal studenten verschilt echter tussen de leerwegen BOL (+7%) en BBL (-33%). Hoewel het totaal aantal studenten daalt tussen 2024 en 2039, neemt het aantal gewogen studenten in deze periode met 1,4% toe.

De verwachte ontwikkeling van het aantal studenten over een lange periode is echter onzeker, waarbij de ervaring is dat conjunctuurfluctuaties hierbij een relatief grote invloed hebben. Bij hoogconjunctuur zijn BBL-studenten gewild bij leerbedrijven, waardoor het aantal gewogen studenten wijzigt. Dit kan ertoe leiden dat het aantal gewogen studenten daalt. In de huidige prognose wordt er verwacht dat het aandeel BBL-studenten daalt van 30% in 2024 tot 21% in 2039. Indien conjunctuurfluctuaties resulteren in 30% BBL-studenten, dalen de gewogen studenten met 4,8% in 2039.

2.4 Regionale ontwikkelingen

De verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten verschilt per regio en varieert tussen -14% in Achterhoek-Twente en +12% in Flevoland

Prognose ontwikkeling gewogen studenten mbo per regio¹



Ontwikkelingen naar regio

In de periode '20-'23 is het aantal gewogen studenten in alle regio's gedaald, met directe gevolgen voor de bekostiging van instellingen. Instellingen zijn hier op verschillende wijze mee omgegaan. Zo hebben er verschillende fusies plaatsgevonden gedurende deze periode. Hoewel er stijging verwacht wordt in het aantal gewogen studenten in de periode 2023 – 2039, verschillen de verwachtingen per regio. In onderstaand figuur wordt de verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten per regio uiteengezet. De regio-indeling volgt een recent verkende regio-indeling voor het nog te sluiten Pact onderwijs-arbeidsmarkt en is onderhevig aan veranderingen. De indeling volgt de buitengrenzen van de arbeidsmarktregio's. Wanneer een school vestigingen in meerdere regio's heeft, wordt het aantal studenten van de school per regio bij het totaal van de regio opgeteld.

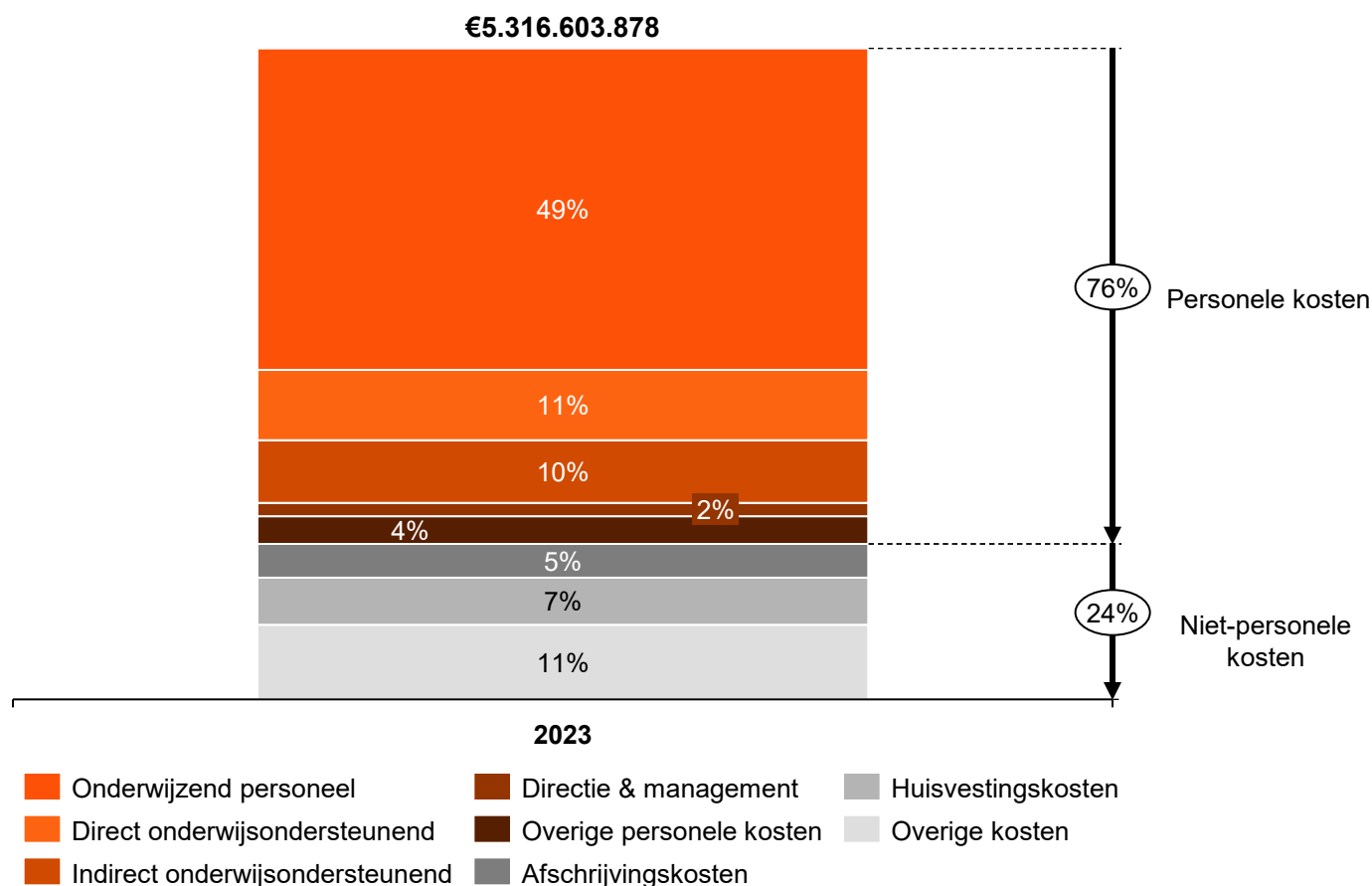
3

Kostenstructuur mbo

3.1 Kostenopbouw

De kostenstructuur van de gemiddelde mbo-instelling bestaat voor 24% uit niet-personele kosten en voor 76% uit personele kosten

Kostenopbouw mbo-instellingen 2023 over de gehele sector (in %, prijspeil 2024)



De totale kosten van mbo-instellingen over de hele sector in 2023 bedroegen € 5,3 mld, waarvan 76% bestaat uit personele kosten en 24% uit niet-personele kosten

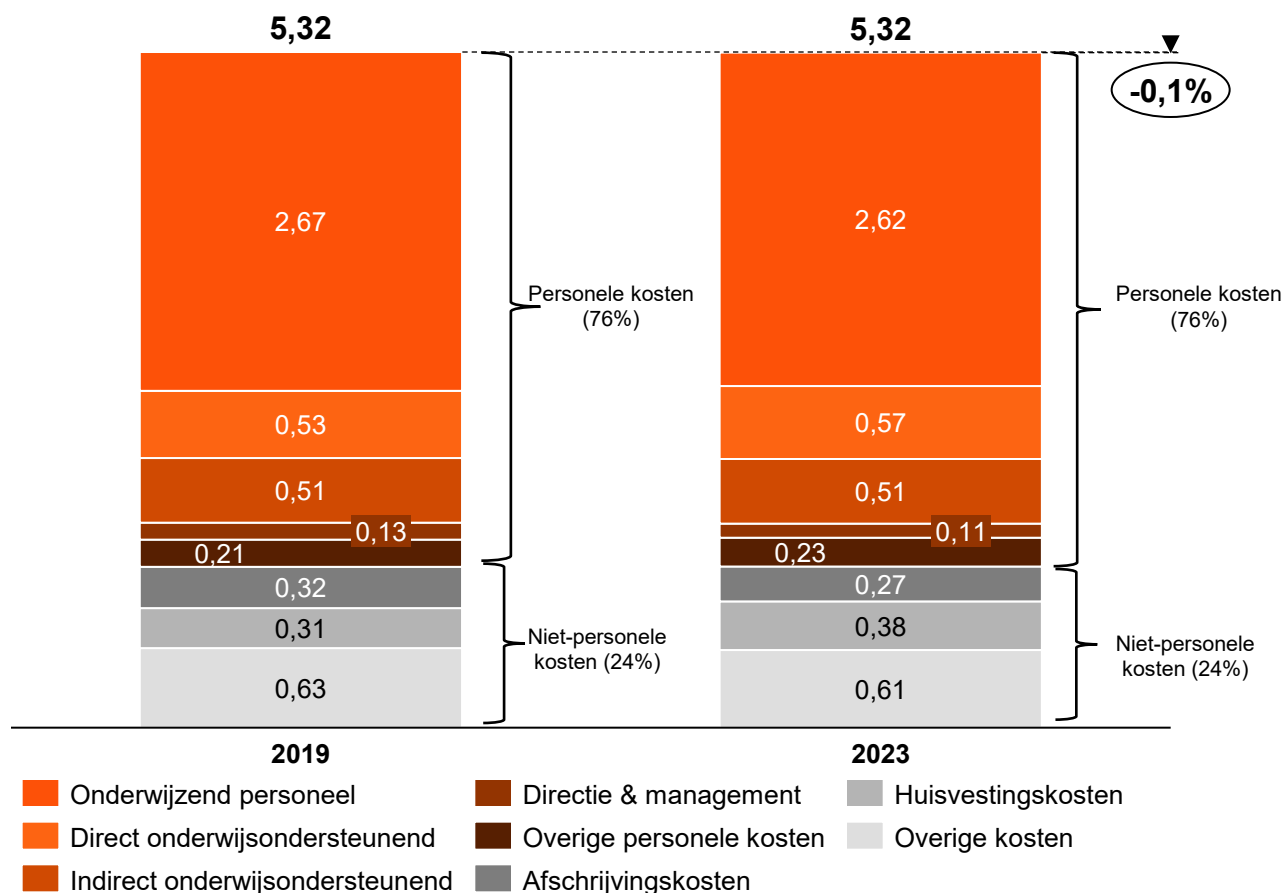
- **Personeelskosten** vormden in 2023 gemiddeld 72% van de kostenstructuur. De personeelskosten bestaan voor 69% uit kosten aan onderwijzend personeel (49% van de totale kosten). De overige kosten worden besteed aan onderwijsondersteunend personeel en directie & management;
- **Overig personele kosten** vormden in 2023 gemiddeld 4% van de kostenstructuur. De overige personeelskosten bestaan onder andere uit dotaties personele voorzieningen en lasten personeel niet in loondienst;
- **Afschrijvingskosten** vormden in 2023 gemiddeld 5% van de kostenstructuur. De afschrijvingskosten bestaan hoofdzakelijk uit afschrijvingen op materiële activa;
- **Huisvestingskosten** vormden in 2023 gemiddeld 7% van de kostenstructuur. De huisvestingskosten bestaan uit onder andere huurlasten, onderhoudslasten en lasten voor energie en water;
- **De overige kosten** vormden in 2023 gemiddeld 11% van de kostenstructuur. De overige kosten bestaan onder andere uit algemene beheerskosten, kosten voor inventaris en apparatuur en kosten leer- en hulpmiddelen.

De niet-personele kosten zijn niet direct afhankelijk van het aantal studenten. Binnen de personele kosten zijn met name het onderwijzend en direct onderwijsondersteunend personeel direct afhankelijk van het aantal studenten.

3.1 Kostenopbouw

In de periode 2019 – 2023 zijn de totale reële kosten in het mbo ongeveer gelijk gebleven

Kostenopbouw som van de totale kosten mbo-instellingen over de gehele sector (in € mld, prijspeil 2024¹)



De totale kosten van alle mbo-instellingen zijn tussen 2019 en 2023 met 0,1% afgenomen als gevolg van een daling in personele kosten (-€9 mln) en een stijging van niet-personele kosten (+€3,5 mln).

Binnen de personele kosten heeft er een stijging plaatsgevonden in direct en indirect ondersteunend personeel (+€47mln) en een daling in onderwijzend personeel (-€44 mln).

De stijging in de niet-personele kosten wordt gedreven door een stijging in de huisvestingslasten (+€70 mln) in combinatie met een daling in de overige kosten (-€50 mln) en overige kosten (-€16 mln).

De stijging van de huisvestingslasten is hoofdzakelijk gedreven door de ontwikkeling van energiekosten in 2023.

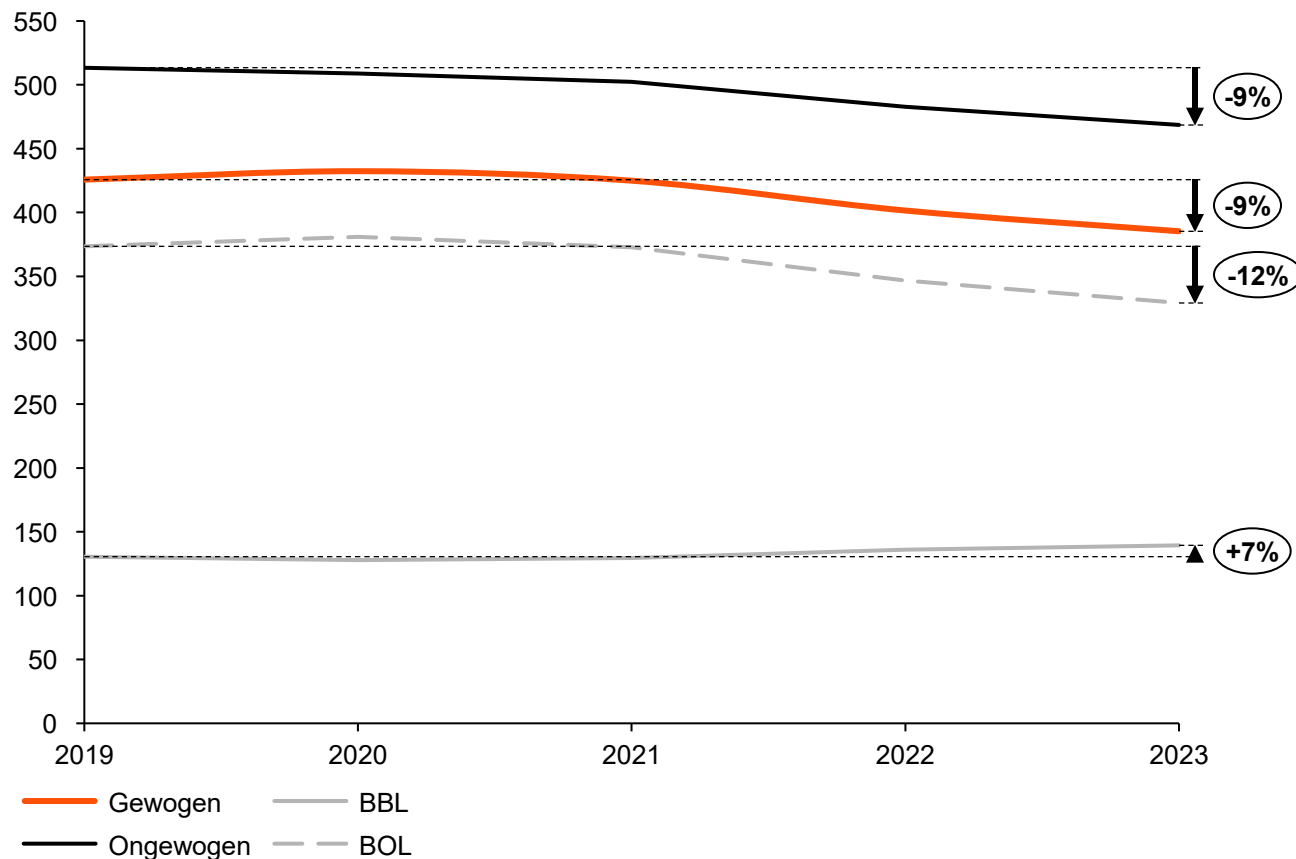
De afschrijvingskosten zijn gedaald door het teruglopen van grotere investeringen. Het teruglopen van investeringen in de mbo-sector is onderdeel van een langere ontwikkeling, waarbij investeringen teruglopen ter anticipatie van de verwachte veranderingen in de sector². Daarnaast worden investeringen in huisvesting uitgesteld vanwege de prijsinflatie en de beperkte beschikbaarheid van personeel en materiaal.³

De overige kosten daalden doordat instellingen minder geld opzij hebben gezet voor de dotatie van voorzieningen in 2023 dan in 2019.

3.2 Studentenaantallen

In de periode '19–'23 is het aantal gewogen studenten gedaald met 9% bij een stijging van personele inzet, waardoor de SSR is afgenomen

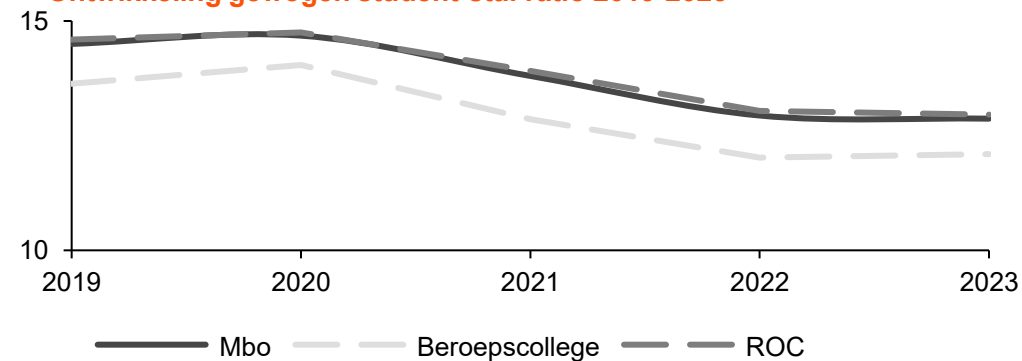
Studentenaantallen in het mbo-onderwijs van 2019 tot en met 2023 (in dzd.)



In de periode 2019 – 2023 is het aantal mbo-studenten met 9% gedaald. De ontwikkeling van het aantal studenten verschilt echter tussen de leerwegen BOL (-12%) en BBL (+7%). Als gevolg hiervan verandert de verhouding van mbo-studenten over deze leerwegen over de tijd. Omdat BBL-studenten een kleiner deel van hun opleiding op de betreffende instellingen aanwezig zijn, worden deze studenten minder zwaar gewogen in de bekostiging van het mbo (0,4*). Het aantal gewogen studenten is hierdoor meer gedaald (-9%) dan het aantal studenten.

De daling van het aantal gewogen studenten vond gelijktijdig plaats met het beschikbaar stellen van aanvullende middelen die zijn besteed aan docerend personeel. Het gaat hier gedeeltelijk om tijdelijke middelen die vanaf 2021 beschikbaar zijn gesteld in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) n.a.v. COVID en gedeeltelijk om structurele extra middelen die beschikbaar gesteld voor studenten op niveau 2. De groei in docerend personeel bij een daling van het aantal gewogen studenten heeft geresulteerd in een daling van de gemiddelde gewogen student-staf ratio sinds 2019.

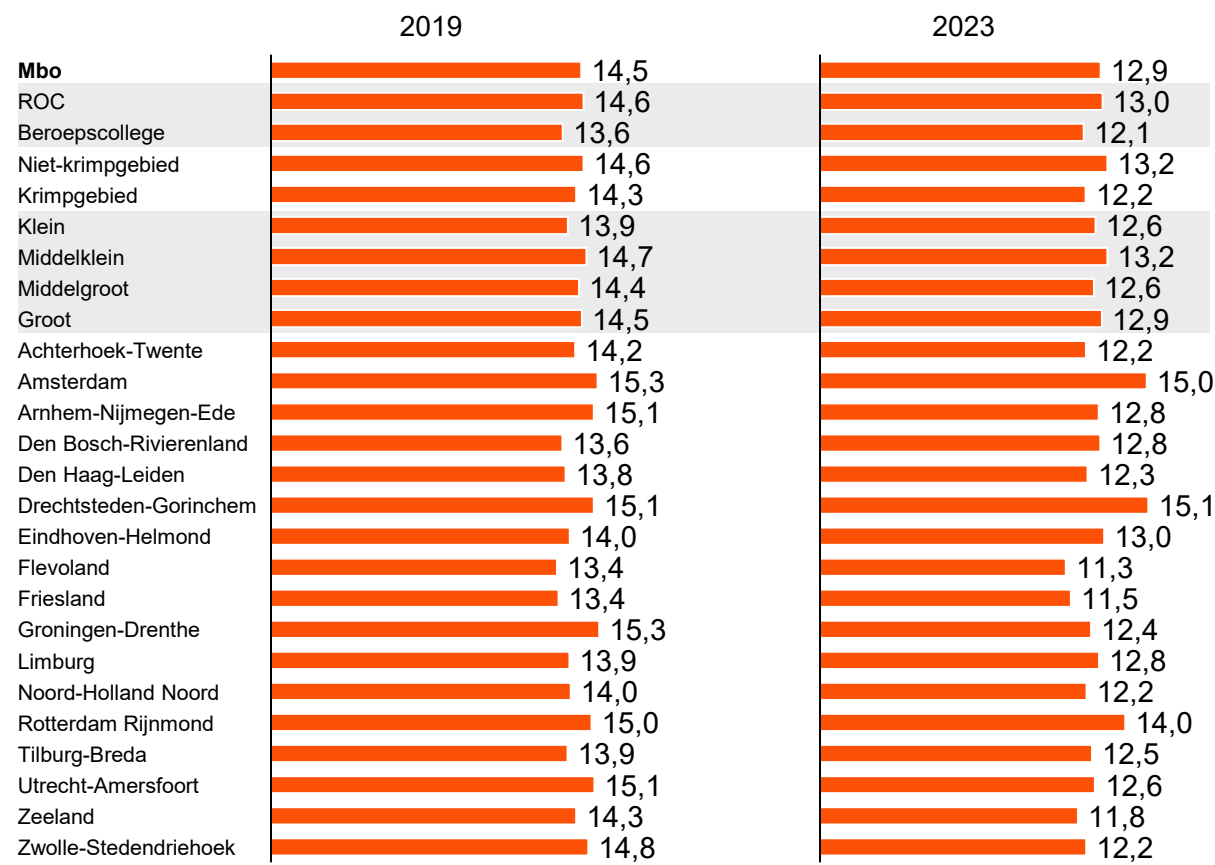
Ontwikkeling gewogen student-staf ratio 2019-2023



3.3 Personele kosten

De SSR biedt zicht op de inzet van docerend personeel per student en daarmee op de belangrijkste kostendrijver in het mbo. De SSR varieert tussen de 9,4 en de 17,7

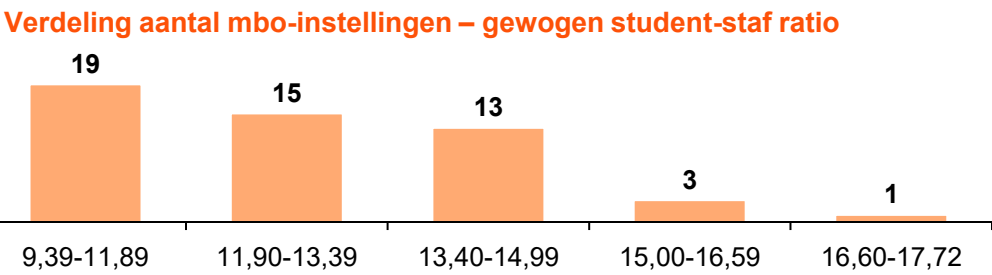
Gewogen student-staf ratio van mbo-instellingen



De student-staf ratio is een uitdrukking van het aantal uren inzet van docerend personeel per student. Een hogere student-staf ratio kan ontstaan door grotere klassen, maar ook door minder contacturen en begeleiding en meer zelfstudie. De gewogen student-staf ratio is daarmee een operationalisatie van de inrichting van het onderwijs en de belangrijkste kostendrijver achter de personele kosten.

- De student-staf ratio, het aantal gewogen studenten per ingezet aantal FTE docerend personeel, loopt uiteen tussen de verschillende mbo-instellingen:
- De gemiddelde (gewogen) student-staf ratio in het mbo was 12,9 in 2023. Per instelling varieert dit tussen de 9,4 en 17,7;
 - Beroepscolleges hebben gemiddeld een lagere student-staf ratio dan het sectorgemiddelde;
 - De meerderheid van de instellingen hebben een onder gemiddeld student-staf ratio.

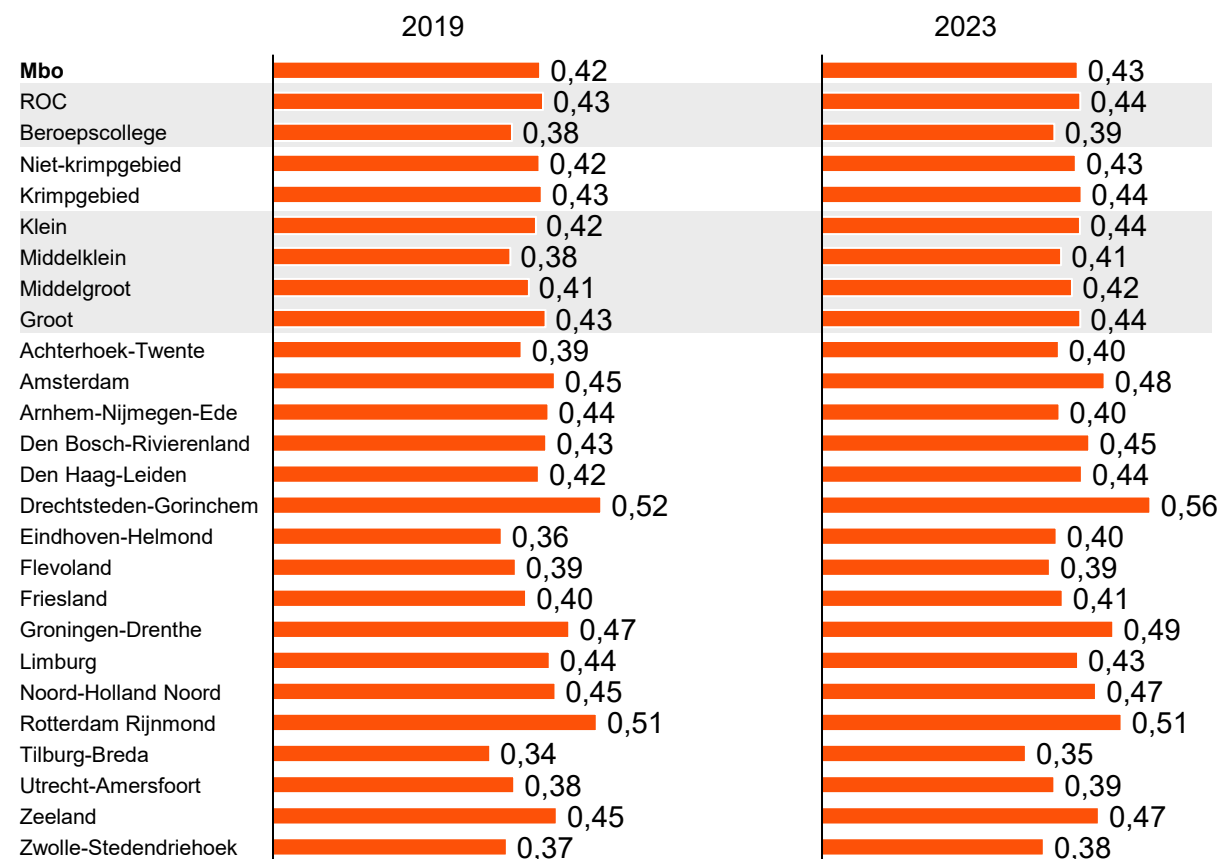
Instellingsgrootte	Classificatie
Klein	Baten kleiner dan of gelijk aan €45 mln
Middelklein	Baten groter dan €45 mln en kleiner dan of gelijk aan €90 mln
Middelgroot	Baten groter dan €90 mln en kleiner dan of gelijk aan €135 mln
Groot	Baten groter dan €135 mln



3.3 Personele kosten

De variabele kosten worden medebepaald door de mate van ondersteuning die docenten ontvangen

Ratio ondersteunend-onderwijzend personeel van mbo-instellingen

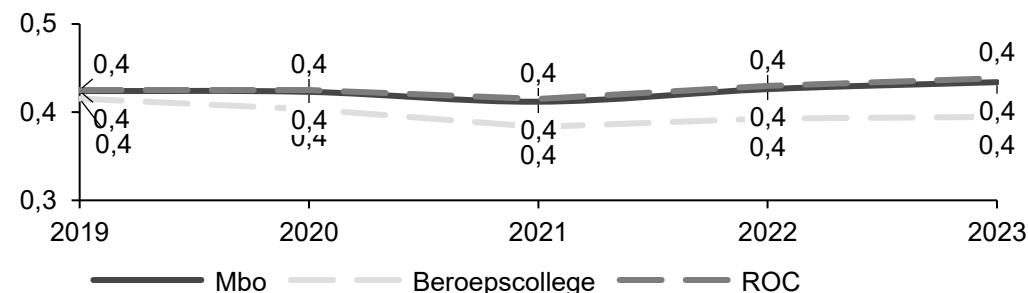


Naast het docerend personeel vormen het direct en indirect ondersteunend personeel het belangrijkste deel van de kosten in 2023 (20%). De hoogte van deze kosten verschillen hoofdzakelijk tussen instellingen vanwege verschillen in de mate van ondersteuning die een docent gemiddeld ontvangt:

- Het aantal fte ondersteunend personeel per fte docent loopt uiteen tussen de 0,2 en 0,6 fte per instelling;
- Beroepscolleges hebben een gemiddeld ratio ondersteunend personeel – docerend personeel dat lager ligt dan het sectorgemiddelde, relatief 0,39 ten opzichte van 0,43;
- ROC's hebben een gemiddeld een vergelijkbaar ratio aan ondersteunend personeel – docerend personeel als de gemiddelde mbo-instelling.

De ratio ondersteunend personeel is sinds 2019 gestegen van 0,42 naar 0,43.

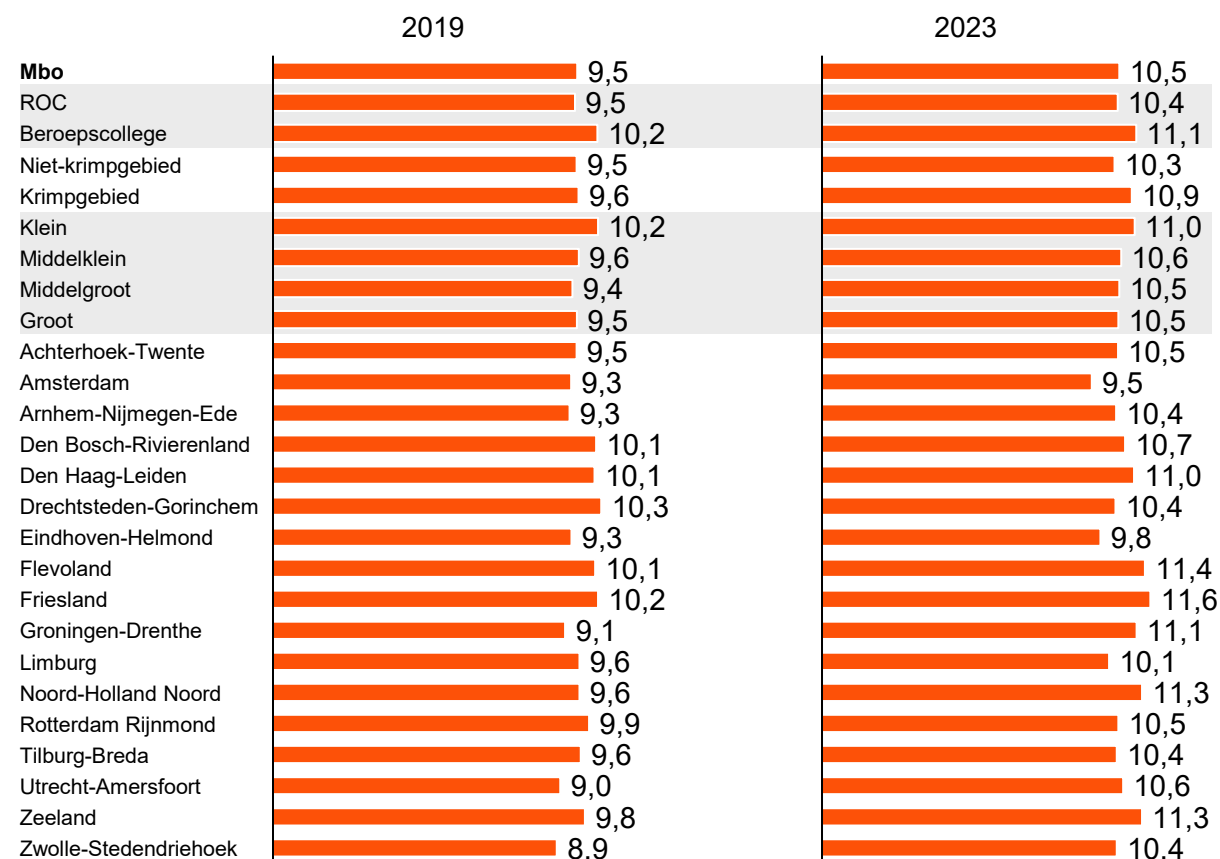
Ontwikkeling ratio ondersteunend-onderwijzend personeel 2019-2023



3.4 Marginale kosten per student

De marginale kosten per student waren gemiddeld ~€10.500 in 2023, maar verschillen tussen instellingen tussen de ~€9.200 en ~€14.300

Marginale kosten per student van mbo-instellingen in 2023 (in € duizend)



De marginale kosten per student bestaan uit de personele kosten per student. De marginale kosten per student worden voornamelijk gedreven door drie factoren:

- **De personeelskosten** per FTE docerend personeel;
- **De student-staf ratio:** Hoe lager de student-staf ratio hoe hoger het aantal FTE docerend personeel dat benodigd is per student;
- **De hoeveelheid ondersteuning per docent:** Hoe meer ondersteuning er per docent beschikbaar is, hoe meer kosten er per student gemaakt zullen worden.

Ten opzichte van 2019 zijn de gemiddelde marginale kosten per student gestegen van ~€9.500 tot ~€10.500 in het mbo, van ~€9.500 tot ~€10.400 bij ROC's en van ~€10.200 tot ~€11.100 bij beroepscolleges. Deze stijging in marginale kosten per student is voornamelijk het gevolg van de daling van de student-staf ratio en van de hoeveelheid ondersteuning per docent in deze periode.

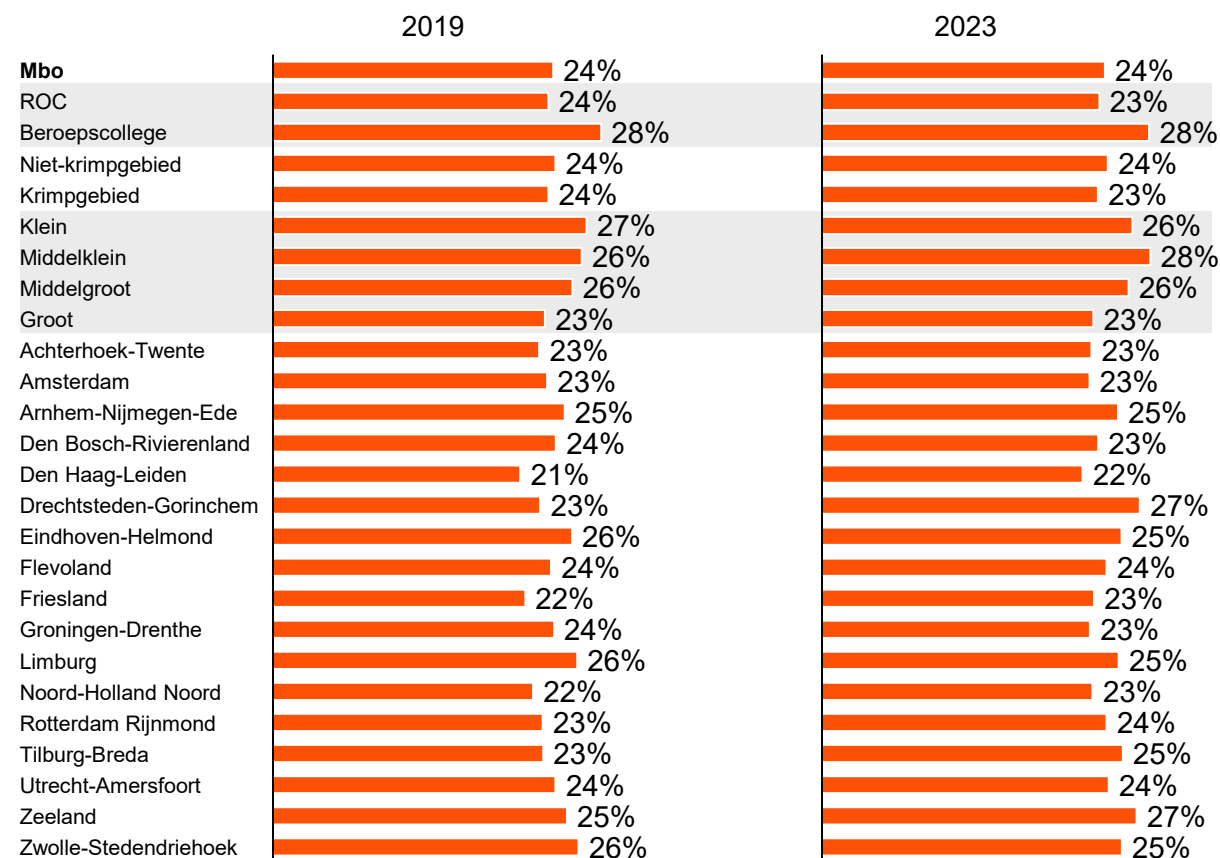
De marginale kosten per gewogen student lopen uiteen tussen de verschillende mbo-instellingen, waarbij de marginale kosten per student voor beroepscolleges hoger zijn dan het sector gemiddelde en de marginale kosten per student voor ROC's net onder het sector gemiddelde liggen.

De marginale kosten per student verschillen tussen opleidingen binnen instellingen vanwege verschillen in de student-staf ratio. Omdat de inzet van docenten per opleiding niet beschikbaar is, is het niet mogelijk deze verdiepingsslag te maken naar opleidingen. Deze opleidingsmix is mede bepalend voor de gemiddelde marginale baten per student aan een instelling. Instellingen met meer studenten aan opleidingen met een hogere prijsfactor ontvangen gemiddeld meer bekostiging per student.

3.5 Niet-personele kosten

Het aandeel niet-personele kosten per instelling ligt tussen de 18% en 46% in 2023. Beroepscolleges hebben een relatief hoger aandeel niet-personele kosten

Het aandeel niet-personele kosten van mbo-instellingen in 2023 (in %)



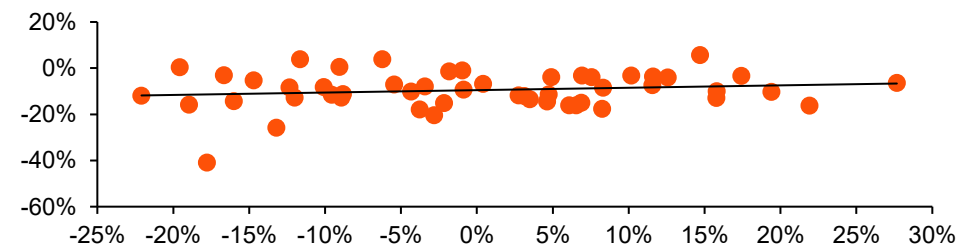
Het aandeel niet-personele kosten van mbo-instellingen loopt uiteen, van 18% tot 46% in 2023. Het aandeel niet-personele kosten toont een hogere opwaartse spreiding dan neerwaartse spreiding voor de mbo-instellingen, wat betekent dat een relatief kleine groep een relatief hoog aandeel niet-personele kosten heeft terwijl een relatief grote groep een relatief laag aandeel niet-personele kosten heeft:

- Het aandeel niet-personele kosten voor beroepscolleges ligt met 28% hoger dan het gemiddelde van alle mbo-instellingen van 24%;
- Het aandeel niet-personele kosten voor ROC's daarentegen verschilt met 23% in lage mate van het gemiddelde van alle mbo-instellingen van 24%.
- Het aandeel niet-personele kosten is gerelateerd aan de omvang van instellingen. Kleine en middelkleine instellingen hebben gemiddeld hogere niet-personele kosten dan middelgrote en grote instellingen.

De ontwikkeling van de niet-personele kosten tussen '19 en '23 verschilt per instelling. Deze ontwikkeling kent slechts een zwakke correlatie met de ontwikkeling van het aantal gewogen studenten (0,16).

Correlatie ontwikkeling gewogen studenten en niet-personele lasten in 2019-2023

Ontwikkeling gewogen studenten

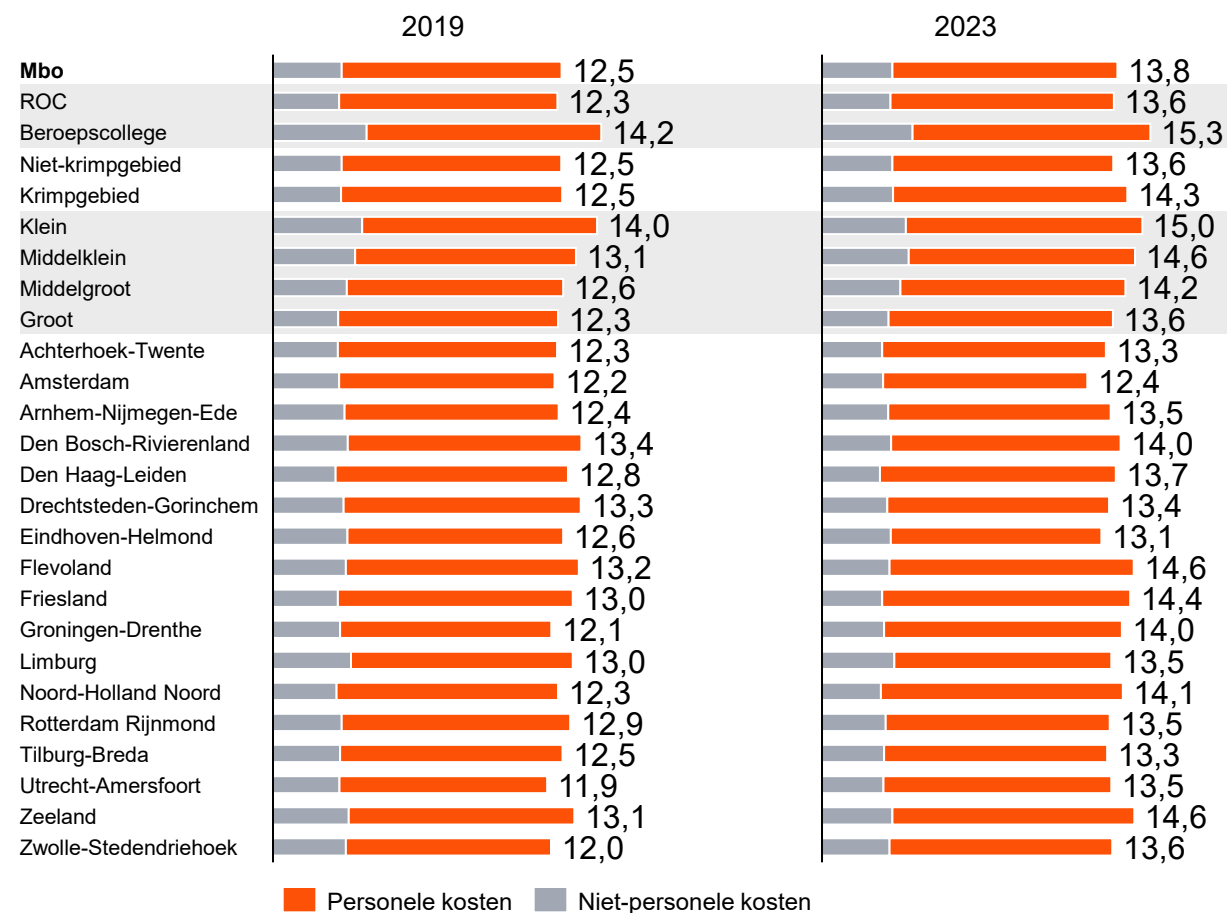


Ontwikkeling niet-personele lasten

3.6 Totale kosten per student

De totale kosten per student waren gemiddeld ~€13.800 in 2023, en verschillen tussen instellingen tussen de ~€11.700 en ~€26.000

Totale kosten per gewogen student van mbo-instellingen in 2023 (in € duizend)



De totale kosten per gewogen student zijn gemiddeld ~€13.800 per instelling, ~€15.300 aan beroepscolleges en ~€13.600 aan ROC's. De totale kosten per gewogen student zijn hoger aan kleine en middelkleine instellingen dan aan middelgrote en grote instellingen. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de relatief hoge vaste lasten en lage student-staf ratio.

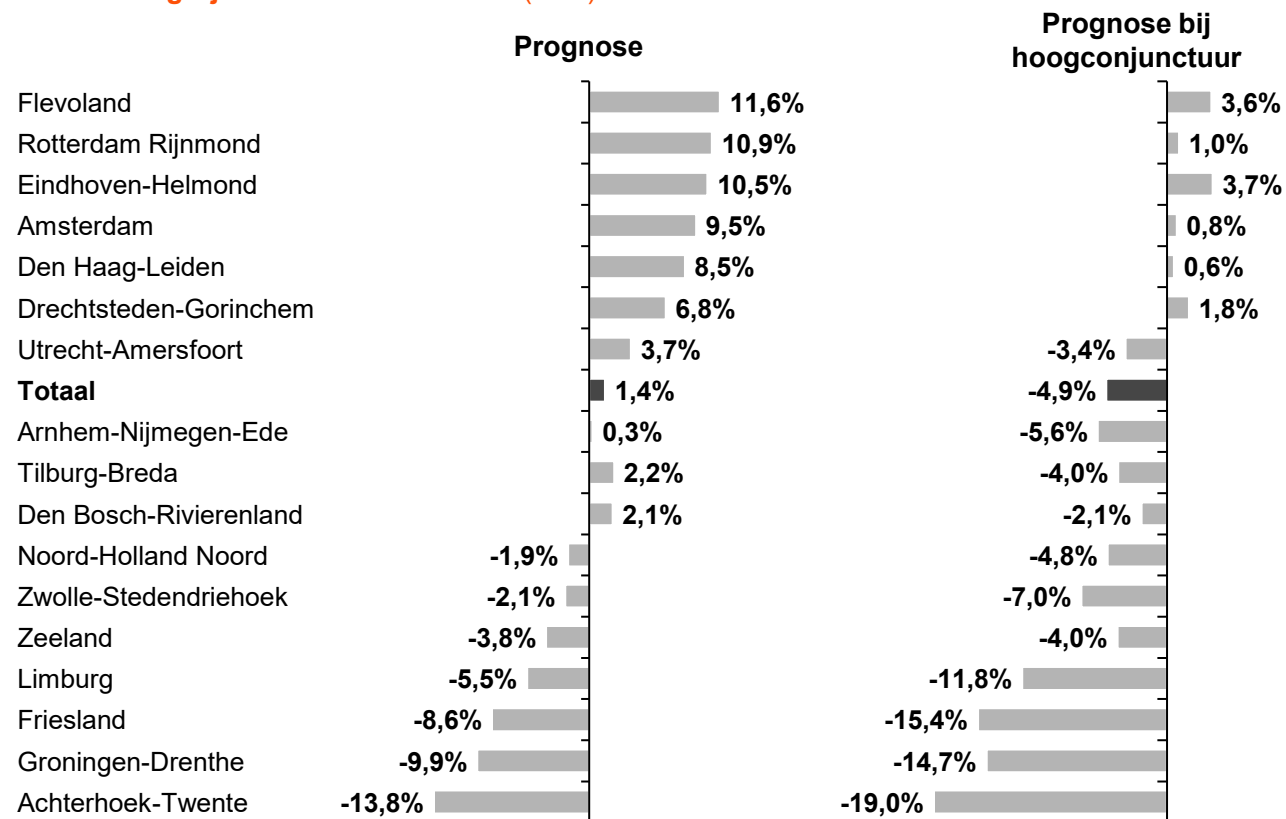
4

Prognose kostenontwikkeling

4.1 Prognose studentaantallen

De ontwikkeling van het aantal gewogen studenten verschilt per regio van -14% tot +12%

Geprognostiseerde groei in gewogen studentenaantallen per regio waarin zij woonachtig zijn tussen 2023 en 2039 (in %)



Zoals belicht in sectie 2.3 wordt er in de periode 2023 – 2039 een daling verwacht van 5% van het totaal aantal mbo-studenten. De ontwikkeling van het aantal studenten verschilt echter tussen de leerwegen BOL (+7%) en BBL (-33%). Hierdoor neemt het aantal gewogen studenten in deze periode met 1,4% toe.

De verwachte ontwikkeling van het aantal studenten over een lange periode is echter onzeker, waarbij de ervaring is dat conjunctuurfluctuaties hierbij een relatief grote invloed hebben. Bij hoogconjunctuur zijn BBL-studenten gewild bij leerbedrijven, waardoor het aantal gewogen studenten wijzigt. Dit kan ertoe leiden dat het aantal gewogen studenten daalt. In de huidige prognose wordt er verwacht dat het aandeel BBL-studenten daalt van 30% in 2024 tot 21% in 2039. Indien conjunctuurfluctuaties resulteren in 30% BBL-studenten, dalen de gewogen studenten met 4,9% in 2039.

De verwachte toename van het aantal gewogen studenten van 1,4% is echter niet evenredig verdeeld over de verschillende regio's:

- De groei in het aantal studenten is voornamelijk afkomstig van de regio's gelegen in de meer (rand)stedelijke gebieden zoals Amsterdam, Flevoland, Rotterdam Rijnmond en Den Haag Leiden. Met 12% groei maakt Flevoland de meeste groei door tussen 2023 en 2039.
- De overige, niet-randstedelijke regio's groeien minder snel of laten, in de meeste gevallen, zelfs een krimp zien.

Indien hoogconjunctuur leidt tot 30% BBL-studenten daalt het verwachte aantal gewogen studenten met 4,8%, met een daling in de meeste regio's:

- De groei in de meer (rand)stedelijke gebieden wordt beperkt tot maximaal 3,7%.
- In alle regio's waar een daling wordt verwacht, daalt het aantal gewogen studenten bij hoogconjunctuur verder tot maximaal 19%.

4.2 Prognose kostenontwikkeling

Op basis van de SSR, de referentieraming en de verduurzamingsagenda in de sector kan er een prognose worden gemaakt van de kosten in 2039

Om de financiële druk in het mbo als gevolg van de ontwikkelingen in studentenaantallen inzichtelijk te maken, onderzoeken we de verwachte lasten en baten in 2039.

Om de **verwachte lasten** van instellingen in 2039 inzichtelijk te maken, onderzoeken we de ontwikkeling van de personele en de niet-personele lasten. De **personele lasten** in 2039 zijn afhankelijk van het aantal gewogen studenten in 2039 en de student-staf ratio aan instellingen. Indien wordt uitgegaan van de geprognosticeerde studentaantallen en de SSR van 2023 stijgen de personele kosten met ~1%. Indien de SSR stijgt naar de hogere SSR van 2019 dalen de personele kosten met ~10% omdat er minder docenten per student worden ingezet.

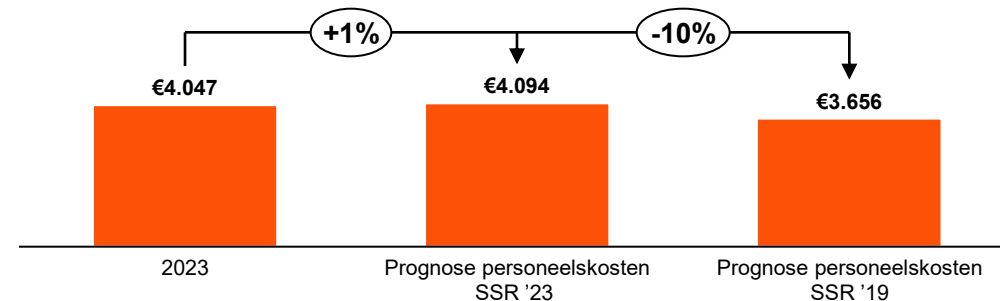
De **niet-personele kosten** hebben een zwakke correlatie met de ontwikkeling van het aantal studenten. Om de niet-personele lasten in 2039 inzichtelijk te maken, maken we daarom de aanname dat de niet-personele kosten zich als vaste kosten gedragen en in de basis gelijk blijven aan 2023 in prijspeil 2024. In aanvulling op de huidige niet-personele lasten staat het mbo voor een verduurzamingsagenda, in het licht van de Klimaatwet. Een recente doorrekening van de verduurzamingsstrategie van de eigendomspanden resulteerde in cumulatieve uitgaven van ~€1,3 mld (prijspeil '24) in de periode '26 – '50, exclusief de bestaande vervangingsopgave voor nieuwbouw. Dit resulteert in een jaarlijkse afschrijving van ~€54 mln. Als gevolg hiervan stijgen de niet-personele lasten bij benadering met 4% in de periode 2023-2039. De niet-personele lasten kunnen verder oplopen wanneer de verduurzamingsagenda zou worden bijgesteld.

Om de **verwachte baten** van instellingen in 2039 inzichtelijk te maken, wordt er gebruik gemaakt van de resultaten van het dashboard ontwikkeld door DUO ten behoeve van de analyse van alternatieve bekostigingsmethodieken in het mbo. Het dashboard biedt inzicht in de ontwikkeling van de rijksbijdrage op basis van de prognose van het aantal studenten. Om op basis hiervan de totale baten van instellingen te benaderen, hanteren we een instelling specifieke opslag op basis van de verhouding rijksbijdrage tot de totale baten per instelling in 2023 en de aanname dat deze constant blijft over de tijd.

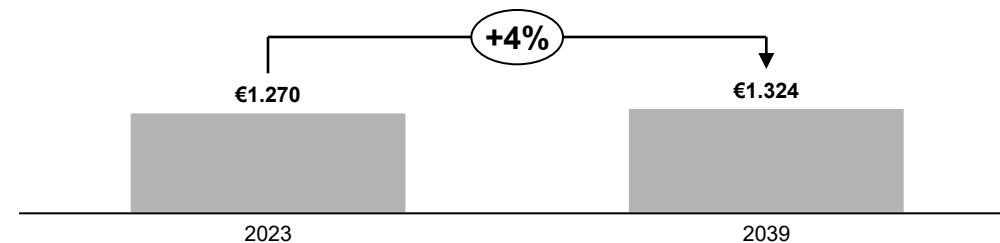
Op basis van de verwachte lasten en baten kan de verwachte marge in 2039 berekend worden in

het scenario dat de student-staf ratio van 2023 en de ratio van 2019 wordt gerealiseerd. Deze berekeningen zijn afhankelijk van het uitgangspunt dat er geen wijzigingen in de kostenstructuur plaatsvinden en zijn beperkt door het niet verder kunnen specificeren van de SSR naar opleidingsrichtingen.

Verwachte personele kosten in het mbo in 2023 en 2039, naar SSR
(in € mln, prijspeil '24)



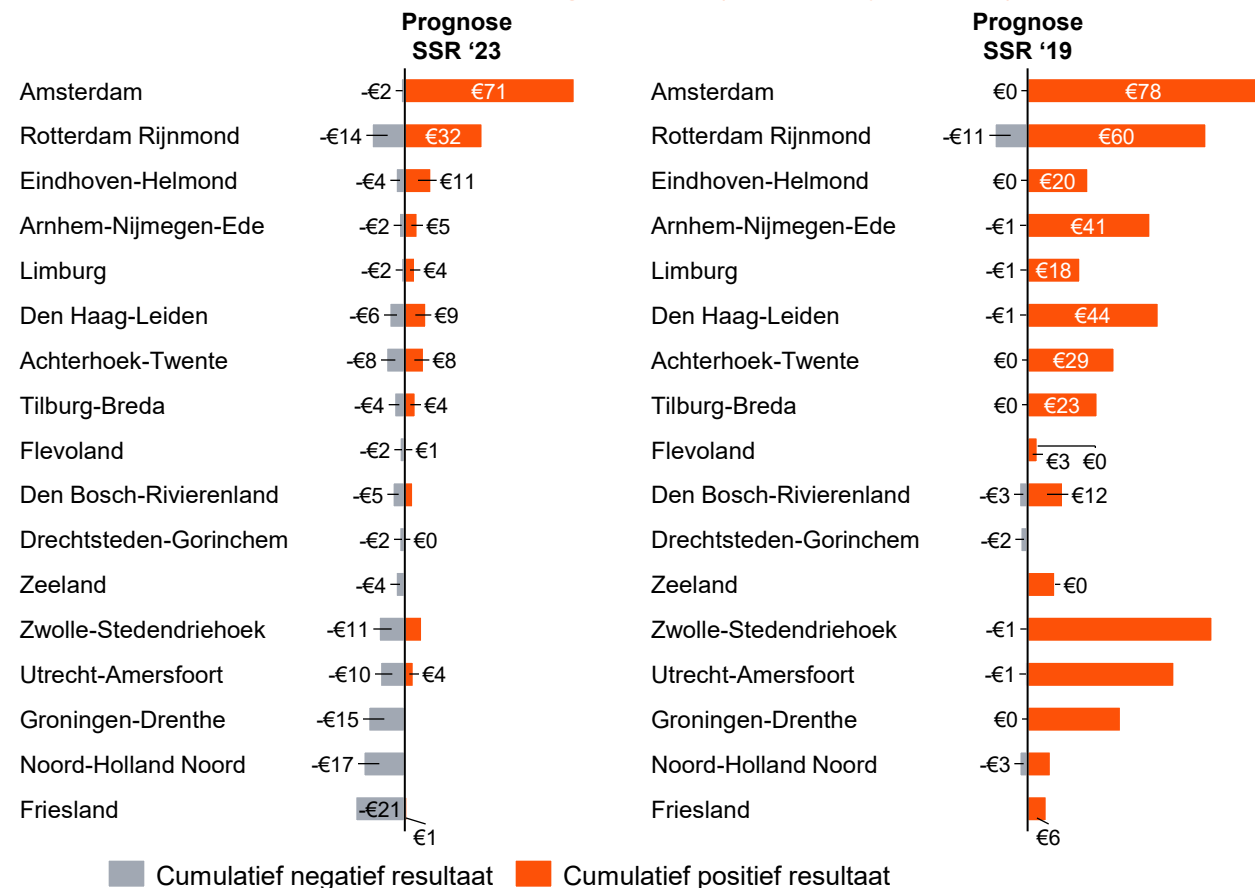
Verwachte niet-personele kosten in het mbo in 2023 en 2039,
(in € mln, prijspeil '24)



4.3 Prognose ontwikkeling resultaat

Afhankelijk van de gerealiseerde SSR ontstaat er een cumulatief tekort van €24 mln bij SSR '19 tot €129 mln bij SSR '23 in 2039

Het benaderde verwachte resultaat per regio in 2039 (in mln €, prijspeil 2024)

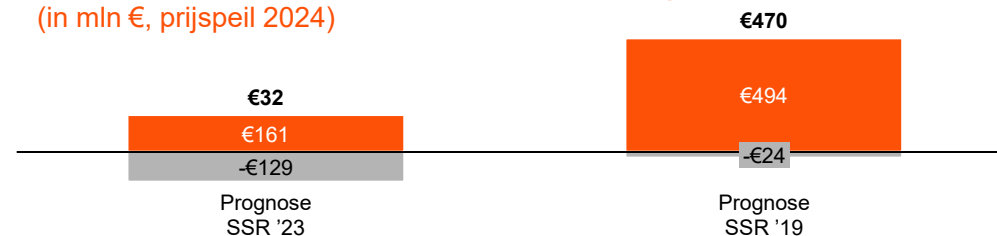


Door de benaderde baten en lasten in 2039 toe te rekenen naar de verschillende onderwijslocaties van instellingen naar rato van het aandeel studenten kan het verwachte resultaat per regio worden geïdentificeerd. In de linker grafiek is per regio een optelling gemaakt van alle instellingen met een verwacht negatief resultaat in 2039 en alle instellingen met een verwacht positief resultaat in 2039.

Indien de student-staf ratio van 2023 wordt gerealiseerd ontstaan er structurele financiële tekorten aan instellingen in alle regio's. In vijf van de regio's resulteert dit in tekorten aan alle instellingen. In totaal ontstaat er een tekort van ~€139 mln aan instellingen. De student-staf ratio van 2023 ligt relatief laag door de investeringen die zijn gedaan tussen 2019 en 2023 ten behoeve van de kwaliteit van het mbo.

Wanneer de hogere student-staf ratio uit 2019 wordt gerealiseerd verschuift dit beeld naar een tekort van ~€24 mln met een positief resultaat voor de meeste instellingen. Voor een aantal instellingen was de student-staf ratio 2019 lager, waardoor er tekorten ontstaan in dit scenario.

De benaderde verwachte resultaat van instellingen in 2039 (in mln €, prijspeil 2024)



5

Conceptueel model

5.1 Bouwblokken in bekostiging

De bekostiging van het mbo kan worden opgebouwd langs verschillende bouwblokken

Bouwblokken in bekostigingssystematiek

Er bestaat een **grote diversiteit** aan bekostigingsvarianten. Deze kunnen worden teruggevoerd tot verschillende bouwblokken. Ten eerste zijn er vormen van **variabele bekostiging**:

- **Inputbekostiging**: deze variant focust op wat de organisatie binnenkomt, bijvoorbeeld het aantal studenten.
- **Procesbekostiging**: deze variant stelt de uitgevoerde activiteiten centraal, zoals het aantal lesuren. Dit noemen we ook wel activiteitenbekostiging. Een specifieke vorm is capaciteitsbekostiging, waarbij de grootte van een organisatie vooraf wordt vastgesteld.
- **Taakbekostiging**: bij deze variant staat de output centraal, zoals het aantal diploma's. Deze variant noemen we ook wel prestatie- of outputbekostiging.
- **Missiebekostiging**: deze variant kijkt naar de doelstellingen of de outcome, bijvoorbeeld de aansluiting op de arbeidsmarkt. Dit noemen we ook wel resultaatgerichte bekostiging of outcomebekostiging.
- **Contextbekostiging**: deze variant focust op contextfactoren, zoals de bevolkingsdichtheid. Een vorm hiervan is regiobekostiging.

Daarnaast is er **vaste bekostiging**: deze variant is niet variabel, maar rekent een vast bedrag, bijvoorbeeld per instelling. Deze variaties in bekostigingsvormen kunnen zowel worden toegepast in **lumpsumbekostiging** als in **gerichte geldstromen**.

Samenhang bouwblokken variabele bekostiging

		Doeltreffendheid op effect: is de outcome identificeerbaar?		
		Ja	Nee	Nee
		Doeltreffendheid op prestatie: is de output identificeerbaar?		
		Ja	Ja	Nee
Doelmatigheid: zijn de kosten én werk-processen identificeerbaar?	Ja	Missiebekostiging+ Input, activiteiten, output, outcome	Taak-bekostiging+ Input, activiteiten, output	Proces-bekostiging Input, activiteiten
	Nee	Missiebekostiging Outcome	Taakbekostiging Output	Inputbekostiging Input

Enkele typen bekostiging kunnen worden geplot over een matrix met doelmatigheid en doeltreffendheid. Als er geen relatie wordt gelegd tussen de werkprocessen en de input, output of outcome is er geen financieel sturingsmechanisme voor een organisatie om doelmatigheid te bevorderen. Als output en outcome niet worden meegewogen, is er geen financieel sturingsmechanisme om doeltreffendheid te bevorderen.

5.2 Effectiviteit van bekostiging

Bouwblokken kunnen op verschillende manieren worden gecombineerd.
Verschillende combinaties geven andere effecten in de sturing via de bekostiging

Opbouw bekostigingsvariant vanuit elementen

Een bouwblok kan bestaan uit verschillende elementen. Bij het opbouwen van een bekostigingsvariant moeten verschillende afwegingen worden gemaakt met betrekking tot de elementen:

- **Aantal elementen:** hoe groter het aantal elementen, hoe groter de complexiteit, maar hoe meer relevante aspecten kunnen worden meegenomen.
- **Weging elementen:** als verschillende elementen worden gecombineerd, kunnen deze een verschillende weging worden meegegeven. Een voorbeeld is de weging van het aantal studenten (input) ten opzichte van het aantal diploma's (output) in de huidige bekostiging.
- **Meetmoment:** hoe eerder een factor wordt gemeten, hoe groter de voorspelbaarheid, maar hoe lager de actualiteit. Als het aantal studenten bijvoorbeeld twee jaar van tevoren wordt gemeten en de grootte van de bekostiging bepaald, moet een groeiende instelling zelf geld voorschieten, maar heeft een krimpende instelling ruimte om maatregelen te treffen.

Effectiviteit van sturing via bekostiging

De bekostiging kan worden benut om mbo-instellingen te bewegen om bepaalde doelen te bewerkstelligen, zoals doelmatige inzet van personeel of aansluiting bij de arbeidsmarkt. Verschillende elementen beïnvloeden de effectiviteit van sturing via de bekostiging:

- **Houdt de uitkomst rechtstreeks verband met het te beïnvloeden gedrag en is de uitkomst voldoende meetbaar?** Bijvoorbeeld: aansluiting bij de arbeidsmarkt moet valide geoperationaliseerd worden, voordat hierop kan worden gestuurd.
- **Is duidelijk wat het gewenste gedrag is?** Bijvoorbeeld: er moet voldoende duidelijk zijn hoe aansluiting bij de arbeidsmarkt kan worden bereikt, om hierop te kunnen sturen.
- **Is het bouwblok van voldoende omvang en zijn er geen conflicterende sturingselementen?** Bijvoorbeeld: als wordt gestimuleerd om zoveel mogelijk studenten aan te trekken, kan samenwerking in het geding komen.

Hiernaast kan sturing via de bekostiging mogelijk onbedoelde effecten hebben, zoals de verdringing van intrinsieke motivatie en verdringing van andere doelstellingen. Deze onbedoelde effecten moeten per bekostigingsvariant in beeld worden gebracht.

5.3 Conceptueel model

We inventariseren bekostigingselementen aan de hand van het conceptuele model

Conceptueel model

Op basis van het op de vorige pagina's beschreven conceptueel kader hanteren we in dit rapport het onderstaande model:



We maken onderscheid tussen vormen van variabele bekostiging, gericht op input, activiteiten, output, outcome en context. Hiernaast onderscheiden we een vaste bekostiging met een vaste voet en additionele gerichte geldstromen. In het volgende hoofdstuk beschrijven we aan de hand van dit model verschillende bekostigingselementen voor bekostigingsvarianten. Deze elementen vormen een 'menukaart' waaruit verschillende bekostigingsvarianten kunnen worden opgebouwd.

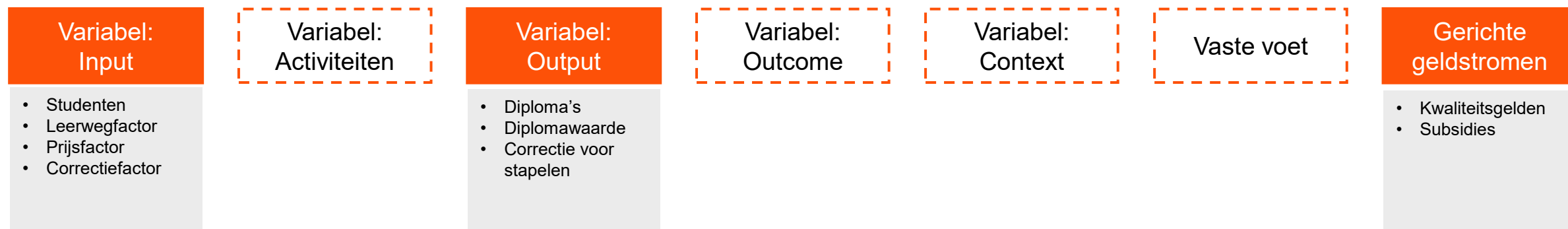
Bij het identificeren van deze elementen hebben we onder andere gebruik gemaakt van de volgende publicaties:

- Mol & de Kruijf, Resultaatgerichte bekostiging bij overheidsorganisaties ([link](#))
- Kaiser, Vossensteyn & Koelman, Public funding of higher education ([link](#))
- CPB, Prikkels mbo aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt ([link](#))
- Jongbloed, De Boer, Kaiser & Vossensteyn, Bekostiging van het Nederlandse hoger onderwijs: kostendeterminanten en varianten ([link](#))
- PwC Strategy&, Toereikendheid, doelmatigheid en kostentoerekening in het mbo, hbo en wo&o ([link](#))
- Kamerbrief over bekostiging en bekostigingsvarianten hoger onderwijs ([link](#))
- Berenschot, Verkenning naar de optimale verhouding tussen vaste en variabele onderwijsbekostiging in het hoger onderwijs ([link](#))

6

Huidige bekostiging

6.1 Huidige bekostiging



Omschrijving bekostigingsvariant

De huidige bekostigingssystematiek bestaat uit een lumpsum bekostiging op basis van een variabele bekostiging aangevuld met gerichte geldstromen. De variabele bekostiging bestaat uit budgetten voor entreeopleidingen, niveau 2 opleidingen, niveau 3 en 4 opleidingen, passend onderwijs en wachtgeld. Het budget voor entreeopleidingen wordt verdeeld op basis van het aantal studenten en de budgetten voor niveau 2 en niveau 3 en 4 worden verdeeld op basis van het aantal studenten en diploma's.

Het aantal studenten wordt vastgesteld twee jaar voor de bekostiging (T-2), met hierbij een weging van BOL- en BBL-studenten, een prijsfactor om te differentiëren tussen opleidingen, een correctiefactor om te corrigeren voor fluctuaties in studentaantallen gedurende een studiejaar en verschillende budgetten voor verschillende opleidingsniveaus.

Het aantal diploma's wordt ook vastgesteld twee jaar voor de bekostiging (T-2). De diploma's (met uitzondering van entreeopleidingen) worden gewogen in de variabele bekostiging met een diplomawaarde. Deze diplomawaarde wordt gecorrigeerd voor eerder behaalde diploma's van studenten om te voorkomen dat studenten op een lager niveau worden ingeschaald.

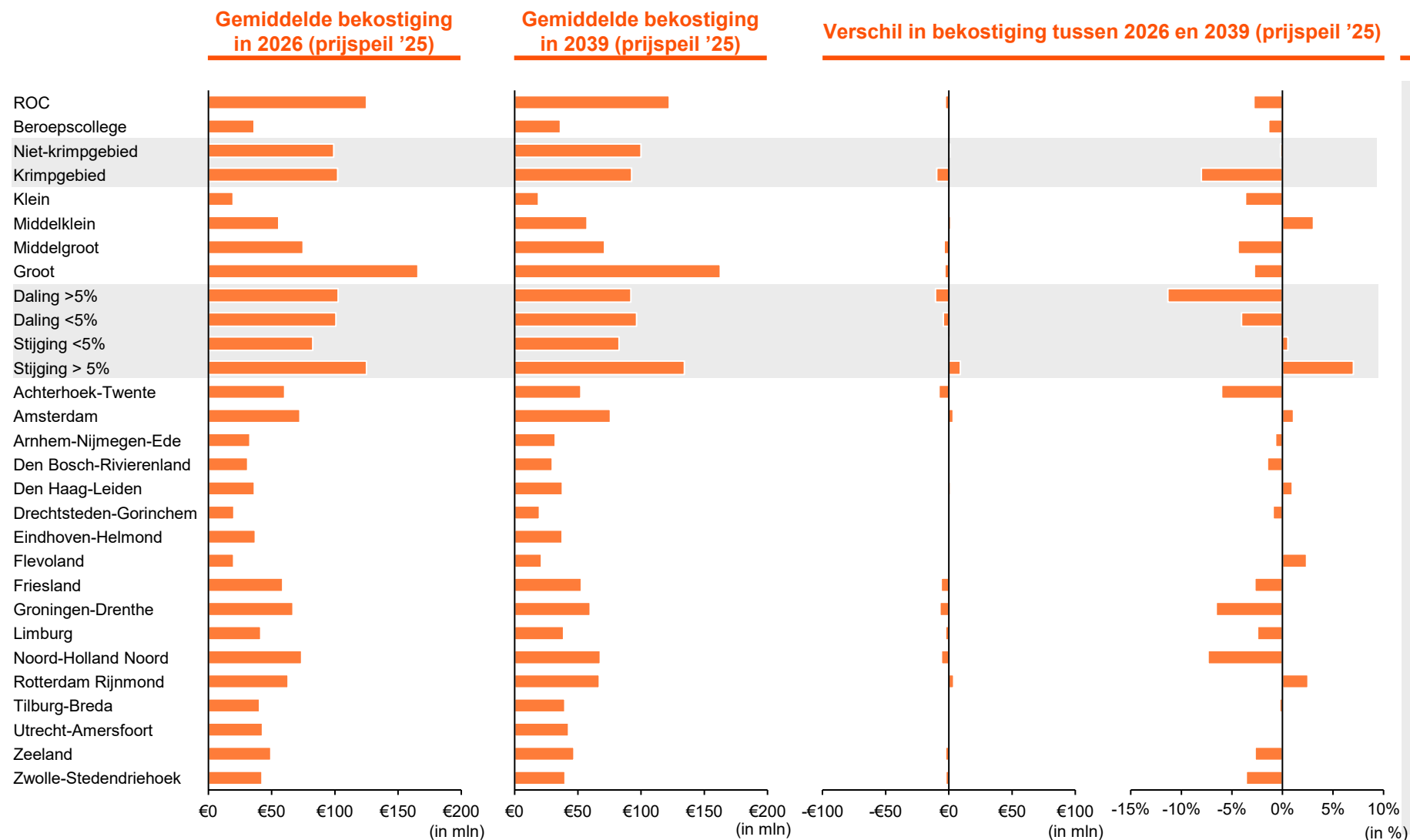
De variabele bekostiging bevat daarnaast een passend-onderwijsbudget, bedoeld voor aanvullende ondersteuning van studenten die dit nodig hebben, en wachtgeld, bedoeld voor de kosten van werkloosheidsuitkeringen en suppleties inzake arbeidsongeschiktheid. Het passend-onderwijsbudget wordt verdeeld naar rato van de budgetten voor entree-, niveau 2, en niveau 3 en 4-opleidingen. Het wachtgeldbudget wordt ook toegekend op basis van deze verdeling, aangevuld met de verdeling van de rijksbijdrage voor de vavo. De bekostiging van het passend onderwijs en het wachtgeld bevatten hiermee geen nieuwe elementen ten opzichte van de elementen die onderdeel zijn van de budgetten voor entree-, niveau 2, en niveau 3 en 4-opleidingen.*

In de operationalisatie in dit rapport zijn de middelen voor carrièreperspectief vanaf 2028 verdeeld naar rato van de lumpsum.

6.2 Huidige bekostiging: Toetsing ontwerpeisen

	Ontwerpeisen	Onderbouwing
De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen	Het model is voorspelbaar	- Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. - De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwaliteitsgelden en subsidies. Voor de kwaliteitsgelden wordt een kwaliteitsagenda ingediend en de instellingen weten voor een periode van meerdere jaren welke kwaliteitsgelden zij ontvangen. De subsidies zijn afhankelijk van subsidieaanvragen die relatief kort van te voren worden aangevraagd. De subsidies zijn daarmee niet ver van te voren bekend, maar wel afhankelijk van het actief aanvragen door instellingen.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit	De huidige bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en diploma's. De volatiliteit van deze factoren is beperkt, omdat fluctuaties in de instroom van studenten ten dele worden gecompenseerd doordat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gewogen dan het aantal studenten.
	Het model is niet onnodig complex	Het bekostigingsmodel bevat geen onnodige factoren.
De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel	Het model is primair een lumpsummodel	Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen	Het huidige model bevat gerichte bekostigingsstromen op basis van de kwaliteitsgelden en de subsidies.
De nieuwe systematiek is uitvoerbaar	Het model bevat objectief vast te stellen factoren	Alle factoren uit de bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) zijn objectief vast te stellen en worden gerapporteerd aan DUO.
	Het model kent beperkte administratieve lasten	- Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. - Het aanvragen van de gerichte geldstromen zorgt voor enige administratieve lasten.

6.3 Financiële effecten huidige bekostiging



Toelichting

- In de linker figuren is de gemiddelde bekostiging van mbo-instellingen bij het huidige bekostigingsmodel in 2026 en 2039 uiteengezet naar het type instelling, de aanwezigheid in een krimpgebied, de omvang van de instelling, de verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten in de periode 2024-2039 en naar regio. De bekostiging van instellingen die in meerdere regio's actief zijn, zijn toegerekend aan regio's op basis van het aantal hoofddinschrijvingen per onderwijslocatie in 2024. Alle bedragen zijn uitgedrukt in het prijspeil van 2025.
- De waargenomen ontwikkelingen worden gedreven door wijzigingen in het aantal studenten. Mbo-instellingen met een daling van het aantal gewogen studenten van meer dan 5% ontvangen gemiddeld ~11% minder bekostiging in 2039 dan in 2026. Mbo-instellingen met een groei van het aantal gewogen studenten van meer dan 5% ontvangen gemiddeld ~7% meer bekostiging in 2039 dan in 2026.
- De gemiddelde ontwikkeling van de bekostiging per regio is niet gelijk aan de ontwikkeling van het aantal gewogen studenten (sectie 2.4), vanwege verschillen in bekostiging per student in niveau en prijsfactoren.

6.4 Huidige bekostiging: inhoudelijke doelen (1/2)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Toegankelijkheid	Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentenaantallen?	- De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. - Wanneer een instelling één student minder heeft, resulteert dit in een daling in de bekostiging van gemiddeld¹ ~€13.900 per BOL-student en ~€6.600 per BBL-student per jaar, afhankelijk van het niveau en de prijsfactor van de opleiding zijn hierbij de minimale marginale baten ~€5.000 (BBL-student, niveau 2, prijsfactor 1) en de maximale marginale baten ~€19.100 (BOL-student, niveau 2, prijsfactor 1,8). De financiële gevolgen van dalende studentenaantallen zijn hierdoor relatief groot.
	Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?	Kleinere mbo-instellingen en mbo-instellingen die een sterke daling van studenten ervaren staan hierdoor onder grotere financiële druk om met kleinere opleidingen te stoppen wanneer deze vanwege de omvang niet kosteneffectief uitgevoerd kunnen worden, ook wanneer deze opleidingen onderdeel zijn van een gewenst minimaal aanbod in een regio.
	Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?	De huidige bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en zorgt bij het aantrekken van één extra student voor een stijging in de bekostiging van gemiddeld¹ ~€13.900 per BOL-student en ~€6.600 per BBL-student per jaar, afhankelijk van het niveau en de prijsfactor van de opleiding zijn hierbij de minimale marginale baten ~€5.000 (BBL-student, niveau 2, prijsfactor 1) en de maximale marginale baten ~€19.100 (BOL-student, niveau 2, prijsfactor 1,8). De financiële baten van extra studenten zijn hierdoor relatief groot en stimuleren concurrentie tussen instellingen.
Samenwerking	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen aan?	Het bekostigingsmodel moedigt de samenwerking tussen mbo-instellingen niet aan.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs aan?	Het bekostigingsmodel moedigt de samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs niet aan.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen aan?	Het bekostigingsmodel moedigt de samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen niet aan.
	Moedigt het model samenwerking in het (regionale) ecosysteem aan?	Het bekostigingsmodel moedigt de samenwerking in het (regionale) ecosysteem niet aan.

 Score huidige bekostiging

6.4 Huidige bekostiging: inhoudelijke doelen (2/2)

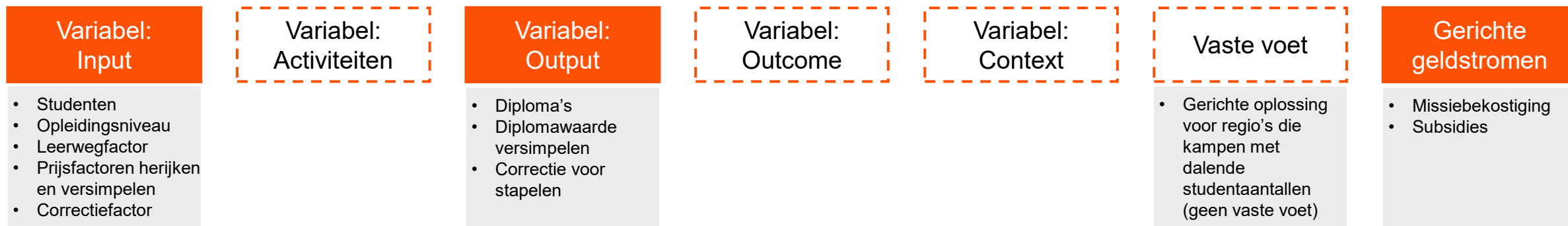
	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Doelmatigheid	Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?	- De bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging op basis van het aantal studenten en diploma's. - Mbo-instellingen met lage studentenaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief hoge vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. - Mbo-instellingen met hoge studentaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief lage vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor niet aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. - De bekostiging op basis van het aantal behaalde diploma's moedigt het sturen op het succesvol voltooien van opleidingen aan, wat bijdraagt aan de kosteneffectiviteit. - Het corrigeren voor stapelen in de diplomawaarde ontmoedigt het te laag inschalen van studenten waardoor de wettelijke taken kosteneffectiever uitgevoerd worden.
	Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?	Het model kent zowel een output (diploma's) als input (studenten) gerelateerd deel.
	Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?	- Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. - Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moet de instelling een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op de kwaliteit van het onderwijs.
Behoeften groepen studenten	Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?	- Het model differentieert voor leerniveau door middel van verschillen geldstromen en diplomawaarde, voor de kosten van opleidingen door middel van de prijsfactor en voor leerwegen door middel van de leerwegfactor. - Differentiatie voor additionele begeleiding wordt aangebracht via de relatief hoge bekostiging van niveau 1 en niveau 2 studenten. Ook het budget voor passend onderwijs wordt hierdoor in grotere maten aan instellingen toegekend met meer niveau 1 en niveau 2 studenten.
	Staat het model flexibilisering niet in de weg?	Het model staat flexibilisering niet in de weg, maar moedigt flexibilisering niet aan.
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?	- Het bekostigingsmodel moedigt een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod niet actief aan. - De relatief grote concurrentie als gevolg van het model kan een positief effect hebben op de aansluiting van de arbeidsmarkt, omdat aankomend studenten een opleiding met een hoge baankans aantrekkelijker kunnen vinden, maar kan ook een negatief effect hebben, wanneer minder arbeidsmarktrelevante opleidingen populair zijn onder studenten. - Om de kwaliteitsgelden te ontvangen moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.
	Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?	- Het model stuurt via de outputbekostiging aan op de afronding van opleidingen en bekostigt opleidingen die resulteren in een startkwalificatie (niveau 1 en 2) relatief hoog via separate budgetten. Het bekostigingsmodel moedigt het aanbieden van een duurzaam perspectief in de vorm van een diploma daarmee aan. Het model stimuleert inhoudelijke sturing op een duurzaam perspectief echter niet aan. - Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Variant 1:
Vereenvoudiging en
maatwerk voor krimp



Variant 1:
Omschrijving
bekostigingsvariant

7.1 Variant 1: Vereenvoudiging en maatwerk voor krimp (1/2)



Omschrijving bekostigingsvariant

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- **Versimpelen van de prijsfactoren** door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te **herijken** op de kostenstructuur van instellingen.
- **Versimpelen van de diplomawaarde** door andere gewichten toe te kennen en te bezien of dit binnen ieder niveau (2 t/m 4) van toepassing moet blijven.
- Bieden van een **gerichte oplossing** voor de regio's die kampen met **dalende studentaantallen** (geen vaste voet).
- **Verkleinen van de omvang van de huidige gerichte geldstroom**. De gerichte geldstroom wordt ingezet als **missiebekostiging** die zich richt op een beperkt aantal heldere doelstellingen. Instellingen en OCW maken daarbij gezamenlijk afspraken over het realiseren van specifieke doelstellingen.

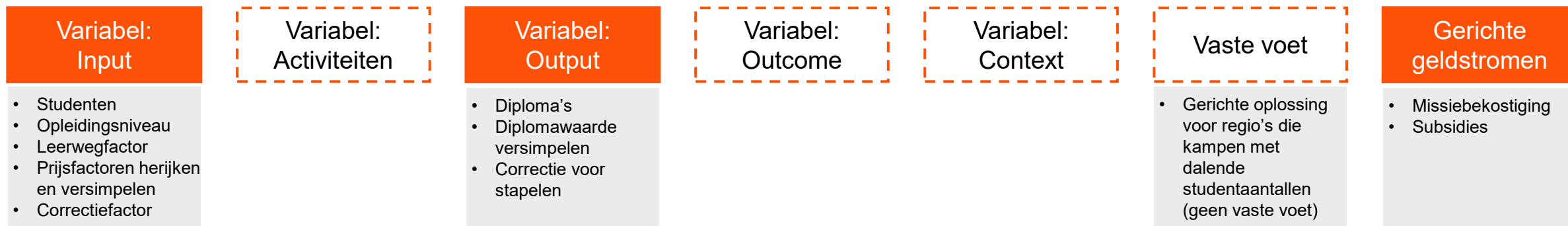
Operationalisatie bekostigingsvariant

Ten behoeve van de analyse is de bekostigingsvariant als volgt door OCW geoperationaliseerd:

- **Vereenvoudiging prijsfactoren**: Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.
- **Versimpeling diplomawaarde**: De diplomawaarde voor niveau 2 wordt gewijzigd van 1 naar 0.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen**: €150 mln van de huidige kwaliteitsgelden (uit het investeringsbudget KA) wordt op basis van het aantal studenten verdeeld over instellingen in de volgende regio's: Achterhoek-Twente, Friesland, Groningen-Drenthe, Limburg, Noord-Holland Noord en Zeeland.
- **Missiebekostiging**: De verdelingsbasis blijft gelijk aan de kwaliteitsgelden (uit het investeringsbudget KA), maar het budget wordt in omvang met 50% verlaagd. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.

Op de volgende pagina is een toelichting opgenomen over de gekozen operationalisatie.

7.1 Variant 1: Vereenvoudiging en maatwerk voor krimp (2/2)



Toelichting OCW op operationalisatie bekostigingsvariant

Bekostigingselement	Operationalisatie	Toelichting OCW
Vereenvoudiging prijsfactoren	Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6	Er is voor drie factoren gekozen naar analogie van het hoger onderwijs. Er is voor de indeling van deze drie factoren gekozen omdat deze indeling het minste herverdeeffect kent.
Versimpeling diplomawaarde	De diplomawaarde voor niveau 2 wordt gewijzigd van 1 naar 0	Er is voor gekozen om de diplomawaarde voor niveau 2 op 0 te zetten naar analogie van de entree-opleidingen, vanwege de gelijkenissen tussen deze doelgroepen die meer begeleiding nodig kunnen hebben. Om dezelfde reden is de stapelcorrectie voor niveau twee in deze variant verwijderd.
Gerichte oplossing dalende studentaantallen	€150 mln van de huidige kwaliteitsgelden (uit het investeringsbudget KA) wordt op basis van het aantal studenten verdeeld over instellingen in de volgende regio's: Achterhoek-Twente, Friesland, Groningen-Drenthe, Limburg, Noord-Holland Noord en Zeeland	Er is voor de betreffende regio's gekozen naar analogie van de verdeling van de krimp-middelen. Alleen Rivierland is hierin niet meegenomen, omdat Rivor een duurzame structurele samenwerking aangaat met het Koning Willem I College. Ook zijn de gekozen regio's opgenomen in het Nationaal Programma Vitale Regio's.
Missiebekostiging	De verdelingsbasis blijft gelijk aan de kwaliteitsgelden (uit het investeringsbudget KA), maar het budget wordt in omvang met 50% verlaagd. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.	Het budget wordt verlaagd t.o.v. de huidige kwaliteitsmiddelen omdat de reviewcommissie in haar advies over de drie pakketten aangaf dat de omvang van de kwaliteitsmiddelen te groot is. Wanneer de middelen niet worden toegekend, zullen instellingen in financiële problemen komen. Door de omvang te verkleinen kan het instrument beter worden ingezet waarvoor het bedoeld is.



Variant 1:
Toetsing
ontwerpeisen

8.0 Toetsing ontwerpeisen

Toetsing ontwerpeisen

De bekostigingsvarianten die in dit onderzoek worden geanalyseerd, worden getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen zoals vastgesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De geformuleerde ontwerpeisen zijn in de tabel rechts weergegeven.

In voorliggend hoofdstuk wordt de mate waarin de bekostigingsvariant voldoet aan de ontwerpeisen uiteengezet door eerst de invloed van de verschillende wijzigingen in de bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging uit te lichten.

Om de resultaten van de toetsing weer te geven zijn de eisen (A) geoperationaliseerd in onderliggende doelstellingen (B). De mate waarin een bekostigingsvariant aan deze doelstelling voldoet wordt met Harvey balls uitgedrukt (D) en vergeleken met de huidige bekostiging (C). De onderbouwing van deze toetsing wordt per doelstelling toegelicht (E).

Ontwerpeisen		Toetsing	
A De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende ontwerpeisen:	Het model is voorspelbaar		Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's, schikbaarheid) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De voorgedragen voorlopige arbeidsmarktfactor wordt toegepast op twee jaar van te voren vastgesteld.
	Het model heeft een begaaipte mate van constructie		De introductie van een vaste voet zorgt voor meer zekerheid en een hogere voorspelbaarheid van de bekostiging. De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwalificatiekosten en subsidies. Voor de kwalificatiekosten wordt een vijfjarige kwalificatieperiode ingevoerd en de invloeden van vijf jaar kwalificatiekosten (5) en subsidies. De subsidies zijn afhankelijk van subsidiesaanpakken die relatief kort van te voren worden aangekondigd. De subsidies zijn daarmee niet van te voren bekend, maar wel afhankelijk van het aantal aanpakken door acties.
	Het model is niet overmatig complex		De variabele bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en diploma's. De variabiliteit van deze factoren is beperkt, omdat fluctuaties in de inschrijving van studenten ten dele worden gecompenseerd door dat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gegeven dan het aantal studenten. De introductie van een vaste voet verhoogt daarmee de constructie van de bekostiging minder afhankelijk wordt van variabele factoren.
	Het model is primair een lumpsummodel		Het bekostigingsmodel bevat geen omvattende factoren.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen		Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging. Het huidige model bevat gerichte bekostigingsstromen op basis van de kwalificatiekosten en de subsidies.
B De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende doelstellingen:	Het model bevat objectief vast te stellen factoren		Alle factoren uit de bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's en de beschikbaarheid) zijn objectief vast te stellen worden gerangschikt aan OCV. De voorgedragen voor de arbeidsmarktfactor en de beschikbaarheidsfactor worden vastgesteld door OCV en daarmee objectief meetbaar.
	Het model kent beperkte administratieve lasten		Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Het aannemen van de gerichte bekostigingsstromen vraagt enige administratieve lasten.

#	Ontwerpeisen
1	De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen.
2	De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel. De gehele financiering van het mbo wordt in samenhang gezien. Binnen de gehele financiering blijft de mogelijkheid tot gerichte bekostiging behouden.
3	De nieuwe systematiek is uitvoerbaar.

8.1 Variant 1: Toetsing ontwerpeisen (1/2)

Ontwerpeis 1. De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwaliteitsgelden. Voor de kwaliteitsgelden wordt een meerjarige kwaliteitsagenda ingediend en wordt primair de verdeling van de lumpsumbekostiging aangehouden als verdelingsgrond. De volatiliteit van de huidige bekostiging is beperkt, omdat fluctuaties in de instroom van studenten ten dele worden gecompenseerd doordat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gewogen dan het aantal studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de stabiliteit van de bekostiging doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden.
- **Versimpeling diplomawaarde:** Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging, omdat het aantal diploma's reeds twee jaar van te voren wordt gemeten in de huidige bekostiging. De complexiteit wordt echter iets gereduceerd doordat de stapelcorrectie in de diplomawaarde enkel nog betrekking heeft op niveaus 3 en 4.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** Het beschikbare budget wordt binnen aangewezen regio's verdeeld op basis van het aantal studenten. Deze middelen worden in de huidige bekostiging benut voor de kwaliteitsafspraken en zijn daarbij tevens afhankelijk van het aantal studenten. Zolang de aangewezen regio's meerdere jaren vooraf worden vastgesteld, blijft

de voorspelbaarheid gelijk aan die in de huidige bekostiging. Omdat het aantal studenten hiermee iets zwaarder wordt gewogen dan diploma's, stijgt daarnaast de continuïteit licht. De introductie van de gerichte oplossing maakt het model echter iets complexer omdat er een deelbudget wordt toegevoegd aan de gerichte geldstroom.

- **Missiebekostiging:** De voorspelbaarheid en continuïteit van de missiebekostiging is afhankelijk van de termijn van de onderlinge afspraken tussen mbo-instellingen en OCW. Het verkleinen van de gerichte geldstroom ten behoeve van de lumpsumbekostiging heeft in de huidige operationalisatie geen directe impact op de continuïteit omdat de kwaliteitsafspraken de lumpsumbekostiging volgt.

Ontwerpeis 2. De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel

Huidige bekostiging

Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging, aangevuld via de kwaliteitsgelden en subsidies.

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom.
- **Versimpeling diplomawaarde:** Het wijzigen van de niveau 2 diplomawaarde heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** Het introduceren van deze gerichte geldstroom heeft op macroniveau geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom, omdat hier middelen uit de gerichte geldstroom voor worden aangewend.
- **Missiebekostiging:** Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging.

8.1 Variant 1: Toetsing ontwerpisen (2/2)

Ontwerpeis 3. De nieuwe systematiek is uitvoerbaar

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten, zijn objectief vast te stellen en worden gerapporteerd door DUO en door instellingen. De verantwoording rondom de kwaliteitsafspraken vraagt enige administratieve lasten voor instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek.
- **Versimpeling diplomawaarde:** Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De geïntroduceerde gerichte geldstroom ten behoeve de dalende studentaantallen is afhankelijk van de aangewezen regio's door OCW en het aantal studenten aan instellingen. De selectie van regio's ten behoeve van deze regeling is na de selectie objectief te controleren.
- **Missiebekostiging:** De toekenning van missiebekostiging is afhankelijk van onderlinge afspraken die objectief zijn vast te stellen. De missiebekostiging vergt net als de huidige kwaliteitsgelden verantwoording van instellingen. Wanneer met het verlagen van het bedrag ook het aantal afspraken vermindert, worden de administratieve lasten licht beperkt.

8.2 Variant 1: Toetsing ontwerpeisen

	Ontwerpeisen	Onderbouwing
De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen	Het model is voorspelbaar	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging, doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden. • Versimpeling diplomawaarde: Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging, omdat het aantal diploma's reeds twee jaar van te voren wordt gemeten in de huidige bekostiging. De complexiteit wordt echter iets gereduceerd doordat de stapelcorrectie in de diplomawaarde enkel nog betrekking heeft op niveaus 3 en 4. • Gerichte oplossing dalende studentaantallen: Het beschikbare budget wordt binnen aangewezen regio's verdeeld op basis van het aantal studenten. Deze middelen worden in de huidige bekostiging benut voor de kwaliteitsafspraken en zijn daarbij tevens afhankelijk van het aantal studenten. Zolang de aangewezen regio's meerdere jaren vooraf worden vastgesteld, blijft de voorspelbaarheid gelijk aan die in de huidige bekostiging. Omdat het aantal studenten hiermee iets zwaarder wordt gewogen dan diploma's, stijgt daarnaast de continuïteit licht. De introductie van de gerichte oplossing maakt het model echter iets complexer omdat er een deelbudget wordt toegevoegd aan de gerichte geldstroom. • Missiebekostiging: De voorspelbaarheid en continuïteit van de missiebekostiging is afhankelijk van de termijn van de onderlinge afspraken tussen mbo-instellingen en OCW. Het verkleinen van de gerichte geldstroom ten behoeve van de lumpsumbekostiging heeft in de huidige operationalisatie geen directe impact op de continuïteit omdat de kwaliteitsafspraken de lumpsumbekostiging volgt.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit	
	Het model is niet onnodig complex	
De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel	Het model is primair een lumpsummodel	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom. • Versimpeling diplomawaarde: Het wijzigen van de niveau 2 diplomawaarde heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom. • Gerichte oplossing dalende studentaantallen: Het introduceren van deze gerichte geldstroom heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom, omdat hier middelen uit de gerichte geldstroom voor worden aangewend. • Missiebekostiging: Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen	
De nieuwe systematiek is uitvoerbaar	Het model bevat objectief vast te stellen factoren	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek. • Versimpeling diplomawaarde: Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek. • Gerichte oplossing dalende studentaantallen: De geïntroduceerde gerichte geldstroom ten behoeve de dalende studentaantallen is afhankelijk van de aangewezen regio's door OCW en het aantal studenten aan instellingen. De selectie van regio's ten behoeve van deze regeling is na de selectie objectief te controleren. • Missiebekostiging: De toekenning van missiebekostiging is afhankelijk van onderlinge afspraken die objectief zijn vast te stellen. De missiebekostiging vergt net als de huidige kwaliteitsgelden verantwoording van instellingen. Het verlagen van het bedrag beperkt de administratieve lasten licht.
	Het model kent beperkte administratieve lasten	

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 48



Variant 1: Financiële effecten

9.0 Financiële effecten

Analyse financiële effecten

Om de uitwerking van de bekostigingsvariant te kunnen onderzoeken, heeft DUO in opdracht van OCW een dashboard ontwikkeld waarmee de bekostiging, inclusief wijzigingen in de bekostigingssystematiek, per instelling tot en met 2039 benaderd kan worden (in appendix A wordt de methodiek nader toegelicht). De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen wijzigen, zal dit leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant. Mogelijke gedragseffecten als gevolg van wijzigingen in de bekostiging zijn niet in de berekeningen meegewogen.

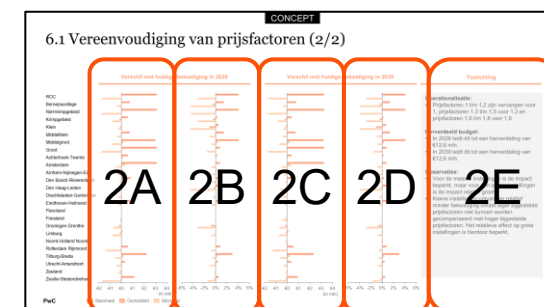
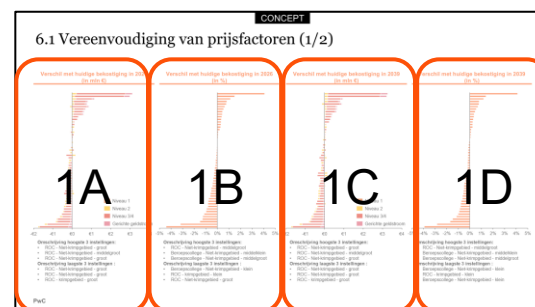
Op de volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de gewijzigde bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging) en voor de bekostigingsvariant als geheel.

De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2026 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging (1B) uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

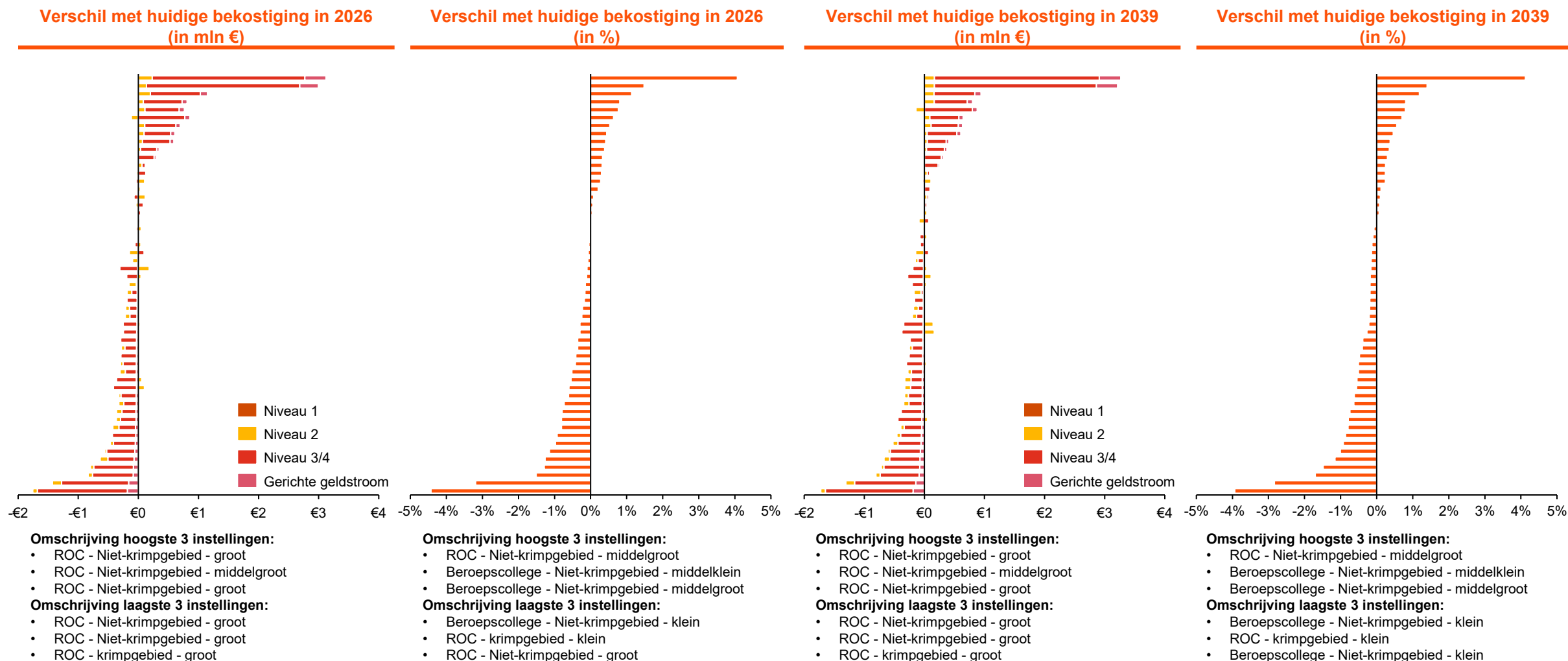
Omdat wijzigingen in de bekostiging verschillend uitwerken voor instellingen met verschillende kenmerken, worden hierop volgend de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2026 in bedragen (2A) en percentages (2B) uiteengezet naar het type instelling, de aanwezigheid in een

krimpgebied, de omvang van de instelling, de verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten in de periode 2024-2039 (stijging of daling van het aantal gewogen studenten van meer of minder dan 5%) en naar regio. De regio-indeling volgt een recent verkende regio-indeling ten behoeve van het Pact opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. De huidige arbeidsmarktregio's vormen hiervoor de basis. De bekostiging van instellingen die in meerdere regio's actief zijn, zijn toegerekend aan regio's op basis van het aantal hoofddinschrijvingen per onderwijslocatie in 2024.

Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 voor deze categorieën uiteengezet in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeel-effecten (2E).



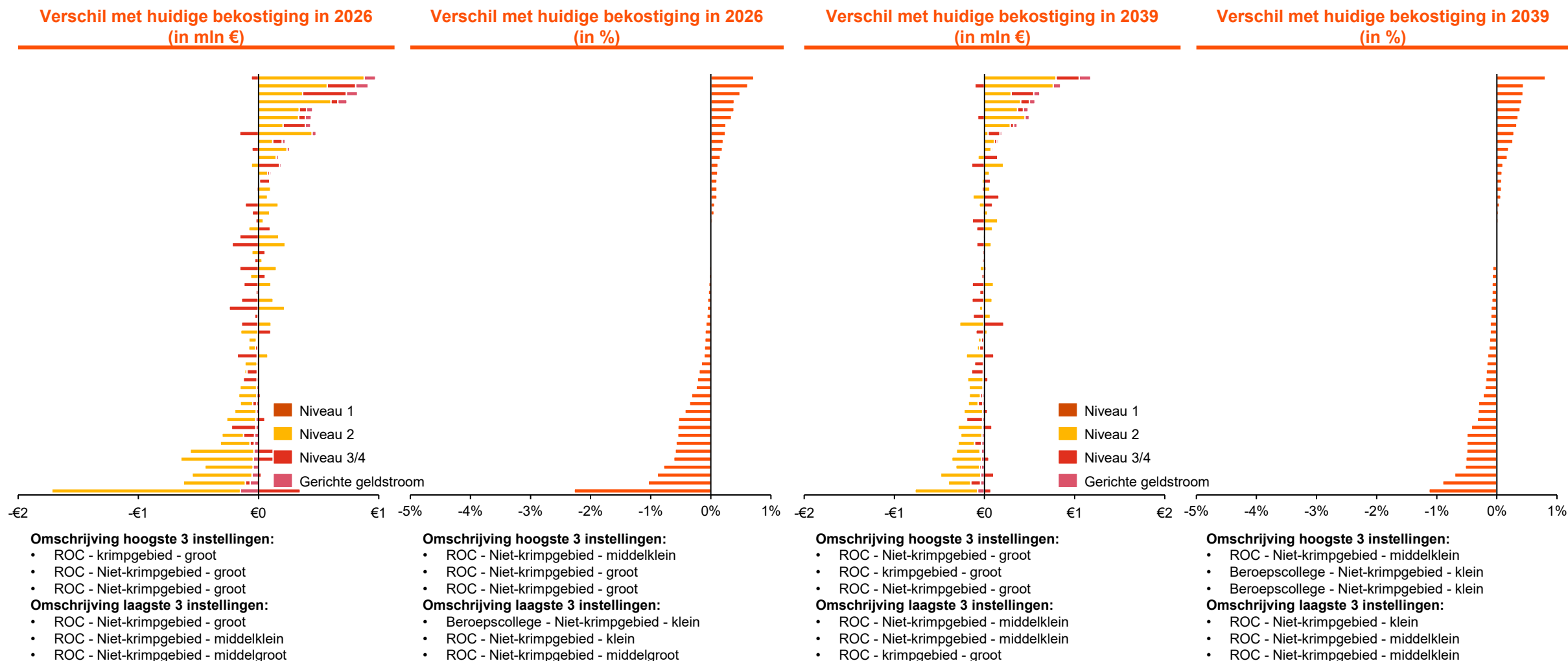
9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/2)



9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/2)



9.2 Versimpeling diplomawaarde (1/2)



9.2 Versimpeling diplomawaarde (2/2)



Toelichting

Operationalisatie:

- De diplomawaarde voor niveau 2 wordt gewijzigd van 1 naar 0.

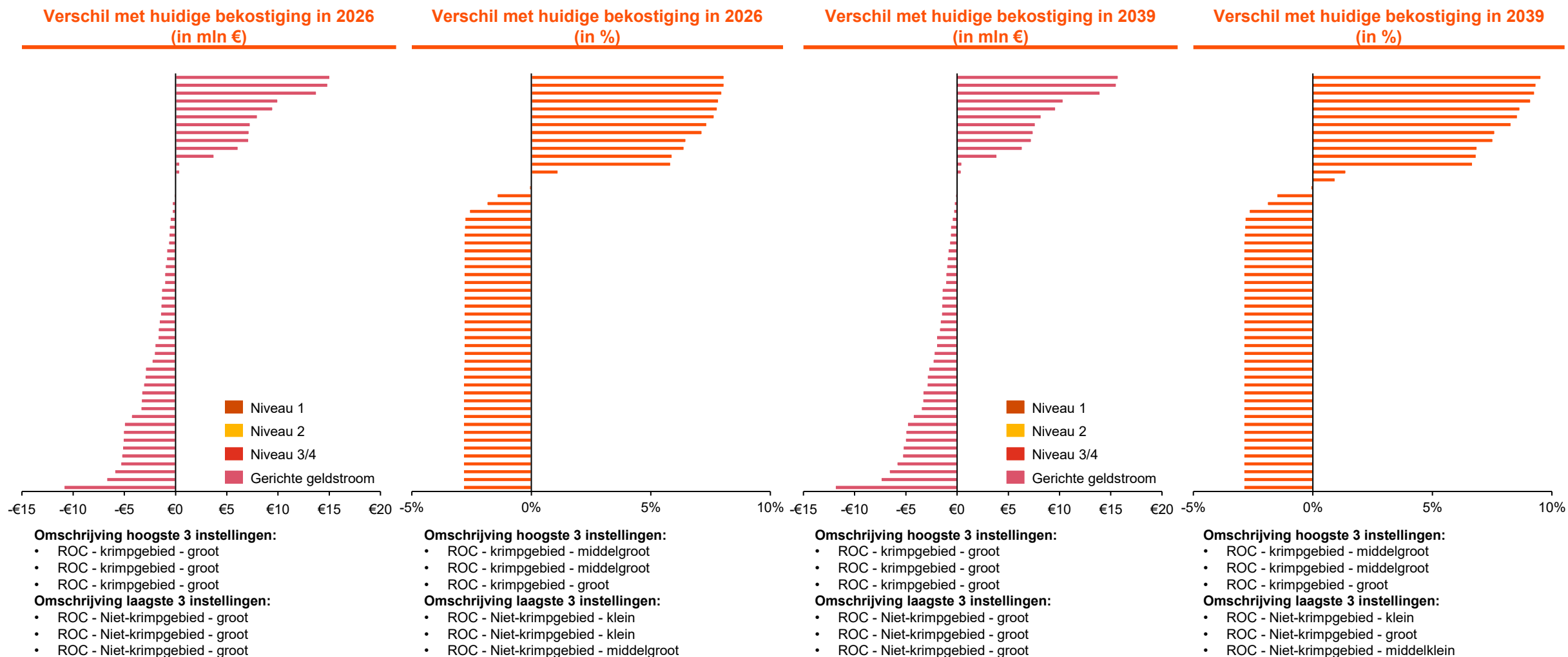
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €6,3 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €5,2 mln.

Observaties:

- In de huidige bekostiging worden de leerwegfactor en prijsfactoren niet toegepast op de diplomawaarde. Door de diplomawaarde voor niveau 2 niet mee te wegen in de bekostiging wordt het verschil in bekostiging tussen de BOL- en BBL-studenten en tussen opleidingen met verschillende prijsfactoren binnen niveau 2 daarmee vergroot.
- Het wijzigen van de diplomawaarde van niveau 2 zorgt daarnaast voor een wijziging in de bekostiging van niveau 3 en 4 studenten doordat niveau 2-diploma's niet worden meegewogen in de stapelcorrectie.

9.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (1/2)



9.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (2/2)



Operationalisatie:

- €150 mln van de huidige kwaliteitsgelden (uit het investeringsbudget KA) wordt op basis van het aantal studenten verdeeld over instellingen in de volgende regio's: Achterhoek-Twente, Friesland, Groningen-Drenthe, Limburg, Noord-Holland Noord en Zeeland.

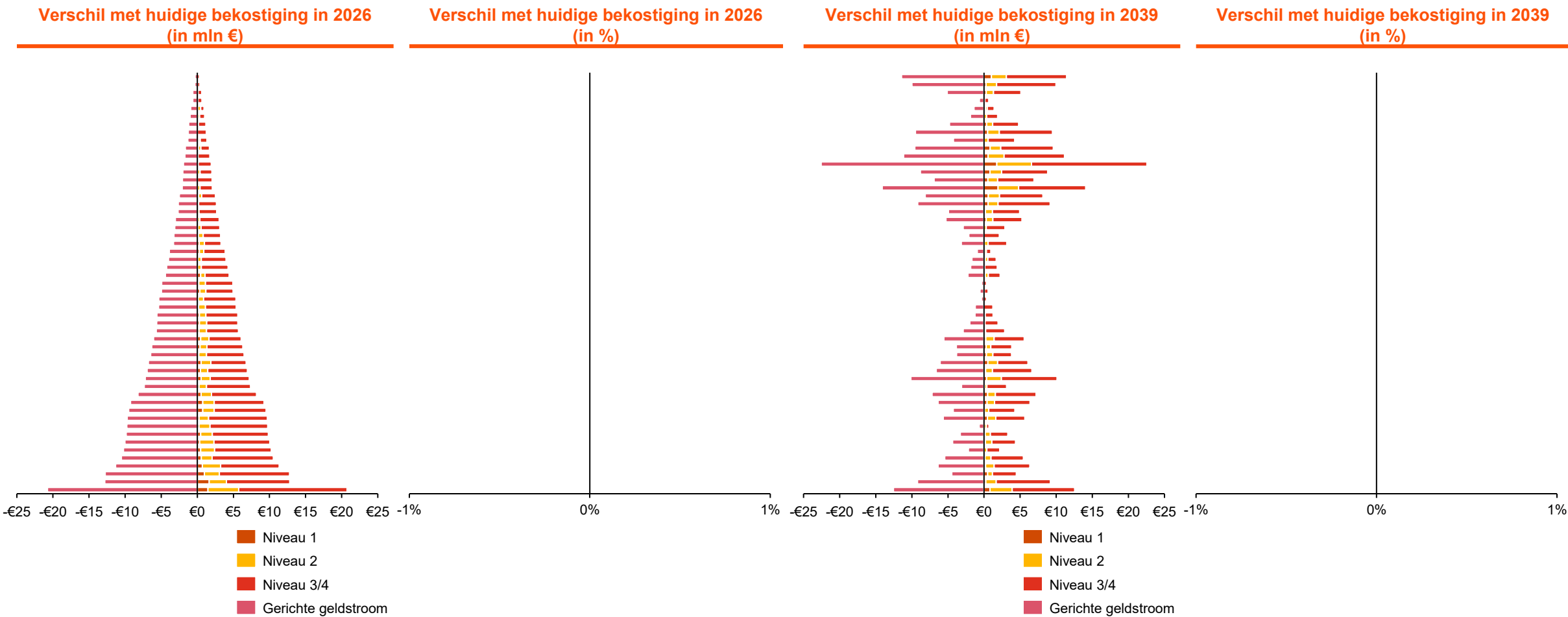
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €103,6 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €107,1 mln.

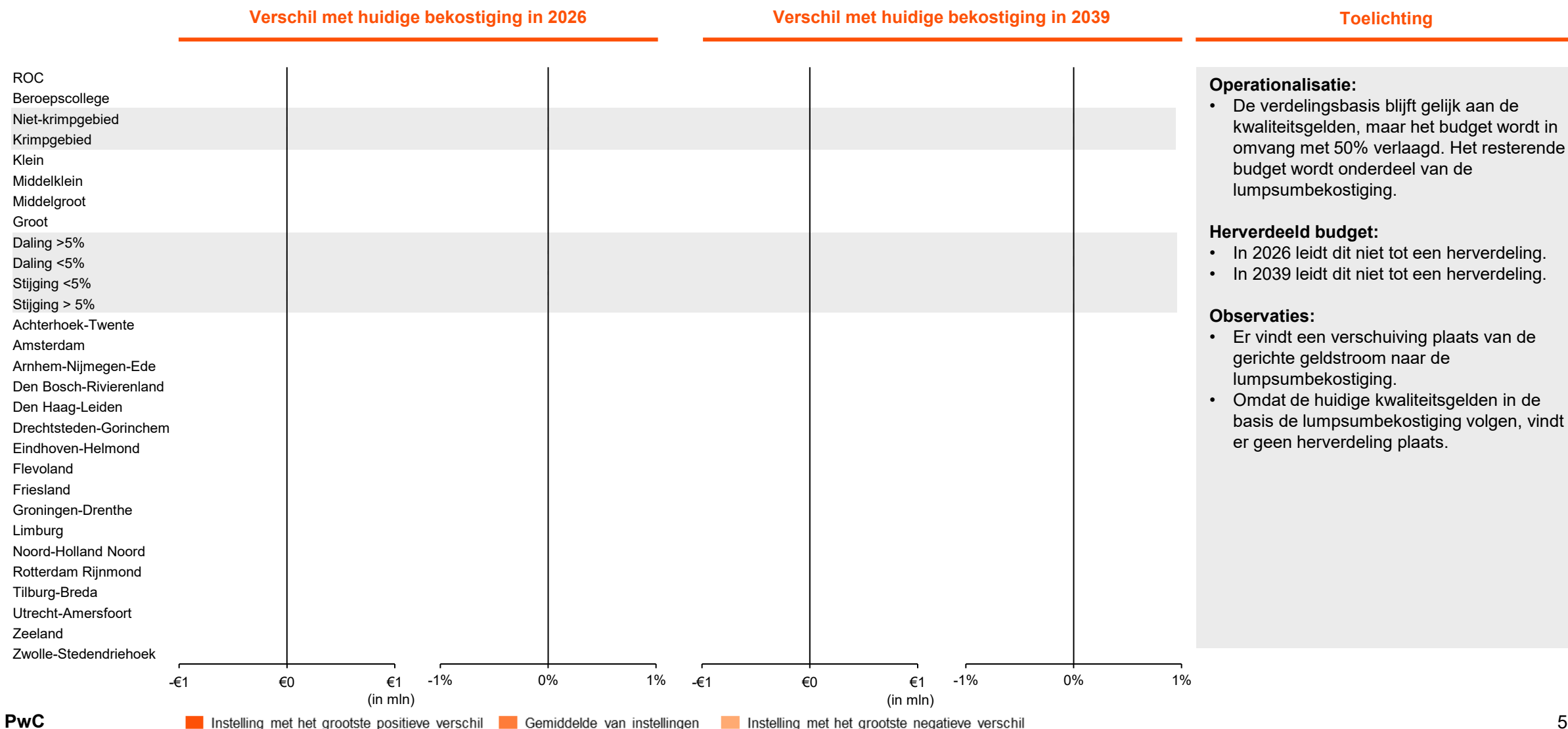
Observaties:

- De introductie van de geldstroom leidt tot een relatief gelijkmatige herverdeling tussen regio's. Voor instellingen met locaties in meerdere regio's zijn deze effecten minder groot.
- Niet het gehele budget van €150 mln wordt effectief herverdeeld omdat de ontvangende instellingen ook bijdragen aan het budget.

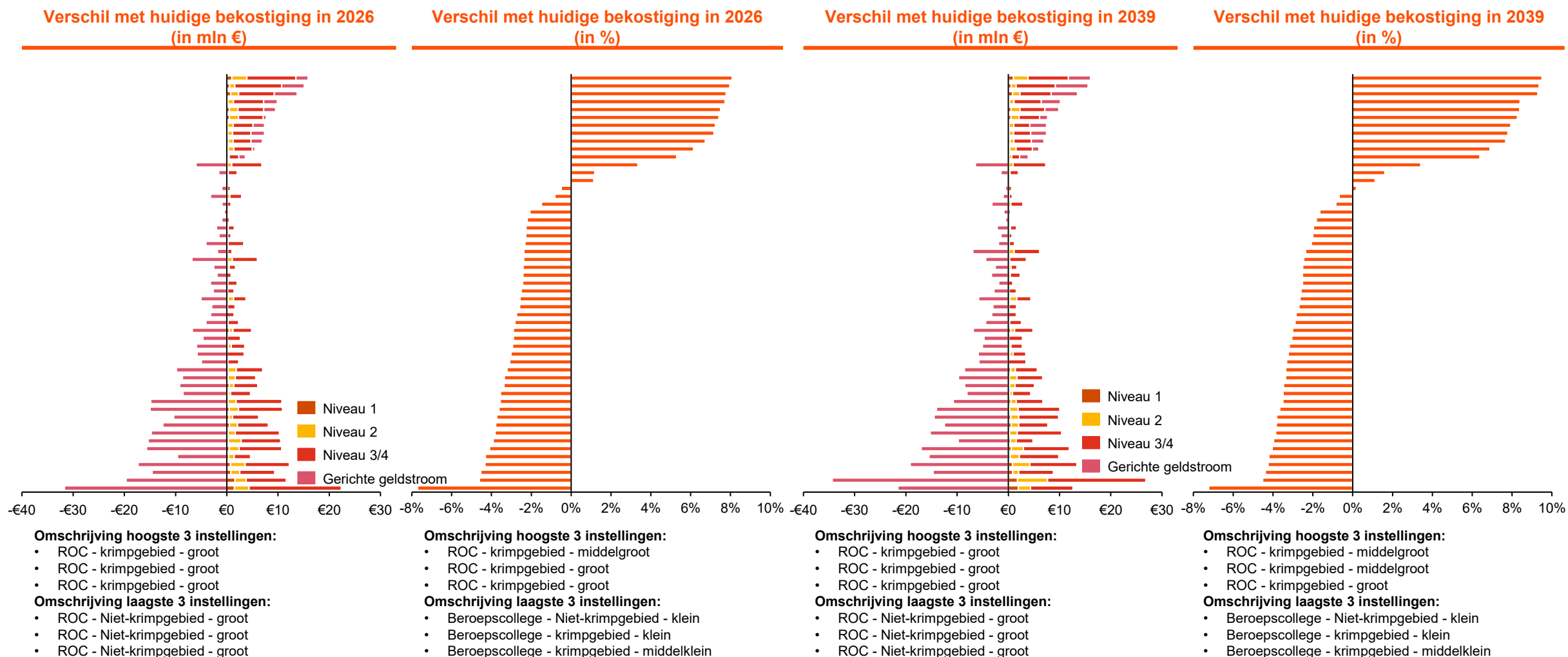
9.4 Missiebekostiging (1/2)



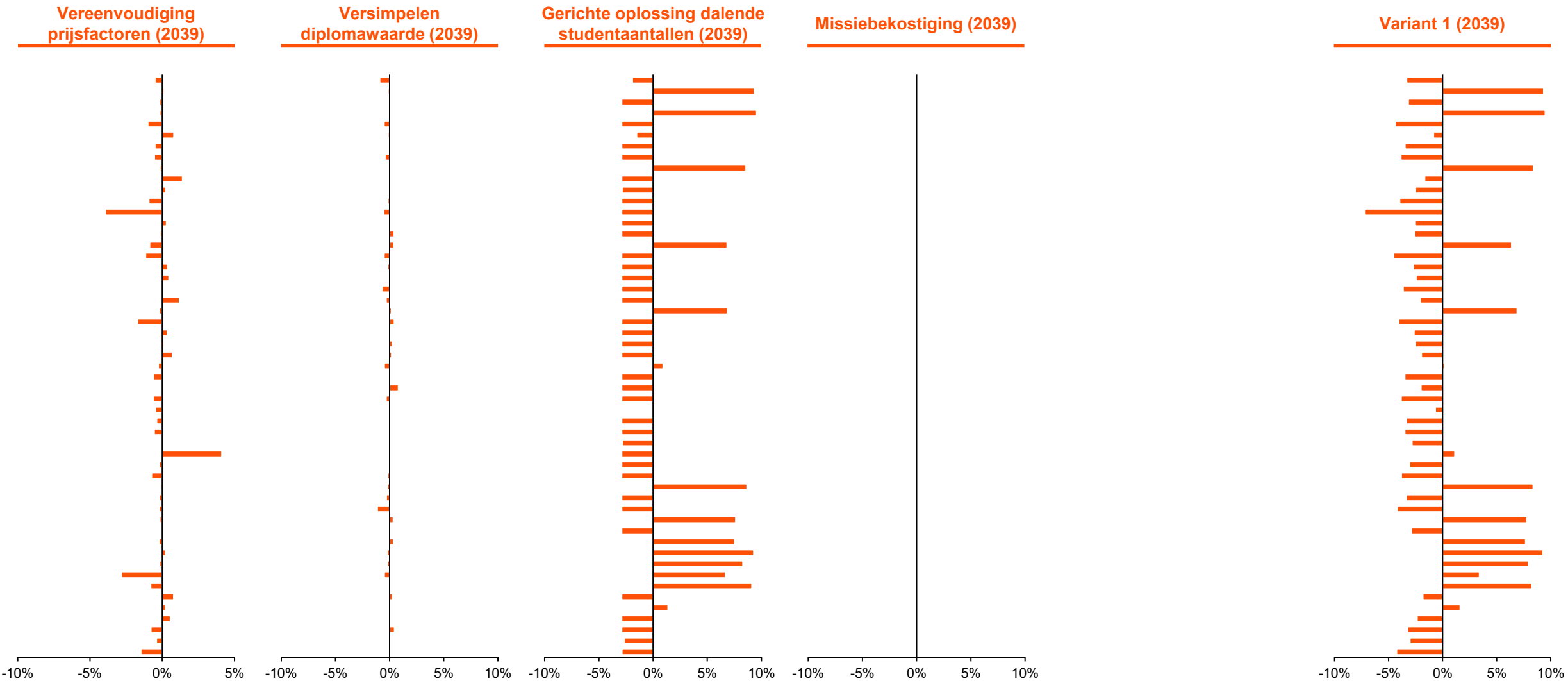
9.4 Missiebekostiging (2/2)



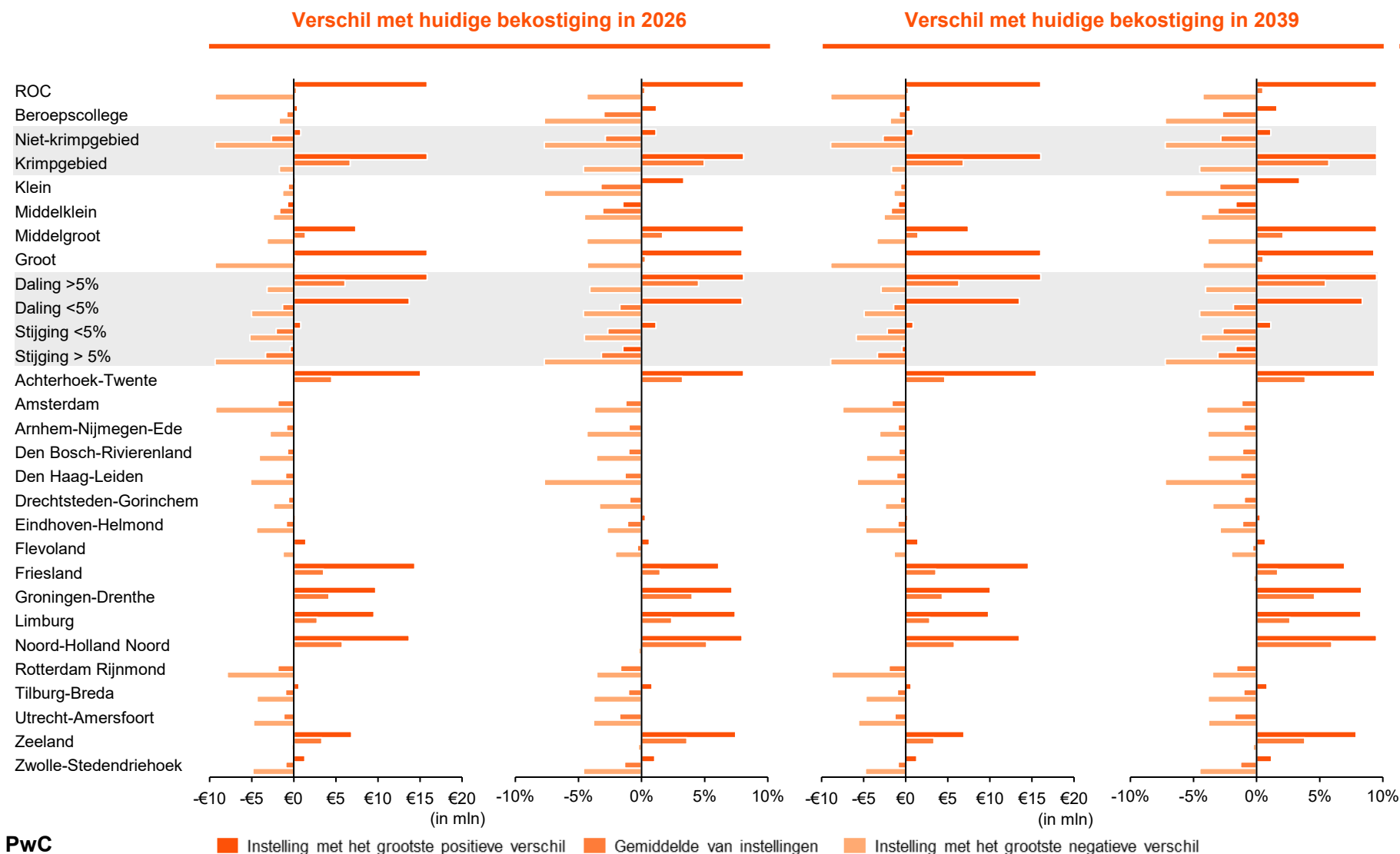
9.5 Variant 1 (1/3)



9.5 Variant 1 (2/3)



9.5 Variant 1 (3/3)



Wijzigingen t.o.v. de huidige bekostiging:

- Vereenvoudiging prijsfactoren
- Versimpeling diplomawaarde
- Gerichte oplossing dalende studentaantallen
- Missiebekostiging

Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €104 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €106,2 mln.

Observaties:

- De herverdeeleffecten in bekostigingsvariant worden hoofdzakelijk gedreven door de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen.
- Daarnaast heeft het vereenvoudigen van de prijsfactoren voor een aantal instellingen een relatief grote impact.

10

Variant 1:
Toetsing
inhoudelijke doelen

10.1 Toegankelijkheid (1/3)

Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentenaantallen?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. Voor instellingen met dalende studentaantallen zijn de financiële gevolgen hierdoor relatief groot.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten, waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn met de huidige bekostiging.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 zorgt ervoor dat de bekostiging voor niveau 2 enkel op basis van het aantal studenten wordt verdeeld in combinatie met een leerwegfactor en prijsfactor. Omdat de diplomawaarde in de huidige bekostiging geen onderscheid kent tussen leerweg en opleidingen wegen deze elementen zwaarder in de gewijzigde bekostiging. De financiële gevolgen van dalende studentaantallen worden hierdoor groter voor BOL-studenten en lager voor BBL-studenten. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn met de huidige bekostiging.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** In het huidige bekostigingsmodel worden de kwaliteitsgelden toebedeeld naar rato van de lumpsumbekostiging. Door een deel van deze bekostiging te alloceren aan krimpgebieden, dalen de marginale baten per student. Daarnaast wordt het budget ingezet om de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in krimpregio's te beperken. Hoewel de marginale baten per student vanuit de lumpsumbekostiging gelijk blijft, worden de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in de betreffende regio's verlaagd.

Zoals uitgelicht in de financiële doorrekening van de bekostigingsmaatregel ontvangen instellingen in krimpgebieden hierdoor meer bekostiging dan in de huidige bekostiging. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen, bij de gekozen operationalisatie, echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.

- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. De marginale baten per studenten wijzigen daarom niet als gevolg van deze maatregel. Het verkleinen van de gerichte geldstroom zorgt voor een stijging in de bekostiging per student in de lumpsumbekostiging. Ten opzichte van de volledige bekostiging heeft dit echter geen directe impact.

Bekostigingsvariant 1

Hoewel de marginale baten per student binnen de variabele bekostiging hoger zijn dan in de huidige bekostiging is dit het gevolg van het onderbrengen van 50% van de gerichte geldstroom bij de variabele bekostiging. Doordat de missiebekostiging, evenals de huidige kwaliteitsgelden, de lumpsumbekostiging volgt, wijzigt de marginale baten per student beperkt. De introductie van de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen, introduceert een selectie van krimpgebieden in de bekostigingsgrondslag in de gerichte geldstroom en zorgt ervoor dat de totale marginale baten per student dalen. De financiële gevolgen van dalende studentaantallen neemt daarmee iets af. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen, bij de gekozen operationalisatie, echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.

10.1 Toegankelijkheid (2/3)

Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. Kleinere mbo-instellingen en mbo-instellingen die een sterke daling van studenten ervaren, staan hierdoor onder grotere financiële druk om met kleinere opleidingen te stoppen wanneer deze vanwege de omvang niet kosteneffectief uitgevoerd kunnen worden, ook wanneer deze opleidingen onderdeel zijn van een gewenst minimaal aanbod in een regio.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 zorgt ervoor dat de bekostiging voor niveau 2 enkel op basis van het aantal studenten wordt verdeeld in combinatie met een leerwegfactor en prijsfactor. Omdat de diplomawaarde in de huidige bekostiging geen onderscheid kent tussen leerweg en opleidingen wegen deze elementen zwaarder in de gewijzigde bekostiging. De financiële gevolgen van dalende studentaantallen worden hierdoor groter voor BOL-studenten en lager voor BBL-studenten. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen, en de mogelijkheid om een minimaal aanbod aan te bieden, vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** In het huidige bekostigingsmodel worden de kwaliteitsgelden toebedeeld naar rato van de lumpsumbekostiging. Door een deel van deze bekostiging te alloceren aan krimpgebieden, neemt het budget dat wordt verdeeld op basis van

het aantal studenten af. Daarnaast wordt het budget ingezet om de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in krimpregio's te beperken. Hoewel de marginale baten per student vanuit de lumpsumbekostiging gelijk blijft, worden de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in de betreffende regio's verlaagd en daarmee de financiële druk om met kleinere opleidingen te stoppen. Zoals uitgelicht in de financiële doorrekening van de bekostigingsmaatregel ontvangen instellingen in krimpgebieden hierdoor meer bekostiging dan in de huidige bekostiging. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen echter relatief meer bekostiging. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen, bij de gekozen operationalisatie, echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.

- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. Bij deze operationalisatie wijzigt de mogelijkheid om een minimaal aanbod aan te bieden daarmee niet ten opzichte van de huidige bekostiging.

Bekostigingsvariant 1

De marginale baten per student zijn in de lumpsumbekostiging hoger door het verschuiven van budget tussen de gerichte geldstroom en het lumpsumbudget. De introductie van de gerichte oplossing dalende studentaantallen introduceert een selectie van krimpgebieden in de bekostigingsgrondslag in de gerichte geldstroom, waardoor de totale marginale baten per student dalen ten behoeve van instellingen in deze regio's. Instellingen in deze regio's worden beter in staat gesteld een minimaal aanbod aan te bieden. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.

10.1 Toegankelijkheid (3/3)

Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. De financiële gevolgen van dalende studentenaantallen zijn hierdoor relatief groot en stimuleren concurrentie tussen instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor onderlinge concurrentie in dezelfde mate wordt aangemoedigd.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het wijzigen van de diplomawaarde voor niveau 2 van 1 naar 0 zorgt ervoor dat de bekostiging voor niveau 2 enkel op basis van het aantal studenten wordt verdeeld in combinatie met een leerwegfactor en prijsfactor. Omdat de diplomawaarde in de huidige bekostiging geen onderscheid kent tussen leerweg en opleidingen wegen deze elementen zwaarder in de gewijzigde bekostiging. Per student is dit verschil echter beperkt waardoor onderlinge concurrentie beperkt meer wordt aangemoedigd dan in de huidige bekostiging.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** In het huidige bekostigingsmodel worden de kwaliteitsgelden toebedeeld naar rato van de lumpsumbekostiging. Door een deel van deze bekostiging te alloceren aan krimpgebieden, zullen mbo-instellingen minder financiële druk voelen en daarmee wordt onderlinge concurrentie minder aangemoedigd. Daarnaast wordt het budget ingezet om de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in krimpregio's te beperken. Hoewel de marginale baten per student vanuit de lumpsumbekostiging gelijk blijft, worden de financiële gevolgen van dalende studentaantallen in de betreffende regio's verlaagd. Zoals uitgelicht in de financiële doorrekening van de bekostigingsmaatregel ontvangen instellingen in

krimpgebieden hierdoor meer bekostiging dan in de huidige bekostiging. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen, bij de gekozen operationalisatie, echter relatief meer bekostiging, ongeacht leerweg, niveau of opleiding. Onderlinge concurrentie wordt binnen deze regio's daarmee meer aangemoedigd.

- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. De marginale baten per studenten wijzigen daarom niet als gevolg van deze maatregel. Het verkleinen van de gerichte geldstroom zorgt voor een stijging in de bekostiging per student in de lumpsumbekostiging. Ten opzichte van de volledige bekostiging heeft dit echter geen directe impact, waardoor mate van aanmoediging van concurrentie gelijk blijft.

Bekostigingsvariant 1

Hoewel de marginale baten per student binnen de variabele bekostiging hoger zijn dan in de huidige bekostiging, is dit het gevolg van het onderbrengen van 50% van de gerichte geldstroom bij de variabele bekostiging. Doordat de missiebekostiging, evenals de huidige kwaliteitsgelden, de lumpsumbekostiging volgt, wijzigen de marginale baten per student beperkt. De introductie van de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen introduceert een selectie van krimpgebieden in de bekostigingsgrondslag in de gerichte geldstroom, waardoor de totale marginale baten per student dalen en concurrentie minder wordt aangemoedigd. Binnen de aangewezen regio's wordt, bij de gekozen operationalisatie, concurrentie echter aangemoedigd.

10.2 Samenwerking

Moedigt het model samenwerking aan tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bevat geen middelen die de samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem aanmoedigen.

Wijzigingen in de bekostiging:

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het vereenvoudigen van de prijsfactoren moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het versimpelen van de diplomawaarde moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De introductie van een gerichte oplossing voor dalende studentaantallen moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan. In krimpgebieden kan de extra bekostiging echter wel bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. Tegelijkertijd verlaagt de extra bekostiging de noodzaak tot samenwerking doordat mbo-instellingen de financiële middelen hebben om handelingen zelfstandig te verrichten.
- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. Bij deze operationalisatie wijzigt daarmee de stimulering van samenwerking niet.

Bekostigingsvariant 1

De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan in de ontvangende regio's bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. De overige gewijzigde bekostigingselementen wijzigen de aanmoediging tot samenwerking niet.

10.3 Doelmatigheid (1/2)

Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging op basis van het aantal studenten en diploma's. Mbo-instellingen met lage studentenaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief hoge vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. Mbo-instellingen met hoge studentaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief lage vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor niet aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. De bekostiging op basis van het aantal behaalde diploma's moedigt het sturen op het succesvol voltooien van opleidingen aan, wat bijdraagt aan de kosteneffectiviteit. Het corrigeren voor stapelen in de diplomawaarde ontmoedigt het te laag inschalen van studenten, waardoor de wettelijke taken kosteneffectiever uitgevoerd worden.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het effect van het gereduceerde aantal prijsfactoren is afhankelijk van de aansluiting hiervan bij de werkelijke kosten per opleiding. Per saldo verschuiven doelmatigheidsprikkels tussen opleidingen. Kostenbeheersing wordt tot in bepaalde mate gestimuleerd waar bekostiging onder de kosten uitkomt. Als structurele lasten niet worden gedekt, kan dit echter ertoe leiden dat beoogde effecten niet kunnen worden behaald. Kosteneffectiviteit wordt niet gestimuleerd waar bekostiging boven de kosten uitkomt.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van diplomawaarde op niveau 2 verlaagt de resultaatstimulans. Instellingen worden hierdoor minder aangemoedigd om hun processen rond afronden op niveau 2 zo kosteneffectief mogelijk te organiseren.

- **Gerichte oplossing dalende studentenaantallen:** De allocatie van €150 mln naar krimpregio's verhoogt de bekostiging per student aan instellingen in deze gebieden, waardoor doelmatigheid minder wordt aangemoedigd. Indien deze aanvullende middelen onderbekostiging voorkomen, komen de middelen echter direct ten goede van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee de kosteneffectiviteit. Aan instellingen buiten deze regio's daalt de bekostiging per student echter waardoor doelmatigheid aan deze instellingen sterker wordt aangemoedigd. Er ontstaan dus regionale verschillen in de mate waarin kosteneffectiviteit wordt aangemoedigd. Daarnaast is de doelmatigheid van de gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen afhankelijk van de correcte identificatie van de krimpregio's.
- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, veranderen de drijfveren voor mbo-instellingen om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. Door de vereenvoudiging van prijsfactoren verschuiven de doelmatigheidsprikkels, afhankelijk van hoe goed de nieuwe bekostiging aansluit bij de werkelijke kosten per opleiding. De versimpeling van de diplomawaarde voor niveau 2 kan de drijfveer verlagen om kosteneffectief te werken op dat niveau. De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen introduceert regionale verschillen in kosteneffectiviteit, doordat instellingen in krimpregio's minder druk ervaren om kosten te reduceren. Indien deze aanvullende middelen onderbekostiging voorkomen, komen de middelen echter direct ten goede van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee de kosteneffectiviteit. Wanneer de omvang van de bekostiging niet aansluit bij de noodzakelijke kosten, komt de haalbaarheid van de gestelde doelen in het geding.

10.3 Doelmatigheid (2/2)

Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging kent zowel een output (diploma's) als input (studenten) gerelateerd deel.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van diplomawaarde op niveau 2 zorgt dat er voor deze studentendoelgroep geen output gerelateerd deel in de bekostiging zit. Door het niet hoeven te corrigeren van de diplomawaardes van niveau 2 in niveau 3 en 4 stijgt de output-bekostiging licht.
- **Gerichte oplossing dalende studentenaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de lumpsumbekostiging. Omdat de kwaliteitsgelden de lumpsumbekostiging volgen en de gerichte oplossing verdeeld wordt op basis van het aantal studenten stijgt de input-gerelateerde bekostiging.
- **Missiebekostiging:** Het vervangen van de kwaliteitsgelden door missiebekostiging levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Alleen voor niveau 2 ontbreekt een output gerelateerd deel.

Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?

Huidige bekostiging

Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen moet de instelling een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op de kwaliteit van het onderwijs.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van diplomawaarde op niveau 2 levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **Gerichte oplossing dalende studentenaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid, tenzij hieraan randvoorwaarden worden gesteld.
- **Missiebekostiging:** Het verlagen van de gerichte geldstroom ten behoeve van de lumpsumbekostiging verlaagd het aandeel van het budget waar additionele verantwoording over wordt gevraagd.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt enkel via de missiebekostiging de monitoring van doelmatigheid aangemoedigd, naast de factoren waar buiten de bekostiging al over gerapporteerd wordt.

10.4 Behoeften groepen studenten

Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging differentieert voor leerniveau door middel van verschillende geldstromen en diplomawaardes, voor de kosten van opleidingen door middel van de prijsfactor en voor leerwegen door middel van de leerwegfactor. Differentiatie voor additionele begeleiding wordt aangebracht via de relatief hoge bekostiging van niveau 1 en 2 studenten. Ook het budget voor passend onderwijs wordt hierdoor in grotere maten aan instellingen toegekend met meer niveau 1 en 2 studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren zorgt voor minder differentiatie op basis van de kosten van de opleidingen.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van diplomawaarde op niveau 2 vergroot de differentiatie in bekostiging voor leerweg en opleiding binnen niveau 2.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen wordt binnen aangewezen regio's verdeeld op basis van het aantal studenten, zonder onderscheid naar opleiding, niveau of leerweg. De differentiatie tussen studenten op basis van opleiding, niveau en leerweg blijft daarmee in deze regio's gelijk.
- **Missiebekostiging:** Zolang de missiebekostiging wordt geoperationaliseerd zoals de kwaliteitsafspraken resulteert de verhoging van de lumpsumbekostiging niet in meer differentiatie.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een gemengde differentiatie in het bekostigingsmodel. De vereenvoudiging van prijsfactoren vermindert de differentiatie op opleidingskosten. De differentiatie wordt echter vergroot voor niveau 2 studenten en in krimpgebieden.

Staat het model flexibilisering niet in de weg?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging staat flexibilisering niet in de weg, maar moedigt flexibilisering ook niet aan.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van diplomawaarde op niveau 2 levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **Missiebekostiging:** Zolang de missiebekostiging wordt geoperationaliseerd zoals de kwaliteitsafspraken resulteert de verhoging van de lumpsumbekostiging niet in meer of minder mogelijkheden voor flexibilisering.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijft de impact op flexibilisering beperkt. De reductie van prijsfactoren, het versimpelen van de diplomawaarde en de oplossing voor dalende studentenaantallen veranderen niets aan de flexibiliseringsmogelijkheden.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (1/2)

Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging moedigt een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod niet actief aan. De relatief grote concurrentie als gevolg van het model kan een positief effect hebben op de aansluiting van de arbeidsmarkt, omdat aankomende studenten een opleiding met een hoge baankans aantrekkelijker kunnen vinden, maar kan ook een negatief effect hebben, wanneer minder arbeidsmarktrelevante opleidingen populair zijn onder studenten. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging om een relevant opleidingsaanbod aan te bieden. Het vereenvoudigen van de prijsfactoren resulteert voor beroepscolleges gemiddeld in een lichte daling van de bekostiging.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van de diplomawaarde voor niveau 2 verhoogt de bekostiging op basis van het aantal studenten en gebruikte leerwegen. Hierdoor wordt de BOL-leerweg meer aangemoedigd, waardoor de afhankelijkheid van beschikbare capaciteit bij leerbedrijven afneemt.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen levert geen directe wijzigingen op voor de aansluiting bij de arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant aanbod. Binnen de aangewezen regio's kan de aanvullende bekostiging arbeidsmarkt en maatschappelijke relevante opleidingen versterken die vanwege krimp onder

financiële druk komen te staan. Buiten deze regio's daalt de bekostiging echter gemiddeld meer voor beroepscolleges.

- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. Hierdoor wijzigt de mate waarin er een relevant opleidingsaanbod wordt aangemoedigd niet.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, heeft dit gemengde effecten op het arbeidsmarkt- en maatschappelijk relevante opleidingsaanbod. Het niet meewegen van diplomawaarde voor niveau 2 versterkt de BOL-leerweg, waardoor de afhankelijkheid van beschikbare capaciteit bij leerbedrijven afneemt. De gemiddelde bekostiging voor beroepscolleges daalt als gevolg van de vereenvoudigde prijsfactoren en de grotere mate van afwezigheid in de aangewezen regio's voor de gerichte middelen. Binnen de aangewezen krimpregio's kan de aanvullende bekostiging arbeidsmarkt en maatschappelijke relevante opleidingen echter versterken die vanwege krimp onder financiële druk komen te staan.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (2/2)

Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging stuurt via de outputbekostiging aan op de afronding van opleidingen en bekostigt entree- en niveau 2-opleidingen relatief hoog via separate budgetten. Het model moedigt het aanbieden van een duurzaam perspectief in de vorm van een diploma daarmee aan. Het model stimuleert inhoudelijke sturing op een duurzaam perspectief echter niet. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.
- **Versimpelen van de diplomawaarde:** Het niet meewegen van de diplomawaarde op niveau 2 levert geen directe wijzigingen op voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten. Wel kan dit er indirect voor zorgen dat instellingen minder worden gestimuleerd om studenten op niveau 2 naar een diploma te begeleiden. Daarnaast wordt de BOL-leerweg meer aangemoedigd, waardoor de afhankelijkheid van beschikbare capaciteit bij leerbedrijven afneemt, maar tegelijk de aansluiting bij de arbeidsmarkt via leerbedrijven onder druk komt te staan.
- **Gerichte oplossing dalende studentaantallen:** De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen levert geen wijzigingen op in de aanmoediging voor instellingen voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.

- **Missiebekostiging:** In de voorgestelde bekostigingsvariant worden de kwaliteitsgelden vervangen door missiebekostiging. In de operationalisatie van de variant wordt er uitgegaan van een zelfde toekenningswijze als in het huidige model: naar rato van de lumpsumbekostiging. Hierdoor wijzigt de mate waarin er wordt aangemoedigd studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden niet.

Bekostigingsvariant 1

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, veranderen de prikkels voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten nauwelijks. De huidige outputbekostiging stimuleert diploma-uitreiking. De vereenvoudiging van prijsfactoren en het niet meewegen van de diplomawaarde op niveau 2 beïnvloeden dit niet direct, maar kunnen instellingen minder stimuleren om niveau 2-studenten naar een diploma te begeleiden.

10.6 Toetsing inhoudelijke doelen

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Toegankelijkheid	Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentenaantallen?	  Hoewel de marginale baten per student binnen de variabele bekostiging hoger zijn in bekostigingsvariant 1 dan in de huidige bekostiging, is dit het gevolg van het onderbrengen van 50% van de gerichte geldstroom bij de variabele bekostiging. Doordat de missiebekostiging, evenals de huidige kwaliteitsgelden, de lumpsumbekostiging volgt, wijzigen de marginale baten per student beperkt. De introductie van de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen introduceert een studentonafhankelijk budget in de gerichte geldstroom, waardoor de totale marginale baten per student dalen. De financiële gevolgen van dalende studentaantallen neemt daarmee iets af. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.
	Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?	  De marginale baten per student zijn in de lumpsumbekostiging hoger door het verschuiven van budget tussen de gerichte geldstroom en het lumpsumbudget. De introductie van de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen introduceert een studentonafhankelijke bekostigingsgrondslag in de gerichte geldstroom, waardoor de totale marginale baten per student dalen ten behoeve van instellingen in deze regio's. Instellingen in deze regio's worden beter in staat gesteld een minimaal aanbod aan te bieden. Binnen deze regio's ontvangen grotere instellingen bij de gekozen operationalisatie, echter relatief meer bekostiging, waardoor het risico ontstaat dat de middelen bij instellingen landen die beperkte financiële druk ervaren.
	Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?	  Hoewel de marginale baten per student binnen de variabele bekostiging hoger zijn dan in de huidige bekostiging, is dit het gevolg van het onderbrengen van 50% van de gerichte geldstroom bij de variabele bekostiging. Doordat de missiebekostiging, evenals de huidige kwaliteitsgelden, de lumpsumbekostiging volgt, wijzigen de marginale baten per student beperkt. De introductie van de gerichte oplossing voor dalende studentaantallen introduceert een studentonafhankelijke bekostigingsgrondslag in de gerichte geldstroom, waardoor de totale marginale baten per student dalen en concurrentie minder wordt aangemoedigd. Binnen de aangewezen regio's wordt, bij de gekozen operationalisatie, concurrentie echter aangemoedigd.
Samenwerking	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen aan?	  De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan in de ontvangende regio's bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. De overige gewijzigde bekostigingselementen wijzigen de aanmoediging tot samenwerking niet.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs aan?	  De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan in de ontvangende regio's bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. De overige gewijzigde bekostigingselementen wijzigen de aanmoediging tot samenwerking niet.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen aan?	  De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan in de ontvangende regio's bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. De overige gewijzigde bekostigingselementen wijzigen de aanmoediging tot samenwerking niet.
	Moedigt het model samenwerking in het (regionale) ecosysteem aan?	  De gerichte oplossing voor dalende studentaantallen kan in de ontvangende regio's bijdragen aan het overkomen van financiële drempels voor onderlinge samenwerking. De overige gewijzigde bekostigingselementen wijzigen de aanmoediging tot samenwerking niet.

10.6 Toetsing inhoudelijke doelen

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Doelmatigheid	Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, veranderen de drijfveren voor mbo-instellingen om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. Door de vereenvoudiging van prijsfactoren verschuiven de doelmatigheidsprikkels, afhankelijk van hoe goed de nieuwe bekostiging aansluit bij de werkelijke kosten per opleiding. De versimpeling van de diplomawaarde voor niveau 2 kan de prikkel verlagen om kosteneffectief te werken op dat niveau. De gerichte oplossing voor dalende studentenaantallen introduceert regionale verschillen in kosteneffectiviteit, doordat instellingen in krimpregio's minder druk ervaren om kosten te reduceren. Indien deze aanvullende middelen onderbekostiging voorkomen, komen de middelen echter direct ten goede van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee de kosteneffectiviteit. Wanneer de omvang van de bekostiging niet aansluit bij de noodzakelijke kosten, komt de haalbaarheid van de gestelde doelen in het geding.
	Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven de output- en inputgerelateerde delen in de bekostiging behouden. Alleen voor niveau 2 ontbreekt een output gerelateerd deel.
	Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt enkel via de missiebekostiging de monitoring van doelmatigheid aangemoedigd, naast de factoren waar buiten de bekostiging al over gerapporteerd wordt.
Behoeften groepen studenten	Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een gemengde differentiatie in het bekostigingsmodel. De vereenvoudiging van prijsfactoren vermindert de differentiatie op opleidingskosten. De differentiatie wordt echter vergroot voor niveau 2 studenten en in krimpgelieden. Wel biedt de missiebekostiging de mogelijkheid om gericht middelen beschikbaar te stellen ten behoeve van additionele begeleiding.
	Staat het model flexibilisering niet in de weg?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijft de impact op flexibilisering beperkt. De reductie van prijsfactoren, het versimpelen van de diplomawaarde en de oplossing voor dalende studentenaantallen veranderen niets aan de flexibiliseringsmogelijkheden.
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, heeft dit gemengde effecten op het arbeidsmarkt- en maatschappelijk relevante opleidingsaanbod. Het niet meewegen van diplomawaarde voor niveau 2 versterkt de BOL-leerweg, waardoor de afhankelijkheid van beschikbare capaciteit bij leerbedrijven afneemt. De gemiddelde bekostiging voor beroepscolleges daalt als gevolg van de vereenvoudigde prijsfactoren en de grotere mate van afwezigheid in de aangewezen regio's voor de gerichte middelen. Binnen de aangewezen krimpregio's kan de aanvullende bekostiging arbeidsmarkt en maatschappelijk relevante opleidingen echter versterken die vanwege krimp onder financiële druk komen te staan.
	Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, veranderen de drijfveren voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten nauwelijks. De huidige outputbekostiging stimuleert diploma-uitreiking. De vereenvoudiging van prijsfactoren en het niet meewegen van de diplomawaarde op niveau 2 beïnvloeden dit niet direct, maar kunnen instellingen minder stimuleren om niveau 2-studenten naar een diploma te begeleiden.

11

Variant 1: Gevoeligheidsanalyses

11.0 Gevoeligheidsanalyse

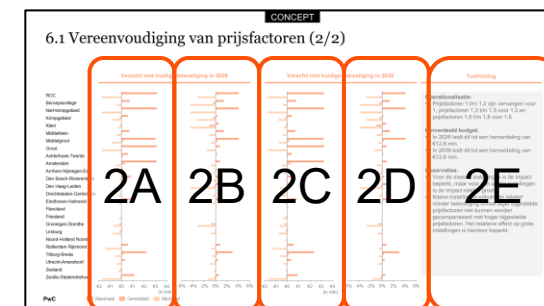
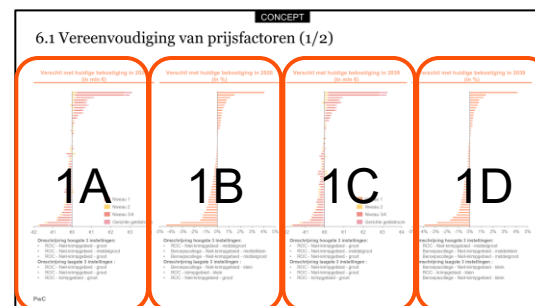
Gevoeligheidsanalyses bekostigingselementen

De uitwerking van de bekostigingsvariant is medeafhankelijk van de wijze van operationalisatie van de verschillende bekostigingselementen. Om de effecten van wijzigingen in deze operationalisatie inzichtelijk te maken, zijn de effecten van alternatieve operationalisaties in 2039 doorgerekend. De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen zal leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant.

Op de hierop volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging). De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2039 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging uiteengezet (1B) bij de voorgestelde basis-operationalisatie zoals belicht in voorgaande hoofdstukken. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

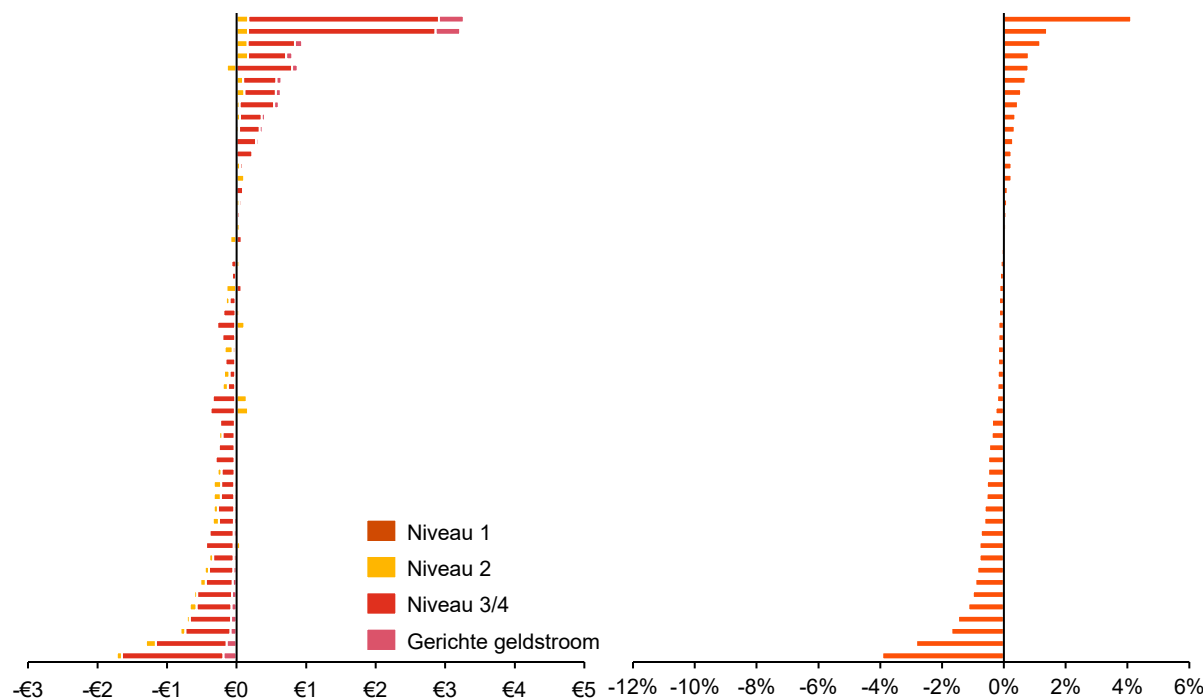
Hierna worden de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2A) en percentages (2B) naar deze kenmerken en naar de pact-regio's. Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde

wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeeleffecten (2E).



11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/4)

Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

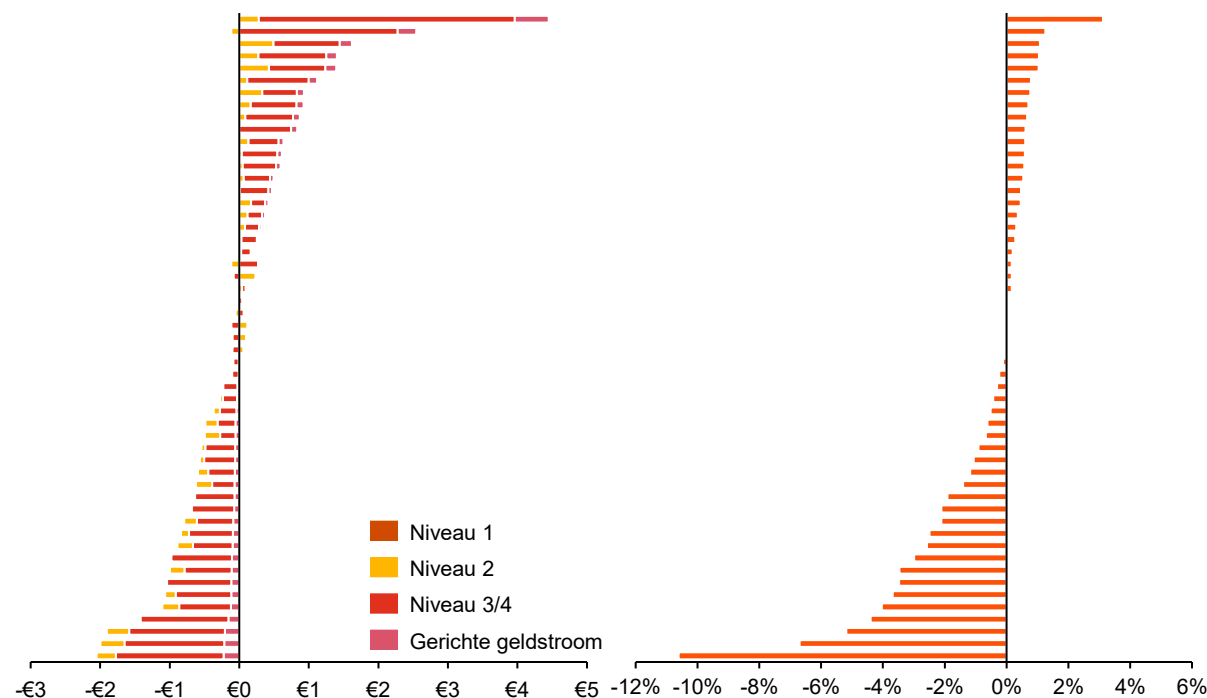
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,2 en 1,4
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot

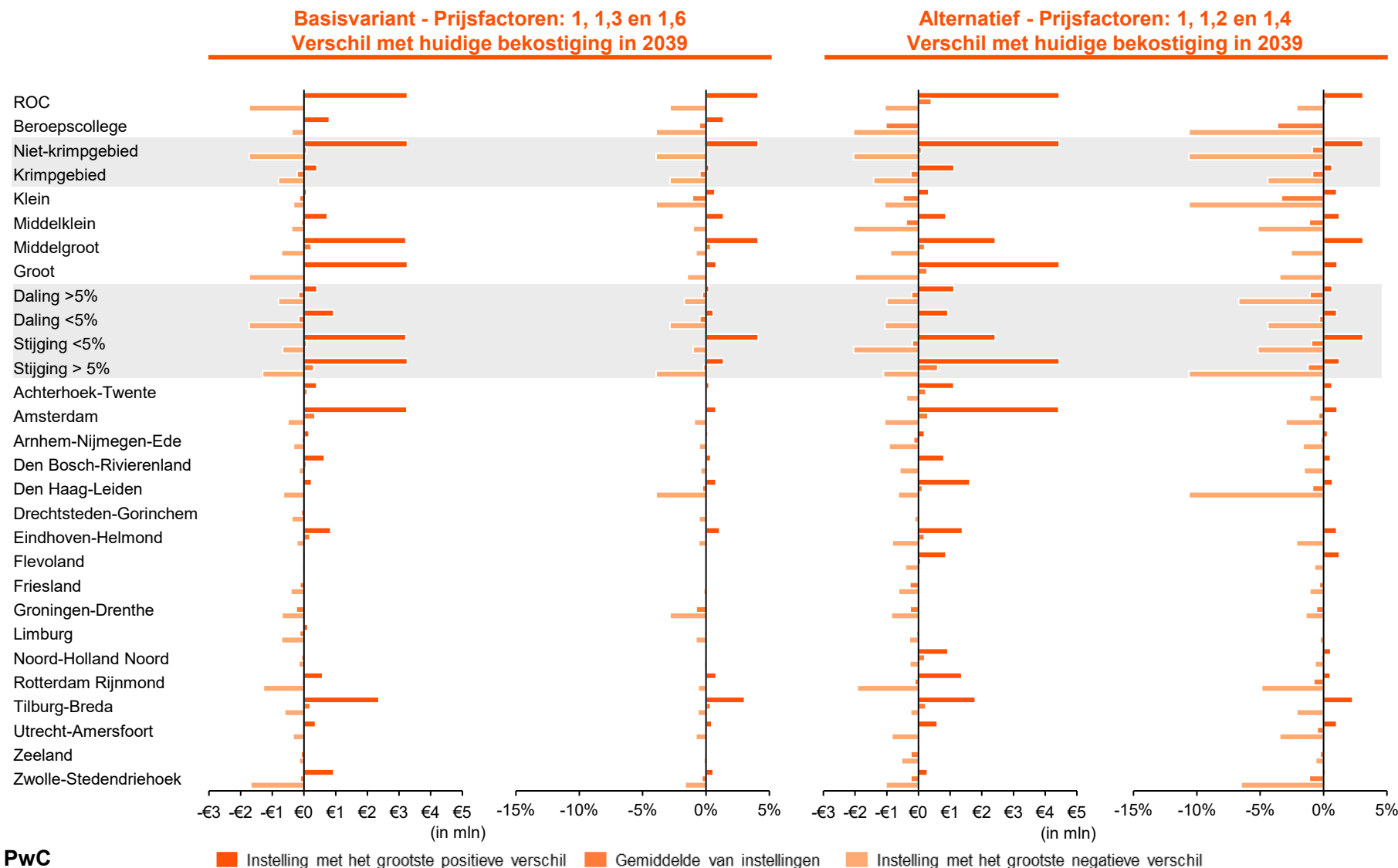
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant zijn prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.
- In het alternatief zijn prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,2 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,4.

Herverdeeld budget:

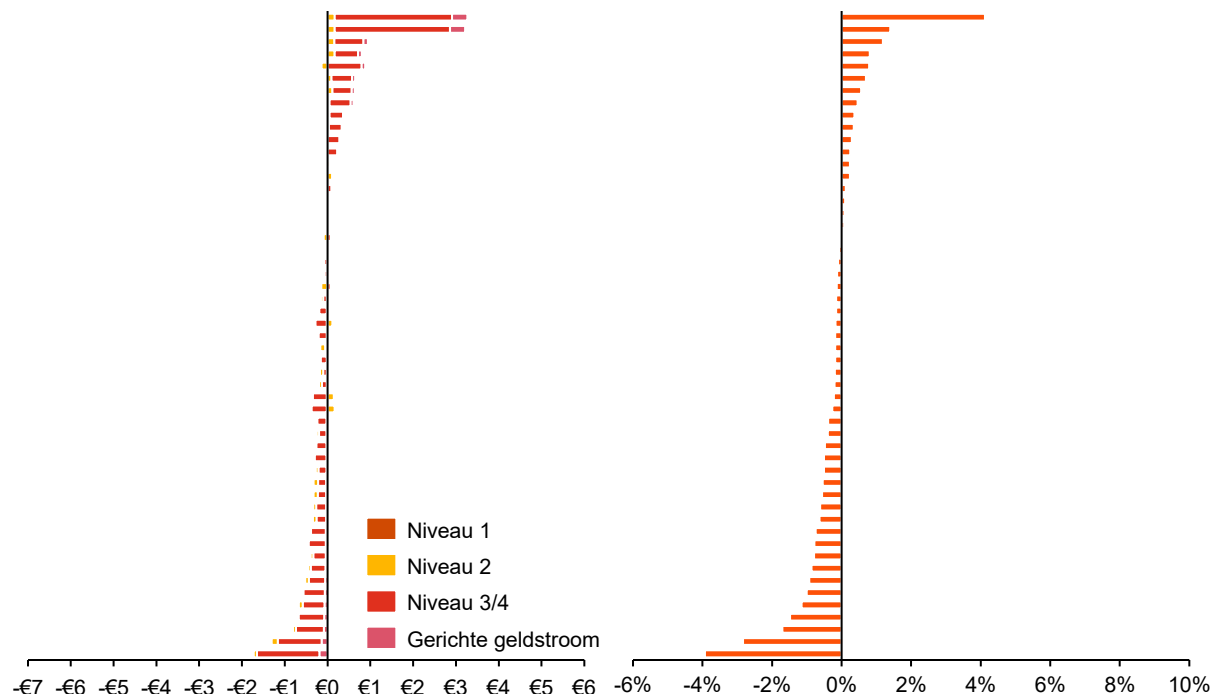
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €12,6 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €20,8 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een grotere herverdeling.
- Met name beroepscolleges en kleine instellingen ontvangen relatief minder bekostiging dan in de basisvariant en de huidige bekostiging, wat betekent dat dit type instelling relatief veel opleidingen met hoge prijsfactoren aanbiedt.

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (3/4)

Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

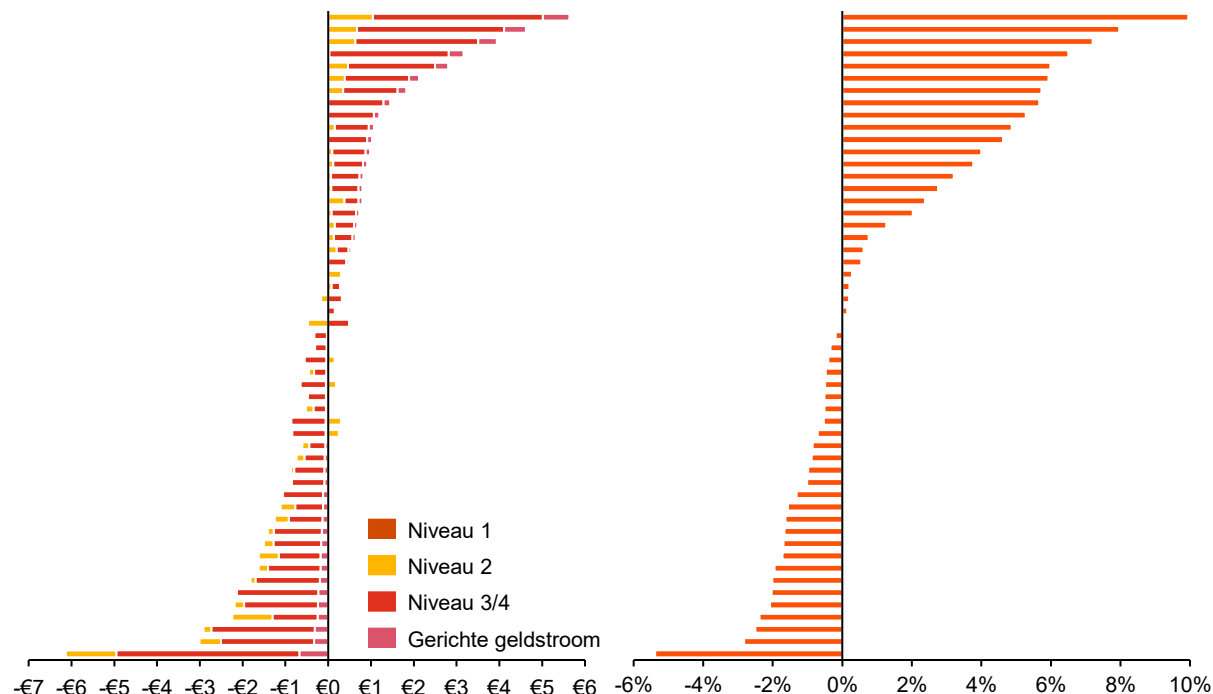
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,5 en 2
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

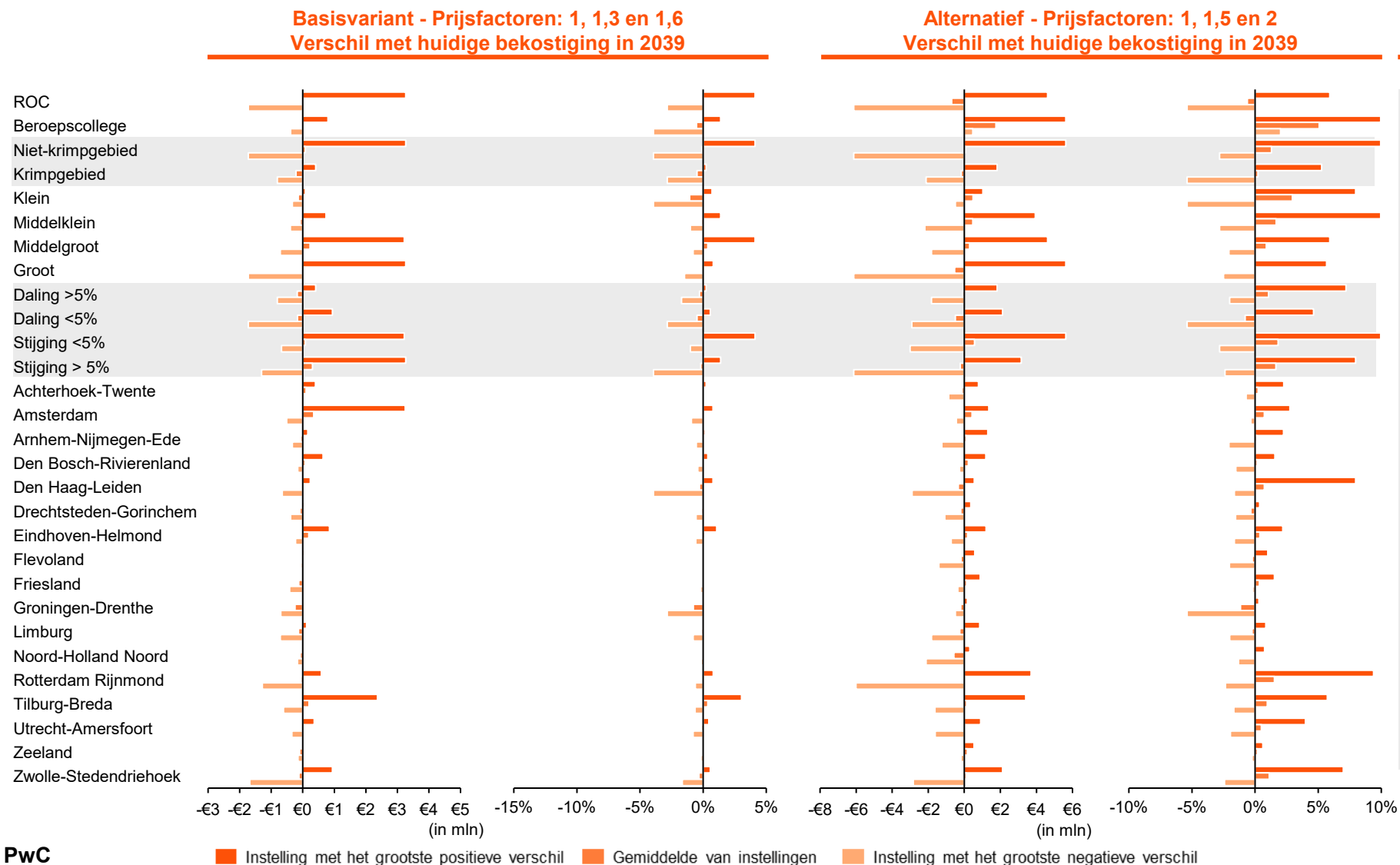
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

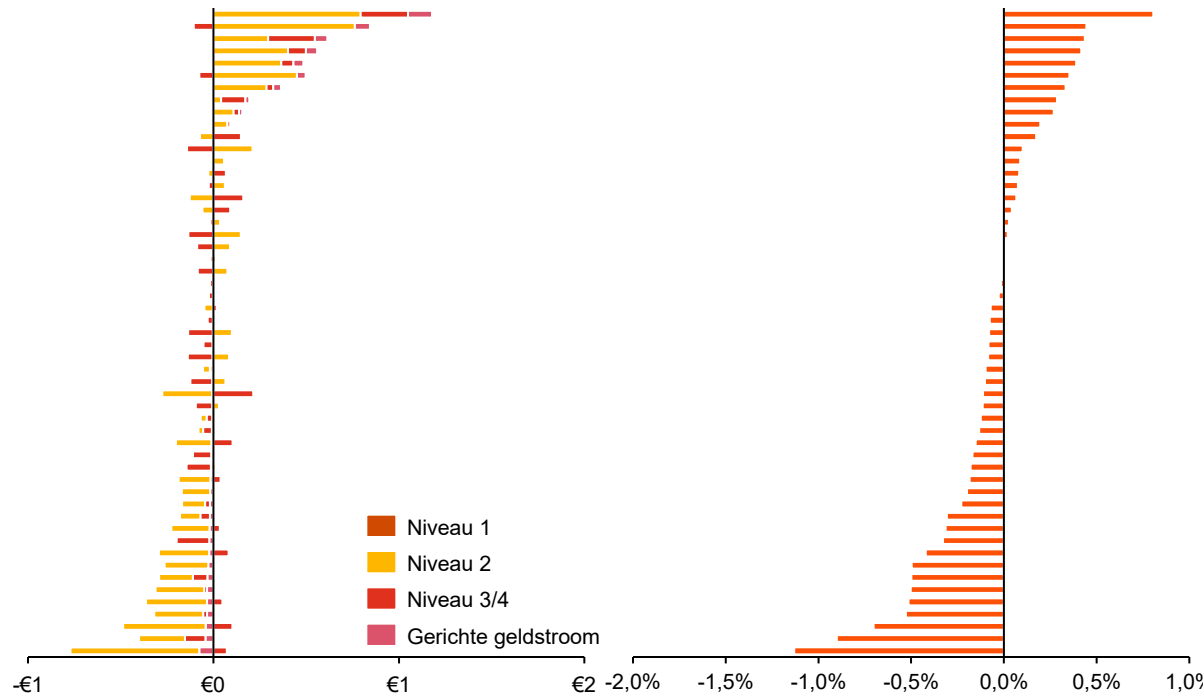
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (4/4)



11.2 Versimpeling diplomawaarde (1/2)

Basisvariant – Diplomawaarde niveau 2 0
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

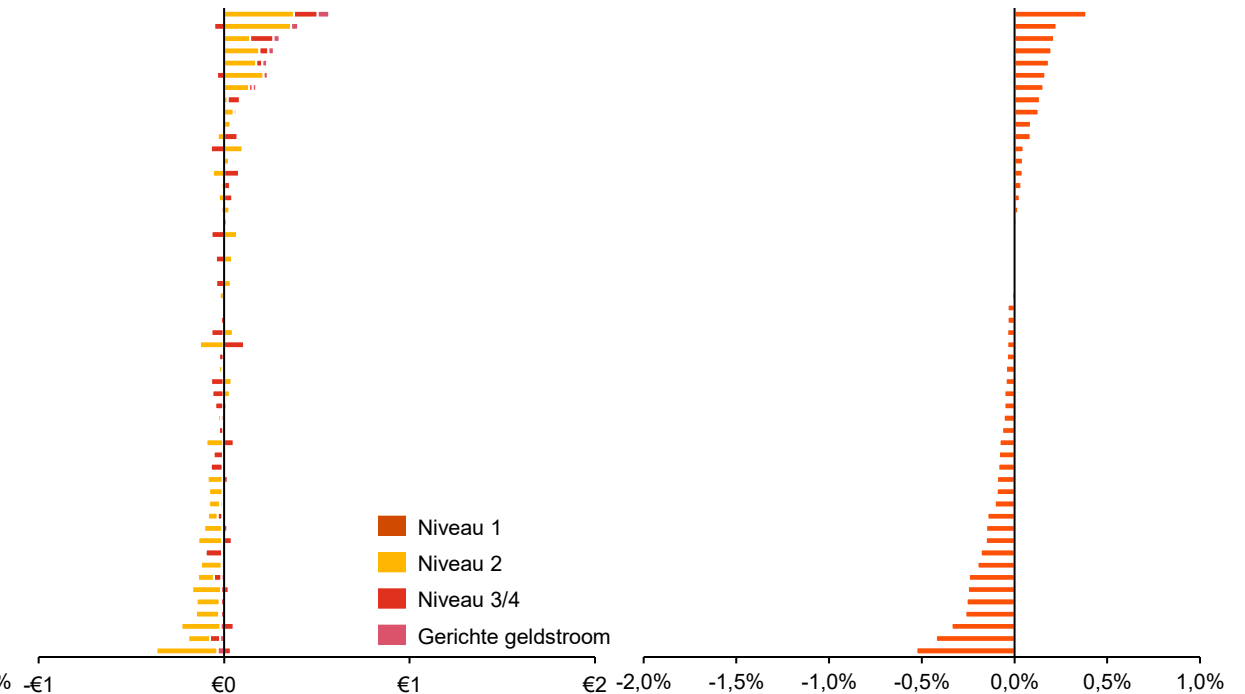
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Alternatief – Diplomawaarde niveau 2 0,5
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

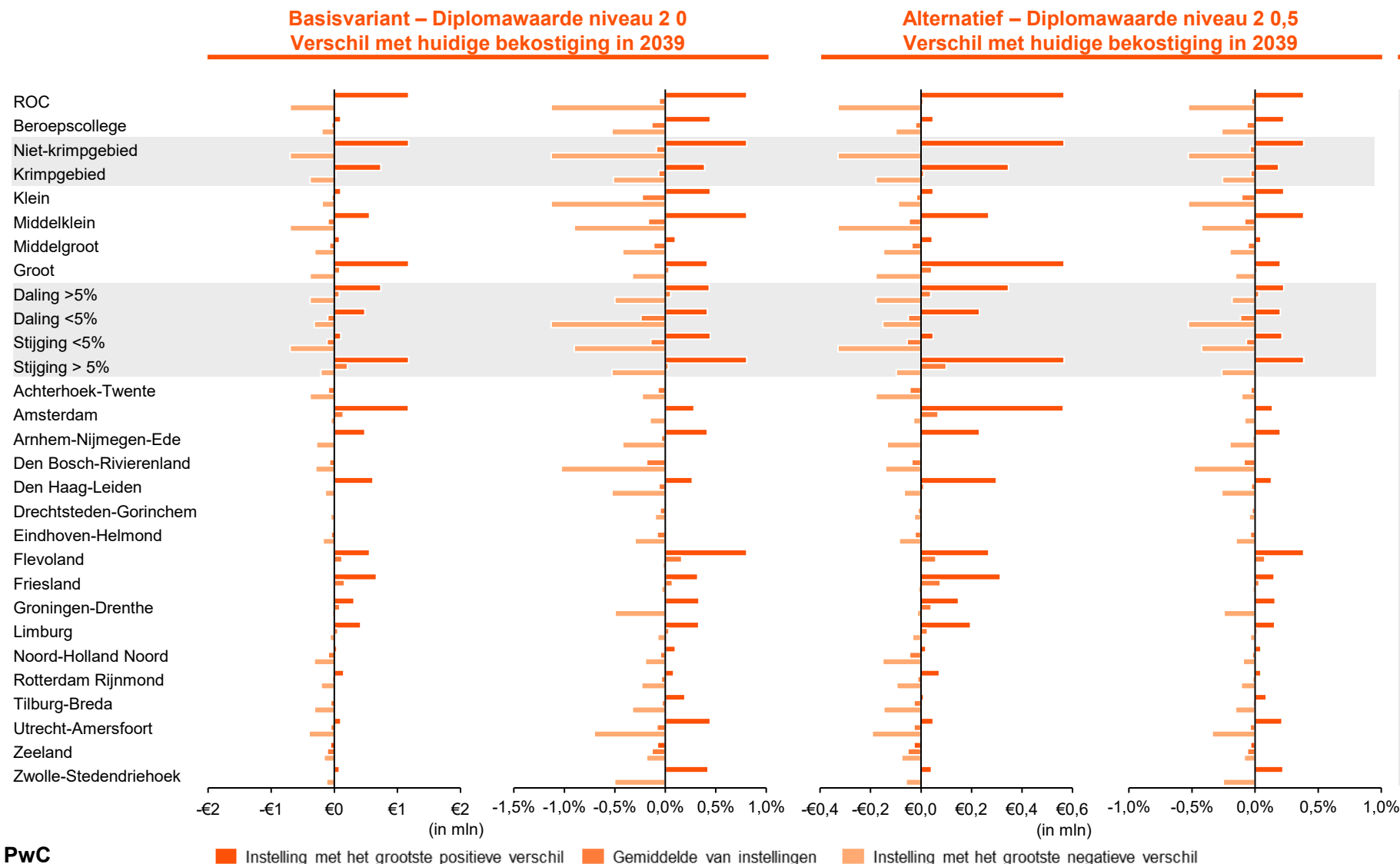
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

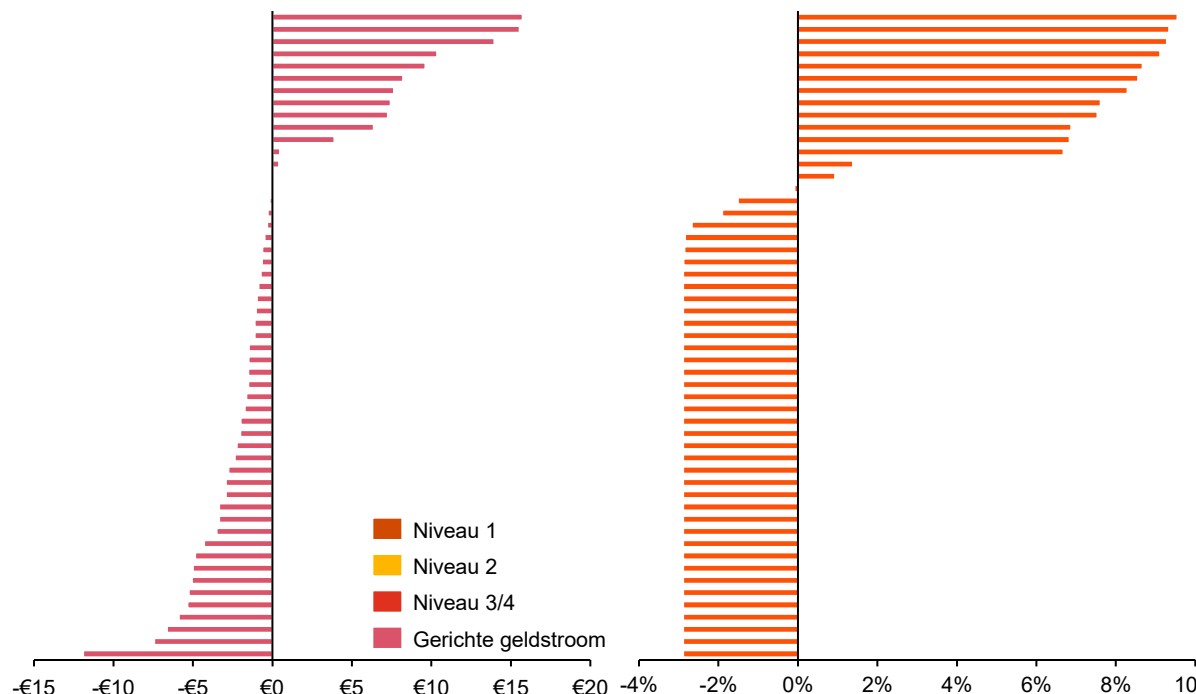
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

11.2 Versimpeling diplomawaarde (2/2)



11.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (1/4)

Basisvariant – €150 mln
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

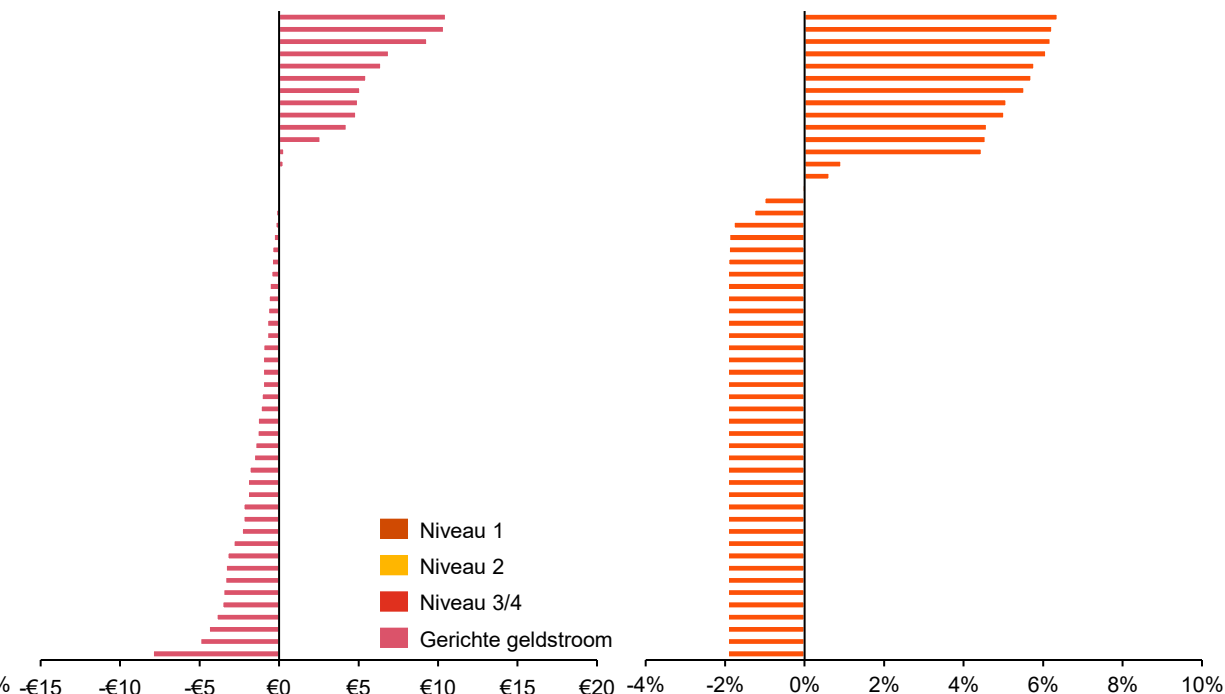
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Alternatief – €100 mln
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

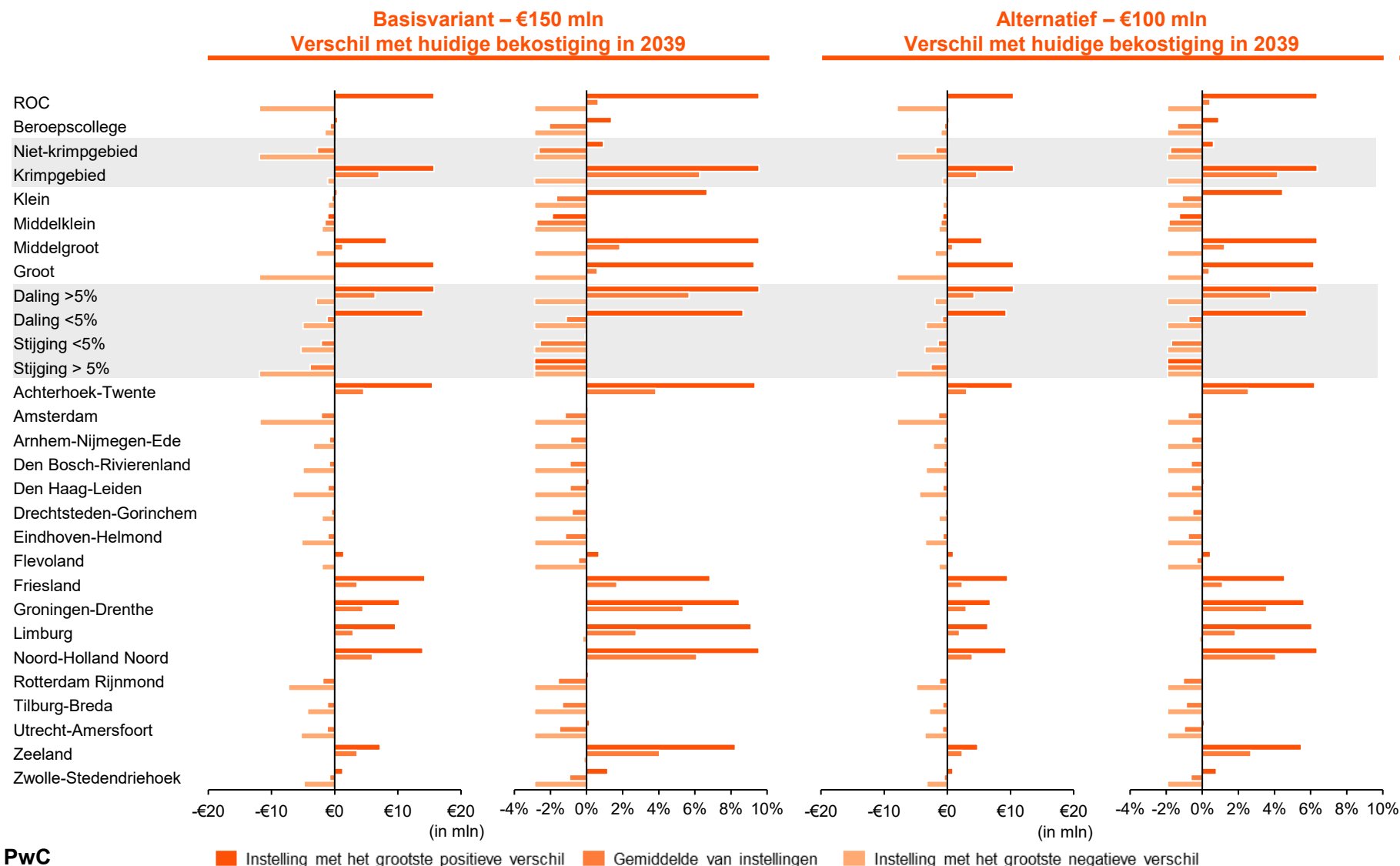
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

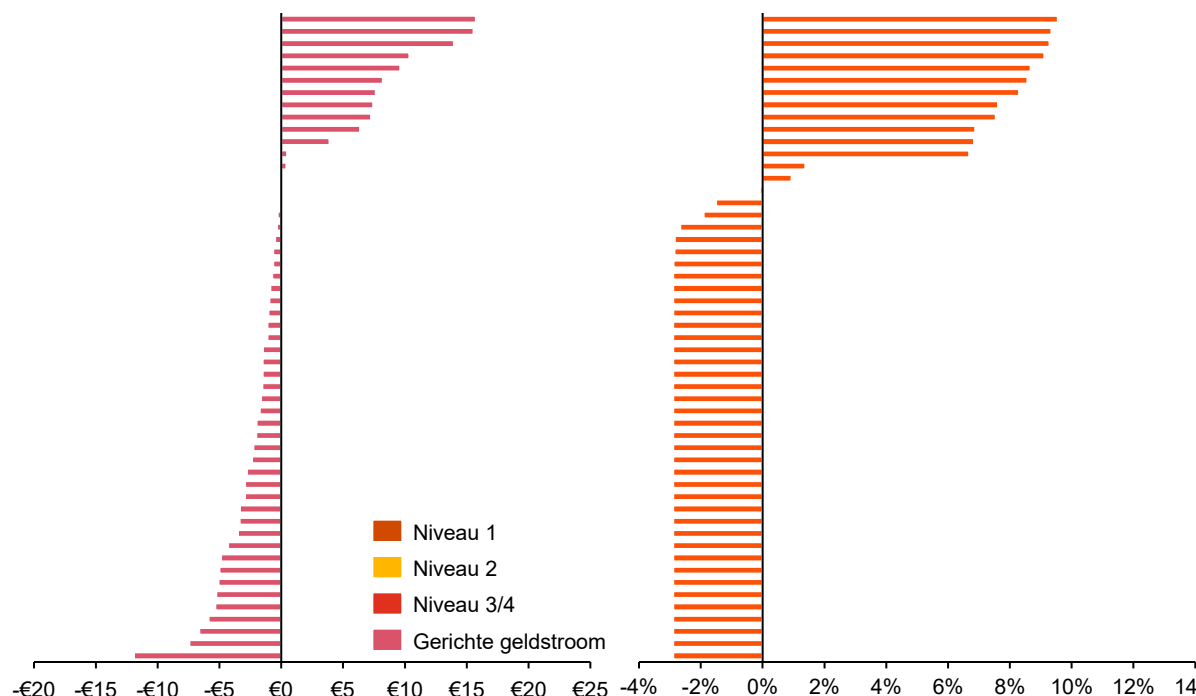
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

11.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (2/4)



11.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (3/4)

Basisvariant – €150 mln
Verschil met huidige bekostiging in 2039



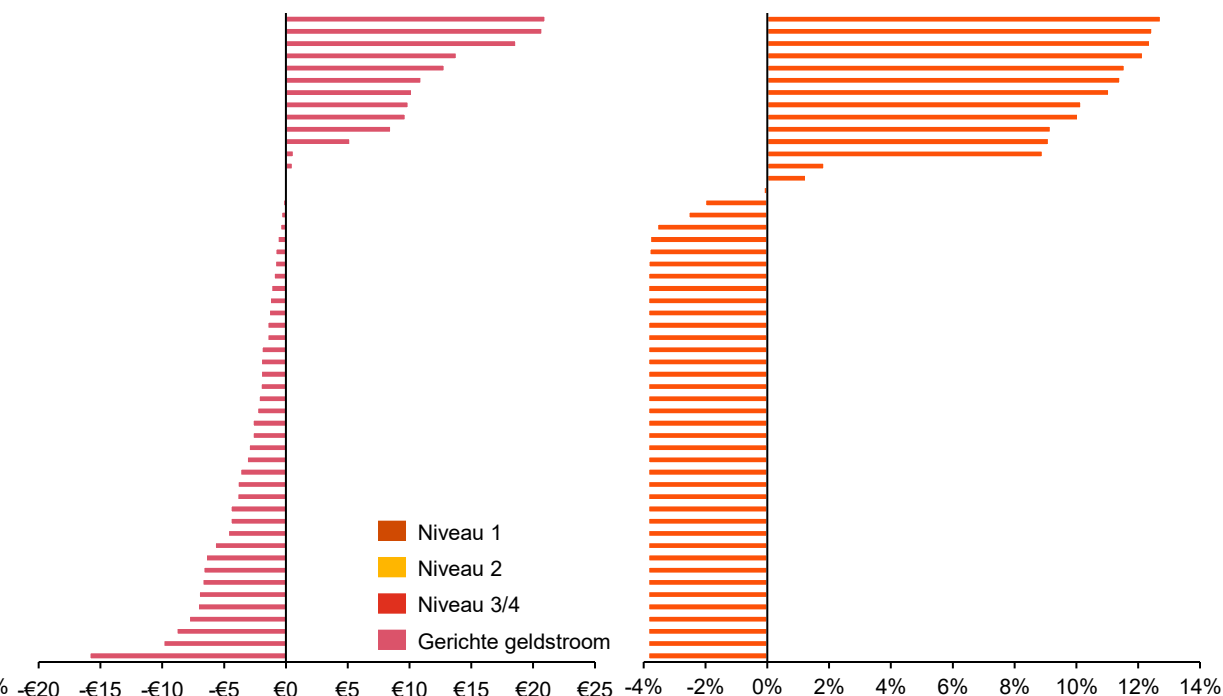
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Alternatief – €200 mln
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

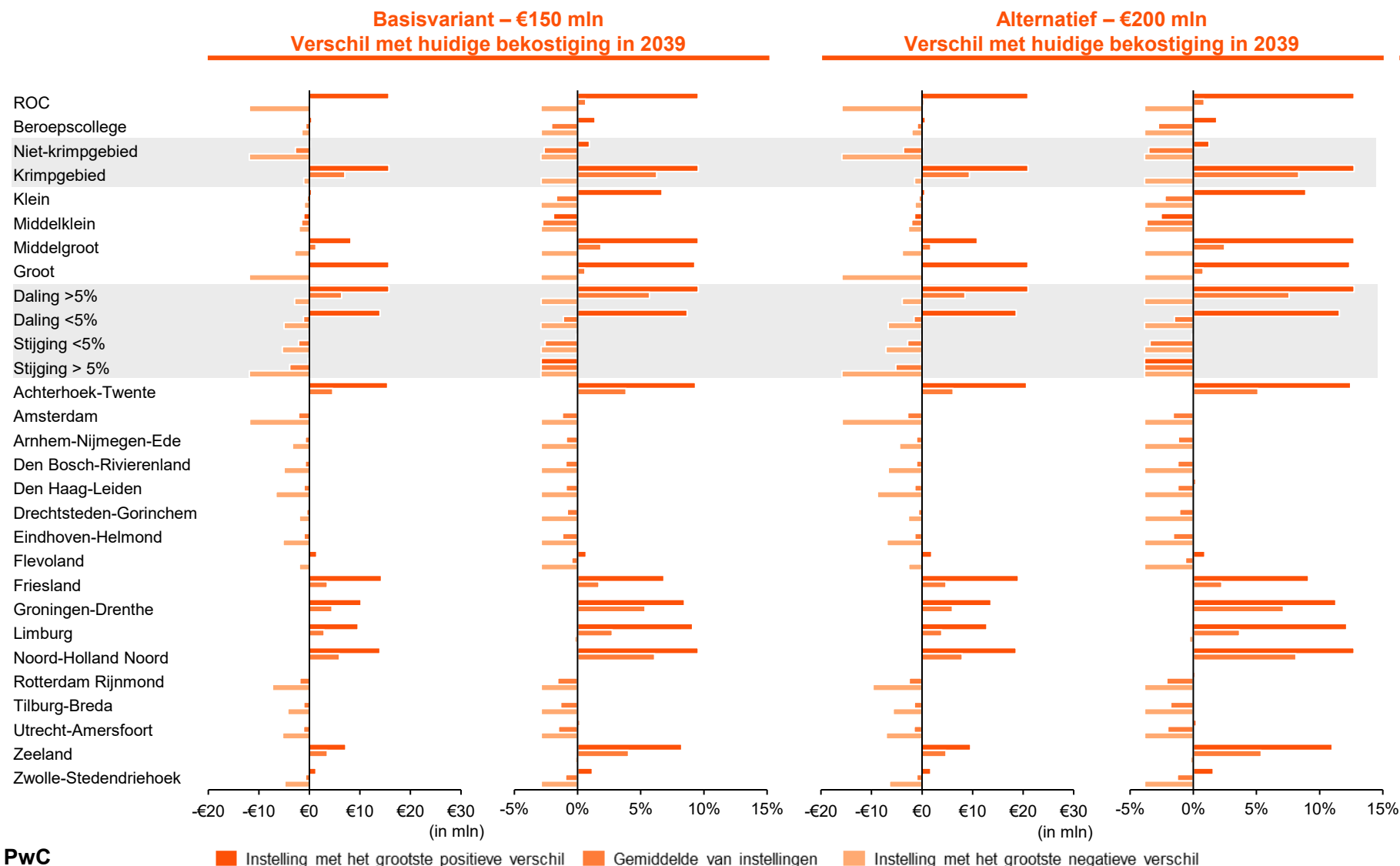
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

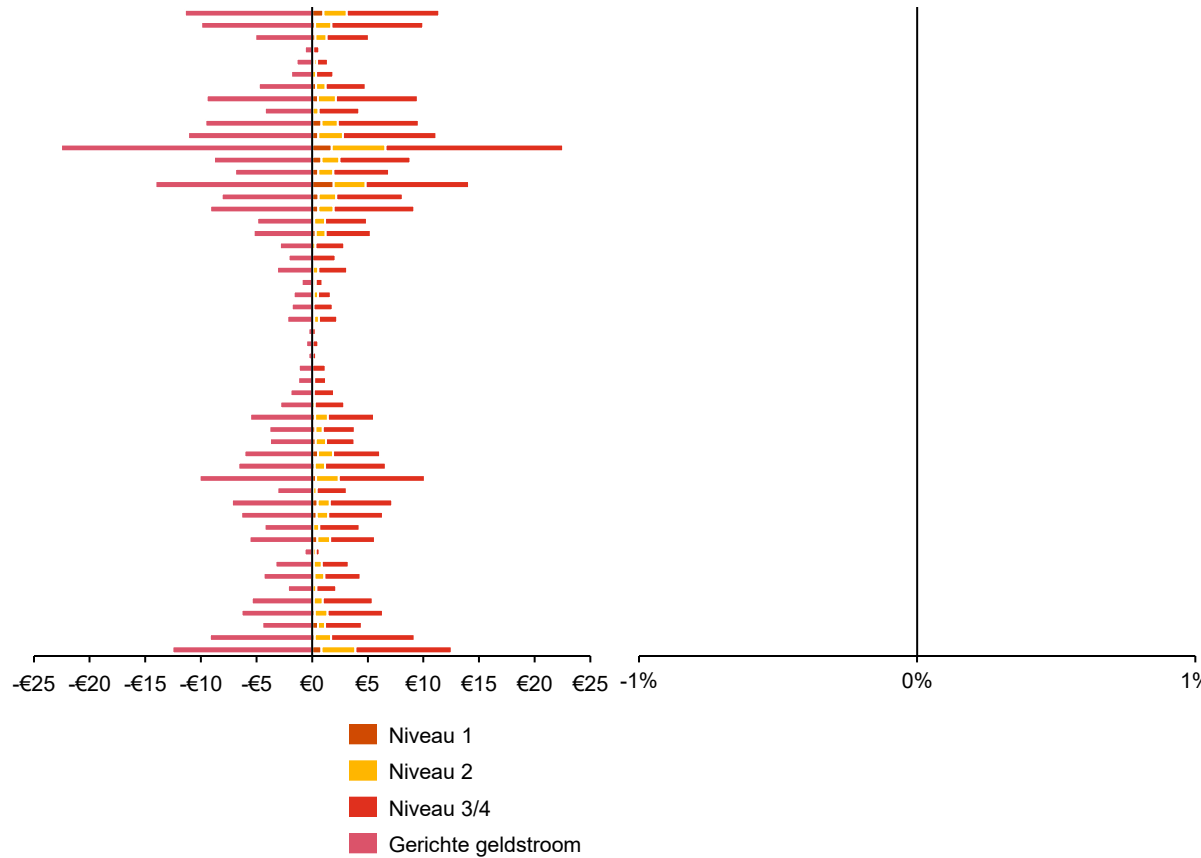
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

11.3 Gerichte oplossing dalende studentaantallen (4/4)

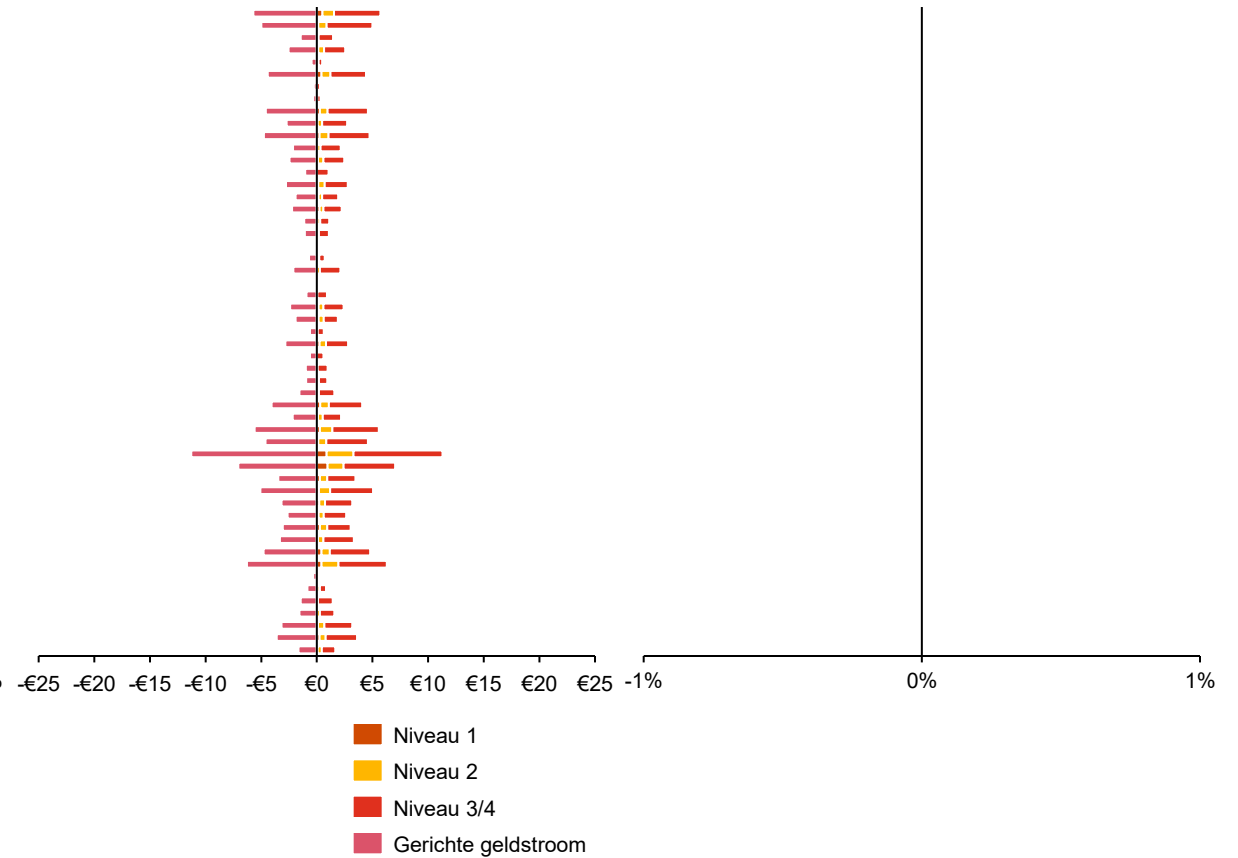


11.4 Missiebekostiging (1/4)

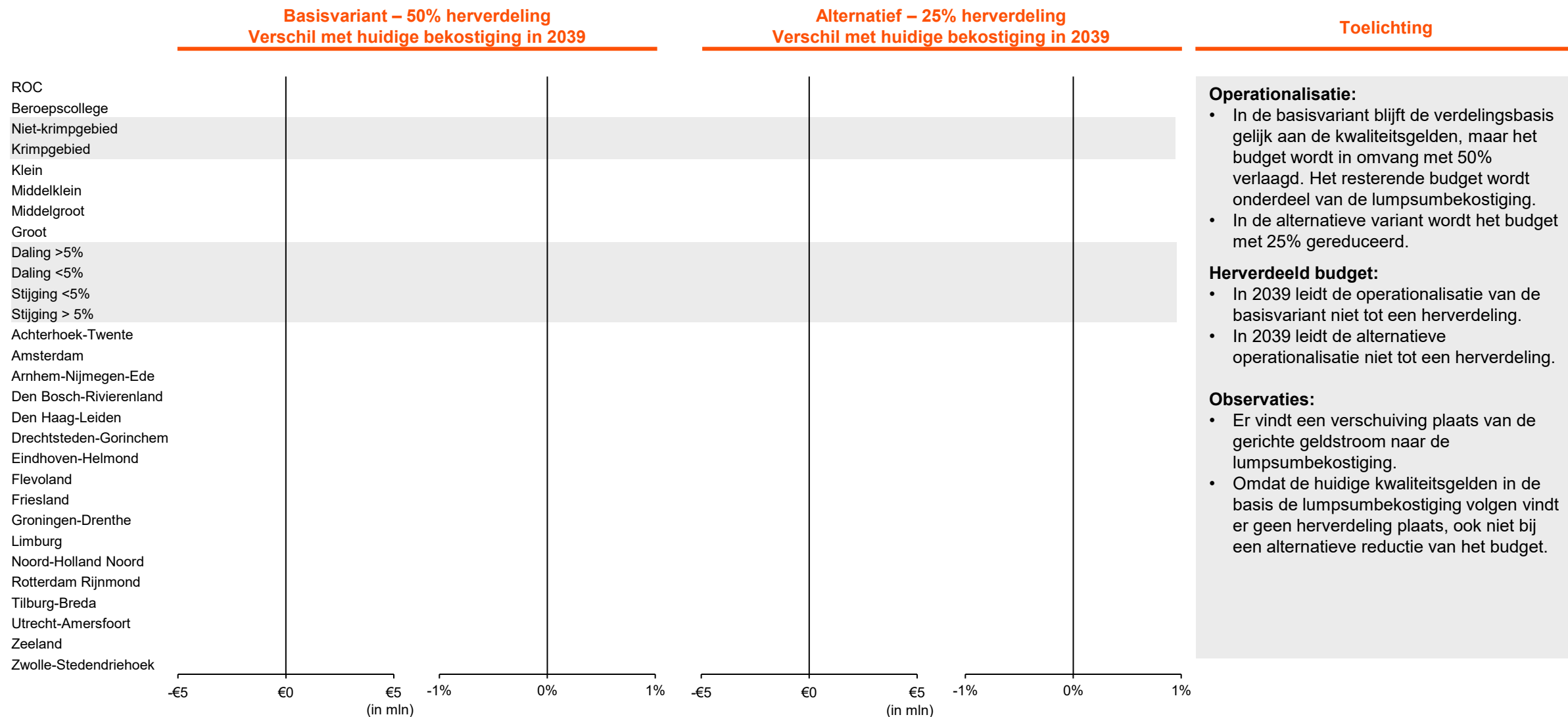
Basisvariant – 50% herverdeling
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Alternatief – 25% herverdeling
Verschil met huidige bekostiging in 2039

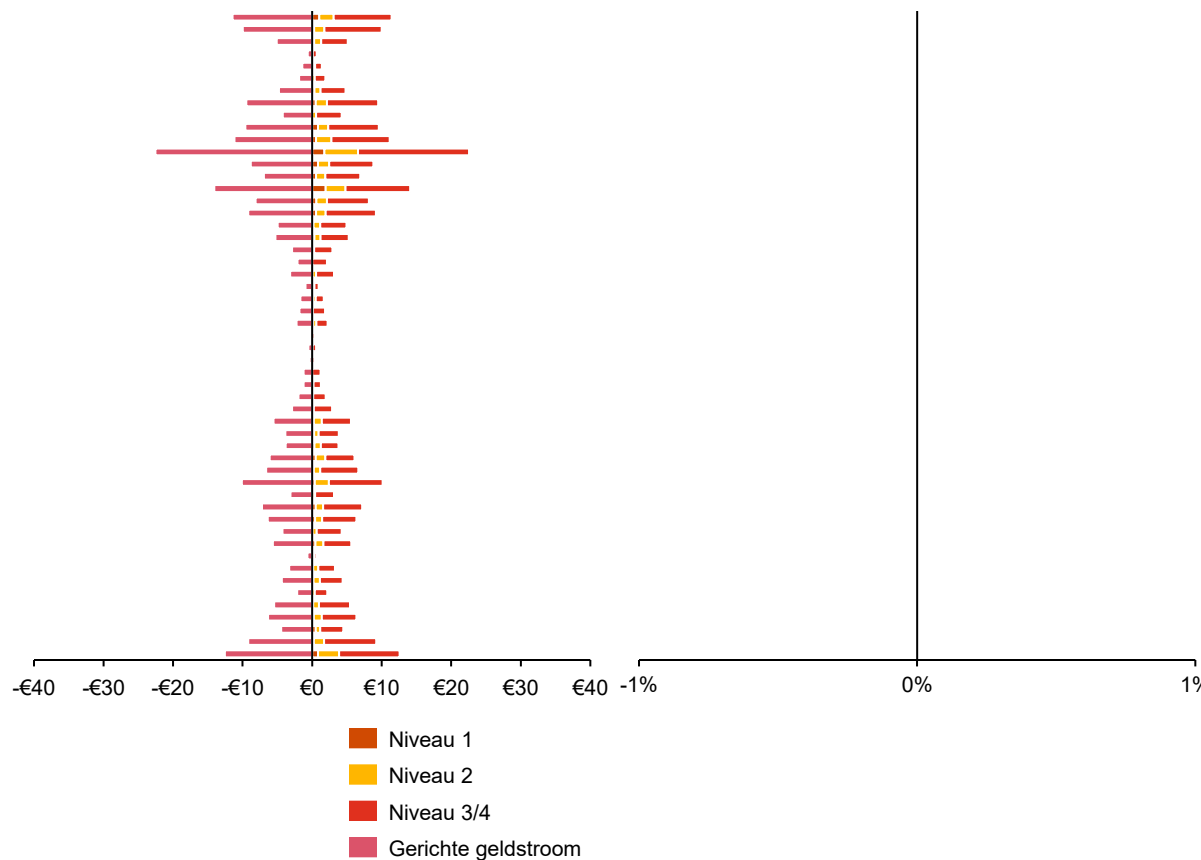


11.4 Missiebekostiging (2/4)

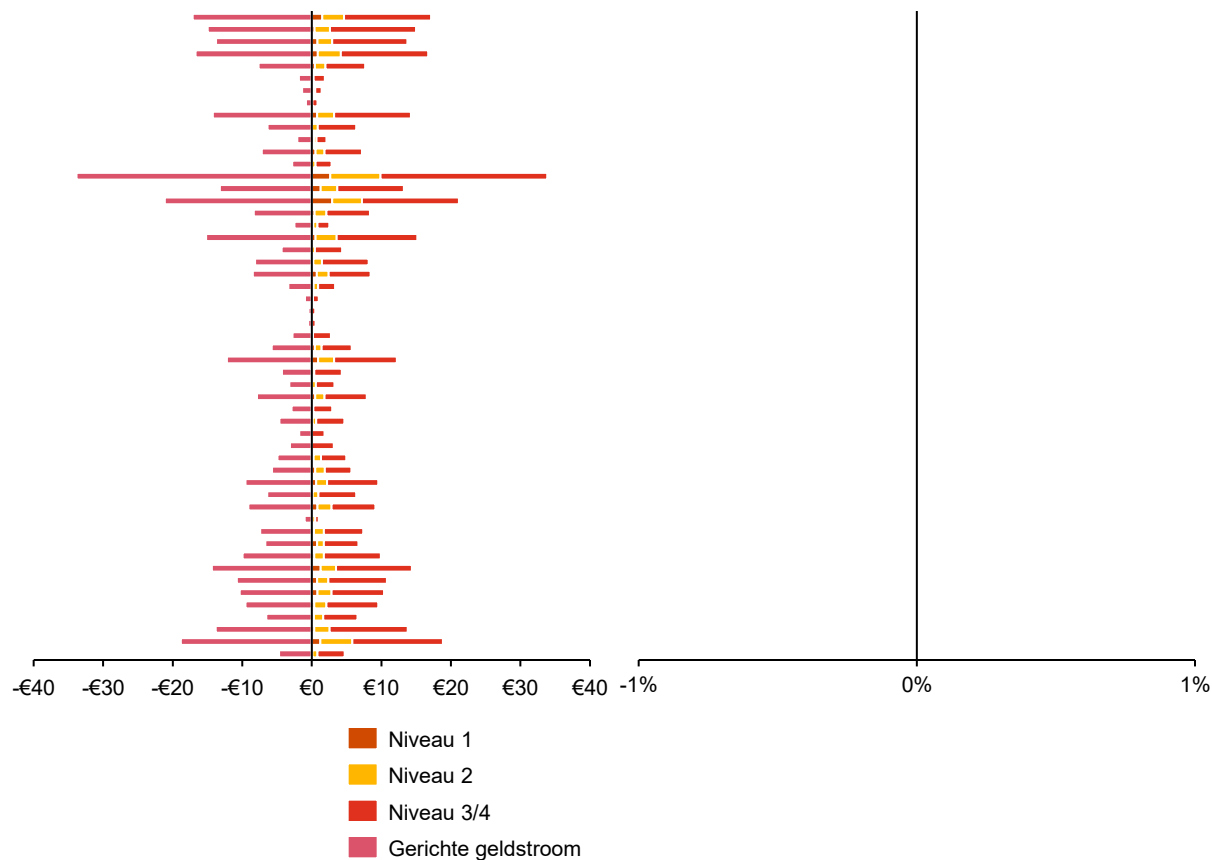


11.4 Missiebekostiging (3/4)

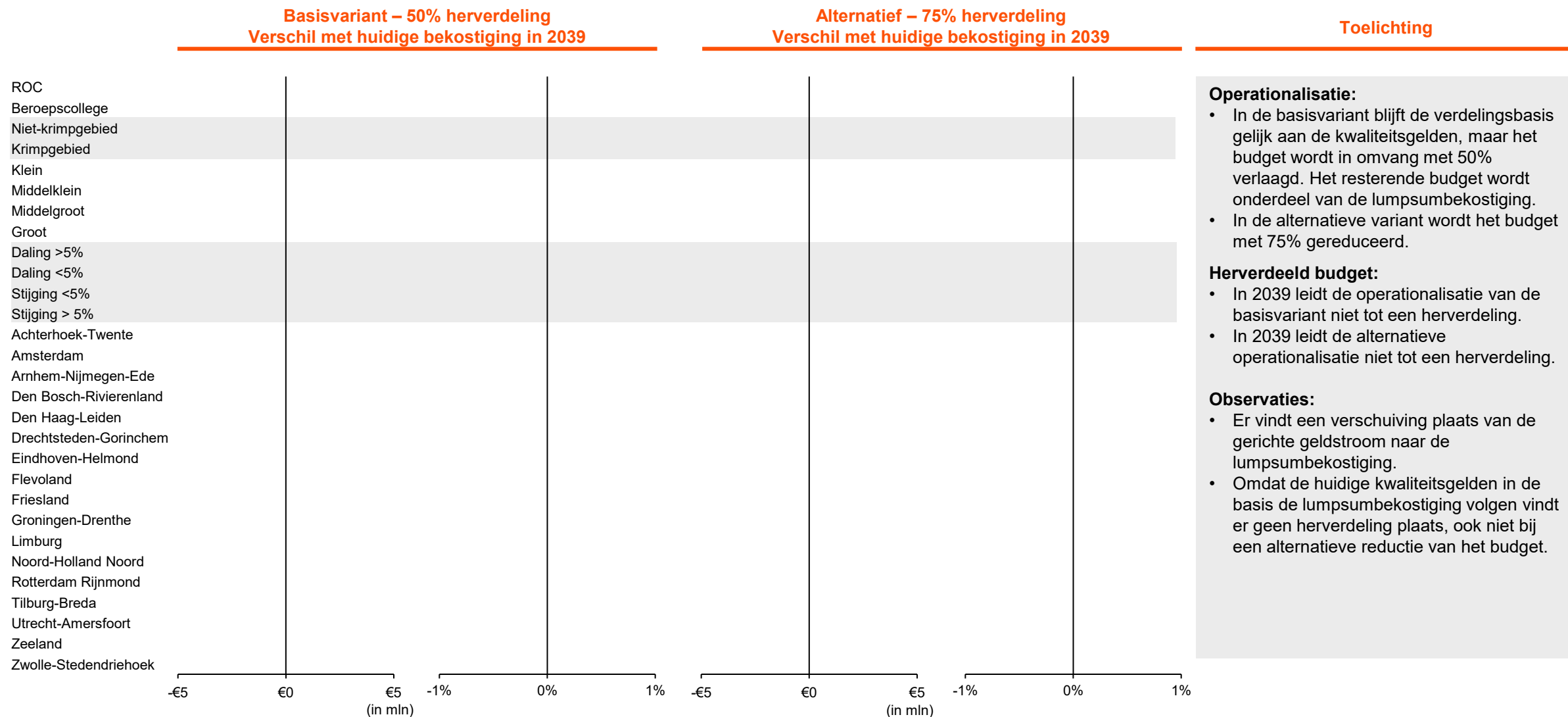
Basisvariant – 50% herverdeling
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Alternatief – 75% herverdeling
Verskil met huidige bekostiging in 2039



11.4 Missiebekostiging (4/4)

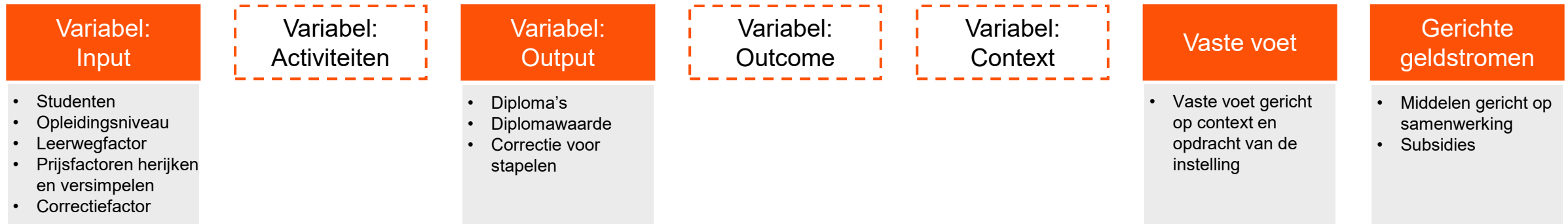


Variant 2:
Inzet op toegankelijkheid
en samenwerking



Variant 2:
Omschrijving
bekostigingsvariant

7.1 Variant 2: Inzet op toegankelijkheid en samenwerking (1/2)



Omschrijving bekostigingsvariant

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- **Versimpelen van de prijsfactoren** door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te **herijken** op de kostenstructuur van instellingen.
- Invoeren van een **contextafhankelijke vaste voet** waarbij met de hoogte van de vaste voet rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van een instelling. In de verdiepende analyse wordt onderzocht wat een logische opbouw is van een contextafhankelijke vaste voet en welke bepalende factoren hier het best bij passen.
- Inzetten van de **gerichte geldstroom om de onderlinge samenwerking** tussen instellingen te bevorderen. Daarbij wordt gezien of de omvang van de gerichte geldstroom moet worden teruggedrongen.

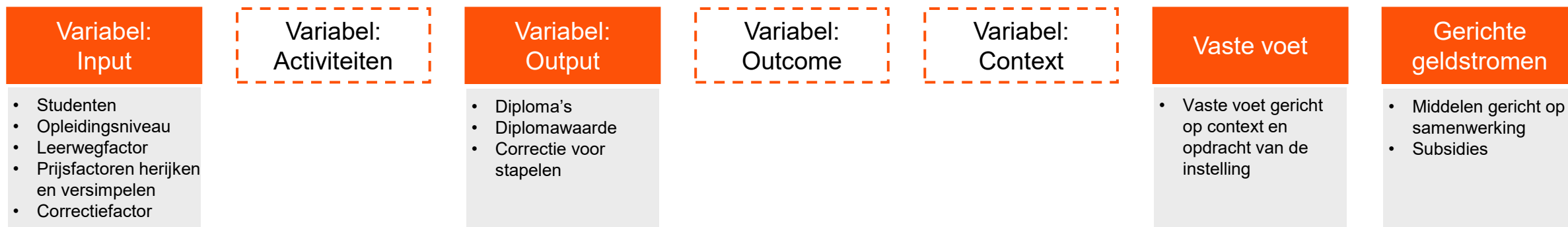
Operationalisatie bekostigingsvariant

Ten behoeve van de analyse is de bekostigingsvariant als volgt door OCW geoperationaliseerd:

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** 20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt voor 50% verdeeld naar rato van de vaste lasten van instellingen in 2020, voor 25% naar rato van de huidige dunbevolktheid in de regio's waarbinnen instellingen opereren en voor 25% naar rato van de huidige SES WOA scores van studenten. De verdeling van de vaste voet wordt iedere vijf jaar herijkt.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking tussen instellingen. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.

Op de volgende pagina is een toelichting opgenomen over de gekozen operationalisatie.

7.1 Variant 2: Inzet op toegankelijkheid en samenwerking (2/2)



Toelichting OCW op operationalisatie bekostigingsvariant

Bekostigingselement	Operationalisatie	Toelichting OCW
Vereenvoudiging prijsfactoren	Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6	Er is voor drie factoren gekozen naar analogie van het hoger onderwijs. Er is voor de indeling van deze drie factoren gekozen omdat deze indeling het minste herverdeeleffect kent.
Contextafhankelijke vaste voet	20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt voor 50% verdeeld naar rato van de vaste lasten van instellingen in 2020, voor 25% naar rato van de huidige dunbevolktheid in de regio's waarbinnen instellingen opereren en voor 25% naar rato van de huidige SES WOA scores van studenten. De verdeling van de vaste voet wordt iedere vijf jaar herijkt. Onder vaste lasten vallen afschrijvingskosten, huisvestingskosten en overig kosten.	Er is gekozen om te kijken naar dunbevolktheid en SES WOA als operationalisatie van invloeden uit de leefomgeving te kijken. Ook wordt met de contextafhankelijke vaste voet rekening gehouden met verschillen in vaste lasten tussen instellingen om zo aan te sluiten bij de verschillende kostenstructuren van instellingen.
Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking	De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking tussen instellingen. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.	Het budget wordt verlaagd t.o.v. de huidige kwaliteitsmiddelen omdat de reviewcommissie in haar advies over de drie pakketten aangaf dat de omvang van de kwaliteitsmiddelen te groot is. Wanneer de middelen niet worden toegekend, zullen instellingen in financiële problemen komen. Daarmee is het feitelijk geen sturingsinstrument meer, wat het wel zou moeten zijn. Door de omvang te verkleinen kan het instrument beter worden ingezet waarvoor het bedoeld is.



Variant 2:
Toetsing
ontwerpeisen

8.0 Toetsing ontwerpeisen

Toetsing ontwerpeisen

De bekostigingsvarianten die in dit onderzoek worden geanalyseerd, worden getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen zoals vastgesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De geformuleerde ontwerpeisen zijn in de tabel rechts weergegeven.

In voorliggend hoofdstuk wordt de mate waarin de bekostigingsvariant voldoet aan de ontwerpeisen uiteengezet door eerst de invloed van de verschillende wijzigingen in de bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging uit te lichten.

Om de resultaten van de toetsing weer te geven zijn de eisen (A) geoperationaliseerd in onderliggende doelstellingen (B). De mate waarin een bekostigingsvariant aan deze doelstelling voldoet wordt met Harvey balls uitgedrukt (D) en vergeleken met de huidige bekostiging (C). De onderbouwing van deze toetsing wordt per doelstelling toegelicht (E).

Ontwerpeisen		Toetsing	
A De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende ontwerpeisen:	Het model is voorspelbaar		Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's, schikbaarheid) worden twee jaar van te voren vastgesteld. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen.
	Het model heeft een begaapte mate van constructie		De voorgedragen variant van de arbeidsmarktfactor wordt voorgesteld twee jaar van te voren vastgesteld.
	Het model is niet overmatig complex		De introductie van een vaste voet zorgt voor meer zekerheid en een hogere voorspelbaarheid van de bekostiging.
	Het model is primair een lumpsummodel		De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwalificatiekosten en subsidies. Voor de kwalificatiekosten wordt een vijfjarige kwalificatiecyclus ingevoerd en de subsidies worden voor 5 jaar welke kwalificatiekosten (i.e. omvang). De subsidies zijn afhankelijk van subsidiesaanpakken die relatief kort van te voren worden aangekondigd. De subsidies zijn daarmee niet van te voren bekend, maar wel afhankelijk van het aantal aanpakken door de school.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen		De variabele bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en diploma's. De variabiliteit van deze factoren is beperkt, omdat factoren in de middelen van studenten ten dele worden gecompenseerd door de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gecompenseerd dan het aantal studenten.
B De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende doelstellingen:	Het model heeft een objectieve vast te stellen factoren		De introductie van een vaste voet verhoogt daarmee de constructie van de bekostiging minder afhankelijk wordt van variabele factoren.
	Het model kent beperkte administratieve lasten		Het bekostigingsmodel bevat geen onnodige factoren.
			Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging.
			Het huidige model bevat gerichte bekostigingsstromen op basis van de kwalificatiekosten en de subsidies.
C De huidige bekostiging			Alle factoren uit de bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's en de beschikbaarheid) zijn objectief vast te stellen worden gerangschikt aan OCV.
			De voorgedragen variant van de arbeidsmarktfactor en de beschikbaarheid worden vastgesteld door OCV en daarmee objectief meetbaar.
			Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren.
			Het aantal van de gerichte bekostigingsstromen vraagt enige administratieve lasten.
D De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende doelstellingen:			
E De huidige bekostiging			

#	Ontwerpeisen
1	De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen.
2	De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel. De gehele financiering van het mbo wordt in samenhang gezien. Binnen de gehele financiering blijft de mogelijkheid tot gerichte bekostiging behouden.
3	De nieuwe systematiek is uitvoerbaar.

8.1 Variant 2: Toetsing ontwerpeisen (1/2)

Ontwerpeis 1. De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwaliteitsgelden. Voor de kwaliteitsgelden wordt een meerjarige kwaliteitsagenda ingediend en wordt primair de verdeling van de lumpsumbekostiging aangehouden als verdelingsgrond. De volatiliteit van de huidige bekostiging is beperkt, omdat fluctuaties in de instroom van studenten ten dele worden gecompenseerd doordat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gewogen dan het aantal studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging verhoogt de voorspelbaarheid en stabiliteit van de bekostiging voor instellingen omdat de lumpsumbekostiging minder afhankelijk wordt van het aantal studenten. De totstandkoming van de contextafhankelijke vaste voet is echter relatief complex in de wijze van samenstelling, waarbij de uitkomsten van een periodieke herijking beperkt te voorspellen zijn.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het omzetten van de kwaliteitsgelden in een gerichte geldstroom voor samenwerking die wordt toebedeeld op basis van het aantal studenten draagt bij aan de voorspelbaarheid van de bekostiging omdat de bekostiging per student hiermee minder differentieert naar de opleidingsmix aan een instelling.

Ontwerpeis 2. De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel

Huidige bekostiging

Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging, aangevuld via de kwaliteitsgelden en subsidies.

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging

8.1 Variant 2: Toetsing ontwerpisen (2/2)

Ontwerpeis 3. De nieuwe systematiek is uitvoerbaar

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten, zijn objectief vast te stellen en worden gerapporteerd door DUO en door instellingen. De verantwoording rondom de kwaliteitsafspraken vraagt enige administratieve lasten voor instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De totstandkoming van de contextafhankelijke vaste voet is complex en is grotendeels gebaseerd op basis van indicatoren waar DUO en instellingen niet over rapporteren, i.e. SES WOA-scores van studenten en de dunbevolktheid van de regio. De introductie van de contextafhankelijke vaste voet bemoeilijkt daarmee de uitvoerbaarheid voor DUO ten opzichte van de huidige bekostiging.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Doordat de geldstroom wordt toebedeeld naar rato van het aantal studenten is de toerekening objectief vast te stellen en gebeurt dit op basis van indicatoren die reeds worden gebruikt binnen de huidige bekostiging. De administratieve lasten voor instellingen zijn afhankelijk van de verantwoordingsvereisten die worden verbonden aan deze middelen. Daarnaast stijgen de administratieve lasten van instellingen via de benodigde samenwerkingsverbanden.

8.2 Variant 2: Toetsing ontwerpeisen

	Ontwerpeisen	Onderbouwing
De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen	Het model is voorspelbaar	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden. • Contextafhankelijke vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging verhoogt de voorspelbaarheid en continuïteit van de bekostiging voor instellingen omdat de lumpsumbekostiging minder afhankelijk wordt van het aantal studenten. De totstandkoming van de contextafhankelijke vaste voet is echter relatief complex in de wijze van samenstelling, waarbij de uitkomsten van een periodieke herijking beperkt te voorspellen is. • Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking: Het omzetten van de kwaliteitsgelden in een gerichte geldstroom voor samenwerking die wordt toebedeeld op basis van het aantal studenten draagt bij aan de voorspelbaarheid van de bekostiging omdat de bekostiging per student hiermee minder differentieert naar de opleidingsmix aan een instelling.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit	
	Het model is niet onnodig complex	
De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel	Het model is primair een lumpsummodel	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Contextafhankelijke vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking: Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen	
De nieuwe systematiek is uitvoerbaar	Het model bevat objectief vast te stellen factoren	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek. • Contextafhankelijke vaste voet: De totstandkoming van de contextafhankelijke vaste voet is complex en is grotendeels gebaseerd op basis van indicatoren waar DUO en instellingen niet over rapporteren, i.e. SES WOA-scores van studenten en de dunbevolktheid van de regio. De introductie van de contextafhankelijke vaste voet bemoeilijkt daarmee de uitvoerbaarheid voor DUO ten opzichte van de huidige bekostiging. • Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking: Doordat de geldstroom wordt toebedeeld naar rato van het aantal studenten is de toerekening objectief vast te stellen en gebeurt dit op basis van indicatoren die reeds worden gebruikt binnen de huidige bekostiging. De administratieve lasten voor instellingen zijn afhankelijk van de verantwoordingsvereisten die worden verbonden aan deze middelen. Daarnaast stijgen de administratieve lasten van instellingen via de benodigde samenwerkingsverbanden.
	Het model kent beperkte administratieve lasten	

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 99



Variant 2: Financiële effecten

9.0 Financiële effecten

Analyse financiële effecten

Om de uitwerking van de bekostigingsvariant te kunnen onderzoeken heeft DUO in opdracht van OCW een dashboard ontwikkeld waarmee de bekostiging, inclusief wijzigingen in de bekostigingssystematiek, per instelling tot en met 2039 benaderd kan worden (in appendix A wordt de methodiek nader toegelicht). De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen wijzigen zal dit leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant. Mogelijke gedragseffecten als gevolg van wijzigingen in de bekostiging zijn niet in de berekeningen meegewogen.

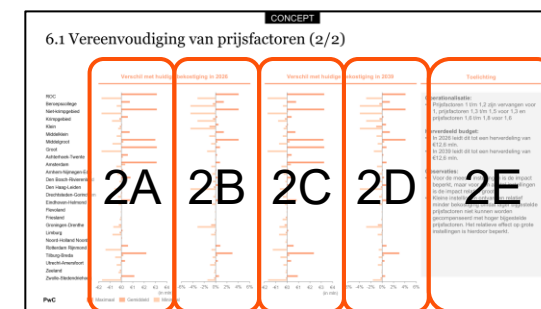
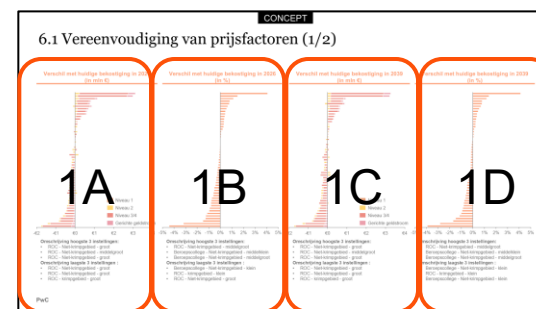
Op de hierop volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de gewijzigde bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging) en voor de bekostigingsvariant als geheel.

De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2026 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging (1B) uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

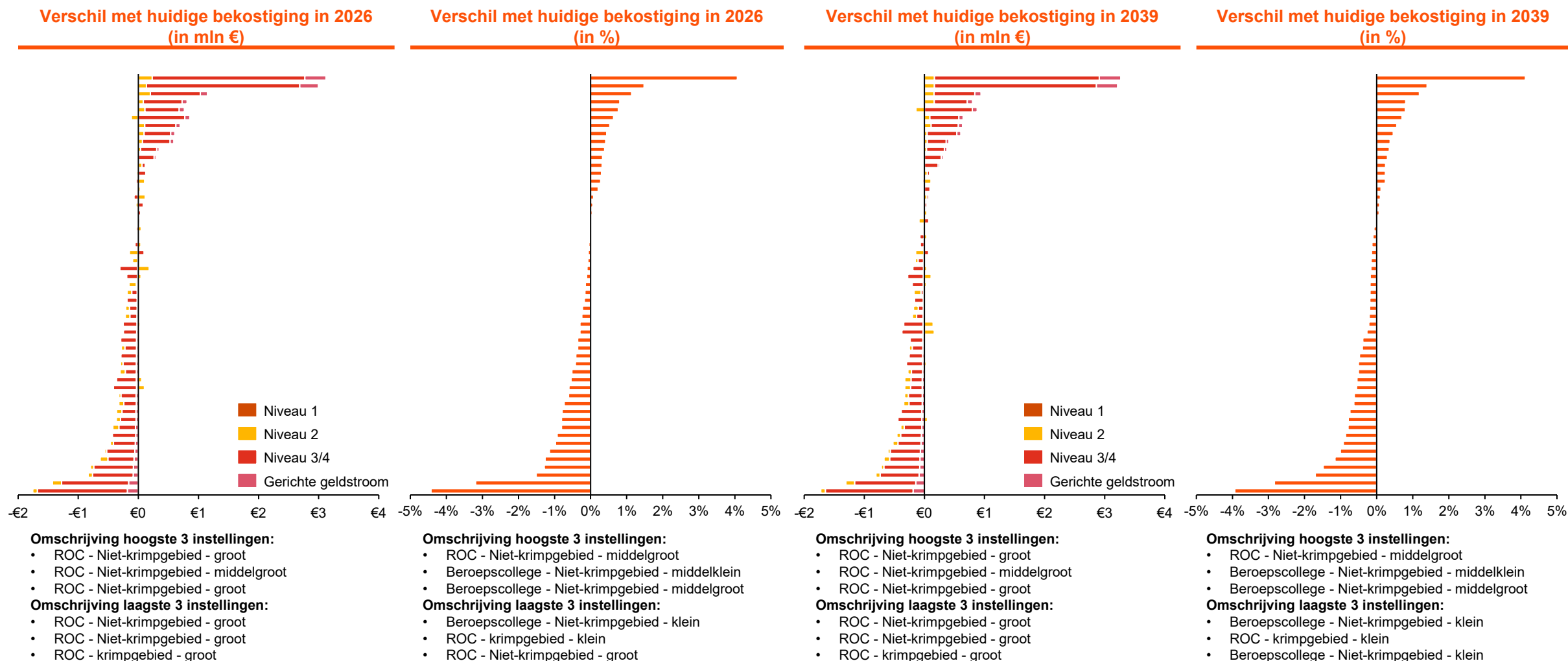
Omdat wijzigingen in de bekostiging verschillend uitwerken voor instellingen met verschillende kenmerken, worden hierop volgend de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2026 in bedragen (2A) en percentages (2B) uiteengezet naar het type instelling, de aanwezigheid in een

krimpregio, de omvang van de instelling, de verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten in de periode 2024-2039 (stijging of daling van het aantal gewogen studenten van meer of minder dan 5%) en naar regio. De regio-indeling volgt een recent verkende regio-indeling ten behoeve van het Pact opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. De huidige arbeidsmarktregio's vormen hiervoor de basis. De bekostiging van instellingen die in meerdere regio's actief zijn, zijn toegerekend aan regio's op basis van het aantal hoofddinschrijvingen per onderwijslocatie in 2024.

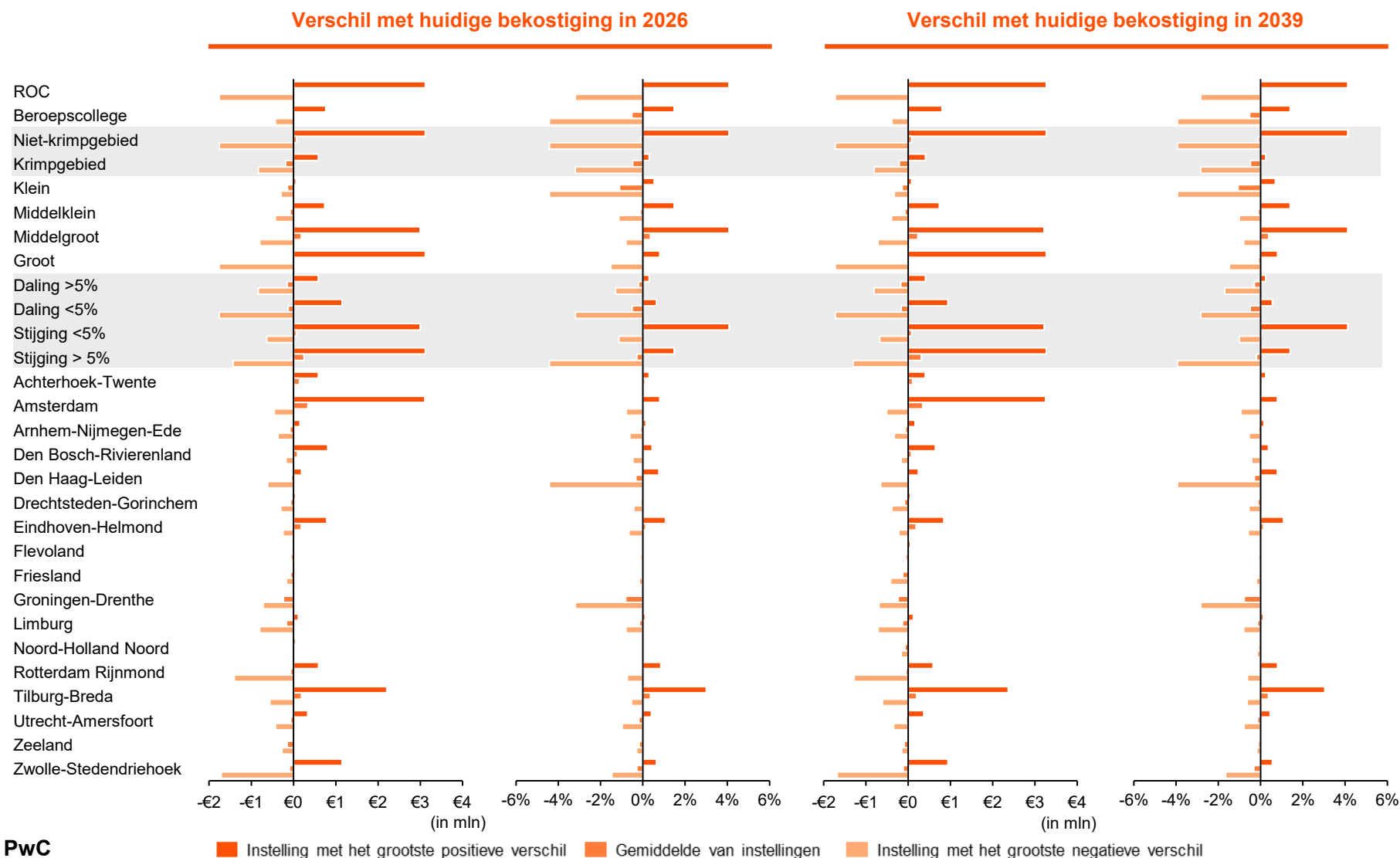
Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 voor deze categorieën uiteengezet in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeeleffecten (2E).



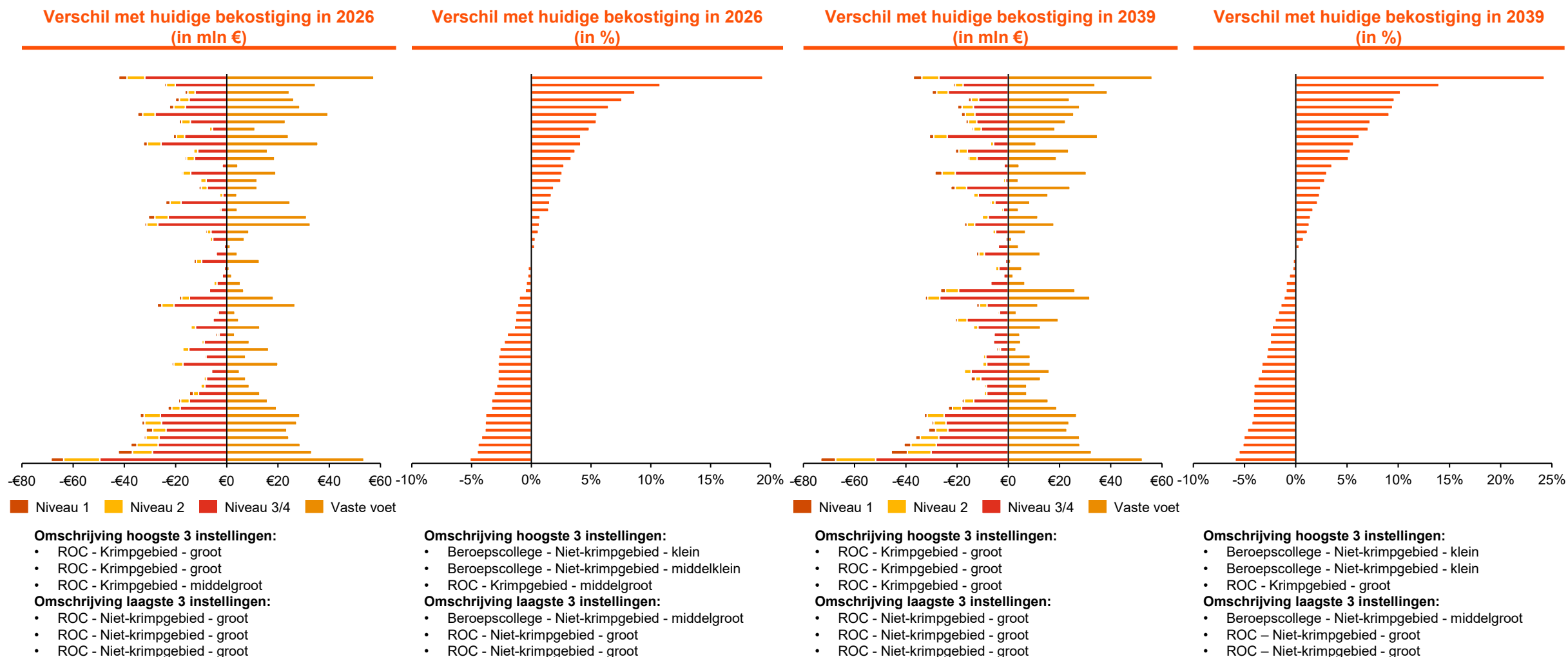
9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/2)



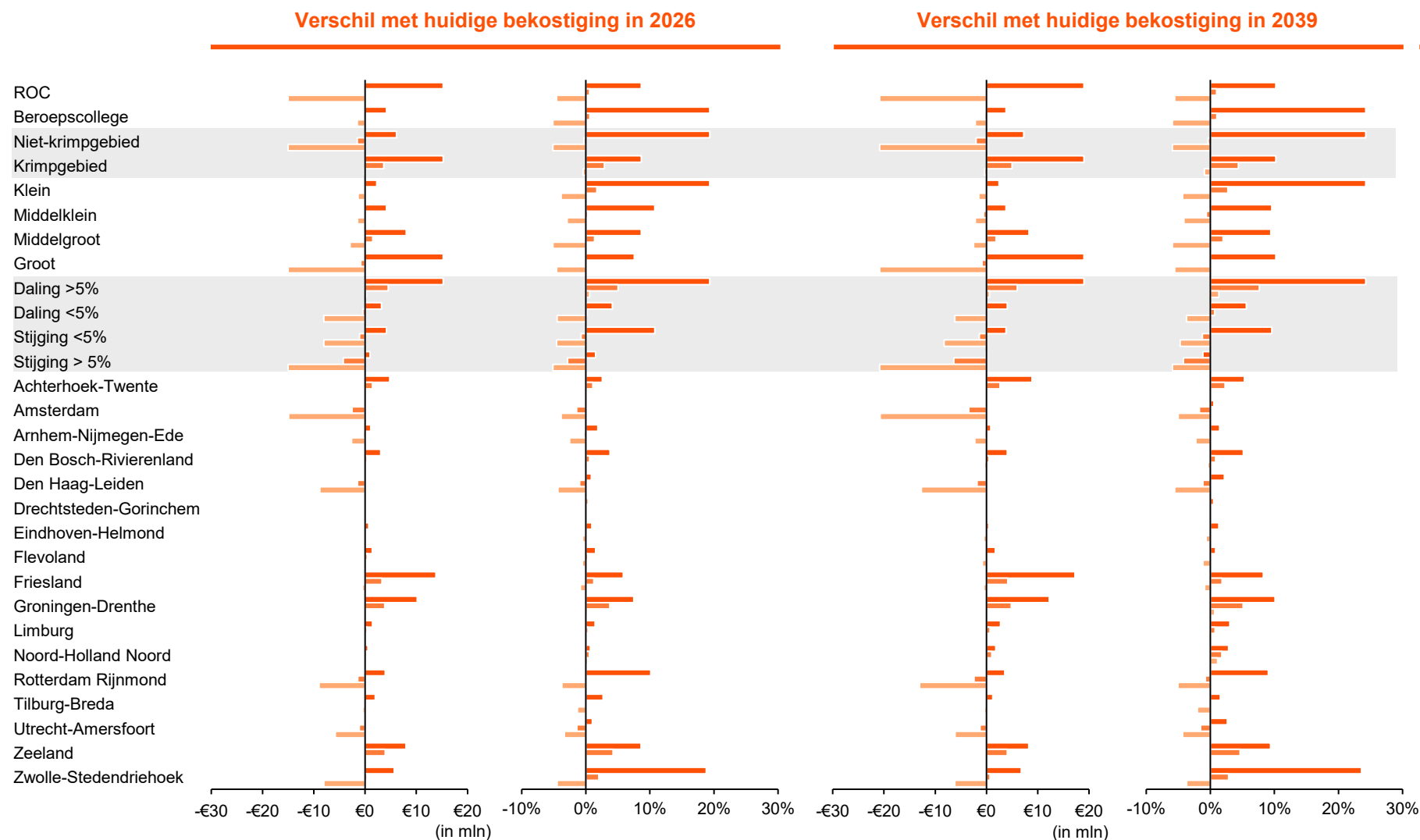
9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/2)



9.2 Contextafhankelijke vaste voet (1/2)



9.2 Contextafhankelijke vaste voet (2/2)



Toelichting

Operationalisatie:

- 20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt voor 50% verdeeld naar rato van de vaste lasten van instellingen in 2020, voor 25% naar rato van de huidige dunbevolktheid in de regio's waarbinnen instellingen opereren en voor 25% naar rato van de huidige SES WOA scores van studenten. De verdeling van de vaste voet wordt iedere vijf jaar herijkt.*

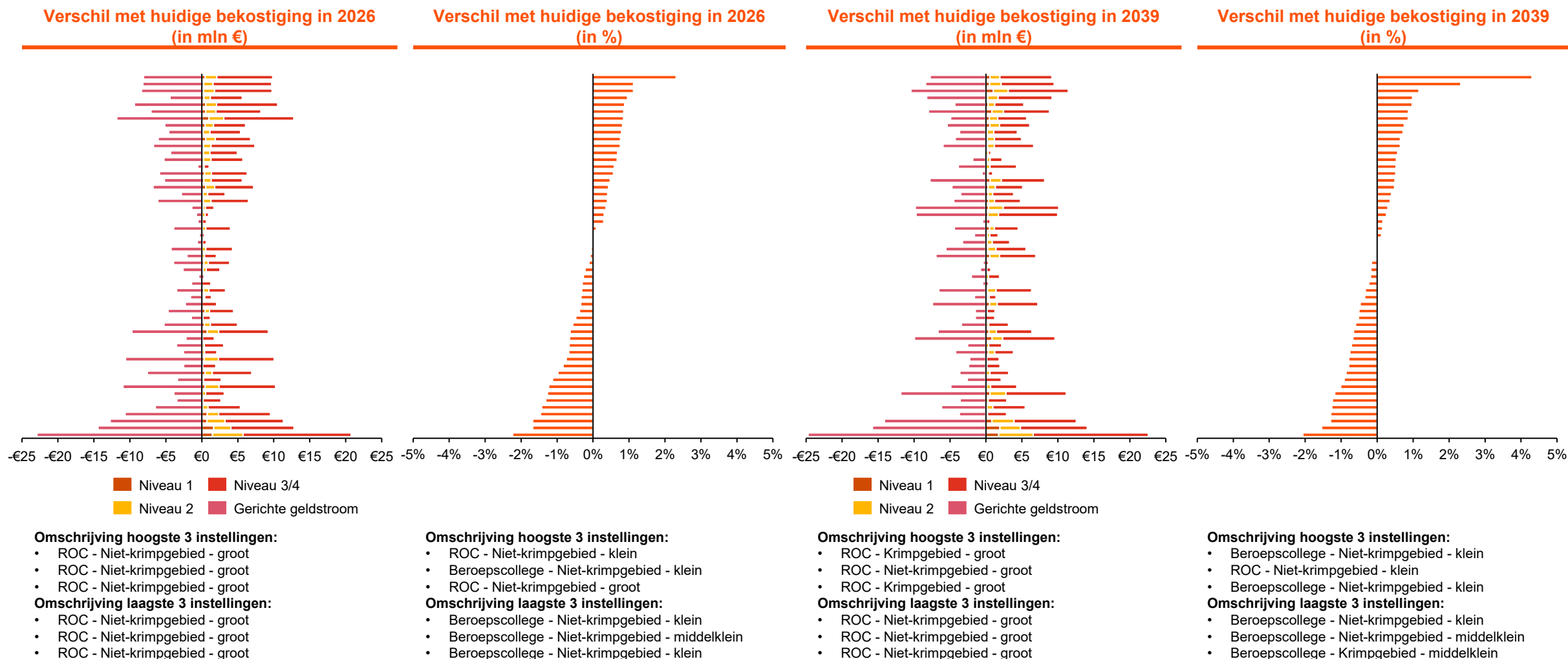
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €80,6 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €101,2 mln.

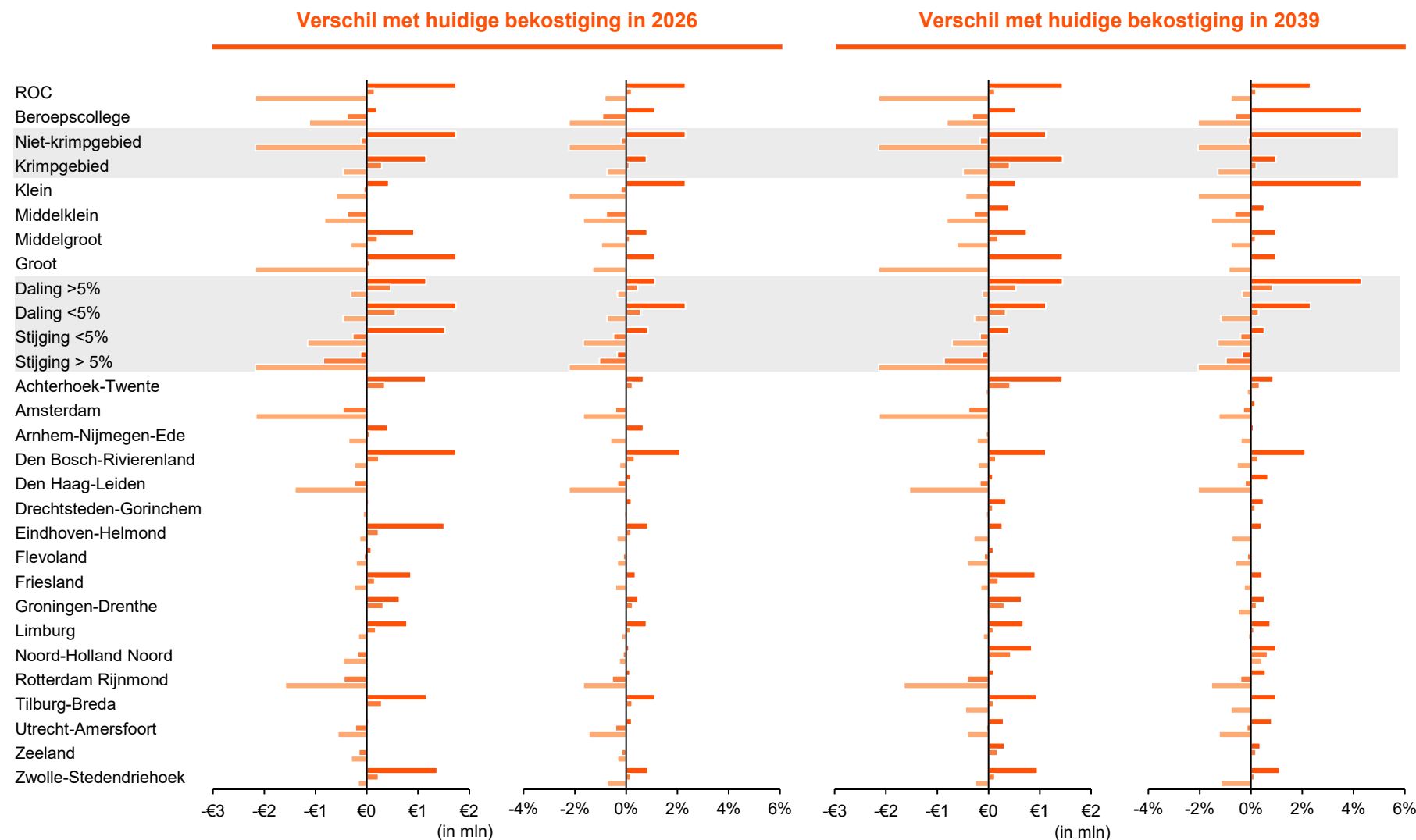
Observaties:

- De samenstelling van de vaste voet leidt op korte termijn tot een regionale herverdeling zonder eenduidig onderscheid naar karakteristieken van instellingen.
- De impact van de vaste voet neemt toe over de tijd vanwege de loskoppeling van het aantal studenten.

9.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (1/2)



9.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (2/2)



Operationalisatie:

- De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking tussen instellingen. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.

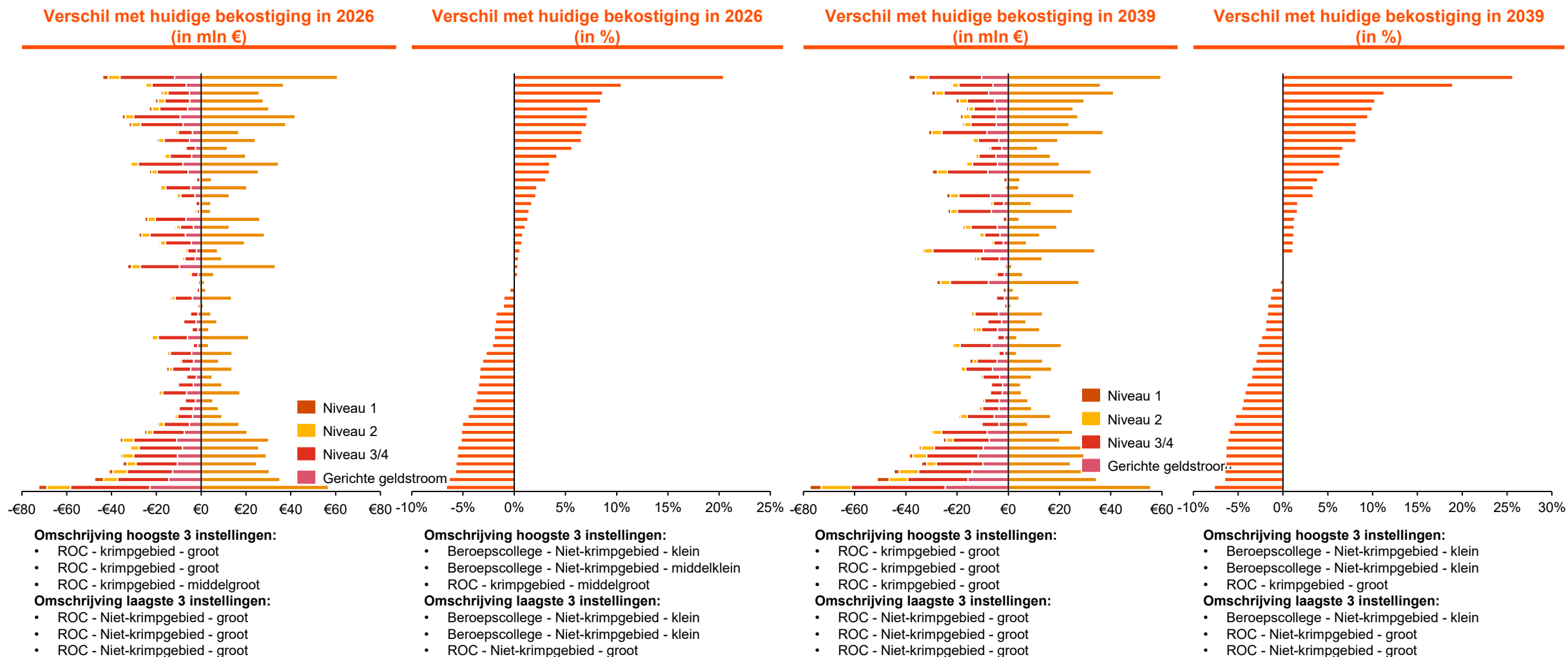
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €16,2 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €13,8 mln.

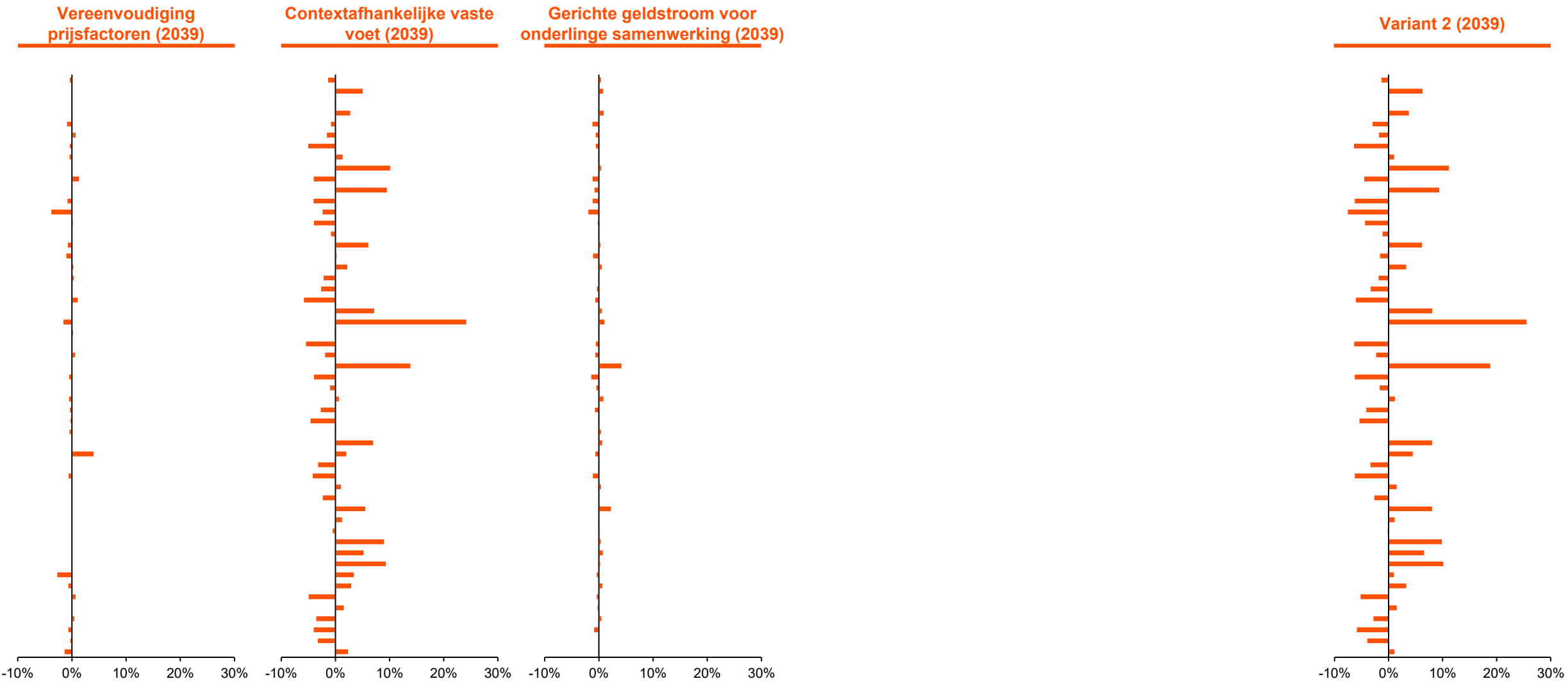
Observaties:

- Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen.

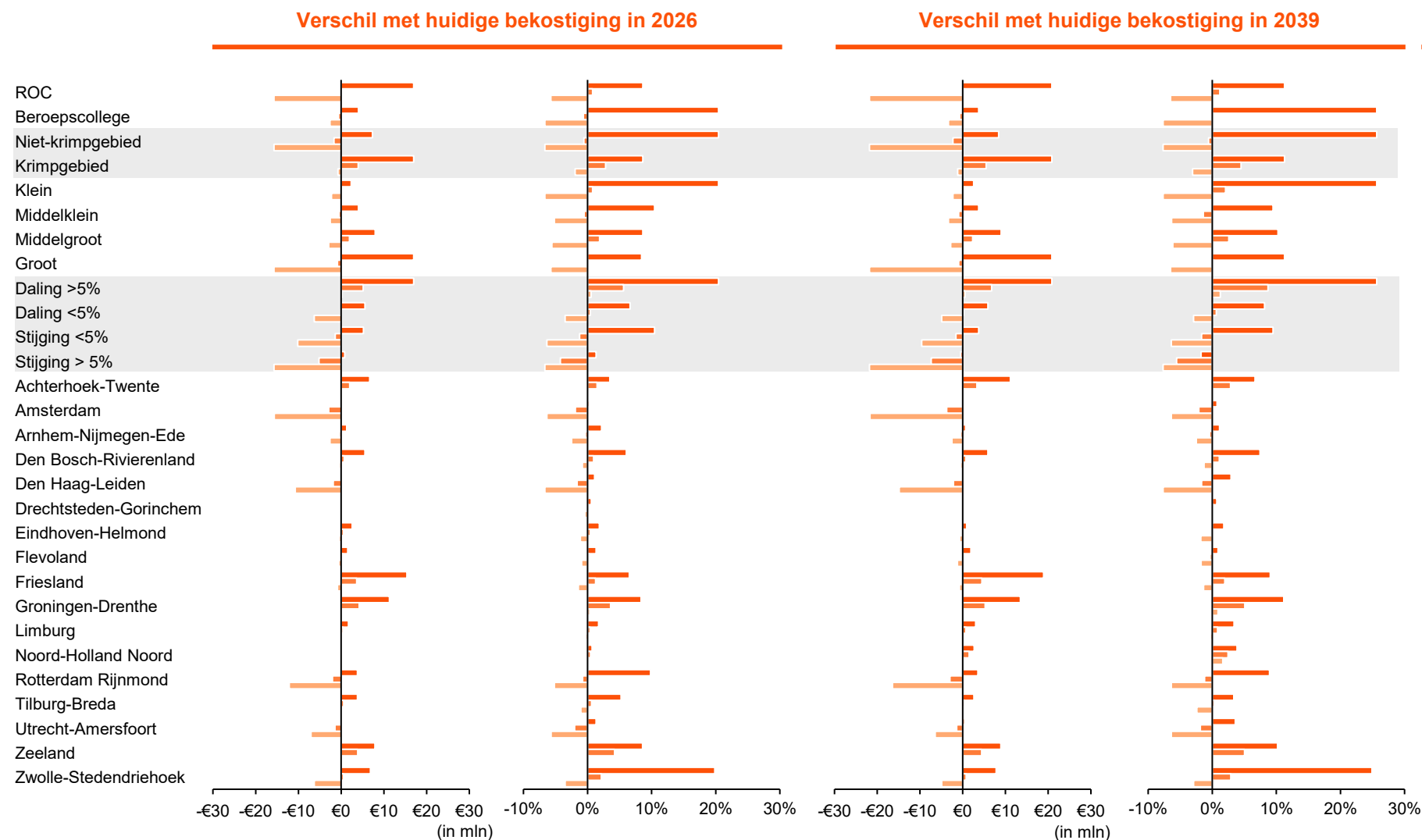
9.4 Variant 2 (1/3)



9.4 Variant 2 (2/3)



9.4 Variant 2 (3/3)



Wijzigingen t.o.v. de huidige bekostiging:

- Vereenvoudiging prijsfactoren
- Contextafhankelijke vaste voet
- Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking

Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €96,6 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €115,9 mln.

Observaties:

- De herverdeling die plaatsvindt, wordt hoofdzakelijk bepaald door de contextafhankelijke vaste voet.
- De bekostigingsvariant leidt hierdoor op korte termijn tot een regionale herverdeling zonder eenduidig onderscheid naar karakteristieken van instellingen, waarna de positieve bijdrage voor kleine instellingen en instellingen in krimpgebieden toeneemt over de tijd.

10

Variant 2:
Toetsing
inhoudelijke doelen

10.0 Toetsing inhoudelijke doelen

Toetsing inhoudelijke doelen

De bekostigingsvarianten die in dit onderzoek worden geanalyseerd, worden getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen zoals vastgesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De geformuleerde inhoudelijke doelen zijn in de tabel rechts weergegeven.

In voorliggend hoofdstuk wordt de mate waarin de bekostigingsvariant voldoet aan de inhoudelijke doelen uiteengezet door eerst de invloed van de verschillende wijzigingen in de bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging uit te lichten, gevolgd door de bekostigingsvariant als geheel.

Om de resultaten van de toetsing weer te geven zijn de inhoudelijke doelen (A) geoperationaliseerd in onderliggende doelstellingen (B). De mate waarin een bekostigingsvariant aan deze doelstelling voldoet wordt met Harvey balls uitgedrukt (D) en vergeleken met de huidige bekostiging (C). De onderbouwing van deze toetsing wordt per doelstelling toegelicht (E).

Doelstellingen		Toetsing	
A De inhoudelijke doelstelling is operationeel en concreet en kan worden gemonitord.	Het model is vooropgeleide		E Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's, schikbaarheid) worden twee jaar van te voren gemiddeld. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De voorgedragen wijziging van de arbeidsmarktfactor wordt toegestaan voor twee jaar van te voren vastgesteld. De introductie van een vaste voet zorgt voor meer zekerheid en een hogere voorspelbaarheid van de bekostiging. De variabele bekostiging wordt aangepast met kwalificatiekosten en subsidies. Voor de kwalificatiekosten wordt een vijfjarige kwalificatiekosten ingedient en de inschrijvingen worden voor 5 jaar welke kwalificatiekosten zij ontvangen. De subsidies zijn afhankelijk van subsidiesaanvragen die relatief kort van te voren worden aangevraagd. De subsidies zijn daarmee niet van te voren bekend, maar wel afhankelijk van het aantal aanvragen door scholen. De variabele bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en diploma's. De volledigheid van deze factoren is beperkt, omdat factuurkosten in de rekeningen van studenten ten dele worden gecompenseerd door de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gewogen dan het aantal studenten. De introductie van een vaste voet verhoogt daarmee de continuïteit van de bekostiging minder afhankelijk wordt van variabele factoren.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit		
	Het model is niet te complex		
	Het model is primair een lumpsummodel		
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen		
B De inhoudelijke doelstelling is operationeel en concreet en kan worden gemonitord.	Het model bevat objectief vast te stellen factoren		E Alle factoren uit de bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's en de beschikbaarheid) zijn objectief vast te stellen worden gerangschikt aan DUO. De voorgedragen voor de arbeidsmarktfactor en de beschikbaarheidsfactoren worden vastgesteld door OCW en daarmee objectief meetbaar. Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Het aanpakken van de gerichte geldstromen vraagt enige administratieve lasten.
	Het model kent beperkte administratieve lasten		

#	Inhoudelijke doelen
1	Het mbo biedt een toegankelijk aanbod beroepsopleidingen, binnen redelijke reisafstand voor studenten.
2	Het mbo-stelsel functioneert op een doelmatige manier.
3	Het mbo speelt in op de behoeften van verschillende groepen studenten.
4	Het onderwijsaanbod sluit aan op de vraag van de (regionale) arbeidsmarkt.

10.1 Toegankelijkheid (1/3)

Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentenaantallen?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. Voor instellingen met dalende studentaantallen zijn de financiële gevolgen hierdoor relatief groot.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten, waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen. Dalende studentaantallen leiden hierdoor tot een minder sterke daling van de bekostiging, waarbij de gemiddelde bekostiging per student effectief stijgt voor deze instellingen. Instellingen in krimpgebieden ontvangen hierdoor gemiddeld meer bekostiging. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen. De gemiddelde bekostiging van instellingen met dalende studentaantallen neemt toe.

Bekostigingsvariant 2

Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor dalende studentaantallen afnemen. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg.

10.1 Toegankelijkheid (2/3)

Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. Kleinere mbo-instellingen en mbo-instellingen die een sterke daling van studenten ervaren, staan hierdoor onder grotere financiële druk om met kleinere opleidingen te stoppen wanneer deze vanwege de omvang niet kosteneffectief uitgevoerd kunnen worden, ook wanneer deze opleidingen onderdeel zijn van een gewenst minimaal aanbod in een regio.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen. Dalende studentaantallen leidt hierdoor tot een minder sterke daling van de bekostiging, waarbij de gemiddelde bekostiging per student effectief stijgt voor deze instellingen. Instellingen in krimpgebieden ontvangen hierdoor gemiddeld meer bekostiging. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een

lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen. De stimulering van onderlinge samenwerking kan er echter aan bijdragen dat instellingen gezamenlijk optrekken om het minimale aanbod in de betreffende regio te borgen, bijvoorbeeld via samenwerking in de organisatie van het onderwijs om de doelmatigheid te vergroten of om afspraken te maken over het tegengaan van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.

Bekostigingsvariant 2

Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor dalende studentaantallen afnemen. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg. De stimulering van onderlinge samenwerking kan er echter aan bijdragen dat instellingen gezamenlijk optrekken om het minimale aanbod in de betreffende regio te borgen, bijvoorbeeld via samenwerking in de organisatie van het onderwijs om de doelmatigheid te vergroten of om afspraken te maken over het tegengaan van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.

10.1 Toegankelijkheid (3/3)

Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. De financiële gevolgen van dalende studentenaantallen zijn hierdoor relatief groot en stimuleren concurrentie tussen instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor onderlinge concurrentie in dezelfde mate wordt aangemoedigd.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen. Het aantrekken van extra studenten levert als gevolg hiervan minder aanvullende baten op voor instellingen dan in de huidige bekostiging. Onderlinge concurrentie wordt hierdoor minder aangemoedigd dan in de huidige bekostiging.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie. De huidige kwaliteitsgelden zijn echter reeds afhankelijk van de verdeling van de lumpsumbekostiging en daarmee het aantal studenten. Door het niveau, leerweg en studierichting niet mee te wegen in de toedeling van deze middelen verschuift deze financiële aanmoediging van hoger bekostigde studenten (niveau 2, hoge prijsfactor en BOL-leerweg) naar lager bekostigde studenten (lage prijsfactor en BBL-leerweg). Tegelijkertijd wordt er met de middelen beoogd om onderlinge samenwerking te stimuleren waardoor onderlinge concurrentie afneemt. De aanvullende financiering voor een extra student blijft onderdeel van de gerichte geldstroom.

Bekostigingsvariant 2

Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om onderlinge samenwerking te stimuleren moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio.

10.2 Samenwerking

Moedigt het model samenwerking aan tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bevat geen middelen die de samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem aanmoedigen.

Wijzigingen in de bekostiging:

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het vereenvoudigen van de prijsfactoren moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De contextafhankelijke vaste voet bevat op zichzelf geen wijzigingen ten opzichte van de huidige bekostiging met betrekking tot het aanmoedigen van onderlinge samenwerking. Wel kan het reduceren van de studentafhankelijke bekostiging financiële drempels voor samenwerking voor instellingen met dalende studentaantallen helpen beperken. Tegelijkertijd verlaagt de vaste voet de noodzaak tot samenwerking, doordat mbo-instellingen vaste financiële middelen hebben om handelingen zelfstandig te verrichten.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het richten van de gerichte geldstroom op onderlinge samenwerking tussen instellingen bevat een directe aanmoediging voor de bevordering van samenwerking tussen mbo-instellingen in de regio. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet achteraf als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van de gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.

Bekostigingsvariant 2

In de bekostigingsvariant als geheel draagt de contextafhankelijke vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kunnen worden gereduceerd. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt echter voort uit de introductie van een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking tussen mbo-instellingen in de regio. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet achteraf als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van de gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.

10.3 Doelmatigheid (1/2)

Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging op basis van het aantal studenten en diploma's. Mbo-instellingen met lage studentenaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief hoge vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. Mbo-instellingen met hoge studentaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief lage vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor niet aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. De bekostiging op basis van het aantal behaalde diploma's moedigt het sturen op het succesvol voltooien van opleidingen aan, wat bijdraagt aan de kosteneffectiviteit. Het corrigeren voor stapelen in de diplomawaarde ontmoedigt het te laag inschalen van studenten, waardoor de wettelijke taken kosteneffectiever uitgevoerd worden.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het effect van het gereduceerde aantal prijsfactoren is afhankelijk van de aansluiting hiervan bij de werkelijke kosten per opleiding. Per saldo verschuiven doelmatigheidsprikkels tussen opleidingen. Kostenbeheersing wordt tot in bepaalde mate gestimuleerd waar bekostiging onder de kosten uitkomt. Als structurele lasten niet worden gedekt, kan dit echter ertoe leiden dat beoogde effecten niet kunnen worden behaald. Kosteneffectiviteit wordt niet gestimuleerd waar bekostiging boven de kosten uitkomt.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn tot een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen en een lagere bekostiging per student aan instellingen met groeiende studentaantallen. Voor grote instellingen

met een groeiende studentenpopulatie daalt daarmee de bekostiging ten opzichte van de kosten waardoor een kosteneffectievere inrichting van het onderwijs wordt aangemoedigd. Voor kleine instellingen met dalende studentaantallen stijgt de bekostiging weliswaar ten opzichte van de kosten van studenten, maar indien dit onderbekostiging voorkomt, komen de middelen direct ten goede van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee de kosteneffectiviteit. De mate waarin dit effect gerealiseerd wordt verschilt echter per regio vanwege de totstandkoming van de vaste voet.

- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het richten van de gerichte geldstroom op onderlinge samenwerking tussen instellingen moedigt samenwerking aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs. Samenwerking tussen instellingen kan bijdragen aan het gezamenlijk organiseren van het onderwijs en in het voorkomen van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.

Bekostigingsvariant 2

De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De mate waarin dit effect gerealiseerd wordt verschilt echter per regio vanwege de totstandkoming van de vaste voet. Het richten van de gerichte geldstroom op onderlinge samenwerking tussen instellingen moedigt samenwerking aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs. Samenwerking tussen instellingen kan bijdragen aan het gezamenlijk organiseren van het onderwijs en in het voorkomen van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.

10.3 Doelmatigheid (2/2)

Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging kent zowel een output (diploma's) als input (studenten) gerelateerd deel.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van de contextafhankelijke vaste voet verlaagt de bijdrage van de output- en input-bekostiging in de lumpsumbekostiging ten dele.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het vervangen van de kwaliteitsgelden voor de gerichte geldstroom voor samenwerking levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de contextafhankelijke vaste voet.

Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?

Huidige bekostiging

Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moet de instelling een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op de kwaliteit van het onderwijs.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van de contextafhankelijke vaste voet is gebaseerd op meerdere factoren waar instellingen op dit moment niet over rapporteren. Deze factoren bieden echter geen inzicht in de doelmatigheid van het onderwijs. Door het karakter van de vaste voet wordt daarnaast geen jaarlijkse monitoring van deze factoren verlangd.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** Het vervangen van de kwaliteitsgelden voor de gerichte geldstroom voor samenwerking kan bijdragen aan de monitoring van doelmatigheid afhankelijk van de verantwoordingseisen die worden gesteld aan de besteding van de middelen.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien deze monitoring wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking.

10.4 Behoeften groepen studenten (1/2)

Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging differentieert voor leerniveau door middel van verschillende geldstromen en diplomawaardes, voor de kosten van opleidingen door middel van de prijsfactor en voor leerwegen door middel van de leerwegfactor. Differentiatie voor additionele begeleiding wordt aangebracht via de relatief hoge bekostiging van entree en niveau 2 studenten. Ook het budget voor passend onderwijs wordt hierdoor in grotere maten aan instellingen toegekend met meer niveau 1 en 2 studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren zorgt voor minder differentiatie op basis van de kosten van de opleidingen.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn tot een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen en tot een lagere bekostiging per student aan instellingen met groeiende studentaantallen. Doordat het passend onderwijsbudget wordt toegekend aan de hand van de lumpsumbekostiging, ontvangen instellingen met dalende studentenaantallen hier in de toekomst een groter aandeel van dan in de huidige bekostiging. Het meewegen van de SES-WOA scores van studenten in de totstandkoming van de vaste voet draagt daarnaast bij aan het beschikbare budget per student bij gemiddelde lagere scores en een mogelijke grotere behoefte aan begeleiding. Dit effect wordt echter beperkt door de overige elementen die worden meegewogen in de vaste voet. De introductie van de vaste voet verlaagt daarnaast het studentafhankelijke deel van de lumpsumbekostiging waardoor de differentiatie in de bekostiging tussen niveaus, opleidingen en leerwegen wordt verlaagd.

- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de differentiatie in de bekostiging. In de huidige operationalisatie, waarin het budget wordt toegerekend aan regio's en instellingen op basis van het aantal ongewogen studenten, wordt de differentiatie echter verlaagd ten opzichte van de kwaliteitsafspraken waarbinnen de lumpsumbekostiging als verdelingsbasis wordt gehanteerd.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen en draagt de weging van de SES-WOA score in de vaste voet bij aan een hogere bekostiging aan instellingen met een gemiddeld hogere behoefte aan additionele begeleiding.

10.4 Behoeften groepen studenten (2/2)

Staat het model flexibilisering niet in de weg?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging staat flexibilisering niet in de weg, maar moedigt flexibilisering ook niet aan.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn tot een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen, waardoor belemmeringen in flexibilisering als gevolg van dalende financiering wordt beperkt.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de flexibilisering. De onderlinge samenwerking tussen instellingen kan er echter op gericht worden om flexibilisering in het onderwijs regionaal te verstevigen, bijvoorbeeld door delen hiervan gezamenlijk te organiseren.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op onderlinge samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (1/2)

Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging moedigt een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod niet actief aan. De relatief grote concurrentie als gevolg van het model kan een positief effect hebben op de aansluiting van de arbeidsmarkt, omdat aankomende studenten een opleiding met een hoge baankans aantrekkelijker kunnen vinden, maar kan ook een negatief effect hebben, wanneer minder arbeidsmarktrelevante opleidingen populair zijn onder studenten. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging om een relevant opleidingsaanbod aan te bieden. Het vereenvoudigen van de prijsfactoren resulteert voor beroepscolleges gemiddeld in een lichte daling van de bekostiging.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging om een relevant opleidingsaanbod aan te bieden.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de aanmoediging voor een relevant opleidingsaanbod. Samenwerking tussen instellingen kan echter bijdragen aan het in stand houden van arbeidsmarkt en maatschappelijk relevante opleidingen die financieel onder druk komen te staan, door delen van het onderwijs in gezamenlijkheid te organiseren of

door afspraken te maken om versplintering in het regionale onderwijsaanbod te voorkomen. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, resulteert dit niet in meer of minder aanmoediging van een arbeidsmarkt. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking kan echter bijdragen aan het in stand houden van arbeidsmarkt en maatschappelijk relevante opleidingen die financieel onder druk komen te staan, door delen van het onderwijs in gezamenlijkheid te organiseren of door afspraken te maken over een maatschappelijk relevant opleidingsaanbod. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (2/2)

Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging stuurt via de outputbekostiging aan op de afronding van opleidingen en bekostigt opleidingen die resulteren in een startkwalificatie relatief hoog via een separaat budget. Het model moedigt het aanbieden van een duurzaam perspectief in de vorm van een diploma daarmee aan. Het model stimuleert inhoudelijke sturing op een duurzaam perspectief echter niet. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.
- **Contextafhankelijke vaste voet:** De introductie van een vaste voet levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.
- **Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de aanmoediging voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

Bekostigingsvariant 2

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd levert dit geen directe impact op de mate waarin de bekostiging instellingen stimuleert om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden. Wel gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

10.6 Toetsing inhoudelijke doelen (1/2)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Toegankelijkheid	Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentaantallen?	  Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor dalende studentaantallen afnemen. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg.
	Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?	  Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor dalende studentaantallen afnemen. Tegelijkertijd dient opgemerkt te worden dat de effecten hierbij niet gelijk verdeeld zijn over de regio's. Zo ontvangen instellingen in de regio Zwolle-Stedendriehoek en Den Bosch-Rivierenland gemiddeld méér extra bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging dan instellingen in Limburg. De stimulering van onderlinge samenwerking kan er echter aan bijdragen dat instellingen gezamenlijk optrekken om het minimale aanbod in de betreffende regio te borgen, bijvoorbeeld via samenwerking in de organisatie van het onderwijs om de doelmatigheid te vergroten of om afspraken te maken over het tegengaan van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.
	Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?	  Binnen de gehele bekostigingsvariant is de introductie van de contextafhankelijke voet hoofdzakelijk bepalend voor de financiële effecten. De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om onderlinge samenwerking te stimuleren, moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio.
Samenwerking	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen aan?	  In de bekostigingsvariant als geheel draagt de contextafhankelijke vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kunnen worden gereduceerd. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt echter voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op onderlinge samenwerking tussen mbo-instellingen in de regio. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet achteraf als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van de gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs aan?	 
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen aan?	 
	Moedigt het model samenwerking in het (regionale) ecosysteem aan?	 

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 123

10.6 Toetsing inhoudelijke doelen (2/2)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Doelmatigheid	Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?	  De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De mate waarin dit effect gerealiseerd wordt verschilt echter per regio vanwege de totstandkoming van de vaste voet. Het richten van de gerichte geldstroom op onderlinge samenwerking tussen instellingen moedigt samenwerking aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs. Samenwerking tussen instellingen kan bijdragen aan het gezamenlijk organiseren van het onderwijs en in het voorkomen van versplintering in het regionale onderwijsaanbod.
	Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de contextafhankelijke vaste voet.
	Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien die wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking.
Behoeften groepen studenten	Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen en draagt de weging van de SES-WOA score in de vaste voet bij aan een hogere bekostiging aan instellingen met een gemiddeld hogere behoefte aan additionele begeleiding.
	Staat het model flexibilisering niet in de weg?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op onderlinge samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, resulteert dit niet in meer of minder aanmoediging van een arbeidsmarkt. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op samenwerking kan echter bijdragen aan het in stand houden van arbeidsmarkt en maatschappelijk relevante opleidingen die financieel onder druk komen te staan, door delen van het onderwijs in gezamenlijkheid te organiseren of door afspraken te maken over een maatschappelijk relevant opleidingsaanbod. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.
	Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, levert dit geen directe impact op de mate waarin de bekostiging instellingen stimuleert om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden. Wel gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

11

Variant 2: Gevoeligheidsanalyses

11.0 Gevoeligheidsanalyse

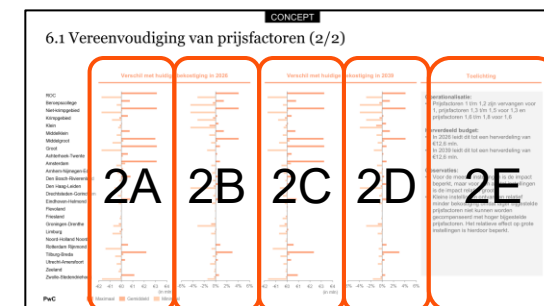
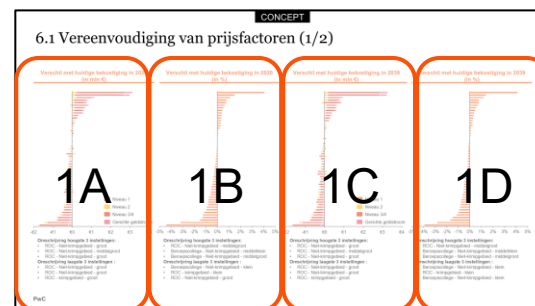
Gevoeligheidsanalyses bekostigingselementen

De uitwerking van de bekostigingsvariant is medeafhankelijk van de wijze van operationalisatie van de verschillende bekostigingselementen. Om de effecten van wijzigingen in deze operationalisatie inzichtelijk te maken, zijn de effecten van alternatieve operationalisaties in 2039 doorgerekend. De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen zal leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant.

Op de hierop volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging). De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2039 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging uiteengezet (1B) bij de voorgestelde basis-operationalisatie zoals belicht in voorgaande hoofdstukken. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

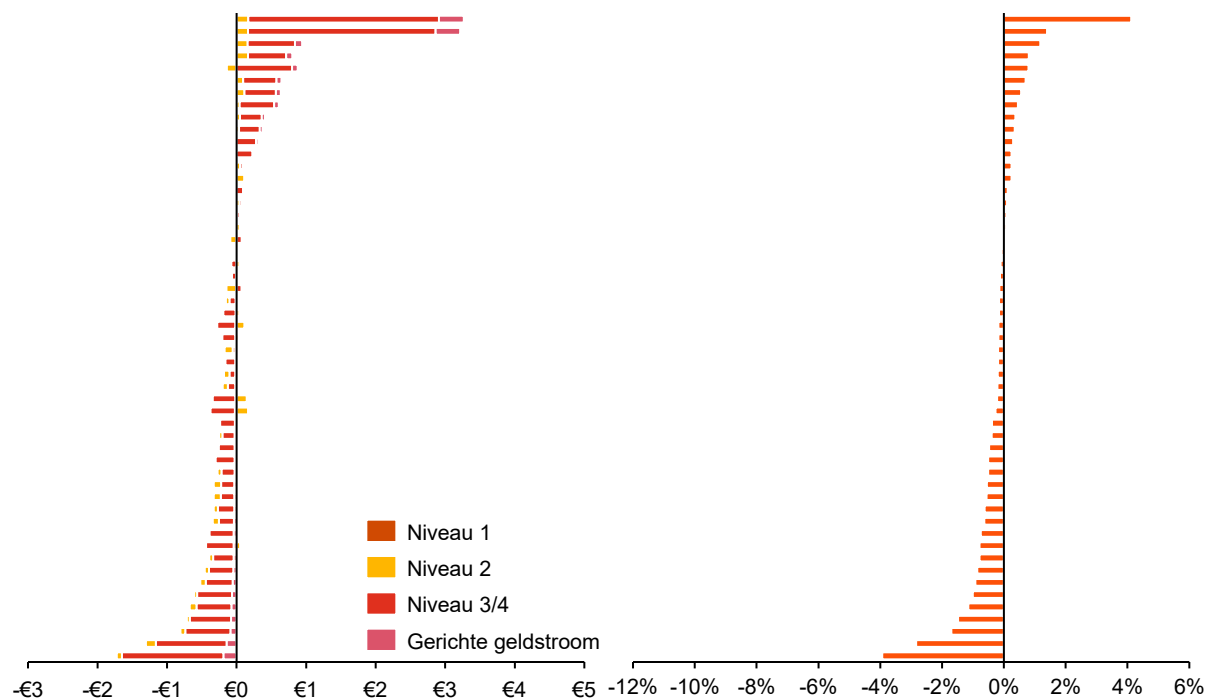
Hierna worden de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2A) en percentages (2B) naar deze kenmerken en naar de pact-regio's. Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde

wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeel-effecten (2E).



11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/4)

Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

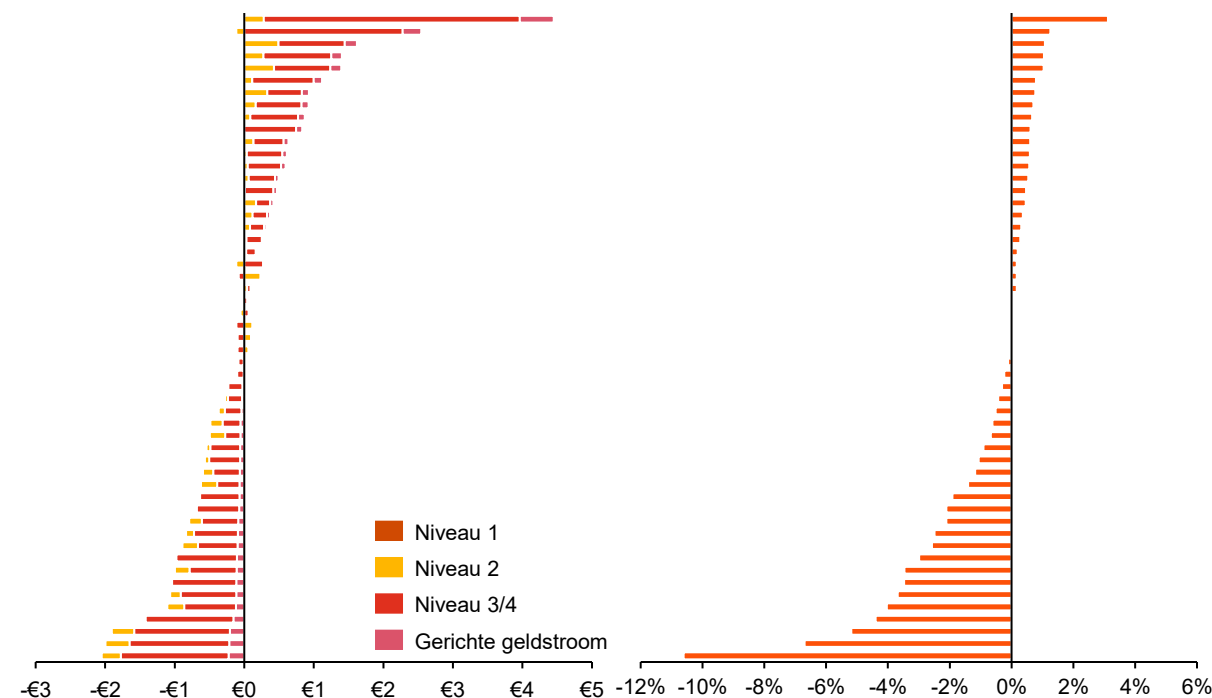
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,2 en 1,4
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot

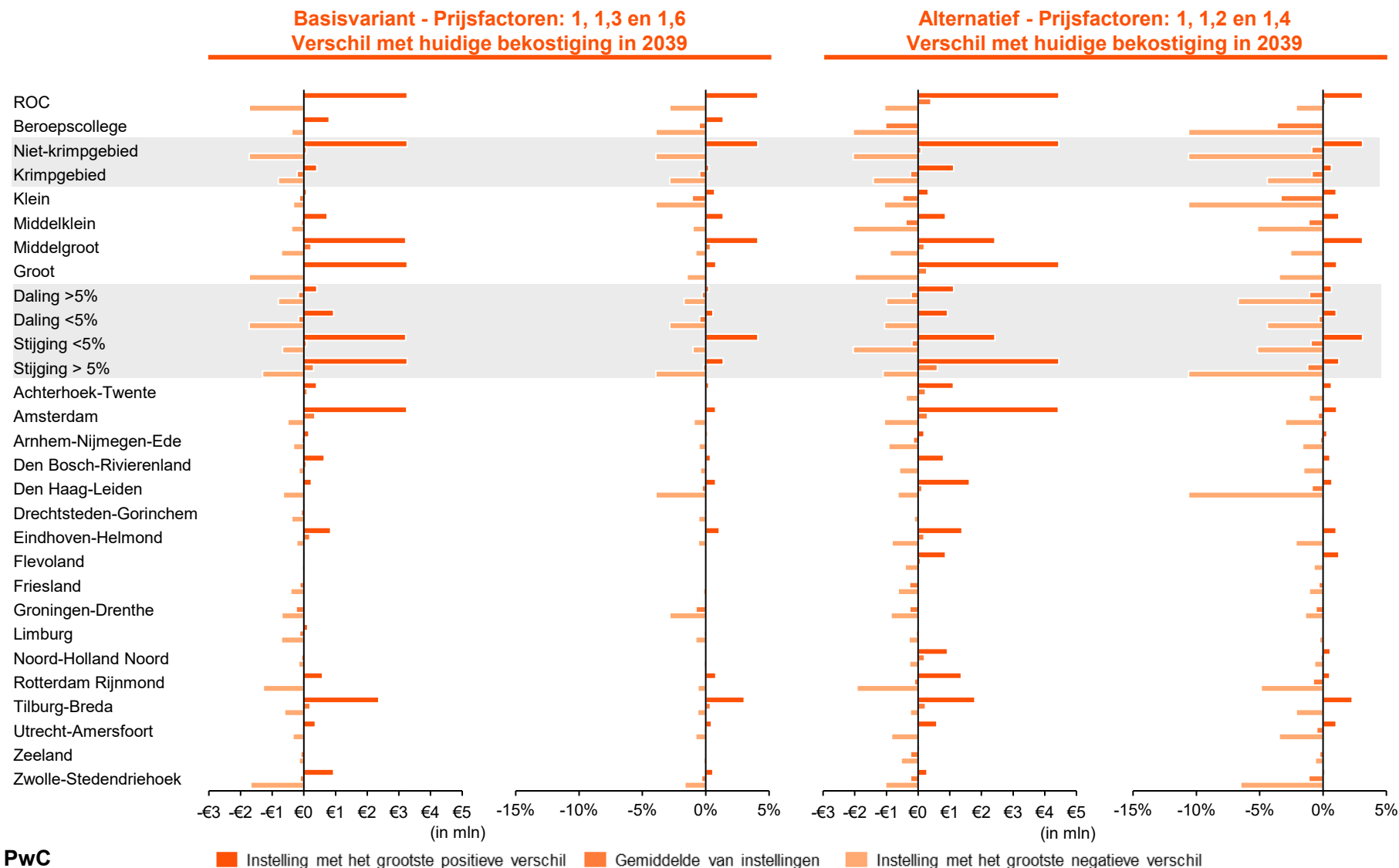
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

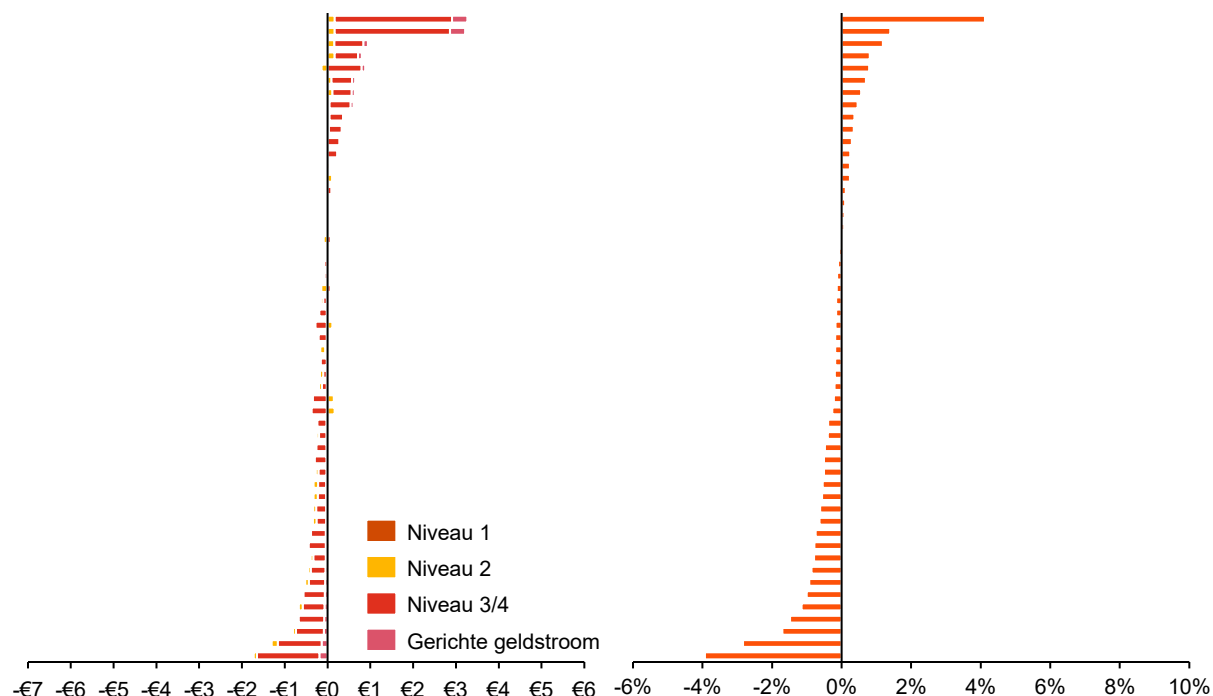
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/4)



11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (3/4)

Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

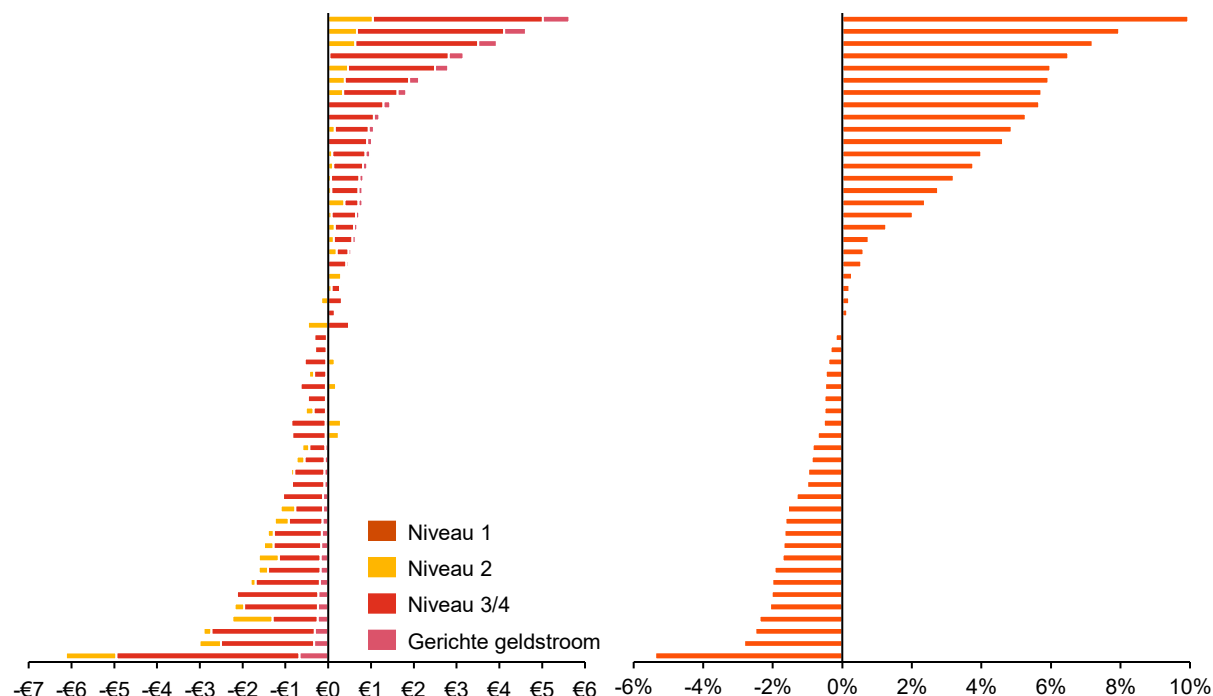
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,5 en 2
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

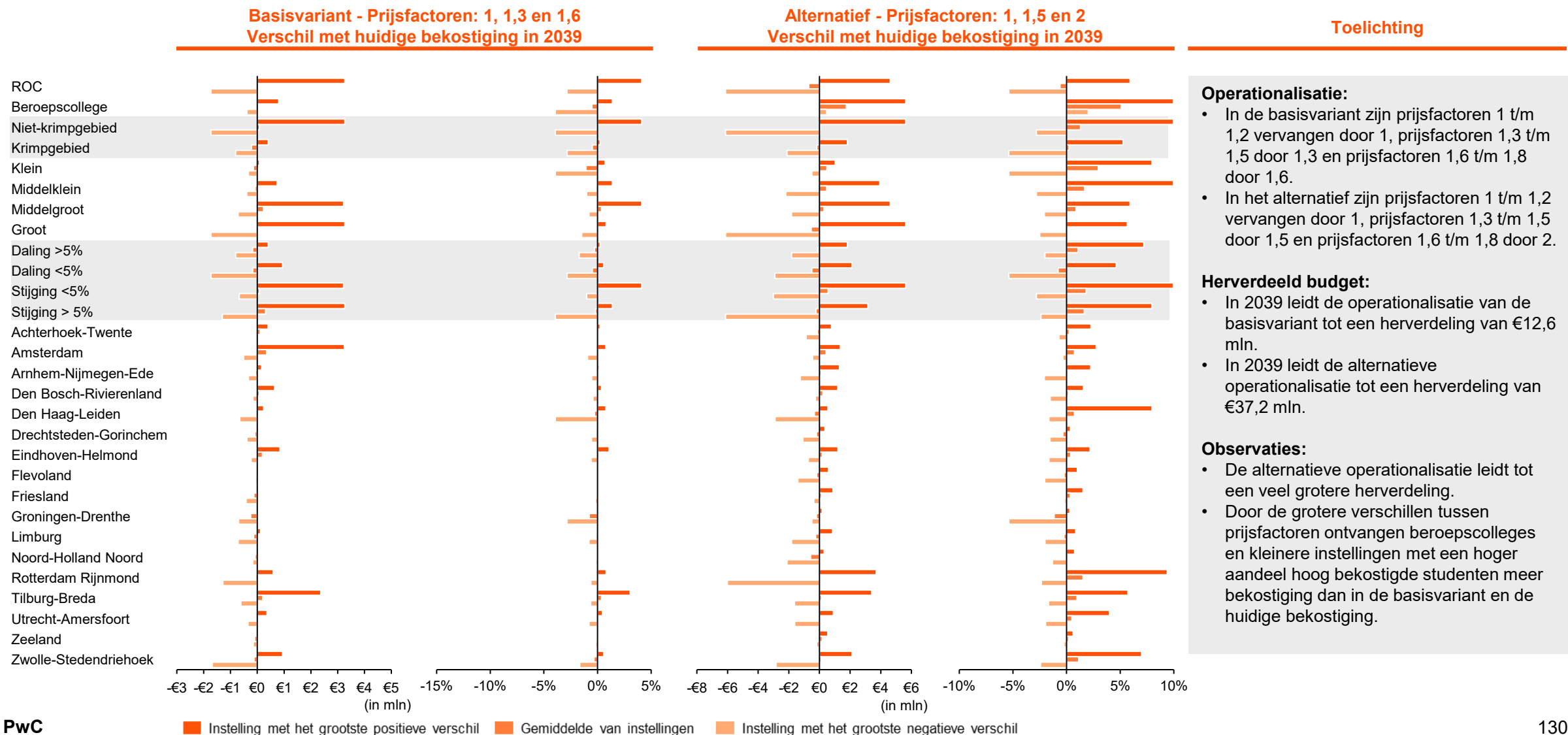
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

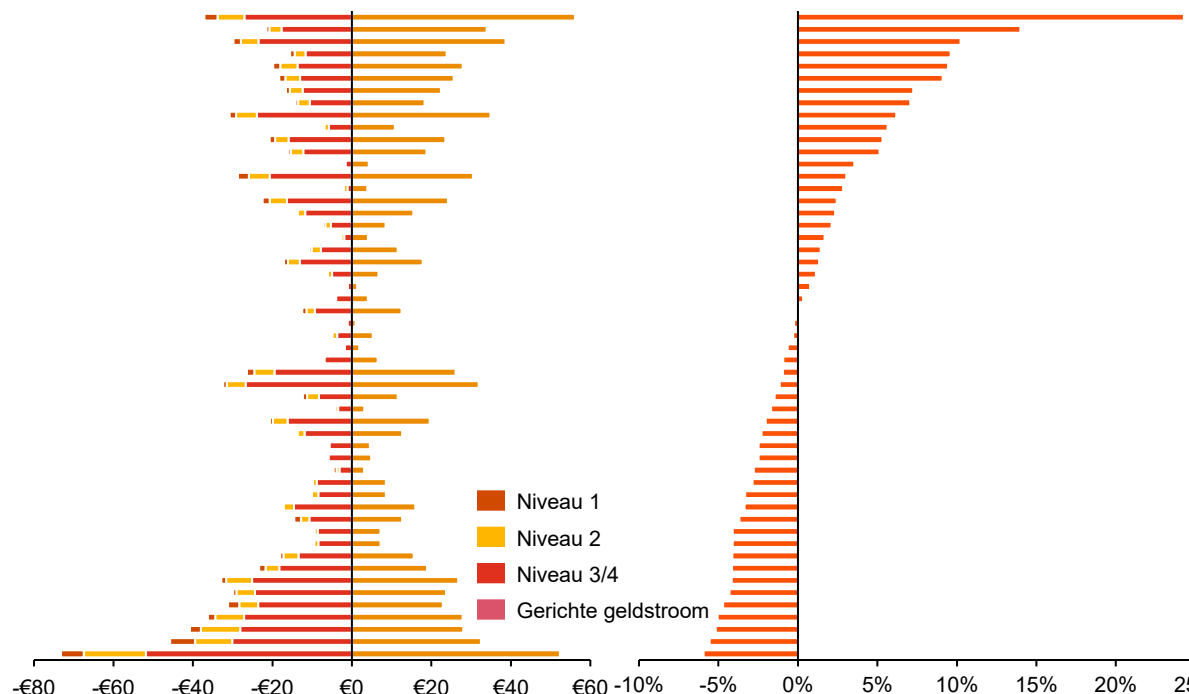
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (4/4)



11.2 Contextgerichte vaste voet (1/6)

Basisvariant – 20% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

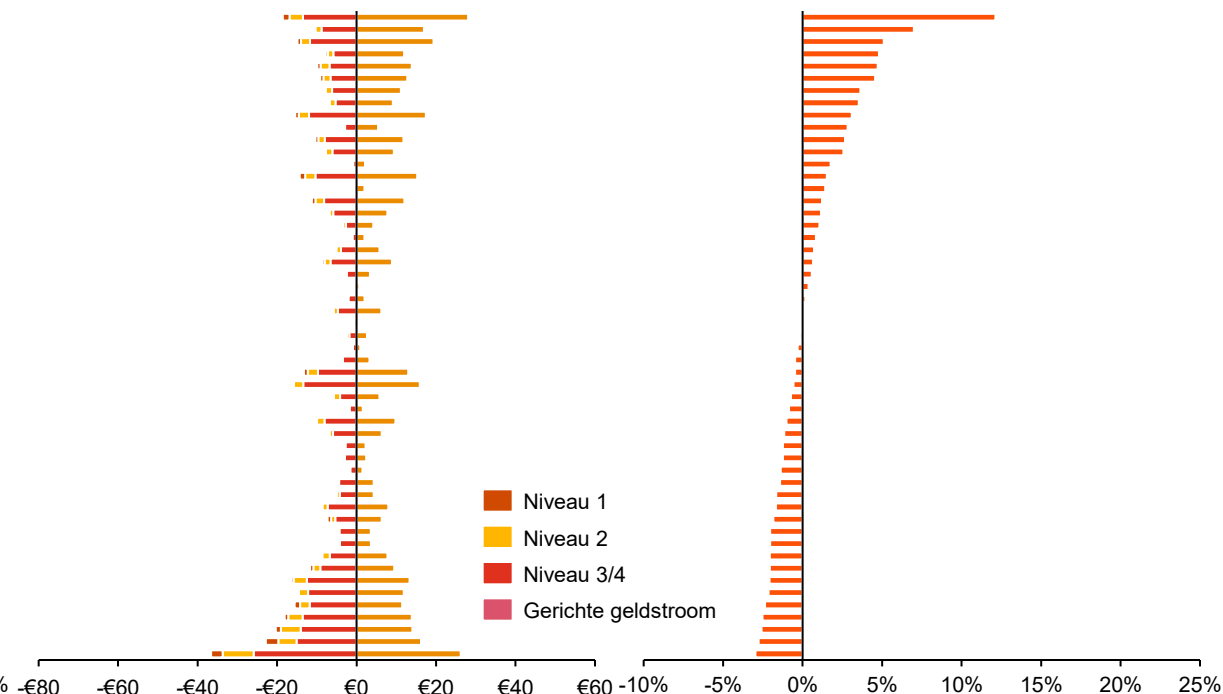
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Alternatief - 10% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

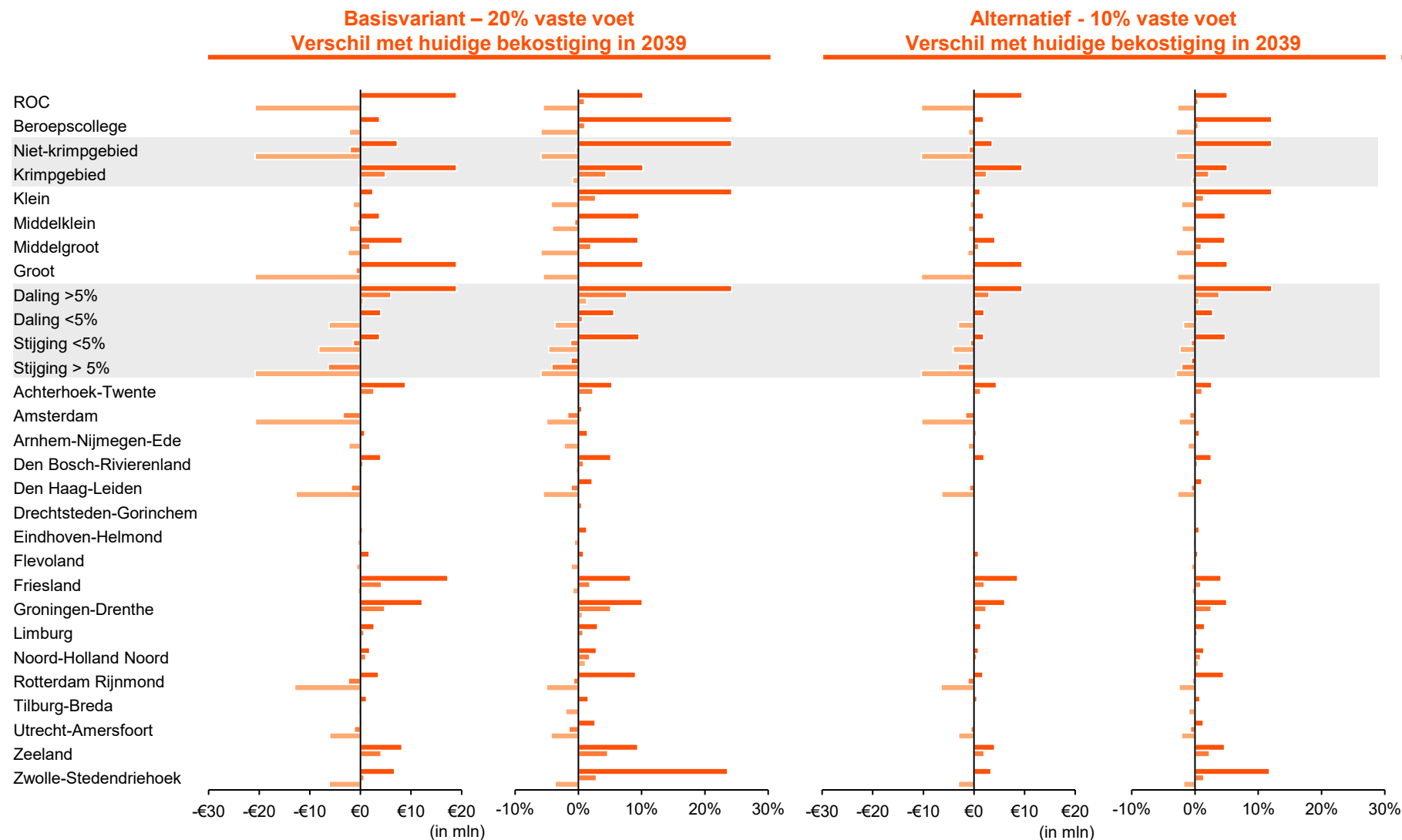
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

11.2 Contextgerichte vaste voet (2/6)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt voor 50% verdeeld naar rato van de vaste lasten van instellingen in 2020, voor 25% naar rato van de huidige dunbevolktheid in de regio's waarbinnen instellingen opereren en voor 25% naar rato van de huidige SES WOA scores van studenten. De verdeling van de vaste voet wordt iedere vijf jaar herijkt.*
- In het alternatief wordt 10% van de lumpsum omgezet in een vaste voet.

Herverdeeld budget:

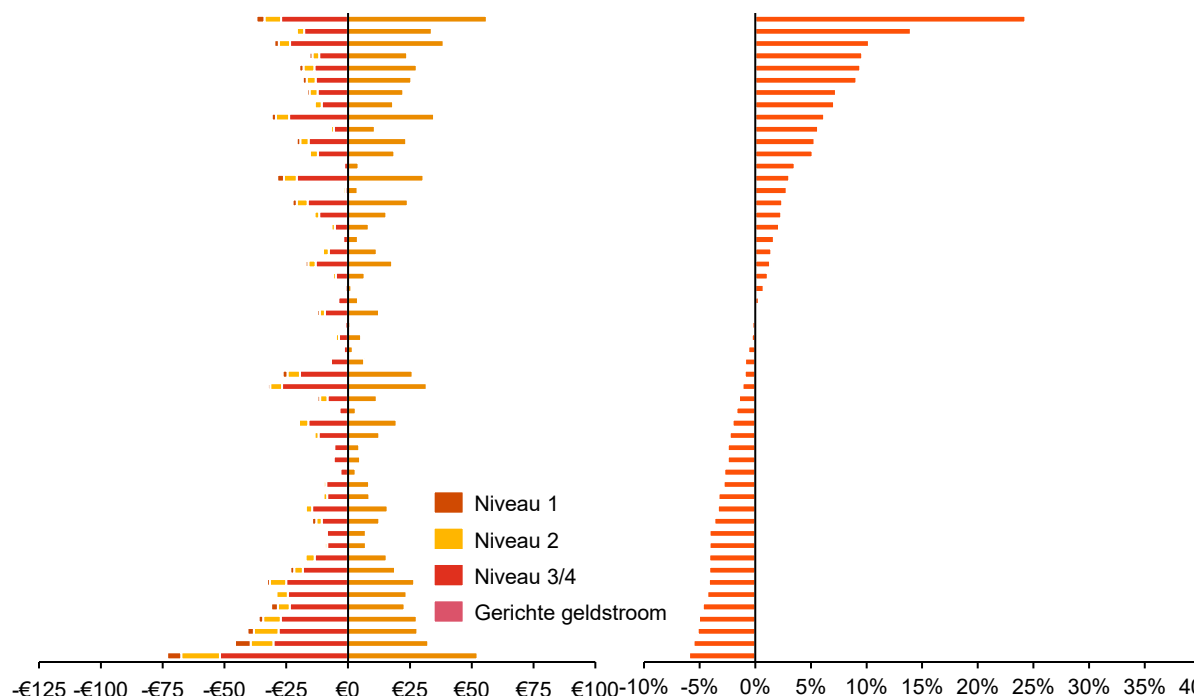
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €101,2 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €50,6 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant toont dezelfde dynamiek met een bijgestelde omvang.

11.2 Contextgerichte vaste voet (3/6)

Basisvariant – 20% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

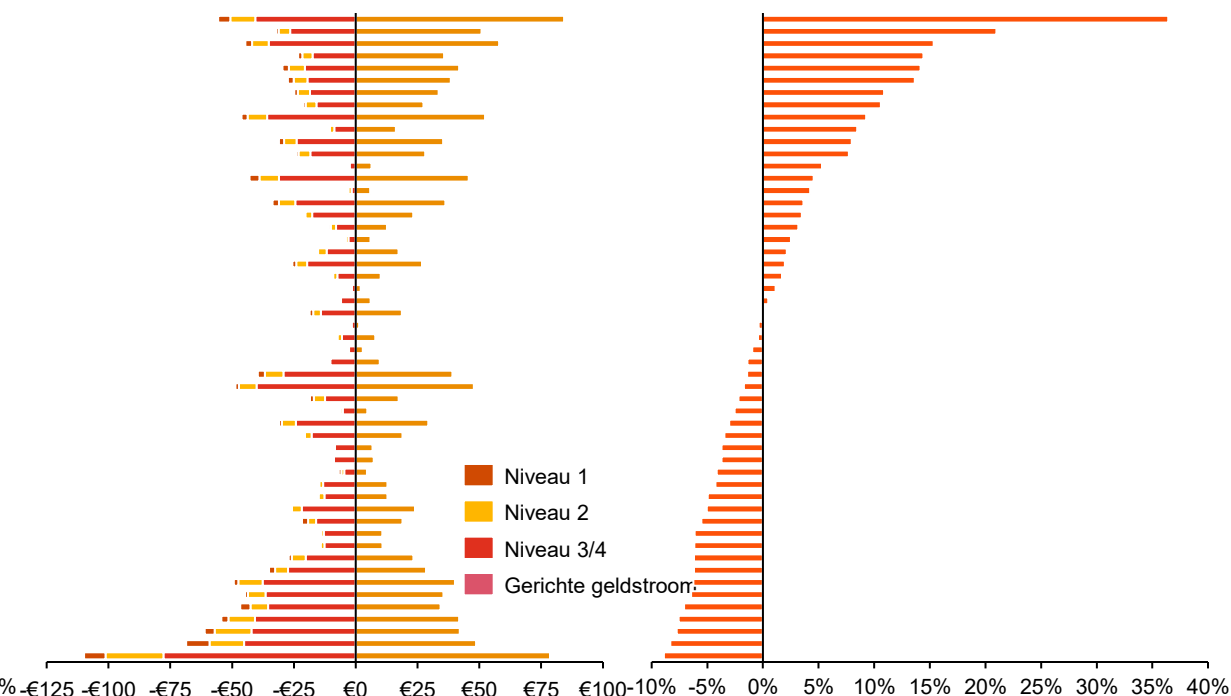
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Alternatief - 30% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

11.2 Contextgerichte vaste voet (4/6)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt voor 50% verdeeld naar rato van de vaste lasten van instellingen in 2020, voor 25% naar rato van de huidige dunbevolktheid in de regio's waarbinnen instellingen opereren en voor 25% naar rato van de huidige SES WOA scores van studenten. De verdeling van de vaste voet wordt iedere vijf jaar herijkt.*
- In het alternatief wordt 30% van de lumpsum omgezet in een vaste voet.

Herverdeeld budget:

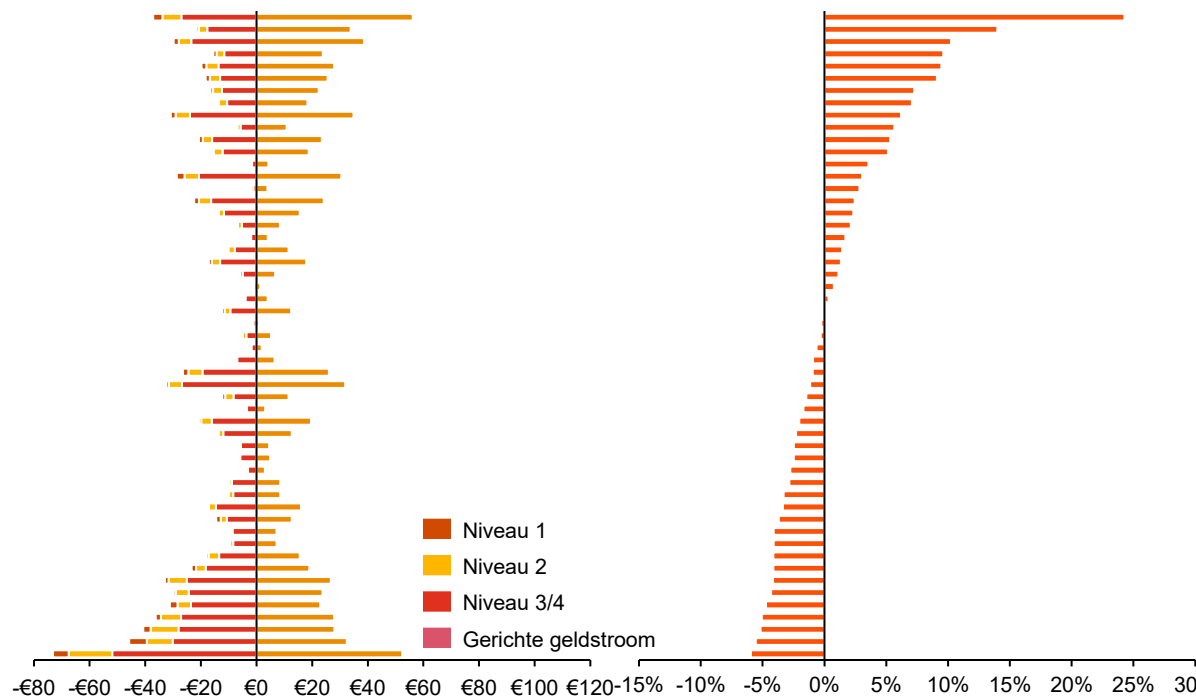
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €101,2 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €151,7 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant toont dezelfde dynamiek met een bijgestelde omvang.

11.2 Contextgerichte vaste voet (5/6)

Basisvariant – 20% vaste voet
Vershil met huidige bekostiging in 2039



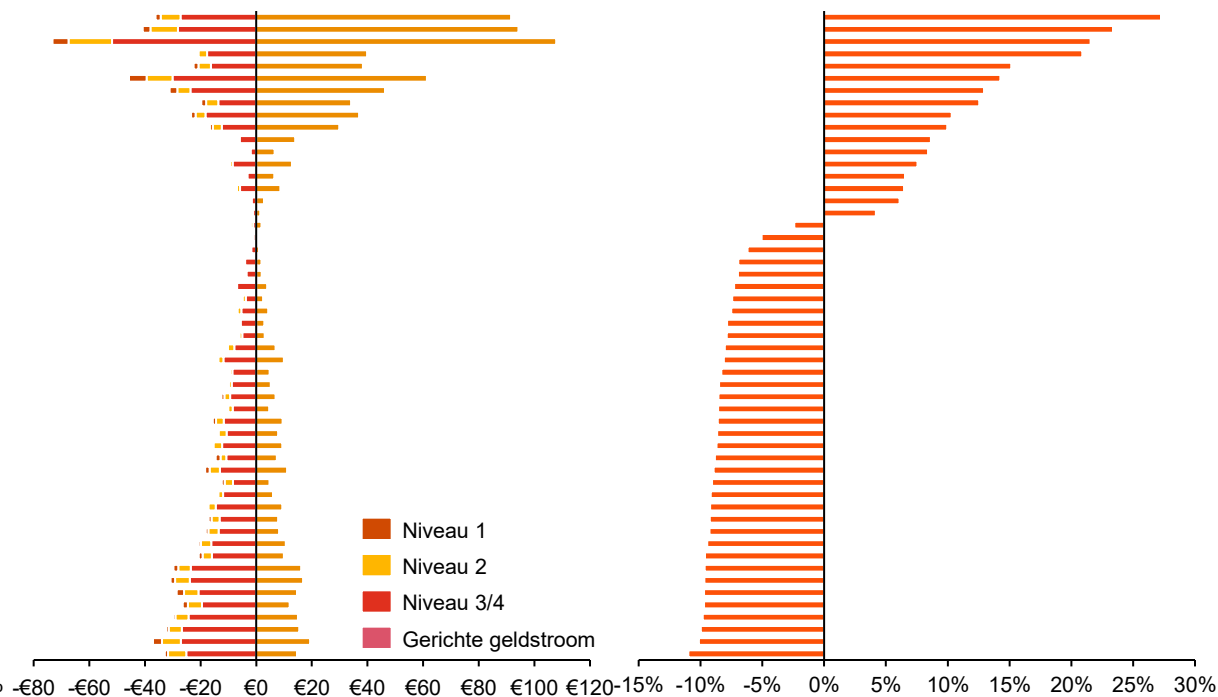
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Alternatief - 20% vaste voet andere grondslag
Verschil met huidige bekostiging in 2039



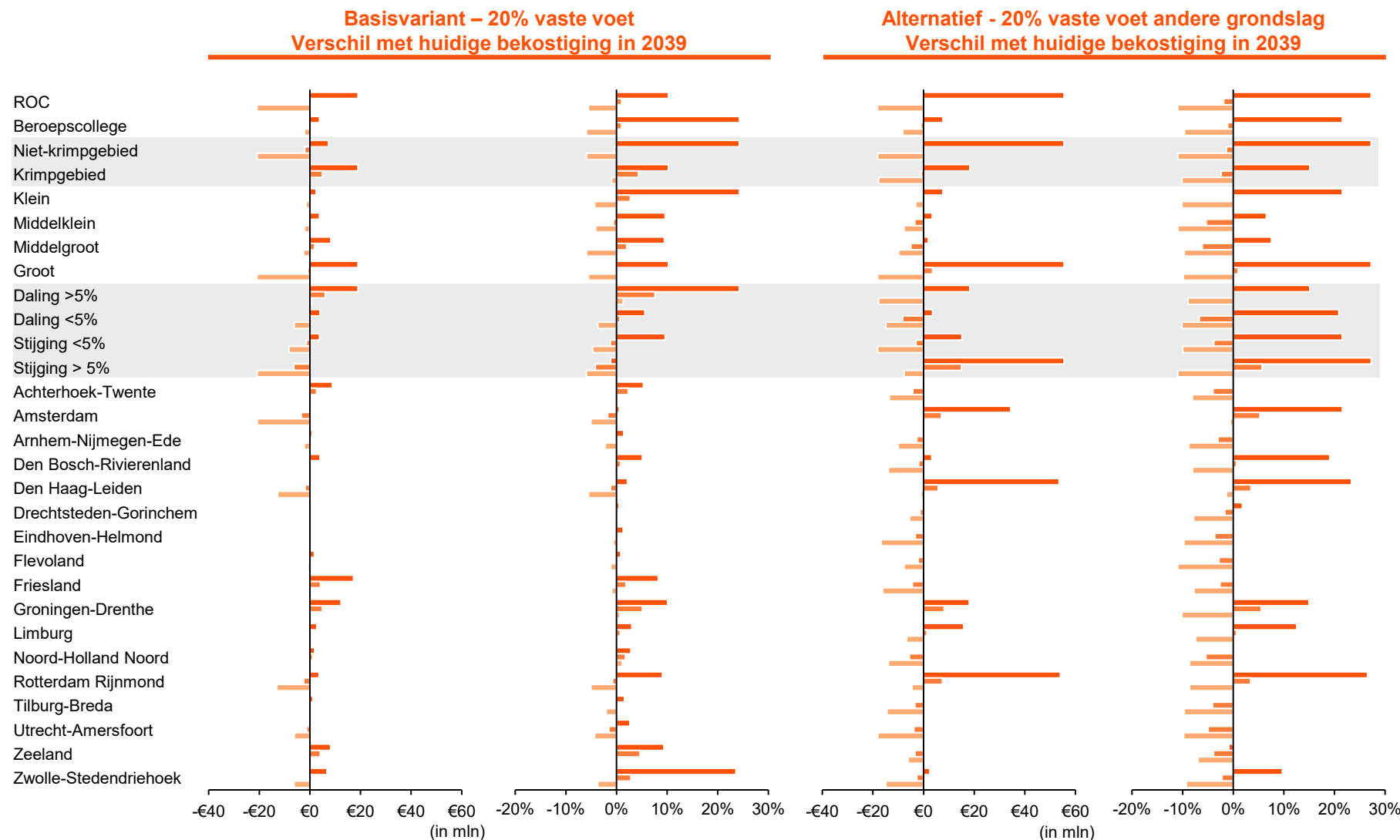
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

11.2 Contextgerichte vaste voet (6/6)



Operationalisatie:

- In het alternatief wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet en wordt de aandelen verdeeld op basis van de SES WOA scores en de dunbevolktheid van regio's verdeeld over de tien instellingen met de laagste scores op basis van het aantal studenten.

Herverdeeld budget:

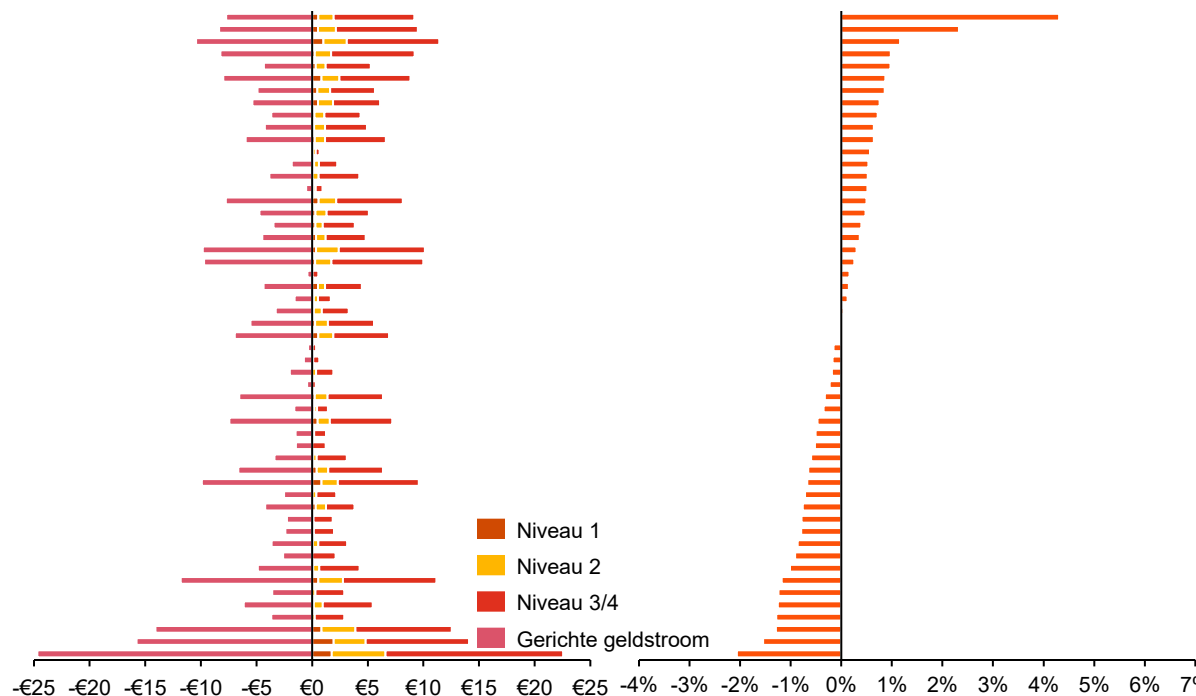
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €101,2 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €269,5 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant leidt tot een grote herverdeling naar een beperkter aantal instellingen.
- De beperktere focus van de herverdeling resulteert echter in een gemiddelde daling van bekostiging voor instellingen in krimpgebieden, kleinere instellingen en instellingen die met krimp te maken hebben t.o.v. de basisvariant. Dit betekent dat de vaste voet o.b.v. huidige vaste lasten de instellingen sterker bevoordeeld dan de andere twee onderdelen.

11.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (1/4)

Basisvariant – 50% verlaging van de gerichte geldstroom
Verschil met huidige bekostiging in 2039



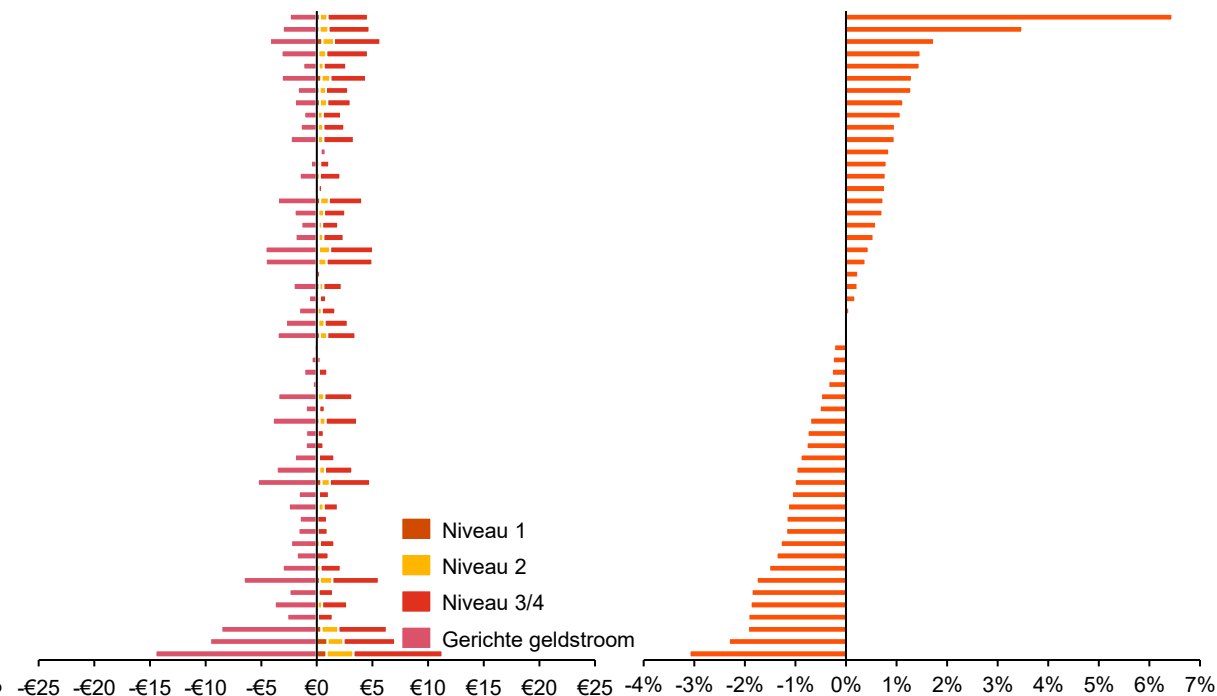
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Alternatief - 25% verlaging van de gerichte geldstroom
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

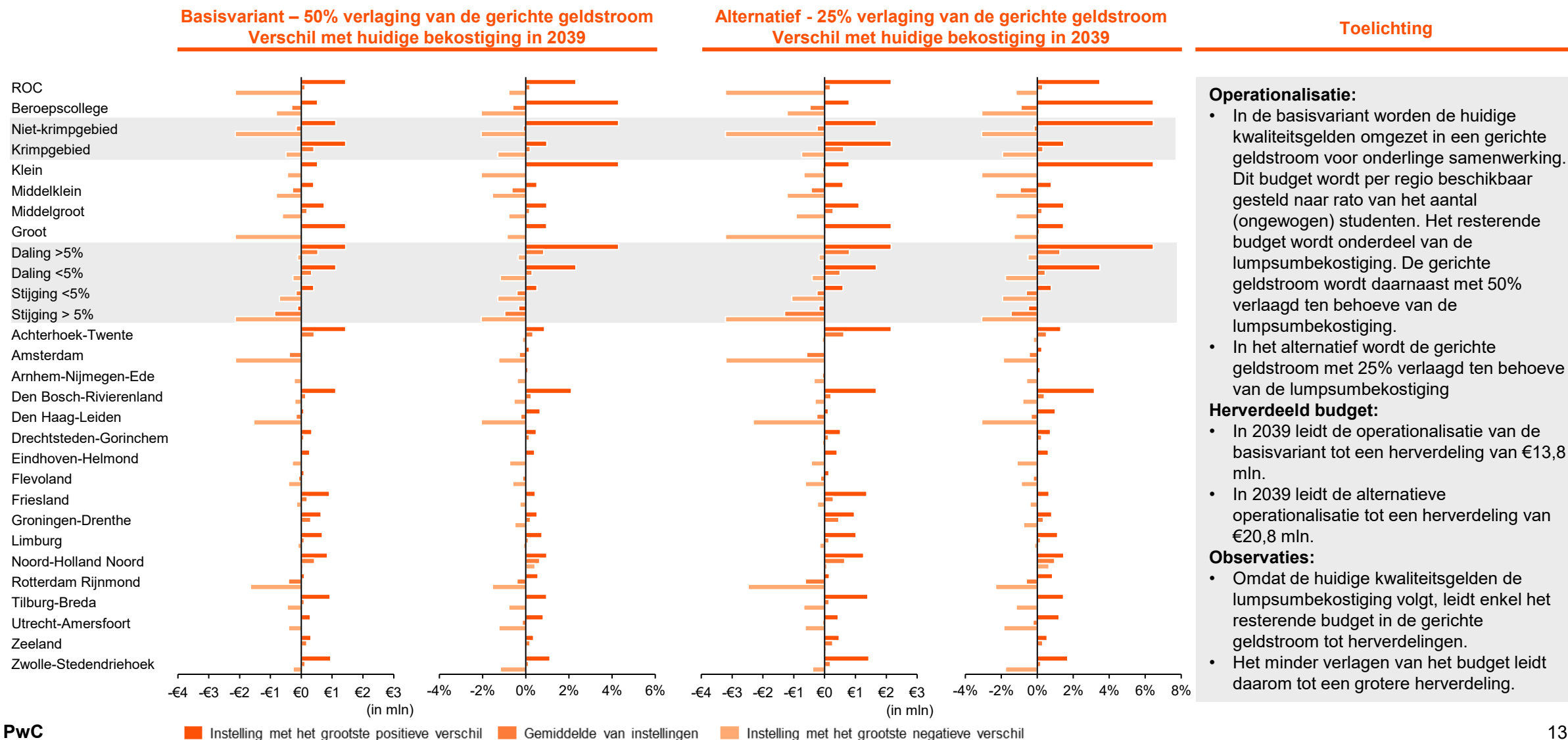
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

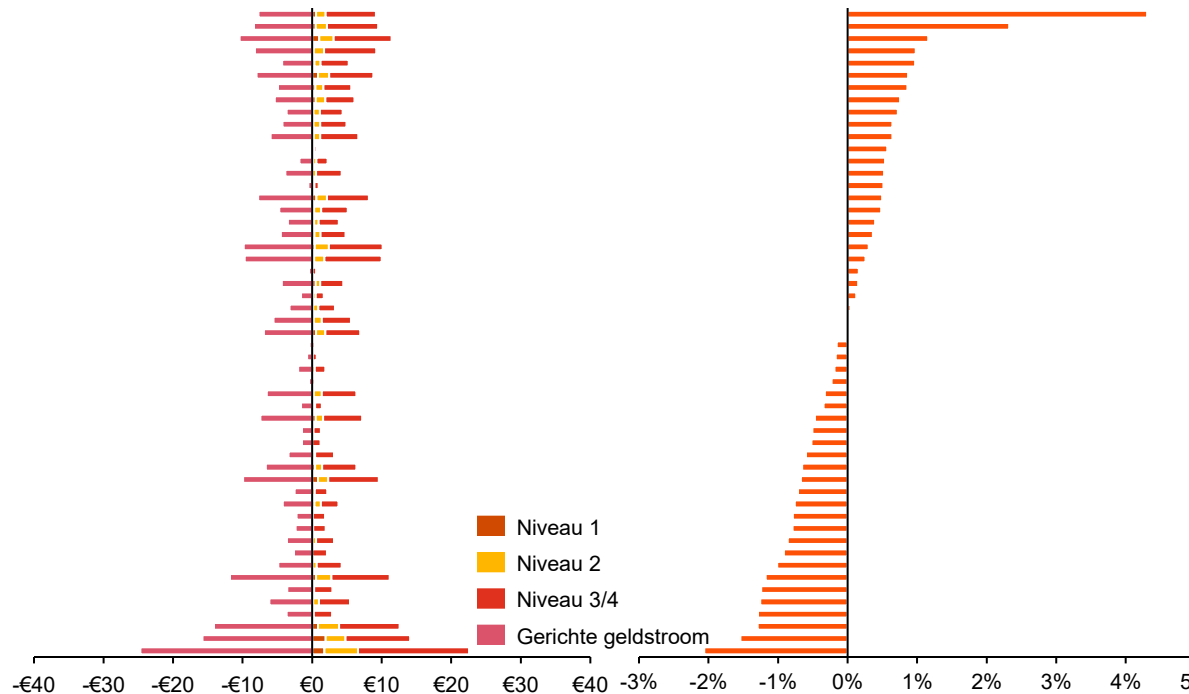
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

11.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (2/4)



11.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (3/4)

Basisvariant – 50% verlaging van de gerichte geldstroom
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

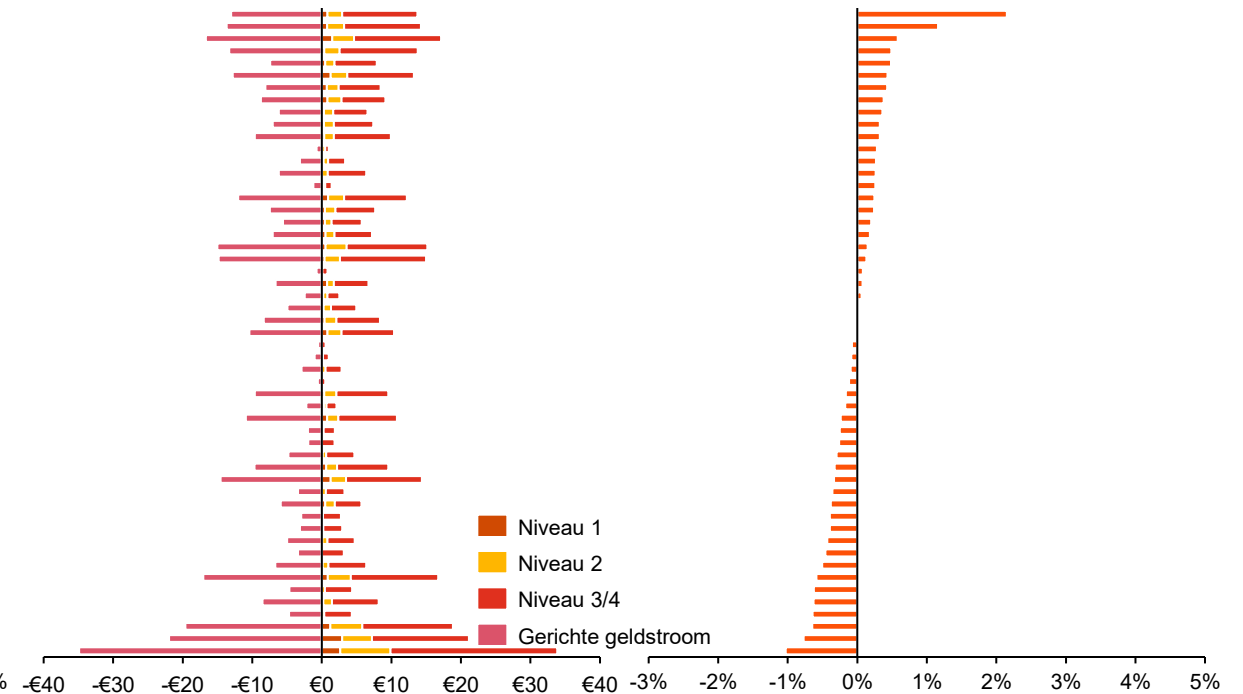
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

Alternatief - 75% verlaging van de gerichte geldstroom
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

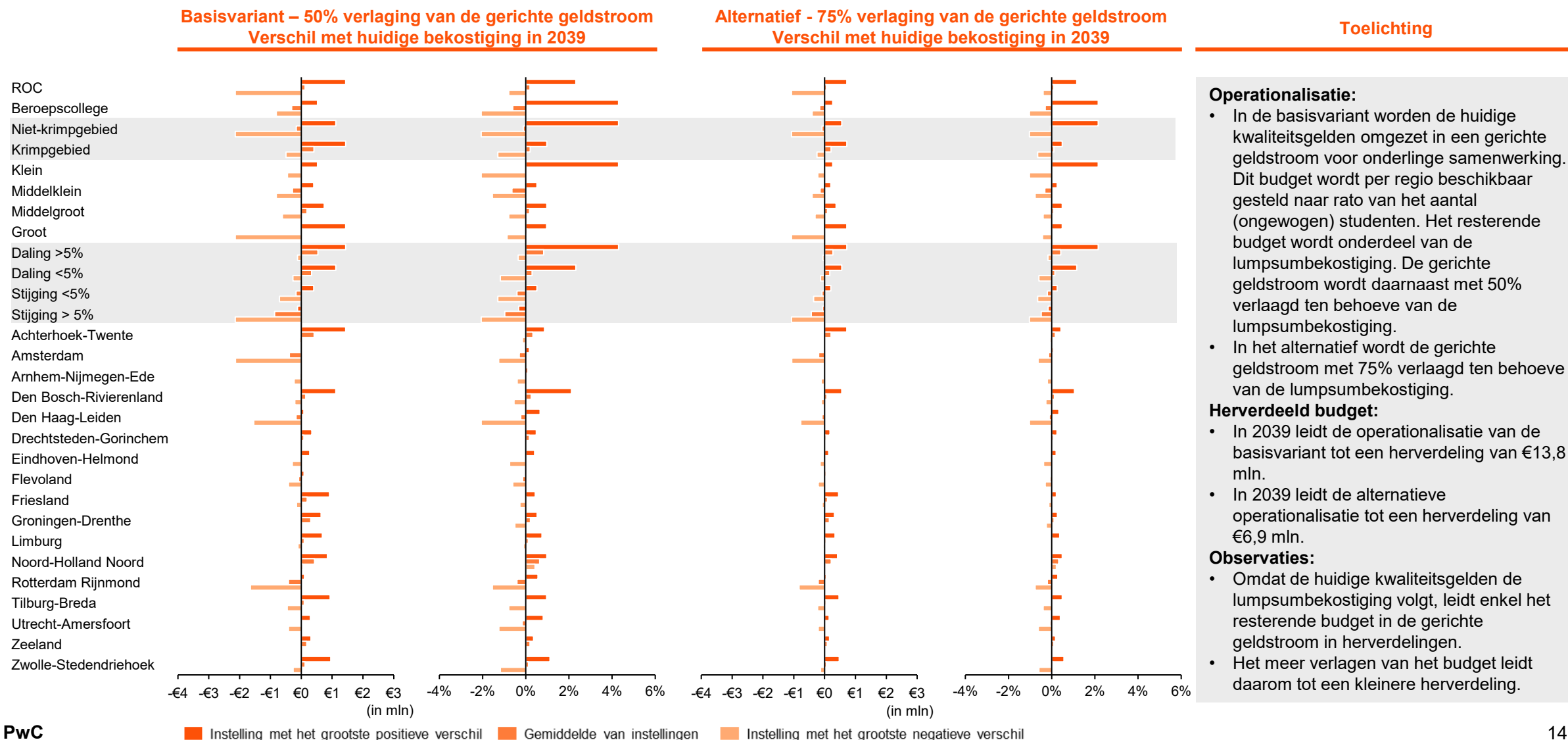
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

11.3 Gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking (4/4)



Variant 3:
Inzet op arbeidsmarktrelevant
aanbod en prestaties



Variant 3:
Omschrijving
bekostigingsvariant

7.1 Variant 3a en 3b: Inzet op arbeidsmarktrelevant aanbod en prestaties (1/3)

Variabel: Input	Variabel: Activiteiten	Variabel: Output	Variabel: Outcome	Variabel: Context	Vaste voet	Gerichte geldstromen
• Studenten, opleidingsniveau, leerwegfactor, correctiefactor • Prijsfactoren herijken en versimpelen • 3a) Inputfactor op een beperkt aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen • 3b) Algemene factor voor arbeidsmarktrelevantie		• Diploma's • Diplomawaarde • Correctie voor stapelen	• 3b) Aansluiting arbeidsmarkt		• Algemene vaste voet naar rato van huidige verdeling	• Regiobekostiging gericht op samenwerking gehele ecosysteem • Subsidies

Omschrijving bekostigingsvariant

In deze bekostigingsvariant wordt het huidige model als volgt aangepast:

- Vereenvoudigen van de prijsfactoren door deze in aantal te reduceren (nu zeven) en te herijken op de kostenstructuur van instellingen.
- 3a) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor een beperkt aantal van te voren bepaalde opleidingen op niveau 3 en 4. Deze factor geldt alleen voor opleidingen van groot maatschappelijk belang.
- 3b) Toevoegen van een inputfactor voor arbeidsmarktrelevantie voor alle opleidingen.
- 3b) Toevoegen van een outcome-variabele voor alle opleidingen gericht op de mate waarin studenten passend werk vinden in de sector waarvoor zij zijn opgeleid.
- Invoeren van een algemene vaste voet, verdeeld naar rato van de huidige bekostiging.
- Inzetten van de gerichte geldstroom als regiobekostiging, gericht op samenwerking binnen het bredere onderwijs- en arbeidsmarktecosysteem.

Operationalisatie bekostigingsvariant

Ten behoeve van de analyse is de bekostigingsvariant als volgt door OCW geoperationaliseerd:

- Vereenvoudiging prijsfactoren: Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.
- 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: Voor een beperkt aantal opleidingen van niveau 3 en 4 wordt een inputfactor ingevoerd van 1,3, waardoor deze zwaarder wegen in de bekostiging. Hierbij zijn de volgende subgroepen geselecteerd: Bouwkunde, elektrotechniek, installatietechniek, procestechniek, schilderen en onderhoud, stukadoors en afbouw, verpleging en verzorging, en werktuigbouwkunde.
- 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie alle opleidingen: Voor alle opleidingen wordt een inputfactor ingevoerd van 1, 1,1, 1,2, 1,3 of 1,4 aan de hand van de baankans (op basis van data van SBB).
- 3b) Outcome-variabele: Voor alle opleidingen-instellingen combinaties wordt een outcome-variabele ingevoerd van 0,8 of 1. De hoogte van de factor is gebaseerd op het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer heeft, ongeacht wat voor werk, na het verlaten van de opleiding aan de betreffende instelling. Indien dit aandeel hoger ligt dan 70% is de factor 1, indien deze lager ligt 0,8.
- Algemene vaste voet: 20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020.
- Regiobekostiging: De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking binnen het regionale ecosysteem. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.

Op de volgende pagina's is een toelichting opgenomen over de gekozen operationalisatie.

7.1 Variant 3a en 3b: Inzet op arbeidsmarktrelevant aanbod en prestaties (2/3)

Variabel: Input	Variabel: Activiteiten	Variabel: Output	Variabel: Outcome	Variabel: Context	Vaste voet	Gerichte geldstromen
• Studenten, opleidingsniveau, leerwegfactor, correctiefactor • Prijsfactoren herijken en versimpelen • 3a) Inputfactor op een beperkt aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen • 3b) Algemene factor voor arbeidsmarktrelevantie		• Diploma's • Diplomawaarde • Correctie voor stapelen	• 3b) Aansluiting arbeidsmarkt		• Algemene vaste voet naar rato van huidige verdeling	• Regiobekostiging gericht op samenwerking gehele ecosysteem • Subsidies

Toelichting OCW op operationalisatie bekostigingsvariant

Bekostigingselement	Operationalisatie	Toelichting OCW
Vereenvoudiging prijsfactoren	Prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6	Er is voor drie factoren gekozen naar analogie van het hoger onderwijs. Er is voor de indeling van deze drie factoren gekozen omdat deze indeling het minste herverdeeldeffect kent.
3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie	Voor een beperkt aantal opleidingen van niveau 3 en 4 wordt een inputfactor ingevoerd van 1,3, waardoor deze zwaarder wegen in de bekostiging. Hierbij zijn de volgende subgroepen geselecteerd: Bouwkunde, elektrotechniek, installatietechniek, procestechniek, schilderen en onderhoud, stukadoren en afbouw, verpleging en verzorging, en werktuigbouwkunde.	De opleidingen die in 3a een hogere factor hebben gekregen, komen vanuit het afwegingskader dat gebruikt is voor het pact opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. Dit afwegingskader is nog niet definitief vastgesteld. De huidige selectie is tot stand gekomen o.b.v. onderstaande criteria: 1. Maatschappelijke relevantie – is de opleiding/sector van grote waarde voor de opgaven van Nederland? 2. Meerwaarde voor de student - biedt het de student kansen op de arbeidsmarkt (op basis van kenmerken van de arbeidsmarktintrede)? 3. Toekomstige behoefte van de arbeidsmarkt - waar wordt schaarste verwacht?.
3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie alle opleidingen	Voor alle opleidingen wordt een inputfactor ingevoerd van 1, 1,1, 1,2, 1,3 of 1,4 aan de hand van de baankans (op basis van data van SBB).	De indeling is gebaseerd o.b.v. het rapport Baankans van SBB. Dit onderzoek wordt jaarlijks uitgevoerd en deelt alle opleidingen in op een schaal van 1 tot 10. Er is gekozen voor vijf factoren, omdat Baankans uitgaat van 10 verschillende scores van de opleidingen. 10 verschillende factoren is echter te complex, daarom is dit teruggebracht naar 5.
3b) Outcome-variabele	Voor alle opleidingen-instellingen-combinaties wordt een outcome-variabele ingevoerd van 0,8 of 1. De hoogte van de factor is gebaseerd op het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer heeft, ongeacht wat voor werk, na het verlaten van de opleiding aan de betreffende instelling. Indien dit aandeel hoger ligt dan 70% is de factor 1, indien deze lager ligt 0,8.	Er is per opleiding, per instelling gekeken of 70% of meer van de afgestudeerden met een diploma 12 uur werk of meer hebben (o.b.v. data van het CBS). Dit is gebaseerd op de beleidsregel macrodoelmatigheid/zorgplicht arbeidsmarktperspectief, die stelt dat 70% van de afgestudeerden met een diploma 12 uur werk of meer moeten hebben.

7.1 Variant 3a en 3b: Inzet op arbeidsmarktrelevant aanbod en prestaties (3/3)

Variabel: Input	Variabel: Activiteiten	Variabel: Output	Variabel: Outcome	Variabel: Context	Vaste voet	Gerichte geldstromen
• Studenten, opleidingsniveau, leerwegfactor, correctiefactor • Prijsfactoren herijken en versimpelen • 3a) Inputfactor op een beperkt aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen • 3b) Algemene factor voor arbeidsmarktrelevantie		• Diploma's • Diplomawaarde • Correctie voor stapelen	• 3b) Aansluiting arbeidsmarkt		• Algemene vaste voet naar rato van huidige verdeling	• Regiobekostiging gericht op samenwerking gehele ecosysteem • Subsidies

Toelichting OCW op operationalisatie bekostigingsvariant

Bekostigingselement	Operationalisatie	Toelichting OCW
Algemene vaste voet	20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020	Er is voor een omvang van 20% gekozen als indicatie van de vaste kosten in de sector. In de praktijk zullen de vaste kosten per instelling verschillen. Er is uitgegaan van de verdeling naar rato van de bekostiging in 2020, zodat er wordt aangesloten op de verdeling van de bekostiging in de situatie voordat er (op macroniveau) sprake was van krimp.
Regiobekostiging	De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking binnen het regionale ecosysteem. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.	Het budget wordt verlaagd ten opzichte van de huidige kwaliteitsmiddelen, omdat de reviewcommissie in haar advies over de drie pakketten aangaf dat de omvang van de kwaliteitsmiddelen te groot is. Wanneer de middelen niet worden toegekend, zullen instellingen in financiële problemen komen. Daarmee is het feitelijk geen sturingsinstrument meer, wat het wel zou moeten zijn. Door de omvang te verkleinen, kan het instrument beter worden ingezet waarvoor het bedoeld is.



Variant 3:
Toetsing
ontwerpeisen

8.0 Toetsing ontwerpeisen

Toetsing ontwerpeisen

De bekostigingsvarianten die in dit onderzoek worden geanalyseerd, worden getoetst aan de ontwerpeisen en inhoudelijke doelen zoals vastgesteld door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De geformuleerde ontwerpeisen zijn in de tabel rechts weergegeven.

In voorliggend hoofdstuk wordt de mate waarin de bekostigingsvariant voldoet aan de ontwerpeisen uiteengezet door eerst de invloed van de verschillende wijzigingen in de bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging uit te lichten.

Om de resultaten van de toetsing weer te geven zijn de eisen (A) geoperationaliseerd in onderliggende doelstellingen (B). De mate waarin een bekostigingsvariant aan deze doelstelling voldoet wordt met Harvey balls uitgedrukt (D) en vergeleken met de huidige bekostiging (C). De onderbouwing van deze toetsing wordt per doelstelling toegelicht (E).

Ontwerpeisen		Toetsing	
A De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende ontwerpeisen:	Het model is voorspelbaar		Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's, schikbaarheid) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De voorgedragen voorlopige arbeidsmarktfactor wordt voorgesteld wordt twee jaar van te voren vastgesteld.
	Het model heeft een begaafte mate van constructie		De introductie van een vaste voet zorgt voor meer zekerheid en een hogere voorspelbaarheid van de bekostiging. De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwalificaties en subsidies. Voor de kwalificaties wordt een vijfjarige kwalificatieperiode ingevoerd en de invloeden van vijf jaar kwalificaties (i.e. omvang). De subsidies zijn afhankelijk van subsidiesaanpakken die relatief kort van te voren worden aangekondigd. De subsidies zijn daarmee niet van te voren bekend, maar wel afhankelijk van het aantal aanpakken door acties.
	Het model is niet overmatig complex		De variabele bekostiging is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten en diploma's. De variabiliteit van deze factoren is beperkt, omdat factoren in de indeling van studenten ten dele worden gecompenseerd doordat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gegeven dan het aantal studenten. De introductie van een vaste voet verhoogt daarmee de constructie van de bekostiging minder afhankelijk wordt van variabele factoren.
	Het model is primair een lumpsummodel		Het bekostigingsmodel bevat geen omvattende factoren.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen		Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging. Het huidige model bevat gerichte bekostigingsstromen op basis van de kwalificaties en de subsidies.
B De nieuwe bekostigingsvariant moet voldoen aan de volgende doelstellingen:	Het model bevat objectief vast te stellen factoren		Alle factoren uit de bekostiging (i.e. het aantal studenten, diploma's en de beschikbaarheid) zijn objectief vast te stellen worden gerangschikt aan OCV. De voorgedragen voor de arbeidsmarktfactor en de beschikbaarheid worden vastgesteld door OCV en daarmee objectief meetbaar.
	Het model kent beperkte administratieve lasten		Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Het aannemen van de gerichte bekostigingsstromen vraagt enige administratieve lasten.

#	Ontwerpeisen
1	De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen.
2	De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel. De gehele financiering van het mbo wordt in samenhang gezien. Binnen de gehele financiering blijft de mogelijkheid tot gerichte bekostiging behouden.
3	De nieuwe systematiek is uitvoerbaar.

8.1 Variant 3: Toetsing ontwerpeisen (1/2)

Ontwerpeis 1. De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten. De variabele bekostiging is daarmee twee jaar van te voren te voorspellen. De variabele bekostiging wordt aangevuld met kwaliteitsgelden. Voor de kwaliteitsgelden wordt een meerjarige kwaliteitsagenda ingediend en wordt primair de verdeling van de lumpsumbekostiging aangehouden als verdelingsgrond. De volatiliteit van de huidige bekostiging is beperkt, omdat fluctuaties in de instroom van studenten ten dele worden gecompenseerd doordat de meeste studenten meerdere jaren studeren en diploma's minder zwaar worden gewogen dan het aantal studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** Indien de selectie van opleidingen met een hogere inputfactor meerdere jaren vooruit wordt vastgesteld, levert de introductie geen wijzigingen op in de voorspelbaarheid van de bekostiging. Een wijziging van geselecteerde opleidingen kan op termijn wel leiden tot een tijdelijke daling in de continuïteit van de bekostiging.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een inputfactor op basis van de baankans van opleidingen introduceert een grotere onzekerheid in de bekostiging voor instellingen. Daar waar de prijsfactor voor een opleiding voor de komende jaren bekend is en er prognoses beschikbaar zijn voor de ontwikkeling van studenten per instelling, is dit niet het geval voor de ontwikkeling van de baankans. Daarnaast is de baankans op alle opleidingen die landelijk

worden aangeboden bepalend voor de resulterende verdeling per student. Op deze zelfde wijze draagt de inputfactor bij aan een lagere mate van continuïteit in de bekostiging en een hogere complexiteit.

- **3b) Outcome-factor:** De introductie van een outcome-factor op basis van het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer vindt, introduceert een grotere onzekerheid in de bekostiging voor instellingen. Daar waar de prijsfactor voor een opleiding voor de komende jaren bekend is en er prognoses beschikbaar zijn voor de ontwikkeling van studenten per instelling, is dit niet het geval voor de ontwikkeling van aansluiting op de arbeidsmarkt. Daarnaast is de aansluiting voor andere opleidingen en andere instellingen medebepalend voor de resulterende verdeling per student. Op deze zelfde wijze draagt de outcome-factor bij aan een lagere mate van continuïteit in de bekostiging en een hogere complexiteit.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging verhoogt de voorspelbaarheid en continuïteit van de bekostiging voor instellingen, omdat de lumpsumbekostiging minder afhankelijk wordt van het aantal studenten.
- **Regiobekostiging:** Het omzetten van de kwaliteitsgelden in een gerichte geldstroom voor samenwerking, die wordt toebedeeld op basis van het aantal studenten, draagt bij aan de voorspelbaarheid van de bekostiging, omdat de bekostiging per student hiermee minder differentieert naar de opleidingsmix aan een instelling.

8.1 Variant 3: Toetsing ontwerpeisen (2/2)

Ontwerpeis 2. De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel

Huidige bekostiging

Het model bestaat hoofdzakelijk uit lumpsumbekostiging, aangevuld via de kwaliteitsgelden en subsidies.

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een aanvullende inputfactor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een aanvullende inputfactor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **3b) Outcome-factor:** De introductie van een outcome-factor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
- **Regiobekostiging:** Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging

Ontwerpeis 3. De nieuwe systematiek is uitvoerbaar

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit variabele bekostiging. Alle factoren uit de variabele bekostiging (i.e. het aantal studenten en diploma's) worden twee jaar van te voren gemeten, zijn objectief vast te stellen en worden gerapporteerd door DUO en door instellingen. De verantwoording rondom de kwaliteitsafspraken vraagt enige administratieve lasten voor instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudiging prijsfactoren:** Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingssystematiek.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van deze inputfactor heeft een beperkte impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingssystematiek, omdat het geoperationaliseerd kan worden als een wijziging in prijsfactoren.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van deze inputfactor heeft een relevante impact op de uitvoerbaarheid van de bekostiging, omdat de baankans van opleidingen niet worden gerapporteerd door DUO of instellingen. Er wordt daarmee een afhankelijkheid gecreëerd van datasets die niet altijd volledig zijn en niet zijn ontwikkeld om te dienen als robuuste basis voor de bekostiging.
- **3b) Outcome-factor:** De introductie van de outcomefactor heeft een relevante impact op de uitvoerbaarheid van de bekostiging, omdat de aansluiting op de arbeidsmarkt niet wordt gerapporteerd door DUO of instellingen. Er wordt daarmee een afhankelijkheid gecreëerd van datasets die niet altijd volledig zijn en niet zijn ontwikkeld om te dienen als robuuste basis voor de bekostiging.
- **Algemene vaste voet:** De totstandkoming van de algemene vaste voet is gebaseerd op de verdeling van de rijksbijdragen in 2020 en is daarmee gebaseerd op objectief vast te stellen factoren waar DUO beschikking toe heeft.
- **Regiobekostiging:** Doordat de geldstroom wordt toebedeeld naar rato van het aantal studenten is de toerekening objectief vast te stellen en gebeurt dit op basis van indicatoren die reeds worden gebruikt binnen de huidige bekostiging. De administratieve lasten voor instellingen zijn afhankelijk van de verantwoordingsvereisten die worden verbonden aan deze middelen. Daarnaast stijgen de administratieve lasten van instellingen via de benodigde samenwerkingsverbanden.

8.2 Variant 3a: Toetsing ontwerpisen

	Ontwerpeisen	Onderbouwing
De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen	Het model is voorspelbaar	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging, doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden. • 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: Indien de selectie van opleidingen met een hogere inputfactor meerdere jaren vooruit wordt vastgesteld, levert de introductie geen wijzigingen op in de voorspelbaarheid van de bekostiging. Een wijziging van geselecteerde opleidingen kan op termijn wel leiden tot een tijdelijke daling in de continuïteit van de bekostiging. • Algemene vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging verhoogt de voorspelbaarheid en continuïteit van de bekostiging voor instellingen, omdat de lumpsumbekostiging minder afhankelijk wordt van het aantal studenten. • Regiobekostiging: Het omzetten van de kwaliteitsgelden in een gerichte geldstroom voor samenwerking, die wordt toebedeeld op basis van het aantal studenten, draagt bij aan de voorspelbaarheid van de bekostiging, omdat de bekostiging per student hiermee minder differentieert naar de opleidingsmix aan een instelling.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit	
	Het model is niet onnodig complex	
De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel	Het model is primair een lumpsummodel	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom. • 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: De introductie van een aanvullende inputfactor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Algemene vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Regiobekostiging: Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen	
De nieuwe systematiek is uitvoerbaar	Het model bevat objectief vast te stellen factoren	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek. • 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: De introductie van deze inputfactor heeft een beperkte impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingssystematiek, omdat het geoperationaliseerd kan worden als een wijziging in prijsfactoren. • Algemene vaste voet: De totstandkoming van de algemene vaste voet is gebaseerd op de verdeling van de rijksbijdragen in 2020 en is daarmee gebaseerd op objectief vast te stellen factoren waar DUO beschikking toe heeft. • Regiobekostiging: Doordat de geldstroom wordt toebedeeld naar rato van het aantal studenten is de toerekening objectief vast te stellen en gebeurt dit op basis van indicatoren die reeds worden gebruikt binnen de huidige bekostiging. De administratieve lasten voor instellingen zijn afhankelijk van de verantwoordingsvereisten die worden verbonden aan deze middelen. Daarnaast stijgen de administratieve lasten van instellingen via de benodigde samenwerkingsverbanden.
	Het model kent beperkte administratieve lasten	

8.3 Variant 3b: Toetsing ontwerpeisen

	Ontwerpeisen	Onderbouwing
De nieuwe systematiek is eenvoudig en voorspelbaar voor instellingen	Het model is voorspelbaar	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigingen van de prijsfactoren heeft geen directe impact op de voorspelbaarheid van de bekostiging. Het reduceren van het aantal prijsfactoren kan echter wel bijdragen aan de continuïteit van de bekostiging doordat wijzigingen in de opleidingsmix aan een instelling minder snel tot wijzigingen in de bekostiging leiden.
	Het model heeft een bepaalde mate van continuïteit	• 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: De introductie van een inputfactor op basis van de baankans van opleidingen introduceert een grotere onzekerheid in de bekostiging voor instellingen. Daar waar de prijsfactor voor een opleiding voor de komende jaren bekend is en er prognoses beschikbaar zijn voor de ontwikkeling van studenten per instelling, is dit niet het geval voor de ontwikkeling van de baankans. Daarnaast is de baankans op alle opleidingen die landelijk worden aangeboden bepalend voor de resulterende verdeling per student. Op deze zelfde wijze draagt de inputfactor bij aan een lagere mate van continuïteit in de bekostiging en een hogere complexiteit.
	Het model is niet onnodig complex	• 3b) Outcomefactor: De introductie van een outcome-factor op basis van het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer vindt introduceert een grotere onzekerheid in de bekostiging voor instellingen. Daar waar de prijsfactor voor een opleiding voor de komende jaren bekend is en er prognoses beschikbaar zijn voor de ontwikkeling van studenten per instelling, is dit niet het geval voor de ontwikkeling van aansluiting op de arbeidsmarkt. Daarnaast is de aansluiting voor andere opleidingen en andere instellingen medebepalend voor de resulterende verdeling per student. Op deze zelfde wijze draagt de inputfactor bij aan een lagere mate van continuïteit in de bekostiging en een hogere complexiteit. • Algemene vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging verhoogt de voorspelbaarheid en continuïteit van de bekostiging voor instellingen, omdat de lumpsumbekostiging minder afhankelijk wordt van het aantal studenten. • Regiobekostiging: Het omzetten van de kwaliteitsgelden in een gerichte geldstroom voor samenwerking, die wordt toebedeeld op basis van het aantal studenten, draagt bij aan de voorspelbaarheid van de bekostiging, omdat de bekostiging per student hiermee minder differentieert naar de opleidingsmix aan een instelling.
De nieuwe bekostigingssystematiek blijft primair een lumpsummodel	Het model is primair een lumpsummodel	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Het wijzigen van de prijsfactoren heeft geen impact op verhouding lumpsumbekostiging en gerichte geldstroom. • 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: De introductie van een aanvullende inputfactor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom.
	Het model bevat gerichte bekostigingsstromen	• 3b) Outcomefactor: De introductie van een outcome-factor heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Algemene vaste voet: De introductie van een vaste voet binnen de lumpsumbekostiging heeft geen impact op de verhouding tussen de lumpsumbekostiging en de gerichte geldstroom. • Regiobekostiging: Het verkleinen van de gerichte geldstroom vergroot het aandeel lumpsumbekostiging
De nieuwe systematiek is uitvoerbaar	Het model bevat objectief vast te stellen factoren	• Vereenvoudiging prijsfactoren: Wijzigingen van prijsfactoren hebben geen structurele impact op de uitvoerbaarheid van de bekostigingsmethodiek. • 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie: De introductie van deze inputfactor heeft een relevante impact op de uitvoerbaarheid van de bekostiging, omdat de baankans van opleidingen niet worden gerapporteerd door DUO of instellingen. Er wordt daarmee een afhankelijkheid gecreëerd van datasets die niet altijd volledig zijn en niet zijn ontwikkeld te dienen als robuuste basis voor de bekostiging.
	Het model kent beperkte administratieve lasten	• 3b) Outcomefactor: De introductie van de outcomefactor heeft een relevante impact op de uitvoerbaarheid van de bekostiging, omdat de aansluiting op de arbeidsmarkt niet wordt gerapporteerd door DUO of instellingen. Er wordt daarmee een afhankelijkheid gecreëerd van datasets die niet altijd volledig zijn en niet zijn ontwikkeld om te dienen als robuuste basis voor de bekostiging. • Algemene vaste voet: De totstandkoming van de algemene vaste voet is gebaseerd op de verdeling van de rijksbijdragen in 2020 en is daarmee gebaseerd op objectief vast te stellen factoren waar DUO beschikking toe heeft. • Regiobekostiging: Doordat de geldstroom wordt toebedeeld naar rato van het aantal studenten is de toerekening objectief vast te stellen en gebeurt dit op basis van indicatoren die reeds worden gebruikt binnen de huidige bekostiging. De administratieve lasten voor instellingen zijn afhankelijk van de verantwoordingsvereisten die worden verbonden aan deze middelen. Daarnaast stijgen de administratieve lasten van instellingen via de benodigde samenwerkingsverbanden.

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 151



Variant 3: Financiële effecten

9.0 Financiële effecten

Analyse financiële effecten

Om de uitwerking van de bekostigingsvariant te kunnen onderzoeken heeft DUO in opdracht van OCW een dashboard ontwikkeld waarmee de bekostiging, inclusief wijzigingen in de bekostigingssystematiek, per instelling tot en met 2039 benaderd kan worden (in appendix A wordt de methodiek nader toegelicht). De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen wijzigen zal dit leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant. Mogelijke gedragseffecten als gevolg van wijzigingen in de bekostiging zijn niet in de berekeningen meegewogen.

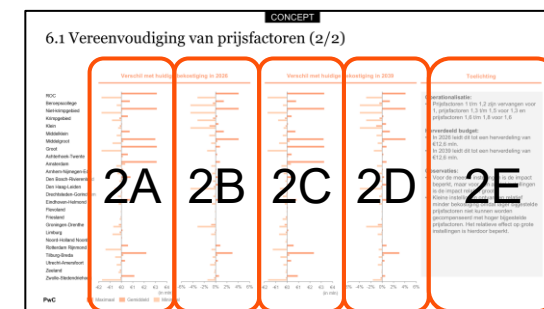
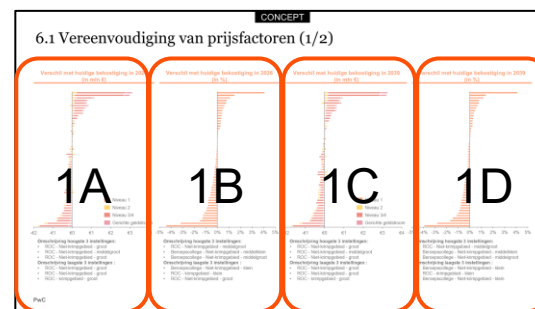
Op de hierop volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de gewijzigde bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging) en voor de bekostigingsvariant als geheel.

De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2026 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging (1B) uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

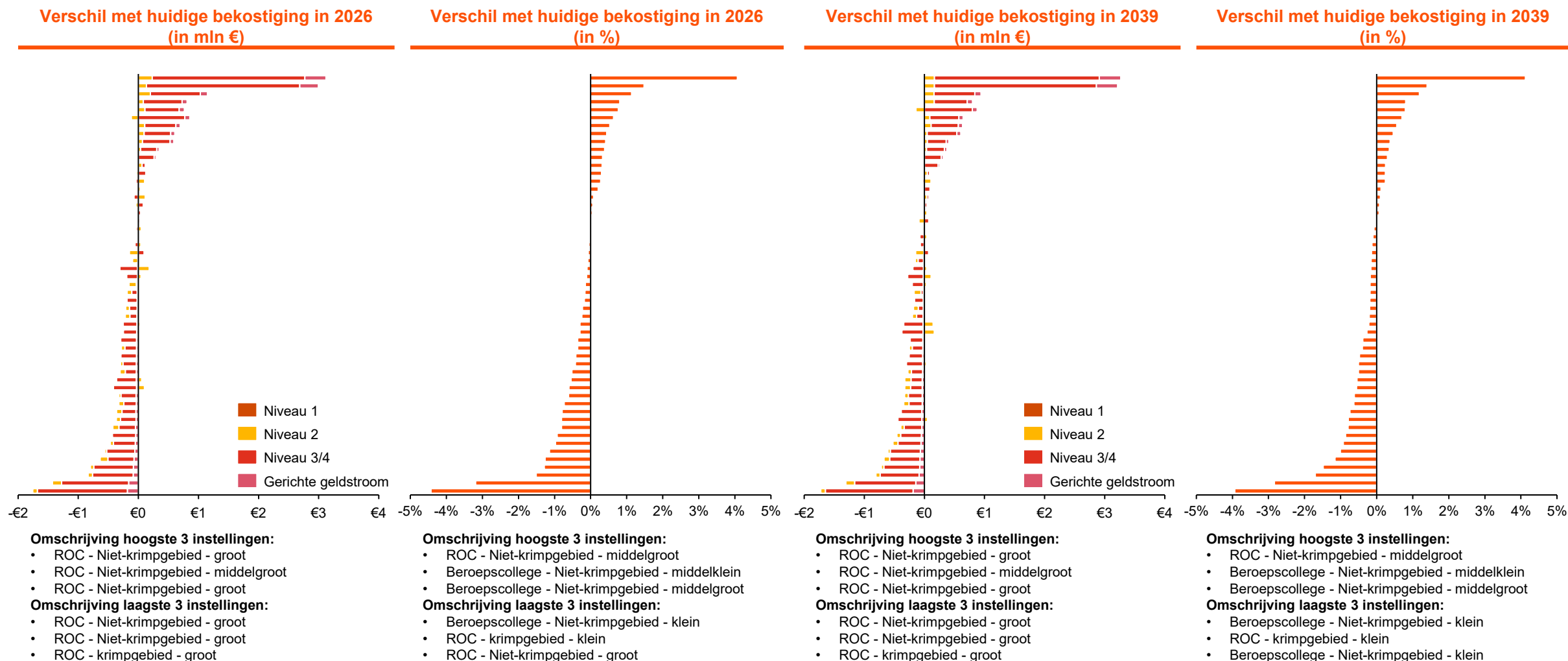
Omdat wijzigingen in de bekostiging verschillend uitwerken voor instellingen met verschillende kenmerken, worden hierop volgend de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2026 in bedragen (2A) en percentages (2B) uiteengezet naar het type instelling, de aanwezigheid in een

krimpregio, de omvang van de instelling, de verwachte ontwikkeling van het aantal gewogen studenten in de periode 2024-2039 (stijging of daling van het aantal gewogen studenten van meer of minder dan 5%) en naar regio. De regio-indeling volgt een recent verkende regio-indeling ten behoeve van het Pact opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. De huidige arbeidsmarktregio's vormen hiervoor de basis. De bekostiging van instellingen die in meerdere regio's actief zijn, zijn toegerekend aan regio's op basis van het aantal hoofdinschrijvingen per onderwijslocatie in 2024.

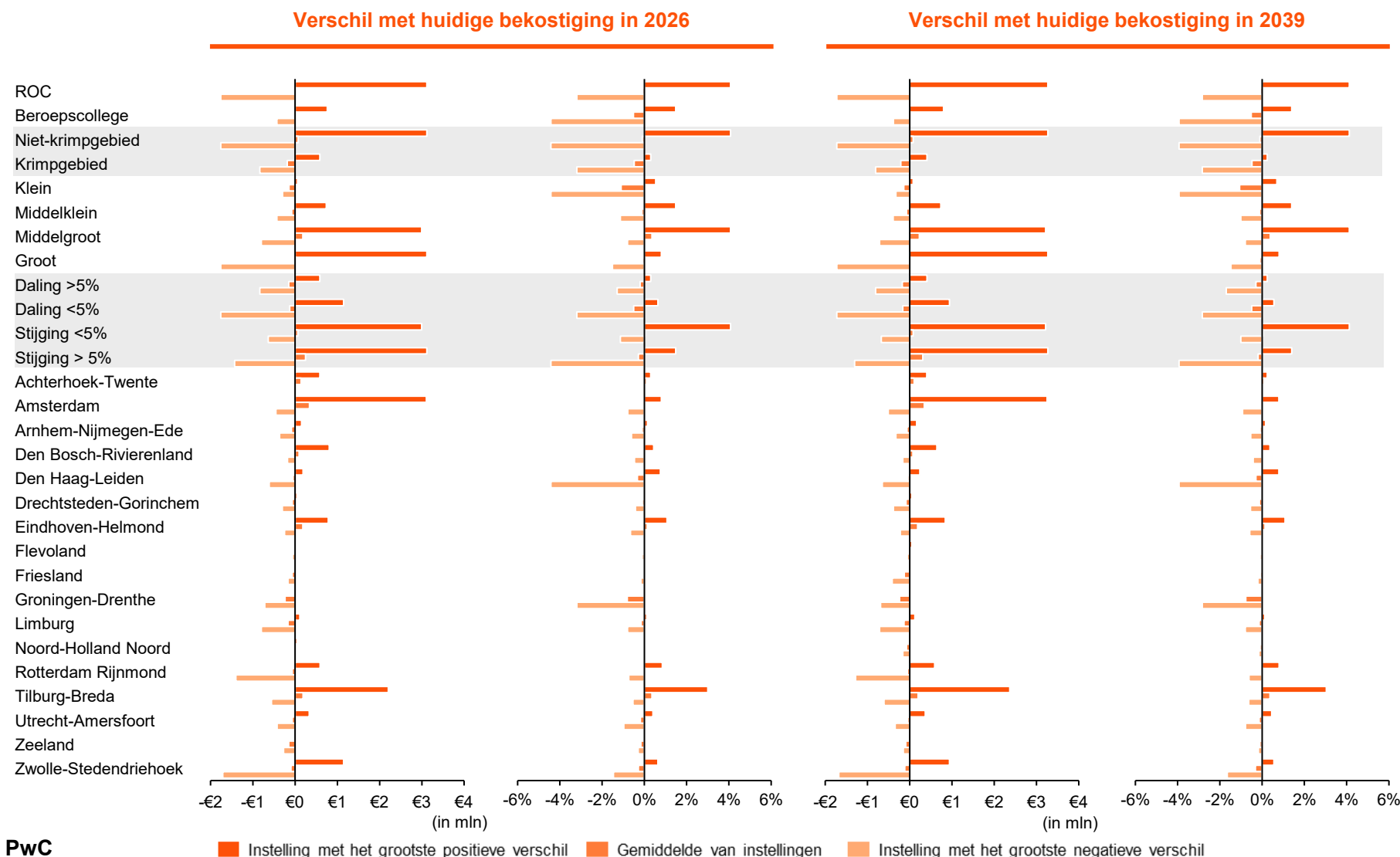
Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 voor deze categorieën uiteengezet in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeel-effecten (2E).



9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/2)



9.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/2)



Operationalisatie:

- Prijsfactoren 1 t/m 1,2 zijn vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.

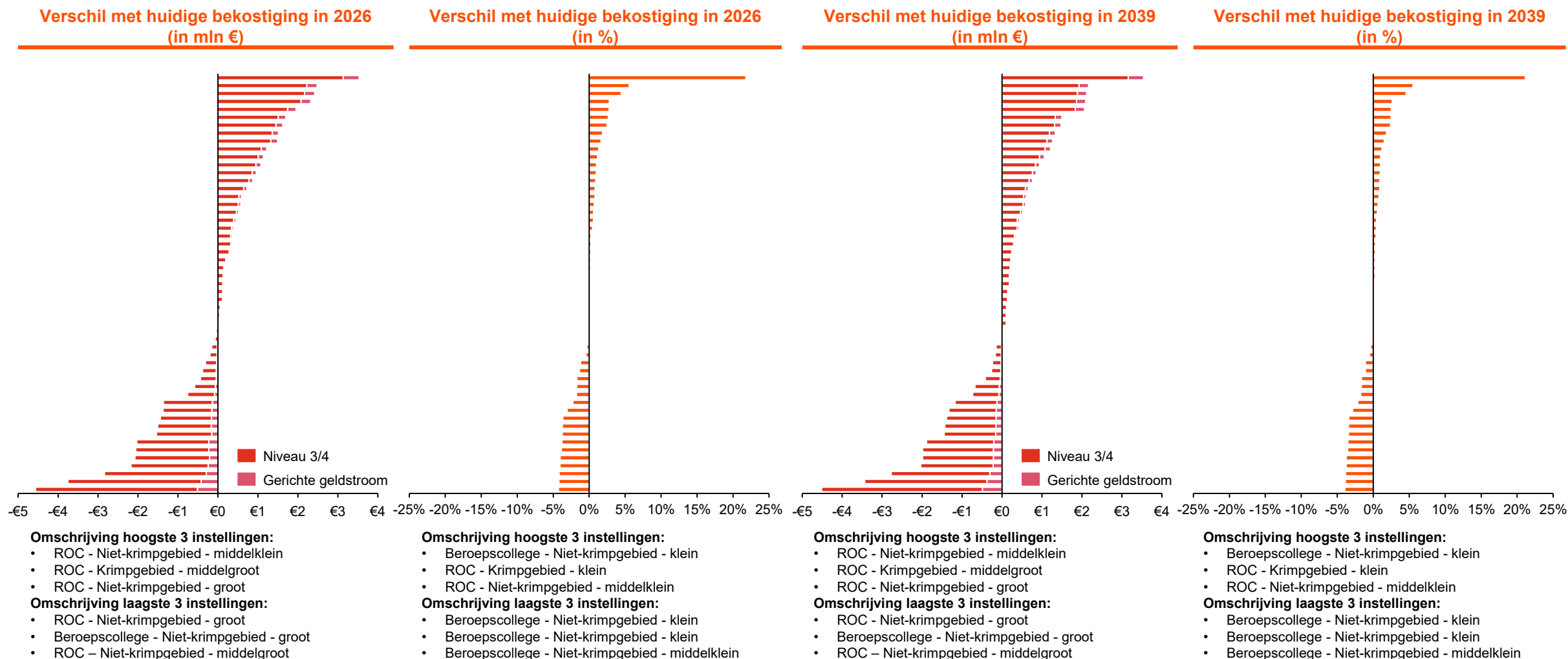
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €12,66 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €12,60 mln.

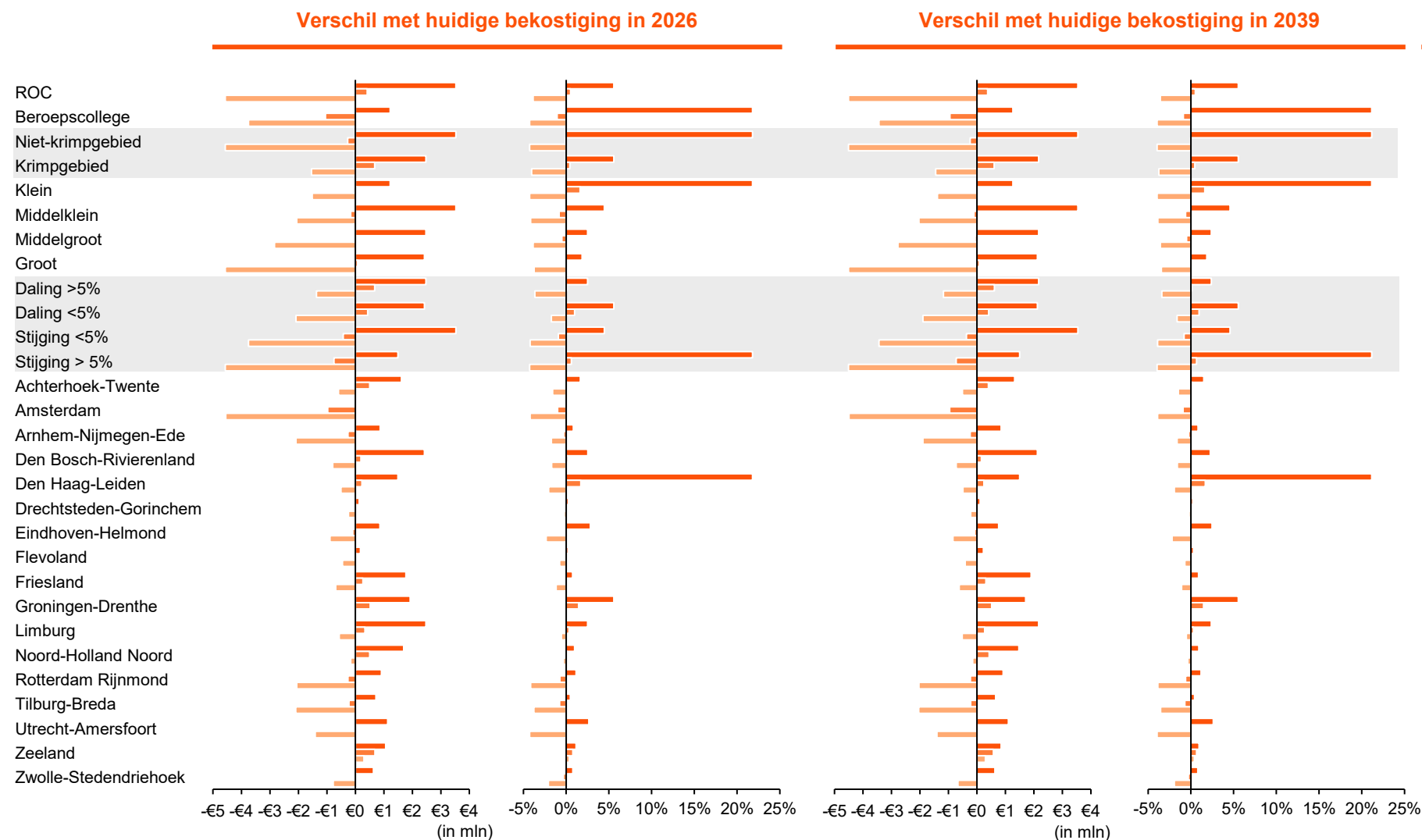
Observaties:

- Voor de meeste instellingen is de impact beperkt, maar voor een aantal instellingen is de impact relatief groot.
- Kleine instellingen ontvangen relatief minder bekostiging omdat lager bijgestelde prijsfactoren niet kunnen worden gecompenseerd met hoger bijgestelde prijsfactoren. Het relatieve effect op grote instellingen is hierdoor beperkt.

9.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (1/2)



9.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (2/2)



Operationalisatie:

- Voor een beperkt aantal opleidingen van niveau 3 en 4 wordt een inputfactor ingevoerd van 1,3, waardoor deze zwaarder wegen in de bekostiging.

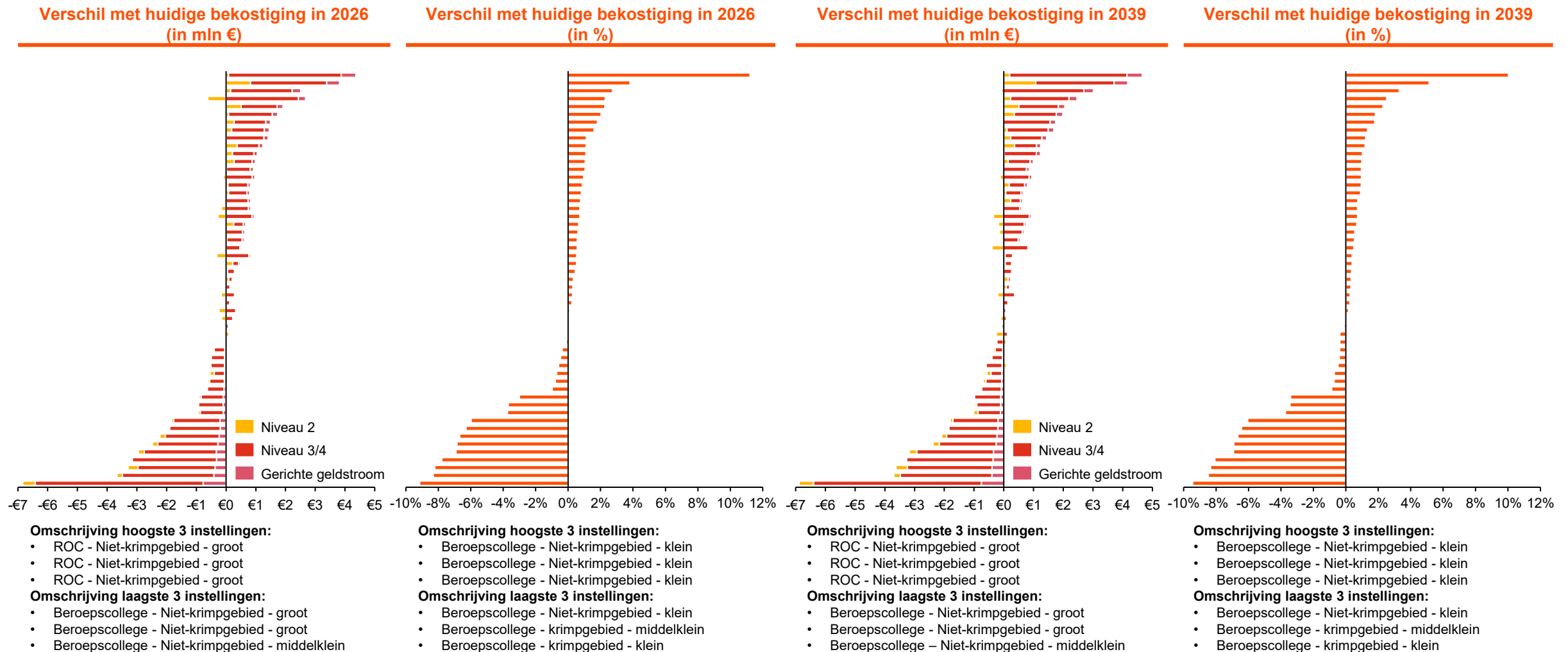
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €29,7 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €28,1 mln.

Observaties:

- Beroepscolleges en kleinere ROC's worden in potentie het meest bevorderd, afhankelijk van de geselecteerde opleidingen.
- De selectie van opleidingen leidt tot herverdelingseffecten tussen regio's.

9.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (1/2)



9.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (2/2)



Operationalisatie:

- Voor alle opleidingen wordt een inputfactor ingevoerd van 1, 1,1, 1,2, 1,3 of 1,4 op basis van de baankans.

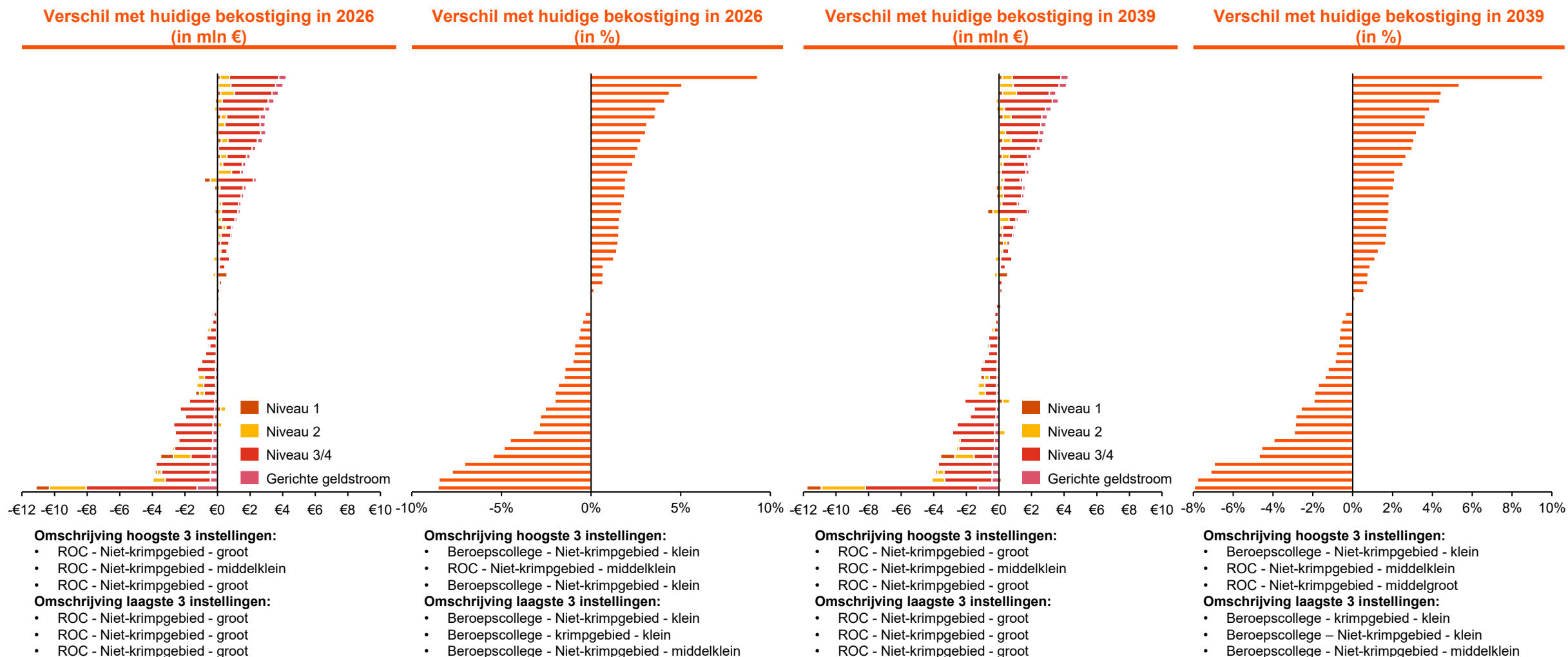
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €34,3 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €35,4 mln.

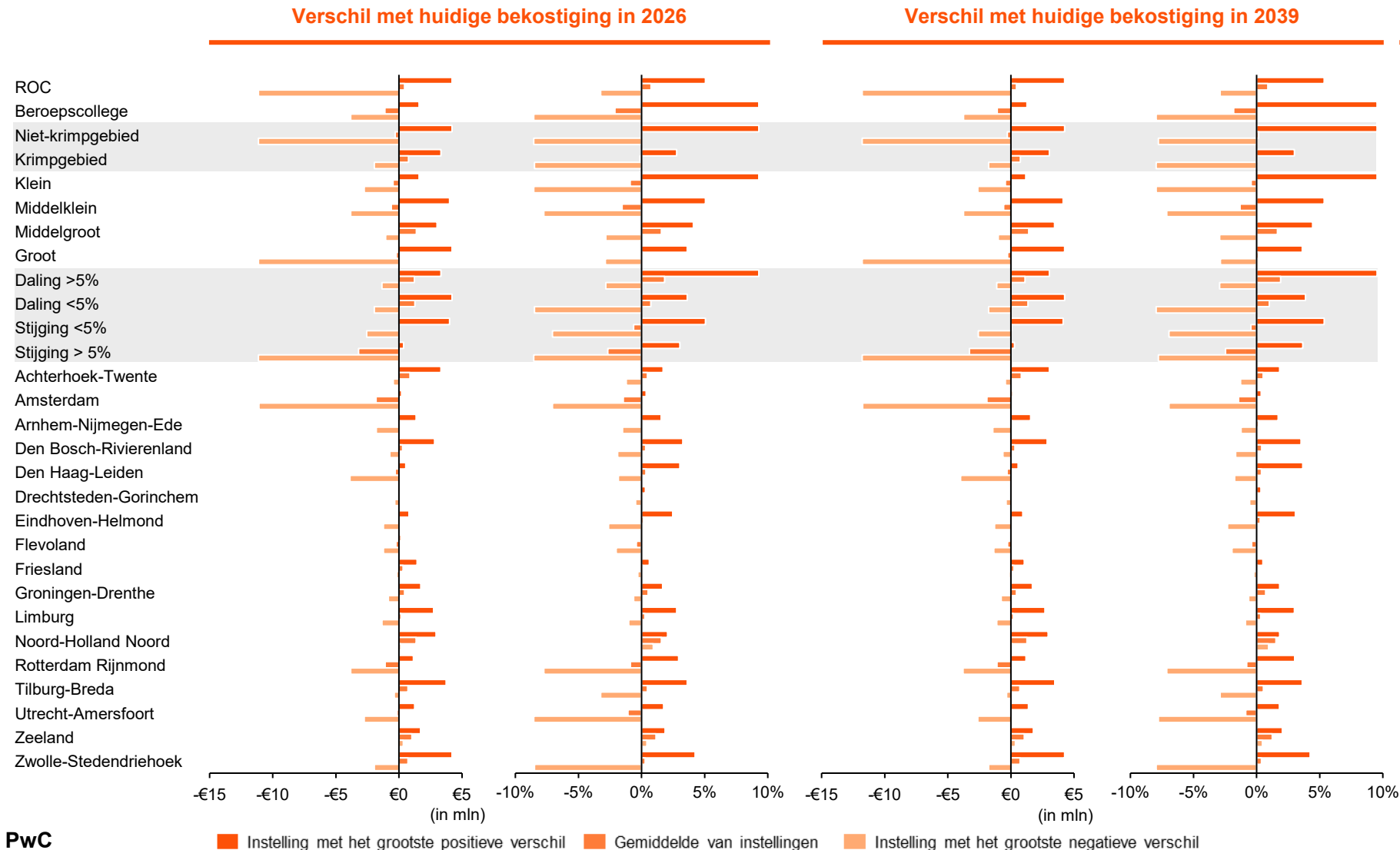
Observaties:

- Beroepscolleges ontvangen gemiddeld relatief minder bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging ten behoeve van ROC's.
- Voor een deel van de instellingen is de impact op de bekostiging relatief groot.

9.4 3b) Outcome-variabele (1/2)



9.4 3b) Outcome-variabele (2/2)



Operationalisatie:

- Voor alle opleidingen-instellingen-combinaties wordt een outcome-factor ingevoerd van 0,8 of 1. De hoogte van de factor is gebaseerd op het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer heeft na het verlaten van de opleiding aan de betreffende instelling. Indien dit aandeel hoger ligt dan 70% is de factor 1, indien deze lager ligt 0,8.

Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €51,2 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €50,7 mln.

Observaties:

- De introductie van de outcomefactor leidt tot een relatief grote herverdeling, omdat studenten tot 20% minder gewogen kunnen worden. De herverdeling wordt daarnaast vergroot doordat de outcome-factor opleiding en instellingsgebonden is.

9.5 Algemene vaste voet (1/2)



9.5 Algemene vaste voet (2/2)



Operationalisatie:

- 20% van de lumpsum wordt omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020.

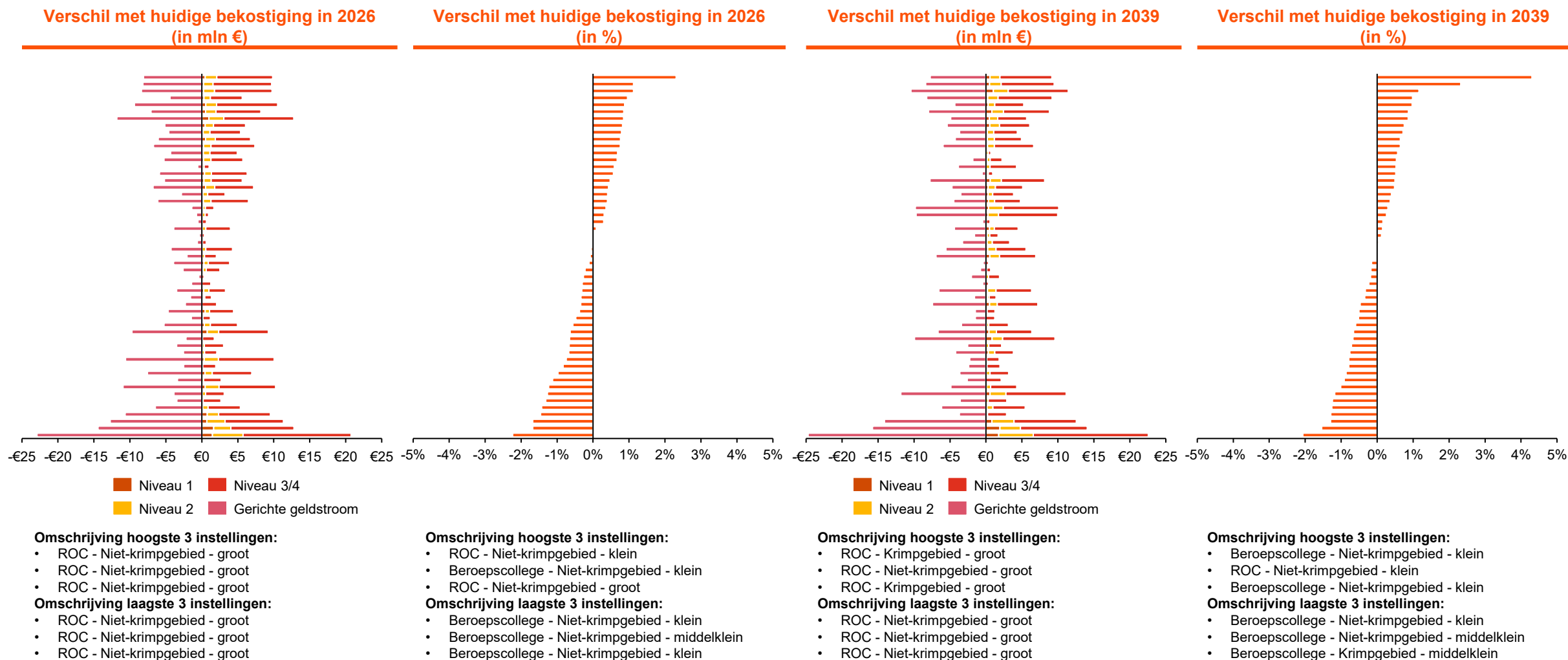
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €31,9 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €53,6 mln.

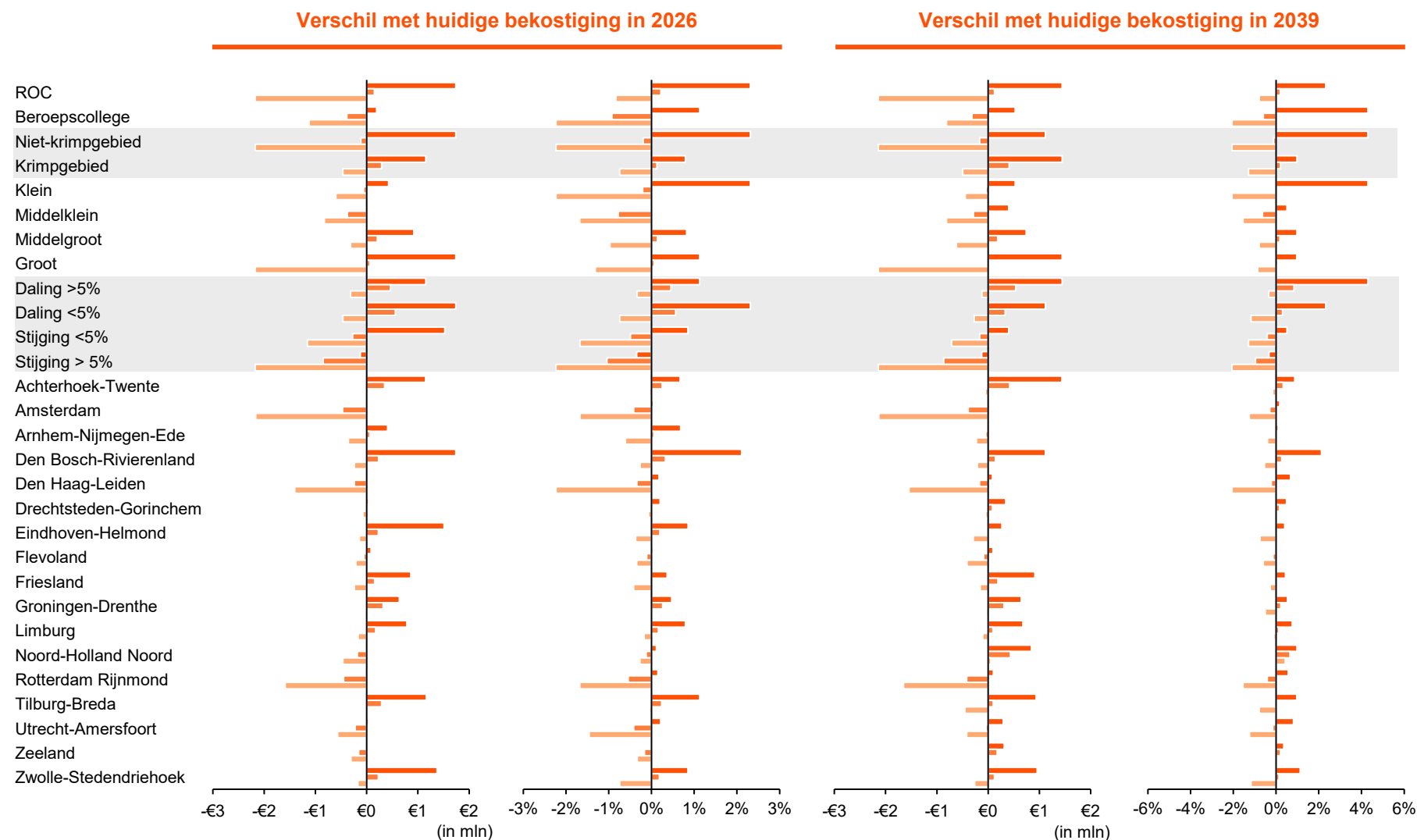
Observaties:

- De introductie van een algemene vaste voet leidt op termijn tot relatief grotere verschuivingen, met name ten behoeve van instellingen die de komende jaren een daling verwachten in het aantal gewogen studenten.
- De instelling die er het meeste op voorruit gaat ten opzichte van de huidige bekostiging betreft een instelling waar het aantal studenten, en daarmee de bekostiging, sinds 2020 is gedaald.

9.6 Regiobekostiging (1/2)



9.6 Regiobekostiging (2/2)



Operationalisatie:

- De huidige kwaliteitsgelden worden voor 50% omgezet in een gerichte geldstroom voor samenwerking met partners in de regio. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging.

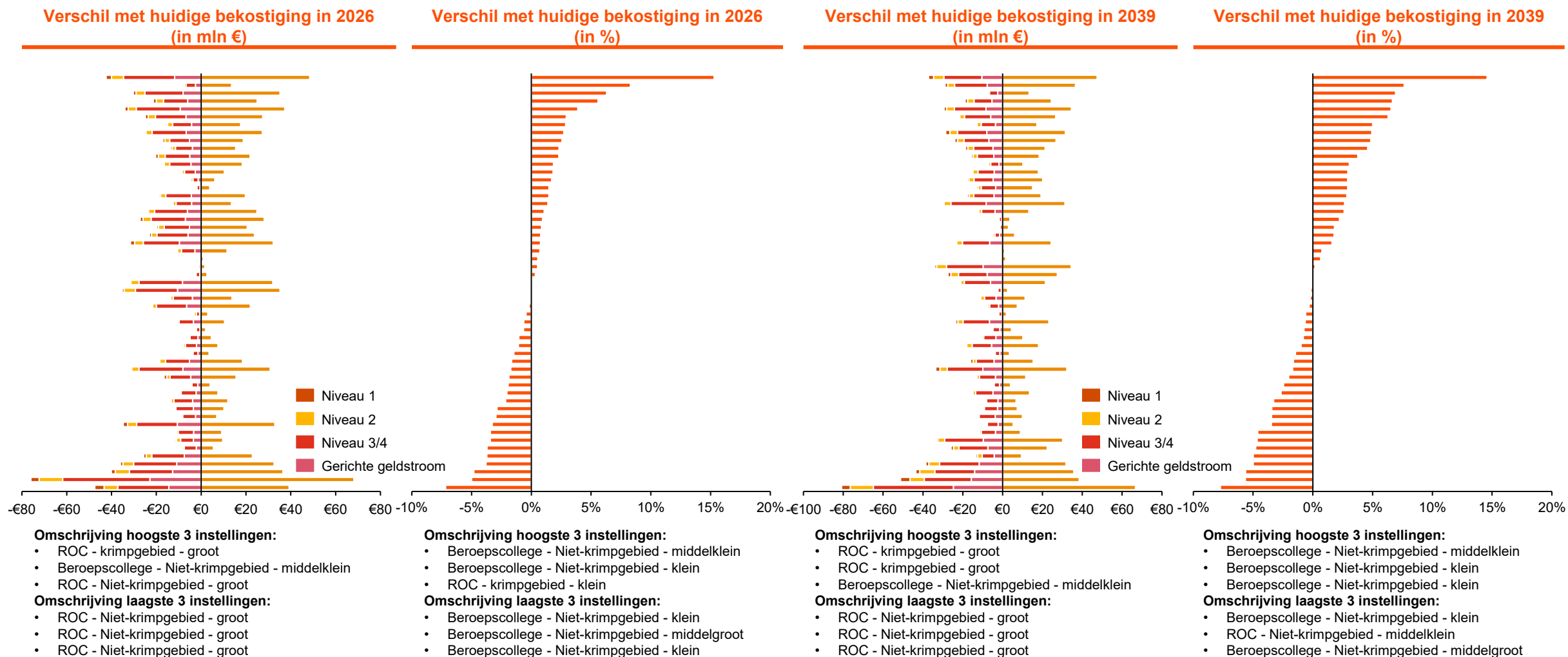
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €16,2 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €13,8 mln.

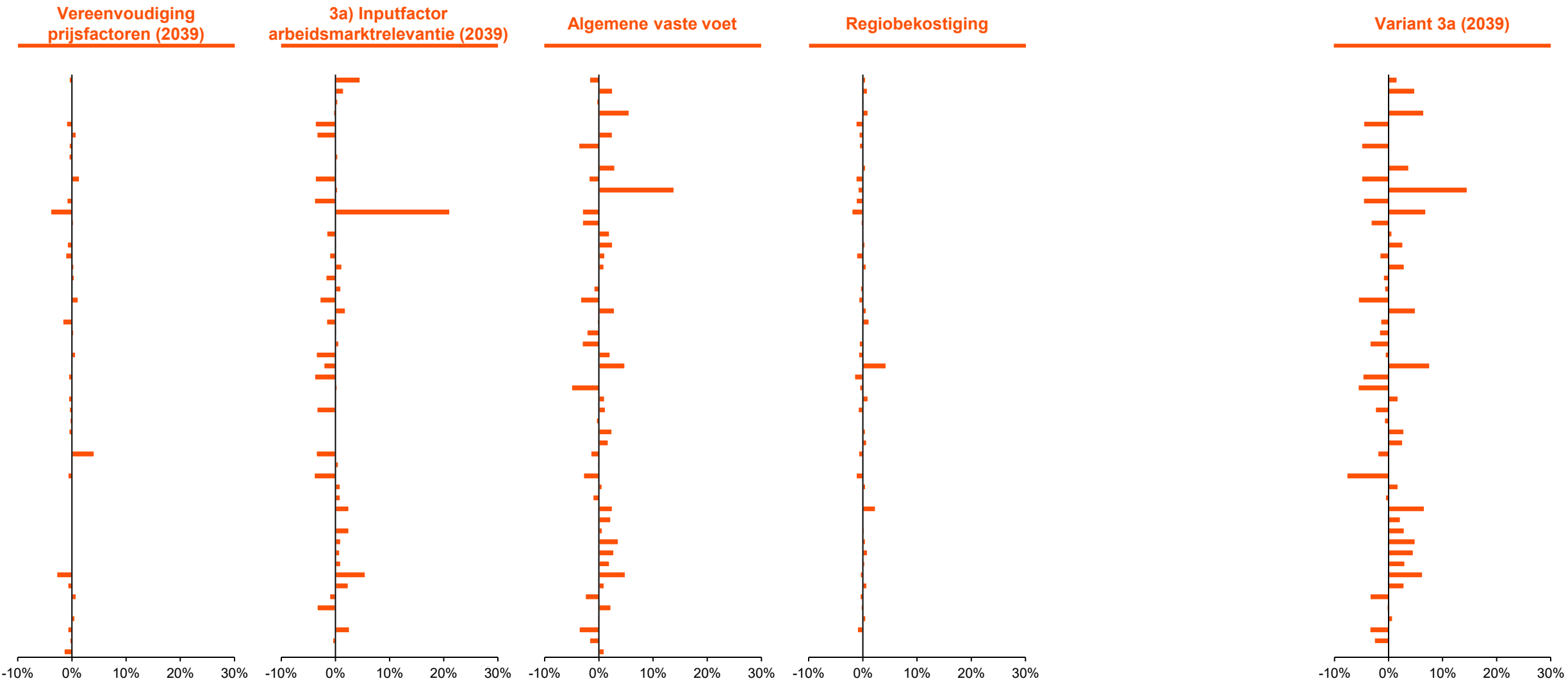
Observaties:

- Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen.

9.7 Variant 3a (1/3)



9.7 Variant 3a (2/3)



9.7 Variant 3a (3/3)



Wijzigingen t.o.v. de huidige bekostiging:

- Vereenvoudiging prijsfactoren
- 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie
- Algemene vaste voet
- Regiobekostiging

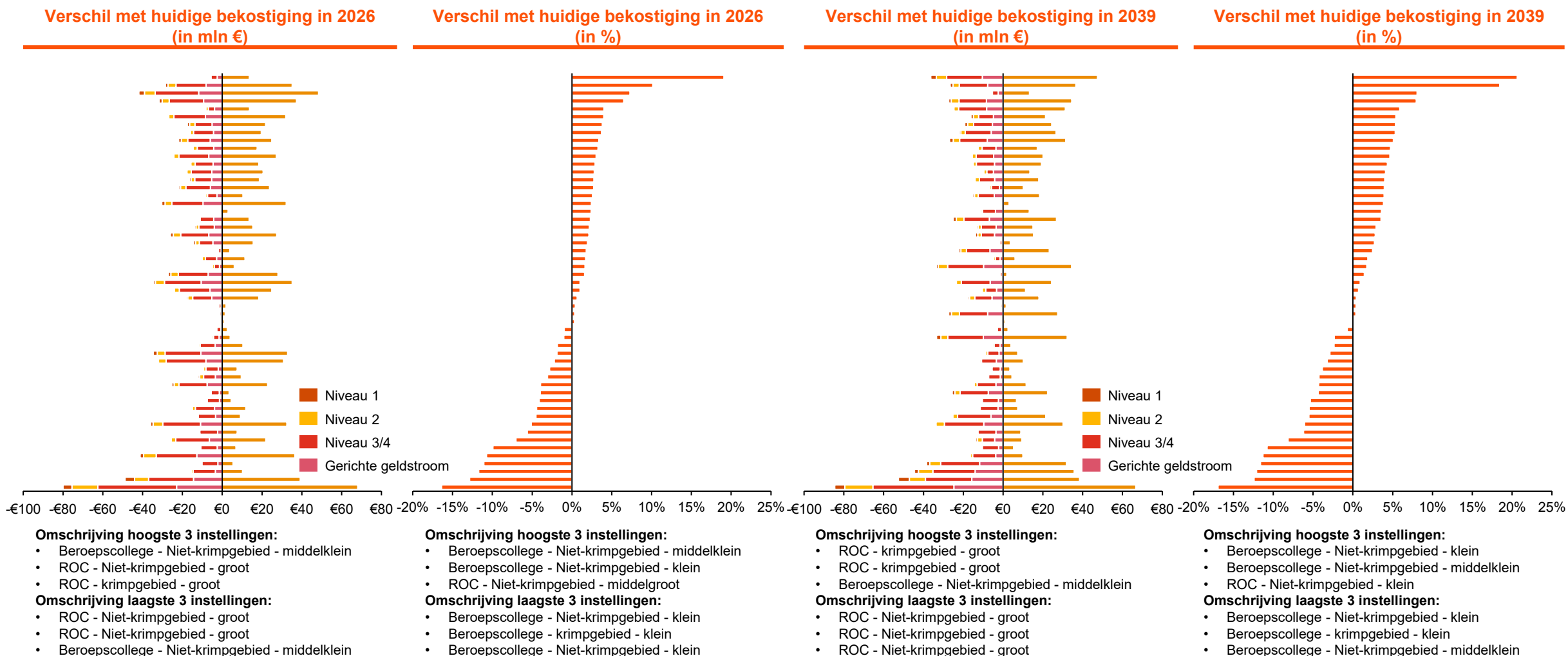
Herverdeeld budget:

- In 2026 leidt dit tot een herverdeling van €47,3 mln.
- In 2039 leidt dit tot een herverdeling van €72,8 mln.

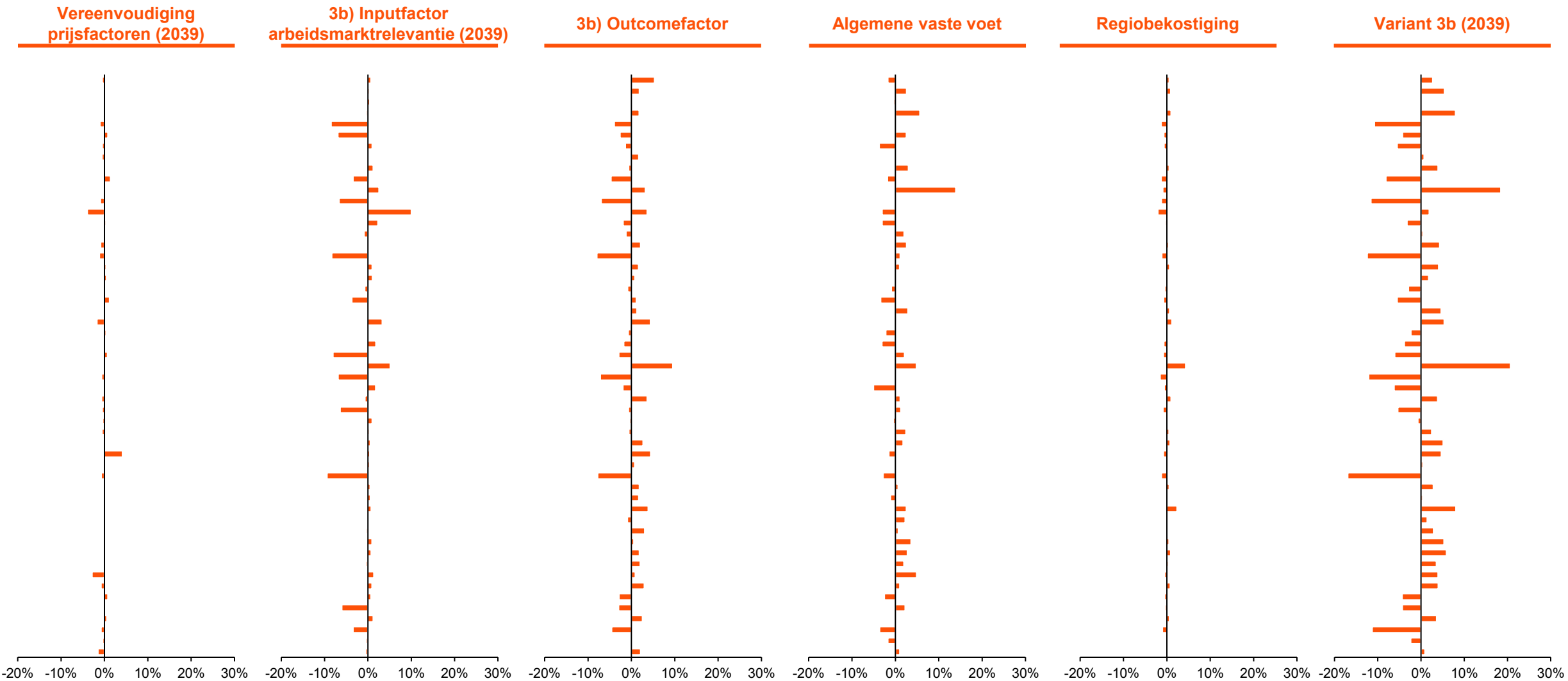
Observaties:

- De inputfactor arbeidsmarktrelevantie en de algemene vaste voet zijn gezamenlijk bepalend voor de effecten van de gehele variant. Hierbij valt op dat de grootste effecten op individuele instellingen in combinatie van deze elementen wordt genuanceerd.
- De introductie van een algemene vaste voet leidt op termijn tot relatief grotere verschuivingen, met name ten behoeve van instellingen die de komende jaren een daling verwachten in het aantal gewogen studenten

9.8 Variant 3b (1/3)



9.8 Variant 3b (2/3)



9.8 Variant 3b (3/3)



10

Variant 3:
Toetsing
inhoudelijke doelen

10.1 Toegankelijkheid (1/3)

Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentenaantallen?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. Voor instellingen met dalende studentaantallen zijn de financiële gevolgen hierdoor relatief groot.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student op een verschillende manier voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten, waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen verhoogt de marginale baten voor een deel van de studenten en verlaagt de marginale baten voor de overige studenten. De gevolgen van dalende studentenaantallen bij instellingen met een relatief hoog aandeel studenten binnen de aangewezen opleidingen wordt daarmee enigszins beperkt, vanwege de hogere bekostiging van de resterende studentenpopulatie.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen op basis van de baankans wijzigt de marginale baten voor studenten aan verschillende opleidingen. Deze herweging van opleidingen in de variabele bekostiging resulteert, bij de huidige baankans cijfers, in een gemiddeld lagere bekostiging aan kleinere instellingen en instellingen in krimpgebieden. De gevolgen van dalende studentaantallen worden daarmee niet verkleind ten opzichte van de huidige bekostiging.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van een outcome-variabele, afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van oud-studenten, wijzigt de marginale baten per student wisselend voor opleidingen aan verschillende instellingen en is mede afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van andere instellingen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de variabele tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende

studentaantallen. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren.

- **Algemene vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen.
- **Regiobekostiging:** De gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen. De gemiddelde bekostiging van instellingen met dalende studentaantallen neemt toe.

Bekostigingsvariant 3a

Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. De inputfactor draagt daarnaast bij aan relatief hogere bekostiging van kleine instellingen. Gemiddeld neemt de bekostiging van instellingen met sterk dalende studentaantallen 3,5% toe ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039.

Bekostigingsvariant 3b

Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de outcome-variabele daarnaast tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren.

10.1 Toegankelijkheid (2/3)

Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. Kleinere mbo-instellingen en mbo-instellingen die een sterke daling van studenten ervaren, staan hierdoor onder grotere financiële druk om met kleinere opleidingen te stoppen wanneer deze vanwege de omvang niet kosteneffectief uitgevoerd kunnen worden, ook wanneer deze opleidingen onderdeel zijn van een gewenst minimaal aanbod in een regio.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor de financiële gevolgen van dalende studentaantallen vergelijkbaar zijn als bij de huidige bekostiging.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen verhoogt de marginale baten voor een deel van de studenten en verlaagt de marginale baten voor de overige studenten. De gevolgen van dalende studentenaantallen bij instellingen met een relatief hoog aandeel studenten binnen de aangewezen opleidingen wordt daarmee enigszins beperkt vanwege de hogere bekostiging van de resterende studentenpopulatie. In zoverre de geselecteerde opleidingen onderdeel uitmaken van het gewenste minimale aanbod neemt de bekostiging voor deze opleidingen toe.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen op basis van de baankans wijzigt de marginale baten voor studenten aan verschillende opleidingen. Deze herweging van opleidingen in de variabele bekostiging resulteert, bij de huidige baankans cijfers, in een gemiddeld lagere bekostiging aan kleinere instellingen en instellingen in krimpgebieden. De gevolgen van dalende studentaantallen worden daarmee niet verkleind ten opzichte van de huidige bekostiging.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van een outcome-variabele, afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van oud-studenten, wijzigt de marginale baten per student wisselend voor opleidingen aan verschillende instellingen en is mede afhankelijk van de

aansluiting op de arbeidsmarkt van andere instellingen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de variabele tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen. Voor kleine instellingen daalt de gemiddelde bekostiging echter. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren.

- **Algemene vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen. Dalende studentaantallen leidt hierdoor tot een minder sterke daling van de bekostiging, waarbij de gemiddelde bekostiging per student effectief stijgt voor deze instellingen, wat bijdraagt aan het aankunnen bieden van een minimaal aanbod.
- **Regiobekostiging:** Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten verlaagt de differentiatie in bekostiging tussen studenten, waardoor instellingen met een hoog aandeel BBL-studenten en studenten met een lagere prijsfactor meer bekostiging ontvangen. De stimulering van samenwerking in het bredere onderwijs- en arbeidsmarktecosysteem kan er echter aan bijdragen dat er wordt samengewerkt om het minimale aanbod in de betreffende regio te borgen.

Bekostigingsvariant 3a

Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. De inputfactor draagt daarnaast bij aan relatief hogere bekostiging van kleine instellingen. In zoverre de geselecteerde opleidingen onderdeel uitmaken van het gewenste minimale aanbod neemt de bekostiging voor deze opleidingen toe. De regiobekostiging kan daarnaast worden aangewend om het borgen van het aanbod vanuit samenwerking in het ecosysteem te ondersteunen.

Bekostigingsvariant 3b

Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de outcome-variabele daarnaast tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren. De regiobekostiging kan daarnaast worden aangewend om het borgen van het aanbod vanuit samenwerking in het ecosysteem te ondersteunen.

10.1 Toegankelijkheid (3/3)

Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging die direct en indirect (via het aantal diploma's) afhankelijk is van het aantal studenten. De marginale baten van één student zijn daarmee relatief groot. De financiële gevolgen van dalende studentenaantallen zijn hierdoor relatief groot en stimuleren concurrentie tussen instellingen.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Door het aantal prijsfactoren te reduceren, wijzigen de marginale baten per student verschillend voor verschillende opleidingen. De bekostiging blijft echter in gelijke mate afhankelijk van het aantal studenten waardoor onderlinge concurrentie in dezelfde mate wordt aangemoedigd.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen verhoogt de marginale baten voor een deel van de studenten en verlaagt de marginale baten voor de overige studenten. De bekostiging moedigt hiermee meer concurrentie aan met betrekking tot de aangewezen opleidingen en minder voor de overige opleidingen.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen op basis van de baankans wijzigt de marginale baten voor studenten aan verschillende opleidingen. Deze herweging van opleidingen in de variabele bekostiging resulteert, bij de huidige baankans cijfers, in een gemiddeld lagere bekostiging aan kleinere instellingen en instellingen in krimpgebieden. De bekostiging moedigt hiermee meer concurrentie aan voor opleidingen met een hoge baankans en ontmoedigt dit voor opleidingen met een lage baankans. Belangrijk om hierbij op te merken is echter dat de baankans variabel is over de tijd, waardoor de hoogte (en richting) van de aanmoediging niet voor de gehele studietijd van aankomende studenten vooraf bekend is.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van een outcome-variabele, afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van oud-studenten, wijzigt de marginale baten per student wisselend voor opleidingen aan verschillende instellingen en is mede afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van andere instellingen. Omdat de variabele per opleiding verschilt tussen instellingen verschilt het per instelling welke opleidingen worden aangemoedigd om meer of minder op te concurreren.

- **Algemene vaste voet:** Door de introductie van een voet wordt het aandeel van de bekostiging afhankelijk van het aantal studenten verlaagd. Als gevolg hiervan dalen de marginale baten per student en neemt de zekerheid van financiering toe voor instellingen. Hierdoor wordt onderlinge concurrentie in mindere mate aangemoedigd dan in de huidige bekostiging.
- **Regiobekostiging:** Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie. De huidige kwaliteitsgelden zijn echter reeds afhankelijk van de verdeling van de lumpsumbekostiging en daarmee het aantal studenten. Door het niveau, leerweg en studierichting niet mee te wegen in de toedeling van deze middelen verschuift deze financiële aanmoediging van hoger bekostigde studenten (niveau 2, hoge prijsfactor en BOL-leerweg) naar lager bekostigde studenten (lage prijsfactor en BBL-leerweg). Tegelijkertijd wordt er met de middelen beoogt om samenwerking in het ecosysteem te stimuleren waardoor onderlinge concurrentie afneemt. De aanvullende financiering voor een extra student blijft onderdeel van de gerichte geldstroom.

Bekostigingsvariant 3a

De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om samenwerking met alle partners in de regio te stimuleren moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio. De inputfactor moedigt concurrentie op de geselecteerde opleidingen in hogere mate aan dan in de huidige bekostiging.

Bekostigingsvariant 3b

De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om onderlinge samenwerking te stimuleren moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio. De inputfactor en outcome-factor zijn voor instellingen beperkt voorspelbaar waardoor de extra bekostiging van opleidingen een minder direct effect hebben op de mate waarin concurrentie wordt aangemoedigd.

10.2 Samenwerking (1/2)

Moedigt het model samenwerking aan tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bevat geen middelen die de samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem aanmoedigen.

Wijzigingen in de bekostiging:

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het vereenvoudigen van de prijsfactoren moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen moedigt samenwerking tussen mbo-instellingen, met het voortgezet onderwijs, hogescholen en/of in het (regionale) ecosysteem niet verder aan.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen op basis van de baankans verbindt de bekostiging van een student aan de aansluiting van de opleiding aan de arbeidsmarkt. Hoewel dit in theorie instellingen kan aanmoedigen om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren door middel van meer samenwerking in het regionale ecosysteem, wordt deze aanmoediging sterk beperkt doordat de factor landelijk bepaald wordt en lokale verbetering in de doorstroom naar de arbeidsmarkt zich niet direct vertaalt tot een hogere bekostiging.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van een outcome-variabele afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt van oud-studenten verbindt de bekostiging van een student aan de aansluiting van de opleiding aan de betreffende instelling aan de arbeidsmarkt. De bekostiging neemt toe naarmate een groter deel van de oud-studenten een baan vindt van meer dan 12 uur per week. De bekostiging moedigt hiermee aan om de directe aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren via samenwerking in het regionale ecosysteem. De mate van aanmoediging wordt echter beperkt door doordat de stijging in financiering pas meerdere jaren volgt na het investeren in de regionale samenwerking, waarbij de mate van stijging onzeker is omdat deze mede afhankelijk is van outcome-variabelen aan andere instellingen. De outcome-variabele helpt daarom niet om huidige financiële drempels tot verdere samenwerking weg te nemen.

- **Algemene vaste voet:** De algemene vaste voet bevat op zichzelf geen wijzigingen ten opzichte van de huidige bekostiging met betrekking tot het aanmoedigen van onderlinge samenwerking. Wel kan het reduceren van de studentafhankelijke bekostiging financiële drempels voor samenwerking voor instellingen met dalende studentaantallen helpen beperken. Tegelijkertijd verlaagt de vaste voet de noodzaak tot samenwerking doordat mbo-instellingen vaste financiële middelen hebben om handelingen zelfstandig te verrichten.
- **Regiobekostiging:** Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking bevat een directe aanmoediging voor de bevordering van samenwerking tussen mbo-instellingen en met het voortgezet onderwijs, hogescholen en het regionale ecosysteem. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.

Bekostigingsvariant 3a

In de bekostigingsvariant als geheel draagt de algemene vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kunnen worden gereduceerd. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt echter voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.

10.2 Samenwerking (2/2)

Bekostigingsvariant 3b

In de bekostigingsvariant als geheel draagt de algemene vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kan worden gereduceerd. De outcome-variabele bevat daarnaast een aanmoediging om de aansluiting op de arbeidsmarkt te versterken via regionale samenwerking, maar deze aanmoediging wordt beperkt door de onzekere en vertraagde wijze waarop samenwerking tot aanvullende bekostiging leidt. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.

10.3 Doelmatigheid (1/3)

Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging bestaat hoofdzakelijk uit een variabele bekostiging op basis van het aantal studenten en diploma's. Mbo-instellingen met lage studentenaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief hoge vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. Mbo-instellingen met hoge studentaantallen hebben vanwege hun schaal te maken met relatief lage vaste lasten. De variabele bekostiging moedigt deze instellingen hierdoor niet aan om de wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren. De bekostiging op basis van het aantal behaalde diploma's moedigt het sturen op het succesvol voltooiën van opleidingen aan, wat bijdraagt aan de kosteneffectiviteit. Het corrigeren voor stapelen in de diplomawaarde ontmoedigt het te laag inschalen van studenten, waardoor de wettelijke taken kosteneffectiever uitgevoerd worden.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** Het effect van het gereduceerde aantal prijsfactoren is afhankelijk van de aansluiting hiervan bij de werkelijke kosten per opleiding. Per saldo verschuiven doelmatigheidsprikkels tussen opleidingen. Kostenbeheersing wordt tot in bepaalde mate gestimuleerd waar bekostiging onder de kosten uitkomt. Als structurele lasten niet worden gedekt, kan dit echter ertoe leiden dat beoogde effecten niet kunnen worden behaald. Kosteneffectiviteit wordt niet gestimuleerd waar bekostiging boven de kosten uitkomt.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen leidt tot een hogere bekostiging van deze opleidingen ten koste van de andere opleidingen. Instellingen die hierdoor meer bekostiging ontvangen worden hierdoor minder aangemoedigd om kosteneffectief te opereren, instellingen die minder bekostiging ontvangen worden hiertoe meer aangemoedigd.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen op basis van de baankans leidt tot een wijziging van de bekostiging van opleidingen. De wijzigingen in bekostiging leidt ertoe dat de effectieve bekostigingsniveaus verder af komen te staan van de werkelijke kosten van opleidingen en zullen

fluctueren over de tijd. De bekostiging van instellingen wordt hierdoor onzekerder. Kleinere instellingen ervaren hierdoor grotere effecten als gevolg van de wijziging in bekostiging dan grotere instellingen vanwege de beperktere opleidingsmix. Kleinere instellingen worden, voor zover er geen sprake is van onderbekostiging, hierdoor meer aangemoedigd tot kosteneffectiviteit op de kortere termijn. Op de langere termijn ontmoedigt de geïntroduceerde onzekerheid voor deze instellingen investeringen die bijdragen aan de kosteneffectiviteit van het onderwijs.

- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van een outcome-variabele baankans leidt tot een wijziging van de bekostiging van opleidingen en instellingen. De wijzigingen in bekostiging leidt ertoe dat de effectieve bekostigingsniveaus verder af komen te staan van de werkelijke kosten van opleidingen en zullen fluctueren over de tijd. De bekostiging van instellingen wordt hierdoor onzekerder. Kleinere instellingen ervaren hierdoor grotere effecten als gevolg van de wijziging in bekostiging dan grotere instellingen vanwege de beperktere opleidingsmix. Kleinere instellingen worden, voor zover er geen sprake is van onderbekostiging, hierdoor meer aangemoedigd tot kosteneffectiviteit op de kortere termijn. Op de langere termijn ontmoedigt de geïntroduceerde onzekerheid voor deze instellingen investeringen die bijdragen aan de kosteneffectiviteit van het onderwijs.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn voor een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen en een lagere bekostiging per student aan instellingen met groeiende studentaantallen. Voor grote instellingen met een groeiende studentenpopulatie daalt daarmee de bekostiging ten opzichte van de kosten waardoor een kosteneffectievere inrichting van het onderwijs wordt aangemoedigd. Voor kleine instellingen met dalende studentaantallen stijgt de bekostiging weliswaar ten opzichte van de kosten van studenten, maar indien dit onderbekostiging voorkomt komen de middelen direct ten goede van de kwaliteit van het onderwijs en daarmee de kosteneffectiviteit.
- **Regiobekostiging:** Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking moedigt samenwerking aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs in het bredere regionale ecosysteem. Samenwerking kan bijdragen aan het gezamenlijk kosteneffectiever organiseren van het onderwijs, bijvoorbeeld via het gedeeld gebruik van infrastructuur en apparatuur.

10.3 Doelmatigheid (2/3)

Bekostigingsvariant 3a

De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen leidt tot een hogere bekostiging van deze opleidingen ten koste van de andere opleidingen. Instellingen die hierdoor meer bekostiging ontvangen worden hierdoor minder aangemoedigd om kosteneffectief te opereren, instellingen die minder bekostiging ontvangen worden hiertoe meer aangemoedigd. Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking tussen instellingen moedigt aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs in het bredere regionale ecosysteem. Samenwerking kan bijdragen aan het gezamenlijk kosteneffectiever organiseren van het onderwijs, bijvoorbeeld via het gedeeld gebruik van infrastructuur en apparatuur.

Bekostigingsvariant 3b

De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen en een outcome-variabele leidt ertoe dat de effectieve bekostigingsniveaus verder af komen te staan van de werkelijke kosten van opleidingen en zullen fluctueren over de tijd. De bekostiging van instellingen wordt hierdoor onzekerder. De introductie van de vaste voet beperkt deze onzekerheid in enige mate. Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking tussen instellingen moedigt aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs in het bredere regionale ecosysteem. Samenwerking kan bijdragen aan het gezamenlijk kosteneffectiever organiseren van het onderwijs, bijvoorbeeld via het gedeeld gebruik van infrastructuur en apparatuur.

Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging kent zowel een output (diploma's) als input (studenten) gerelateerd deel.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor levert geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** Hoewel de factor afhankelijk is van outcome-variabelen, blijft de weging hiervan hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten. De introductie van de inputfactor levert daarom geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **3b) Outcome-variabele:** Hoewel de factor afhankelijk is van outcome-variabelen, blijft de weging hiervan hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal studenten. De introductie van de outcome-variabele levert daarom geen wijzigingen op voor het output en input gerelateerde deel van de bekostiging.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een algemene vaste voet verlaagt de bijdrage van de output- en input-bekostiging in de lumpsumbekostiging ten dele.
- **Regiobekostiging:** Het vervangen van de kwaliteitsgelden voor de gerichte geldstroom voor regionale levert geen wijzigingen op voor het out en input gerelateerde deel van de bekostiging.

Bekostigingsvariant 3a

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de algemene vaste voet.

Bekostigingsvariant 3b

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de algemene vaste voet.

10.3 Doelmatigheid (3/3)

Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?

Huidige bekostiging

Het model bevat enkel factoren waar instellingen buiten de bekostiging al over rapporteren. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moet de instelling een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op de kwaliteit van het onderwijs.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor levert geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De inputfactor is afhankelijk van baankans zoals gerapporteerd door de SBB. Instellingen hoeven hier niet zelf over te rapporteren.
- **3b) Outcome-variabele:** De outcome-variabele is afhankelijk van de aansluiting op de arbeidsmarkt zoals gerapporteerd door het CBS. Instellingen hoeven hier niet zelf over te rapporteren.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van de algemene vaste voet is gebaseerd de bekostiging in 2020 en levert daarom geen wijzigingen op voor de monitoring van doelmatigheid.
- **Regiobekostiging:** Het vervangen van de kwaliteitsgelden voor de gerichte geldstroom voor regionale samenwerking kan bijdragen aan de monitoring van doelmatigheid afhankelijk van de verantwoordingseisen die worden gesteld aan de besteding van de middelen.

Bekostigingsvariant 3a

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien die wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor regionale samenwerking.

Bekostigingsvariant 3b

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien die wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor regionale samenwerking.

10.4 Behoeften groepen studenten

Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging differentieert voor leerniveau door middel van verschillende geldstromen en diplomawaardes, voor de kosten van opleidingen door middel van de prijsfactor en voor leerwegen door middel van de leerwegfactor. Differentiatie voor additionele begeleiding wordt aangebracht via de relatief hoge bekostiging van niveau 1 en 2 studenten. Ook het budget voor passend onderwijs wordt hierdoor in grotere mate aan instellingen toegekend met meer entree en niveau 2 studenten.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren zorgt voor minder differentiatie op basis van de kosten van de opleidingen.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor vergroot de differentiatie tussen opleidingen ten opzichte van een beperkt aantal opleidingen, maar de differentiatie is niet gebonden aan de inhoudelijke kenmerken van de opleiding.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor vergroot de differentiatie tussen opleidingen, maar de differentiatie is niet gebonden aan de inhoudelijke kenmerken van de opleiding, zoals de kosten, mate van begeleiding en leerweg.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van de outcome-factor vergroot de differentiatie tussen opleidingen, maar de differentiatie is niet gebonden aan de inhoudelijke kenmerken van de opleiding, zoals de kosten, mate van begeleiding en leerweg.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn tot een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen en tot een lagere bekostiging per student aan instellingen met groeiende studentaantallen. Doordat het passend onderwijsbudget wordt toegekend aan de hand van de lumpsumbekostiging, ontvangen instellingen met dalende studentenaantallen hier in de toekomst een groter aandeel van dan in de huidige bekostiging. De introductie van de vaste voet verlaagt daarnaast het studentafhankelijke deel van de lumpsumbekostiging waardoor de differentiatie in de bekostiging tussen niveaus, opleidingen en leerwegen wordt verlaagd.

- **Regiobekostiging:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de differentiatie in de bekostiging. In de huidige operationalisatie, waarin het budget wordt toegerekend aan regio's en instellingen op basis van het aantal ongewogen studenten, wordt de differentiatie echter verlaagd ten opzichte van de kwaliteitsafspraken waarbinnen de lumpsumbekostiging als verdelingsbasis wordt gehanteerd.

Bekostigingsvariant 3a

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen.

Bekostigingsvariant 3b

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen. De introductie van de inputfactor en outcome-factor vergroot daarnaast de differentiatie tussen opleidingen, maar de differentiatie is niet gebonden aan de inhoudelijke kenmerken van de opleiding.

10.4 Behoeften groepen studenten

Staat het model flexibilisering niet in de weg?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging staat flexibilisering niet in de weg, maar moedigt flexibilisering ook niet aan.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van de outcome-factor levert geen wijzigingen op voor de mogelijkheid voor flexibilisering.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet leidt op termijn tot een hogere bekostiging per student aan instellingen met dalende studentaantallen, waardoor belemmeringen in flexibilisering als gevolg van dalende financiering wordt beperkt.
- **Regiobekostiging:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de flexibilisering. De onderlinge samenwerking tussen instellingen kan er echter op gericht worden om flexibilisering in het onderwijs regionaal te verstevigen, bijvoorbeeld door delen hiervan gezamenlijk te organiseren.

Bekostigingsvariant 3a

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op regionale samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.

Bekostigingsvariant 3b

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op regionale samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (1/3)

Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging moedigt een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod niet actief aan. De relatief grote concurrentie als gevolg van het model kan een positief effect hebben op de aansluiting van de arbeidsmarkt, omdat aankomende studenten een opleiding met een hoge baankans aantrekkelijker kunnen vinden, maar kan ook een negatief effect hebben, wanneer minder arbeidsmarktrelevante opleidingen populair zijn onder studenten. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging om een relevant opleidingsaanbod aan te bieden. Het vereenvoudigen van de prijsfactoren resulteert voor beroepscolleges gemiddeld in een lichte daling van de bekostiging.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor voor een beperkt aantal opleidingen verhoogt de bekostiging van een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen ten koste van de bekostiging van andere opleidingen. Hierdoor worden instellingen aangemoedigd om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. De impact van deze aanmoediging wordt beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. Daarnaast is de mate waarin de inputfactor bijdraagt aan een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod afhankelijk van de correcte identificatie van de relevante opleidingen.
- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor leidt tot een wijziging van het bekostigingsniveau van alle opleidingen op basis van de landelijke baankans. Hierdoor worden instellingen financieel aangemoedigd om opleidingen met een hoge baankans aan te bieden en te promoten onder aankomende studenten. De hoogte van de bekostiging is echter niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling baankans van een specifieke opleiding, maar tevens van de ontwikkeling van de baankans van andere opleidingen. De inputfactor maakt de bekostigingsniveaus van deze opleidingen daarmee onzekerder, wat de effectiviteit van de

aanmoediging beperkt. De impact van deze aanmoediging wordt verder beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging.

- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van de outcome-factor leidt tot een wijziging van het bekostigingsniveau van alle opleidingen en instellingen op basis van doorstroom naar de arbeidsmarkt van oud-studenten. Hierdoor worden instellingen financieel aangemoedigd om opleidingen met een goede doorstroom in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. De resulterende bekostiging volgt echter pas meerdere jaren op aanvullende inspanningen, waardoor de ruimte voor instellingen om het opleidingsaanbod tijdig te laten aansluiten op de arbeidsmarkt beperkt wordt.
- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging om een relevant opleidingsaanbod aan te bieden.
- **Regiobekostiging:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking heeft op zichzelf geen directe impact op de aanmoediging om voor een relevant opleidingsaanbod. Samenwerking in het regionale ecosysteem kan echter bijdragen aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo naar vervolgoopleidingen en de regionale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

Bekostigingsvariant 3a

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd resulteert dit via de inputfactor voor een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen tot een aanmoediging om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. De impact van deze aanmoediging wordt beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking draagt bij aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo naar vervolgoopleidingen en de regionale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (2/3)

Bekostigingsvariant 3b

Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd resulteert dit via de inputfactor op basis van de baankans en de outcome-factor op basis van de doorstroom naar de arbeidsmarkt in een aanmoediging om de hoger bekostigde opleidingen in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. De hoogte van de bekostiging is echter niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling van deze factoren van een specifieke opleiding en instelling, maar tevens van de ontwikkeling hiervan aan andere opleidingen en instellingen. De effectieve bekostigingsniveaus van deze opleidingen wordt daarmee onzekerder, wat de effectiviteit van de aanmoediging beperkt. De impact van deze aanmoediging wordt verder beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking draagt bij aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo naar vervolgopleidingen en de regionale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?

Huidige bekostiging

De huidige bekostiging stuurt via de outputbekostiging aan op de afronding van opleidingen en bekostigt entree- en niveau 2-opleidingen relatief hoog via separate budgetten. Het model moedigt het aanbieden van een duurzaam perspectief in de vorm van een diploma daarmee aan. Het model stimuleert inhoudelijke sturing op een duurzaam perspectief echter niet. Om de kwaliteitsgelden te ontvangen, moeten instellingen een kwaliteitsagenda opstellen. De kwaliteitsagenda wordt onder andere beoordeeld op aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt.

Wijzigingen in de bekostiging

- **Vereenvoudigen prijsfactoren:** De reductie van het aantal prijsfactoren levert geen wijzigingen op voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.
- **3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor voor een beperkt

aantal opleidingen verhoogt de bekostiging van een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen ten koste van de bekostiging van andere opleidingen. Hierdoor worden instellingen aangemoedigd om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. Indien er bij de selectie van opleidingen oog wordt gehouden voor de langetermijnbehoefte op de arbeidsmarkt, wordt het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid hiermee aangemoedigd. De impact van deze aanmoediging wordt beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging.

- **3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie:** De introductie van de inputfactor leidt tot een wijziging van het bekostigingsniveau van alle opleidingen op basis van de landelijke baankans. Hierdoor worden instellingen financieel aangemoedigd om opleidingen met een hoge baankans aan te bieden en te promoten onder aankomende studenten. De verwachte ontwikkeling van de baankans, waar SBB de verwachte richting van publiceert, wordt niet direct meegenomen in de factor. Hierdoor wordt een duurzaam perspectief op de arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend aangemoedigd. De hoogte van de bekostiging is daarnaast niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling baankans van een specifieke opleiding, maar tevens van de ontwikkeling van de baankans van andere opleidingen. De inputfactor maakt de bekostigingsniveaus van deze opleidingen daarmee onzekerder, wat de effectiviteit van de aanmoediging beperkt. De impact van deze aanmoediging wordt verder beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging.
- **3b) Outcome-variabele:** De introductie van de outcome-factor leidt tot een wijziging van het bekostigingsniveau van alle opleidingen en instellingen op basis van doorstroom naar de arbeidsmarkt van oud-studenten. Hierdoor worden instellingen financieel aangemoedigd om opleidingen met een goede doorstroom in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Bij de totstandkoming van de outcome-variabele wordt het langetermijnperspectief van de doorstroom op de arbeidsmarkt echter niet meegewogen. Hierdoor wordt een duurzaam perspectief op de arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend aangemoedigd. De resulterende bekostiging volgt echter pas meerdere jaren op aanvullende inspanningen, waardoor de ruimte voor instellingen om het opleidingsaanbod tijdig te laten aansluiten op de arbeidsmarkt beperkt wordt.

10.5 Aansluiting arbeidsmarkt (3/3)

- **Algemene vaste voet:** De introductie van een vaste voet levert geen directe wijzigingen op in de aanmoediging voor het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aan studenten.
- **Regiobekostiging:** De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking moedigt samenwerking in het lokale ecosysteem aan. Het verstevigen en financieren van verdere samenwerking met het regionale ecosysteem kan bijdragen aan een betere aansluiting van het onderwijs op de regionale behoeften, waardoor het perspectief op bestaanszekerheid kan worden vergroot.

Bekostigingsvariant 3a

De introductie van de inputfactor voor een beperkt aantal opleidingen verhoogt de bekostiging van een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen ten koste van de bekostiging van andere opleidingen. Hierdoor worden instellingen aangemoedigd om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. Indien er bij de selectie van opleidingen oog wordt gehouden voor de langetermijnbehoefte op de arbeidsmarkt wordt hiermee het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aangemoedigd. Daarnaast moedigt de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking in het lokale ecosysteem aan. Het verstevigen en financieren van verdere samenwerking met het regionale ecosysteem kan bijdragen aan een betere aansluiting van het onderwijs op de regionale behoeften, waardoor het perspectief op bestaanszekerheid kan worden vergroot.

Bekostigingsvariant 3b

De introductie van de inputfactor op basis van de baankans en een outcome-factor op basis van de doorstroom naar de arbeidsmarkt moedigt instellingen financieel om opleidingen met een goede doorstroom in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Bij de totstandkoming van de inputfactor en de outcome-variabele wordt het langetermijnperspectief echter niet meegewogen. Hierdoor wordt een duurzaam perspectief op de arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend aangemoedigd. De resulterende bekostiging volgt echter pas meerdere jaren op aanvullende inspanningen, waardoor de ruimte voor instellingen om het opleidingsaanbod tijdig te laten aansluiten op de arbeidsmarkt beperkt wordt. Wel moedigt de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking in het lokale ecosysteem aan. Het verstevigen en financieren van verdere samenwerking met het regionale ecosysteem kan bijdragen aan een betere aansluiting van het onderwijs op de regionale behoeften, waardoor het perspectief op bestaanszekerheid kan worden vergroot.

10.6 Variant 3a: Toetsing inhoudelijke doelen (1/2)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Toegankelijkheid	Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentaantallen?	Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. De inputfactor draagt daarnaast bij aan relatief hogere bekostiging van kleine instellingen. Gemiddeld neemt de bekostiging van instellingen met sterk dalende studentaantallen 3,5% toe ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039.
	Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?	Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. De inputfactor draagt daarnaast bij aan relatief hogere bekostiging van kleine instellingen. In zoverre de geselecteerde opleidingen onderdeel uitmaken van het gewenste minimale aanbod neemt de bekostiging voor deze opleidingen toe. De regiobekostiging kan daarnaast worden aangewend om het borgen van het aanbod vanuit samenwerking in het ecosysteem te ondersteunen.
	Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?	De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om onderlinge samenwerking te stimuleren moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio. De inputfactor moedigt concurrentie op de geselecteerde opleidingen in hogere mate aan dan in de huidige bekostiging.
Samenwerking	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen aan?	In de bekostigingsvariant als geheel draagt de algemene vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kunnen worden gereduceerd. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt echter voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs aan?	
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen aan?	
	Moedigt het model samenwerking in het (regionale) ecosysteem aan?	

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 187

10.6 Variant 3a: Toetsing inhoudelijke doelen (2/2)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Doelmatigheid	Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?	De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor op een beperkt aantal opleidingen leidt tot een hogere bekostiging van deze opleidingen ten koste van de andere opleidingen. Instellingen die hierdoor meer bekostiging ontvangen worden hierdoor minder aangemoedigd om kosteneffectief te opereren, instellingen die minder bekostiging ontvangen worden hiertoe meer aangemoedigd. Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking tussen instellingen moedigt aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs in het bredere regionale ecosysteem. Samenwerking kan bijdragen aan het gezamenlijk kosteneffectiever organiseren van het onderwijs, bijvoorbeeld via het gedeeld gebruik van infrastructuur en apparatuur.
	Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?	Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de algemene vaste voet.
	Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?	Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien die wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor regionale samenwerking.
Behoeften groepen studenten	Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?	Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen.
	Staat het model flexibilisering niet in de weg?	Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op regionale samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?	Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd resulteert dit via de inputfactor voor een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen tot een aanmoediging om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. De impact van deze aanmoediging wordt beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. Daarnaast is de mate waarin de inputfactor bijdraagt aan een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod afhankelijk van de correcte identificatie van de relevante opleidingen. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking draagt bij aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo naar vervolgopleidingen en de regionale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.
	Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?	De introductie van de inputfactor voor een beperkt aantal opleidingen verhoogt de bekostiging van een aantal arbeidsmarktrelevante opleidingen ten koste van de bekostiging van andere opleidingen. Hierdoor worden instellingen aangemoedigd om deze opleidingen in hun opleidingsaanbod te behouden en om deze opleidingen te promoten bij aankomende studenten. Indien er bij de selectie van opleidingen oog wordt gehouden voor de langetermijnbehoefte op de arbeidsmarkt wordt hiermee het bieden van een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid aangemoedigd. Daarnaast moedigt de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking in het lokale ecosysteem aan. Het verstevigen en financieren van verdere samenwerking met het regionale ecosysteem kan bijdragen aan een betere aansluiting van het onderwijs op de regionale behoeften, waardoor het perspectief op bestaanszekerheid kan worden vergroot.

 Score huidige bekostiging

 Score bekostigingsvariant 188

10.7 Variant 3b: Toetsing inhoudelijke doelen (1/3)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Toegankelijkheid	Verkleint het model de financiële gevolgen van dalende studentaantallen?	  Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de outcome-variabele daarnaast tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren.
	Stelt het model het mbo in staat een minimaal aanbod in alle regio's te bieden?	  Binnen de gehele bekostigingsvariant dragen de introductie van de vaste voet en de regiobekostiging bij aan het reduceren van de financiële gevolgen van dalende studentaantallen. Op basis van de huidige data leidt de introductie van de outcome-variabele daarnaast tot gemiddeld hogere bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen. Na introductie zal de outcome-variabele echter fluctueren. De regiobekostiging kan daarnaast worden aangewend om het borgen van het aanbod vanuit samenwerking in het ecosysteem te ondersteunen.
	Ontmoedigt het model onderlinge concurrentie ten opzichte van het huidige model?	  De introductie van de vaste voet introduceert een studentonafhankelijk component in de lumpsumbekostiging, waardoor de financiële gevolgen voor een extra student afnemen en onderlinge concurrentie minder dan in de huidige bekostiging wordt aangemoedigd. Het toerekenen van de gerichte geldstroom op basis van het aantal studenten stimuleert op zichzelf onderlinge concurrentie, maar de toekenning van deze middelen via de gerichte geldstroom beoogt om onderlinge samenwerking te stimuleren moedigt samenwerking aan in plaats van concurrentie binnen de regio. De inputfactor en outcomefactor zijn voor instellingen beperkt voorspelbaar waardoor de extra bekostiging van opleidingen een minder direct effect hebben op de mate waarin concurrentie wordt aangemoedigd.
Samenwerking	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen aan?	  In de bekostigingsvariant als geheel draagt de algemene vaste voet bij aan de zekerheid van bekostiging voor instellingen met dalende studentaantallen, waardoor financiële drempels tot samenwerking voor deze instellingen kan worden gereduceerd. De outcome-variabele bevat daarnaast een aanmoediging om de aansluiting op de arbeidsmarkt te versterken via regionale samenwerking, maar deze aanmoediging wordt beperkt door de onzekere en vertraagde wijze waarop samenwerking tot aanvullende bekostiging leidt. De meest directe aanmoediging van samenwerking komt voort uit de introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking. Hier draagt aan bij dat de bekostiging beschikbaar gesteld wordt om de onderlinge samenwerking te realiseren en niet als beloning voor het resultaat. De voorgestelde toerekening op basis van het aantal studenten kan echter een conflicterende stimulans veroorzaken, hoewel dit wordt beperkt door het verplichtende karakter van de gerichte geldstroom. Het verlagen van gerichte geldstroom en het verhogen van de lumpsumbekostiging verhoogt daarnaast de lumpsumbekostiging per student, wat kan bijdragen aan het wegnemen van drempels voor samenwerking in zoverre dat de huidige kwaliteitsafspraken hiervoor in de weg staan.
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en het voortgezet onderwijs aan?	 
	Moedigt het model samenwerking tussen mbo-instellingen en hogescholen aan?	 
	Moedigt het model samenwerking in het (regionale) ecosysteem aan?	 

10.7 Variant 3b: Toetsing inhoudelijke doelen (2/3)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Doelmatigheid	Moedigt het model mbo-instellingen aan om hun wettelijke taken kosteneffectief uit te voeren?	  De bekostigingsvariant als geheel bevordert, via de introductie van een vaste voet, de kosteneffectieve inrichting van het onderwijs aan groeiende instellingen via het verlagen van de bekostiging per student en aan krimpende instellingen via het voorkomen van onderbekostiging. De introductie van een arbeidsmarktrelevante inputfactor voor alle opleidingen en een outcome-variabele leidt ertoe dat de effectieve bekostigingsniveaus verder af komen te staan van de werkelijke kosten van opleidingen en zullen fluctueren over de tijd. De bekostiging van instellingen wordt hierdoor onzekerder. De introductie van de vaste voet beperkt deze onzekerheid in enige mate. Het richten van de gerichte geldstroom op regionale samenwerking tussen instellingen moedigt aan ten behoeve van de kosteneffectiviteit van het regionale onderwijs in het bredere regionale ecosysteem. Samenwerking kan bijdragen aan het gezamenlijk kosteneffectiever organiseren van het onderwijs, bijvoorbeeld via het gedeeld gebruik van infrastructuur en apparatuur.
	Kent het model zowel een output als een input gerelateerd deel?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, blijven het output en input gerelateerde deel in de bekostiging behouden. Het aandeel hiervan wordt echter beperkt via de introductie van de algemene vaste voet.
	Moedigt het model de monitoring van doelmatigheid aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, wordt de monitoring van doelmatigheid enkel aanvullend gestimuleerd indien die wordt vereist in de verantwoording van de gerichte geldstroom voor regionale samenwerking.
Behoeften groepen studenten	Bevat het model differentiatie van verschillende leerniveaus, kosten van opleidingen, leerwegen en additionele begeleiding?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit tot een reductie van differentiatie via de introductie van een vaste voet en toewijzing van de gerichte geldstroom op basis van het aantal ongewogen studenten. Tegelijkertijd draagt de vaste voet bij aan een hogere toewijzing van het budget voor passend onderwijs aan krimpende instellingen. De introductie van de inputfactor en outcome-factor vergroot daarnaast de differentiatie tussen opleidingen, maar de differentiatie is niet gebonden aan de inhoudelijke kenmerken van de opleiding.
	Staat het model flexibilisering niet in de weg?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd, leidt dit niet tot belemmeringen voor de flexibilisering van het onderwijs. De introductie van een vaste voet beperkt belemmeringen voor flexibilisering als gevolg van dalende financiering bij dalende studentaantallen. De geldstroom gericht op regionale samenwerking kan daarnaast worden benut om flexibilisering van het onderwijs vanuit deze samenwerking te bevorderen.
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model een arbeidsmarkt en maatschappelijk relevant opleidingsaanbod aan?	  Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd resulteert dit via de inputfactor op basis van de baankans en de outcome-factor op basis van de doorstroom naar de arbeidsmarkt in een aanmoediging om de hoger bekostigde opleidingen in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. De hoogte van de bekostiging is echter niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling van deze factoren van een specifieke opleiding en instelling, maar tevens van de ontwikkeling hiervan aan andere opleidingen en instellingen. De effectieve bekostigingsniveaus van deze opleidingen wordt daarmee onzekerder, wat de effectiviteit van de aanmoediging beperkt. De impact van deze aanmoediging wordt verder beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking draagt bij aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo naar vervolgopleidingen en de regionale arbeidsmarkt. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

10.7 Variant 3b: Toetsing inhoudelijke doelen (3/3)

	Inhoudelijke doelen	Onderbouwing
Aansluiting arbeidsmarkt	Moedigt het model mbo-instellingen aan om studenten een duurzaam perspectief op bestaanszekerheid te bieden?	 Wanneer de verschillende elementen in gezamenlijkheid worden geïntroduceerd resulteert dit via de inputfactor op basis van de baankans en de outcome-factor op basis van de doorstroom naar de arbeidsmarkt in een aanmoediging om de hoger bekostigde opleidingen in stand te houden, om het aanbod beter af te stemmen op de regionale arbeidsmarkt behoeften en om studenten nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. De hoogte van de bekostiging is echter niet alleen afhankelijk van de ontwikkeling van deze factoren van een specifieke opleiding en instelling, maar tevens van de ontwikkeling hiervan aan andere opleidingen en instellingen. De effectieve bekostigingsniveaus van deze opleidingen wordt daarmee onzekerder, wat de effectiviteit van de aanmoediging beperkt. De impact van deze aanmoediging wordt verder beperkt doordat het promoten van deze opleidingen pas meerdere jaren later leidt tot wijzigingen in de bekostiging. De introductie van een gerichte geldstroom gericht op regionale samenwerking kan bijdragen aan het beter afstemmen van het opleidingsaanbod aan de regionale behoeften en aan de doorstroom vanuit het mbo. Tegelijkertijd gaat de introductie van de geldstroom ten koste van de kwaliteitsafspraken, waarbij de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt onderdeel kan uitmaken van de kwaliteitsagenda.

11

Variant 3: Gevoeligheidsanalyses

11.0 Gevoeligheidsanalyse

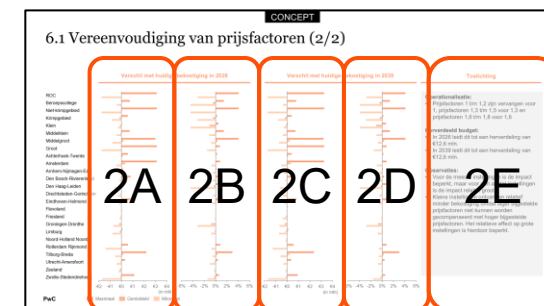
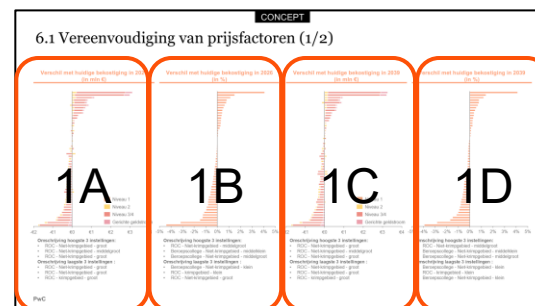
Gevoeligheidsanalyses bekostigingselementen

De uitwerking van de bekostigingsvariant is medeafhankelijk van de wijze van operationalisatie van de verschillende bekostigingselementen. Om de effecten van wijzigingen in deze operationalisatie inzichtelijk te maken, zijn de effecten van alternatieve operationalisaties in 2039 doorgerekend. De berekeningen gaan uit van de actuele studentprognoses. Indien het aantal studenten, de verhouding tussen instellingen, opleidingen en leerwegen zal leiden tot andere verschillen tussen de huidige bekostiging en de bekostigingsvariant.

Op de hierop volgende pagina's zijn de financiële effecten uiteengezet voor ieder van de bekostigingselementen op zichzelf (i.e. als enige wijziging ten opzichte van de huidige bekostiging). De analyse van de bekostigingselementen bestaat uit twee pagina's. Op de eerste pagina wordt per instelling het verschil in bekostiging in 2039 ten opzichte van de huidige bekostiging in bedragen (1A) en als percentage ten opzichte van de huidige bekostiging uiteengezet (1B) bij de voorgestelde basis-operationalisatie zoals belicht in voorgaande hoofdstukken. Daarnaast wordt het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (1C) en als percentage (1D). Ieder van deze analyses wordt voorzien van een omschrijving van de drie instellingen met de grootste stijging en de drie instellingen met de grootste daling ten opzichte van de huidige bekostiging in het betreffende jaar. Deze omschrijvingen bestaan uit het type instelling (ROC of beroepscollege), of de instelling in zich in een krimpregio bevindt (op basis van de krimpregeling uit 2023, exclusief Rivierenland) en uit de omvang van de instelling.

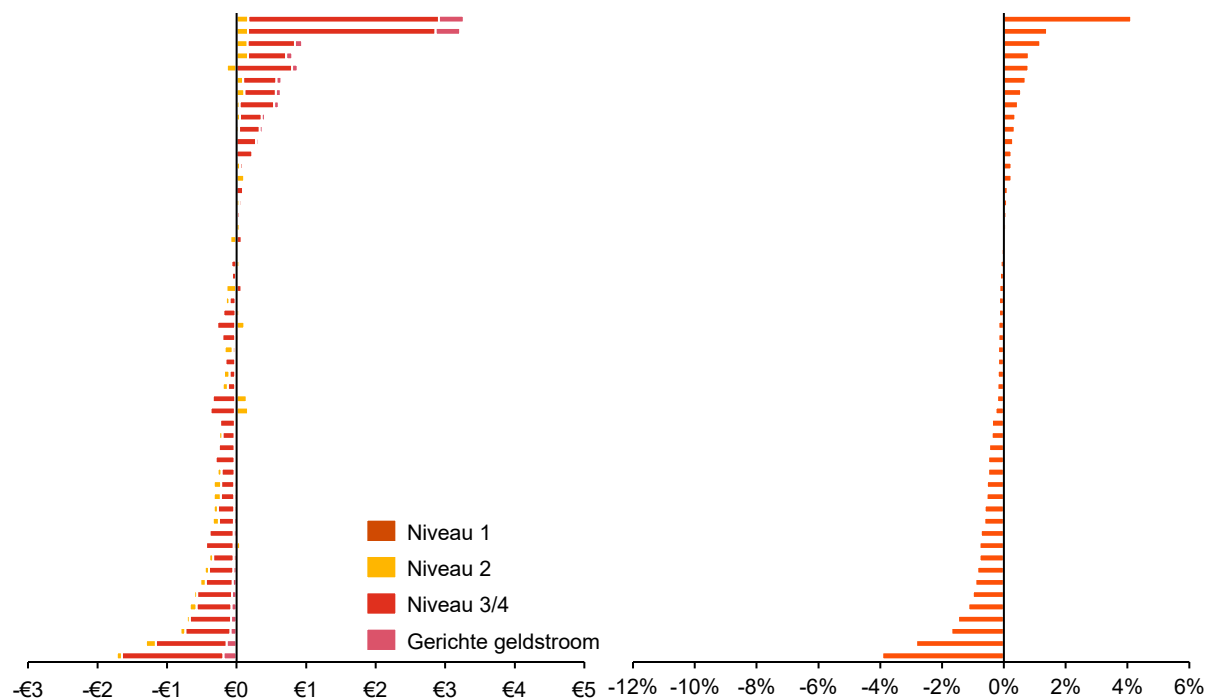
Hierna worden de verschillen ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2A) en percentages (2B) naar deze kenmerken en naar

de pact-regio's. Per categorie wordt de grootste stijging, de grootste daling en de gemiddelde wijziging binnen deze categorie uiteengezet. Daarnaast het verschil in bekostiging ten opzichte van de huidige bekostiging in 2039 uiteengezet voor de alternatieve operationalisatie in bedragen (2C) en als percentage (2D). Tot slot wordt er een toelichting gegeven over de waargenomen dynamiek en herverdeeleffecten (2E).



11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (1/4)

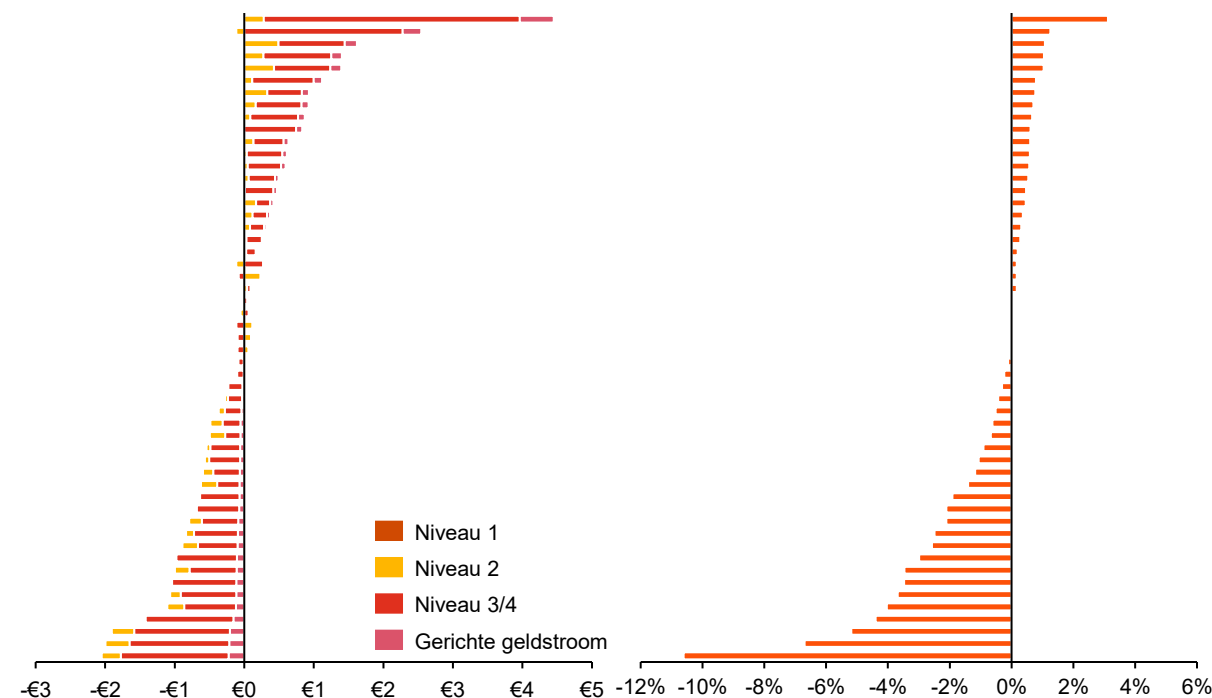
Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verskil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - krimpgebied - groot

- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - ROC - krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

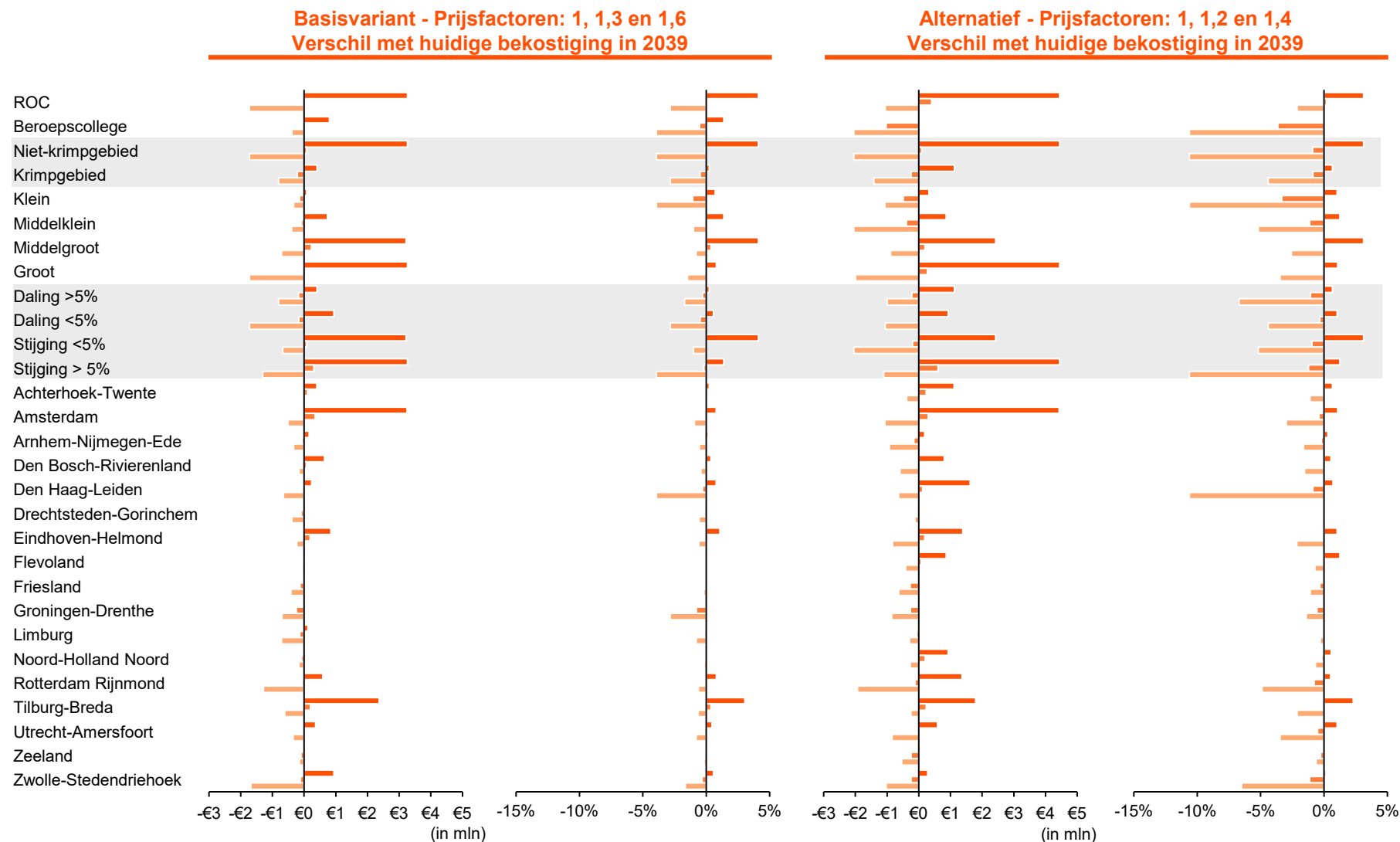
Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,2 en 1,4
Verskil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot

- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (2/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant zijn prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,3 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,6.
- In het alternatief zijn prijsfactoren 1 t/m 1,2 vervangen door 1, prijsfactoren 1,3 t/m 1,5 door 1,2 en prijsfactoren 1,6 t/m 1,8 door 1,4.

Herverdeeld budget:

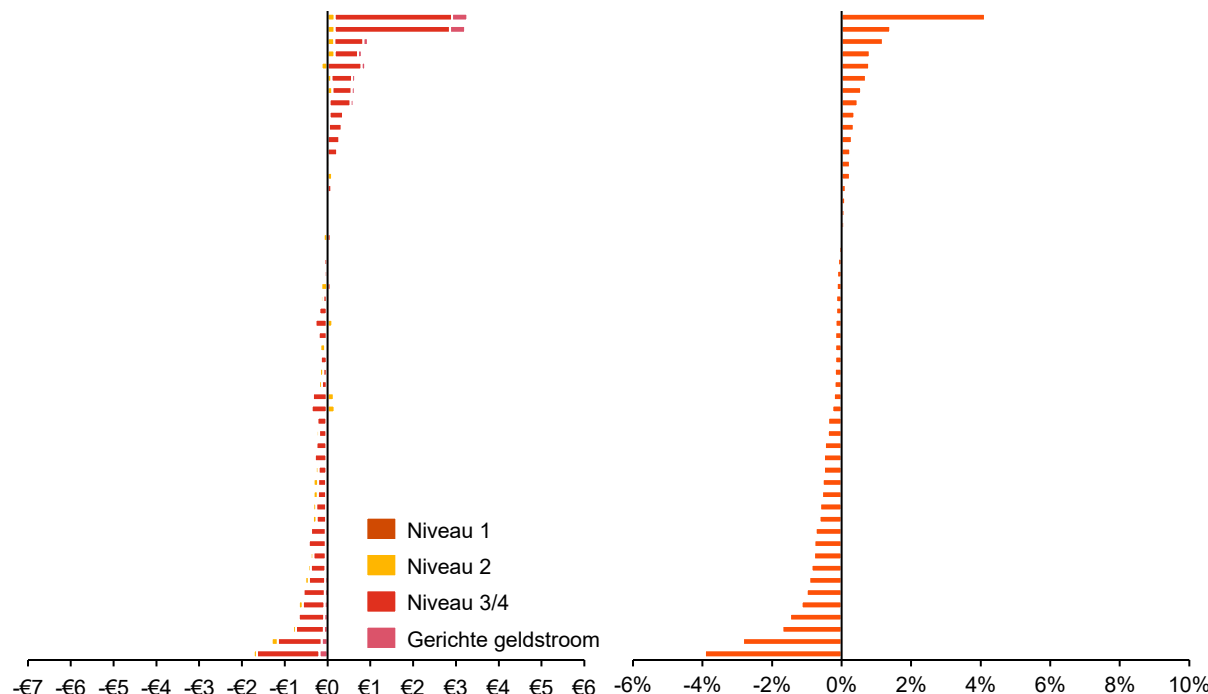
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €12,6 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €20,8 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een grotere herverdeling.
- Met name beroepscolleges en kleine instellingen ontvangen relatief minder bekostiging dan in de basisvariant en de huidige bekostiging.

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (3/4)

Basisvariant - Prijsfactoren: 1, 1,3 en 1,6
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

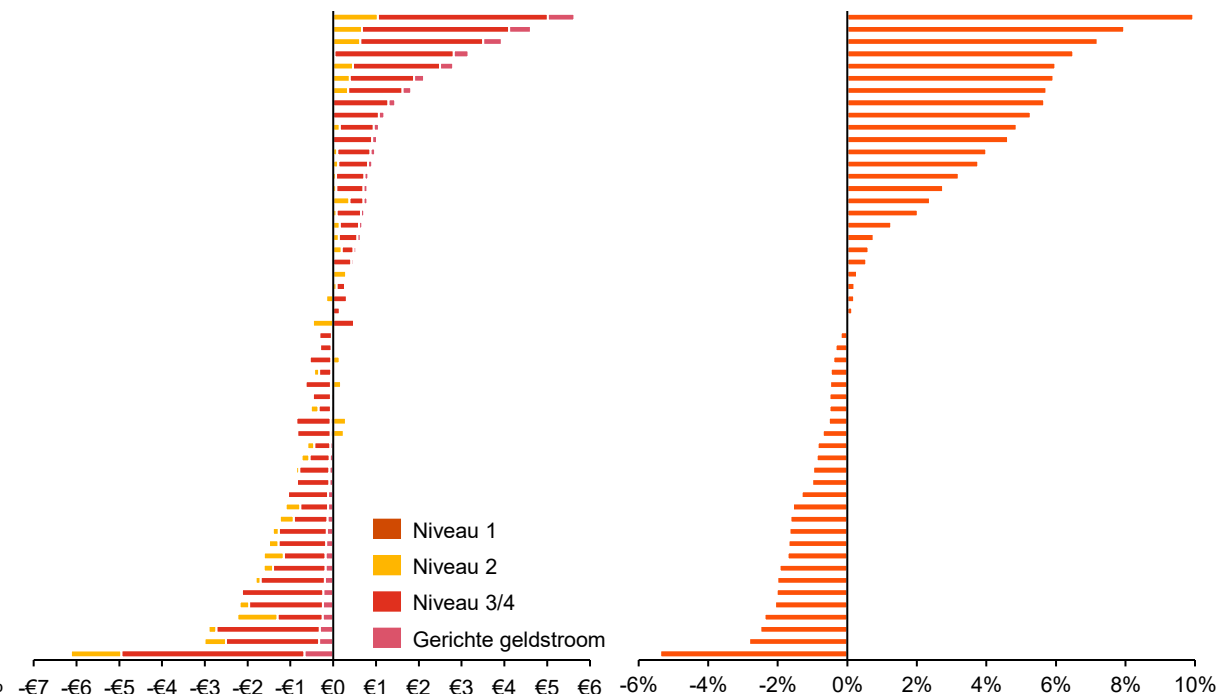
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - Prijsfactoren: 1, 1,5 en 2
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

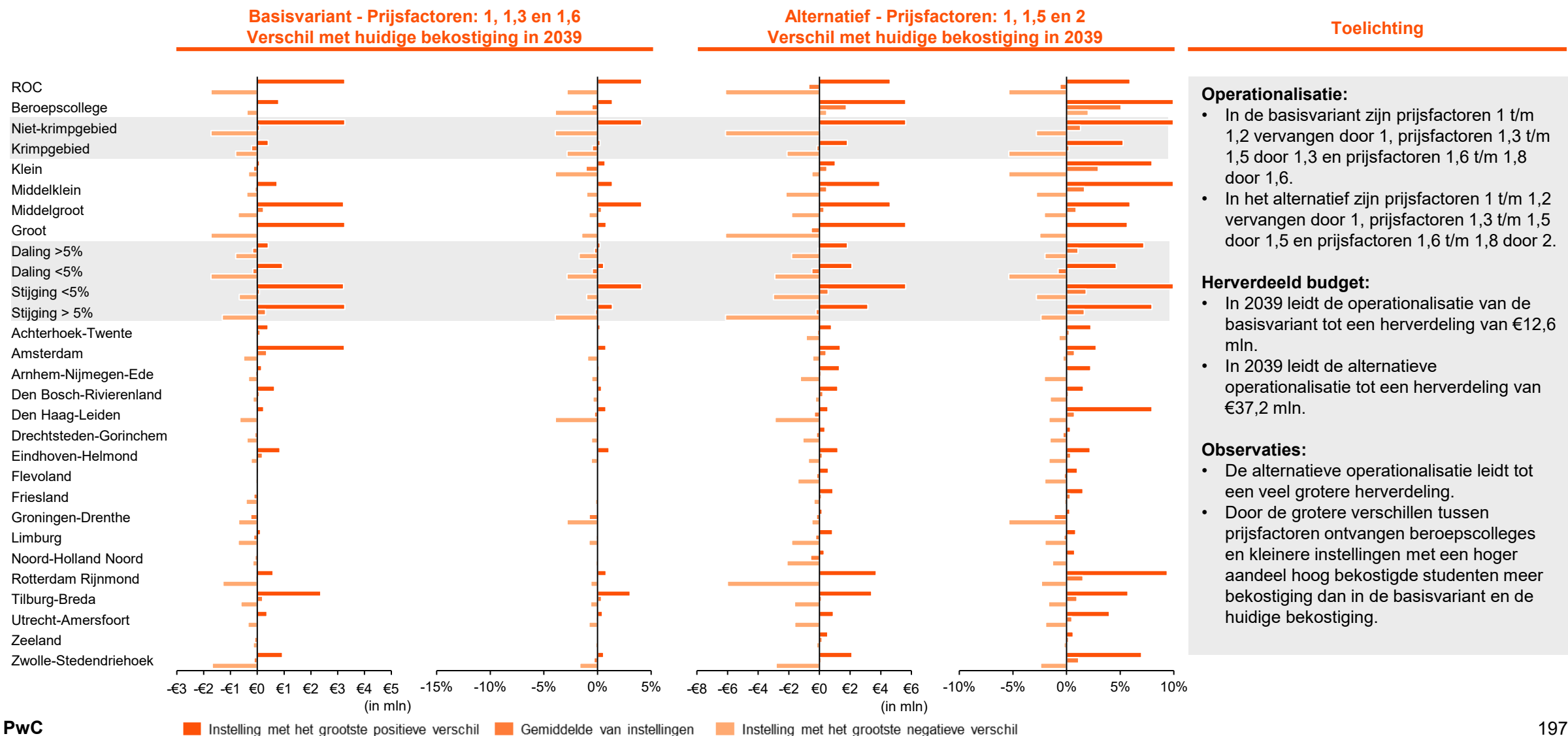
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

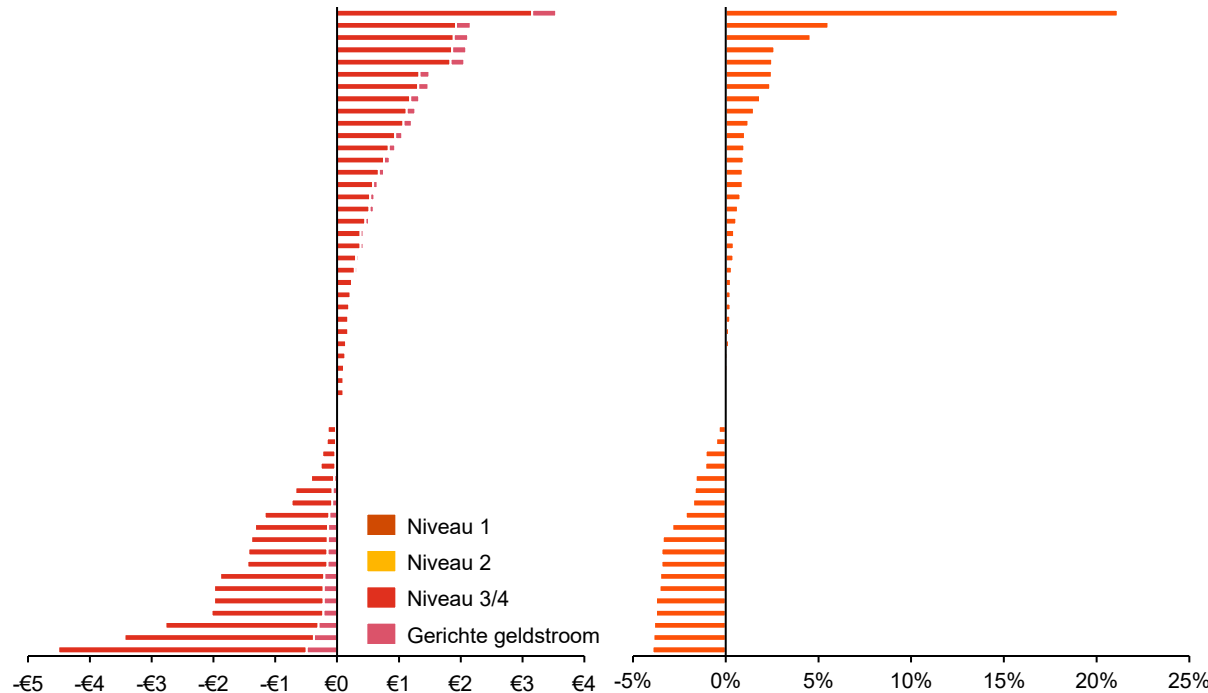
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

11.1 Vereenvoudiging van prijsfactoren (4/4)



11.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (1/4)

Basisvariant – Inputfactor 1,3
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot

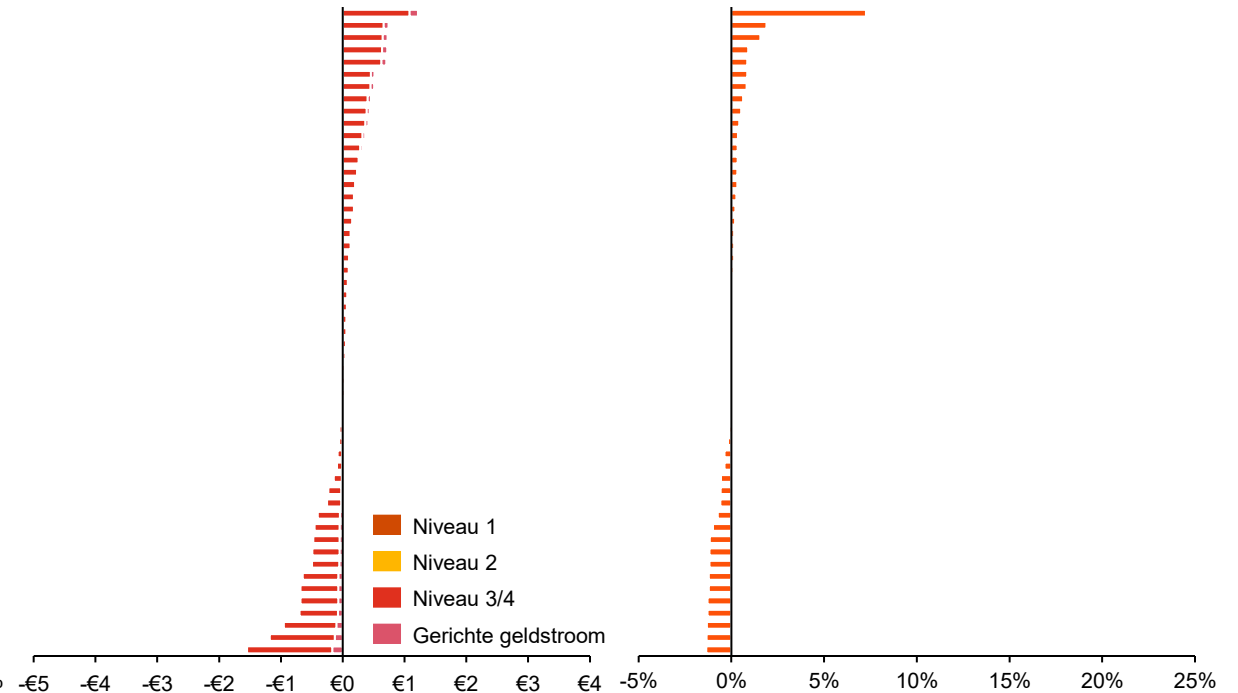
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Alternatief - Inputfactor 1,1
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot

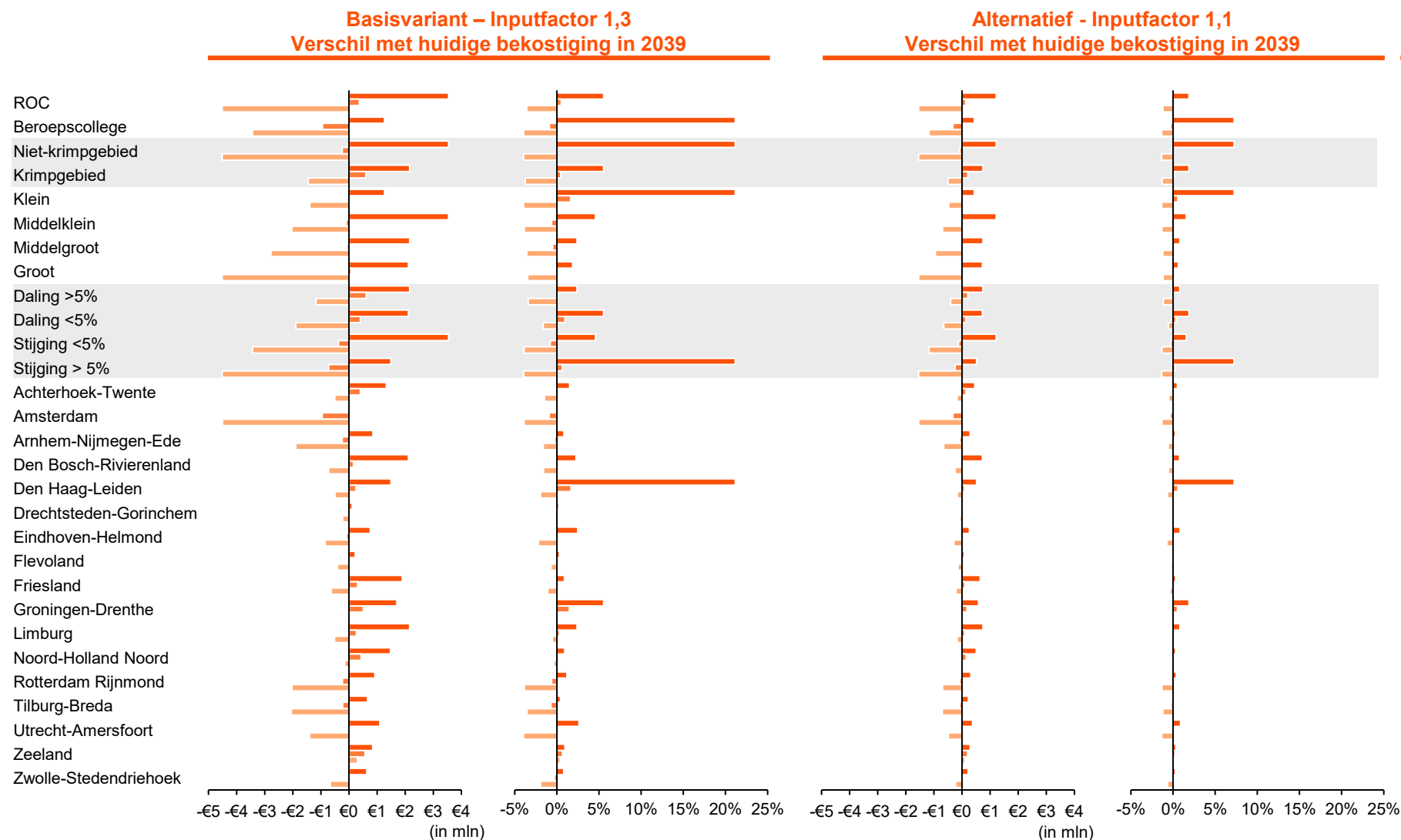
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (2/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt voor een beperkt aantal opleidingen van niveau 3 en 4 een inputfactor ingevoerd van 1,3, waardoor deze zwaarder wegen in de bekostiging.
- In het alternatief wordt de inputfactor op 1,1 gewogen.

Herverdeeld budget:

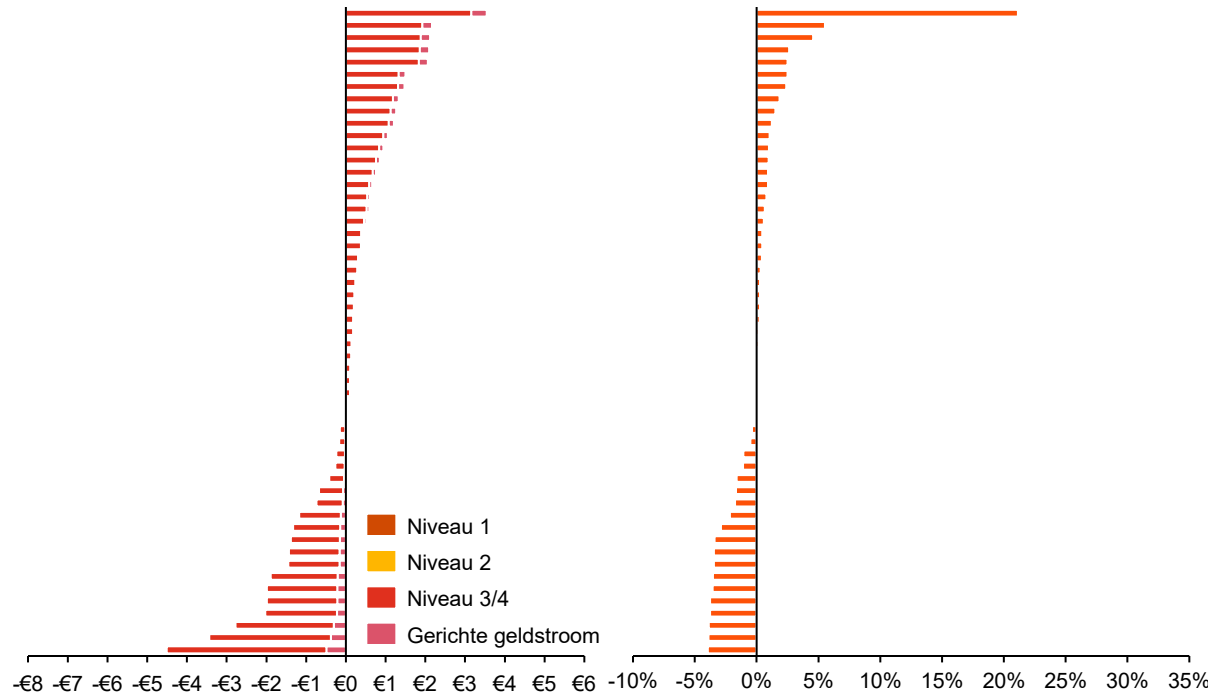
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €28,1 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €9,6 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een kleinere herverdeling.
- De dynamiek van de bekostiging blijft gelijk aan de basisvariant, maar van een gewijzigde omvang.

11.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (3/4)

Basisvariant – Inputfactor 1,3
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot

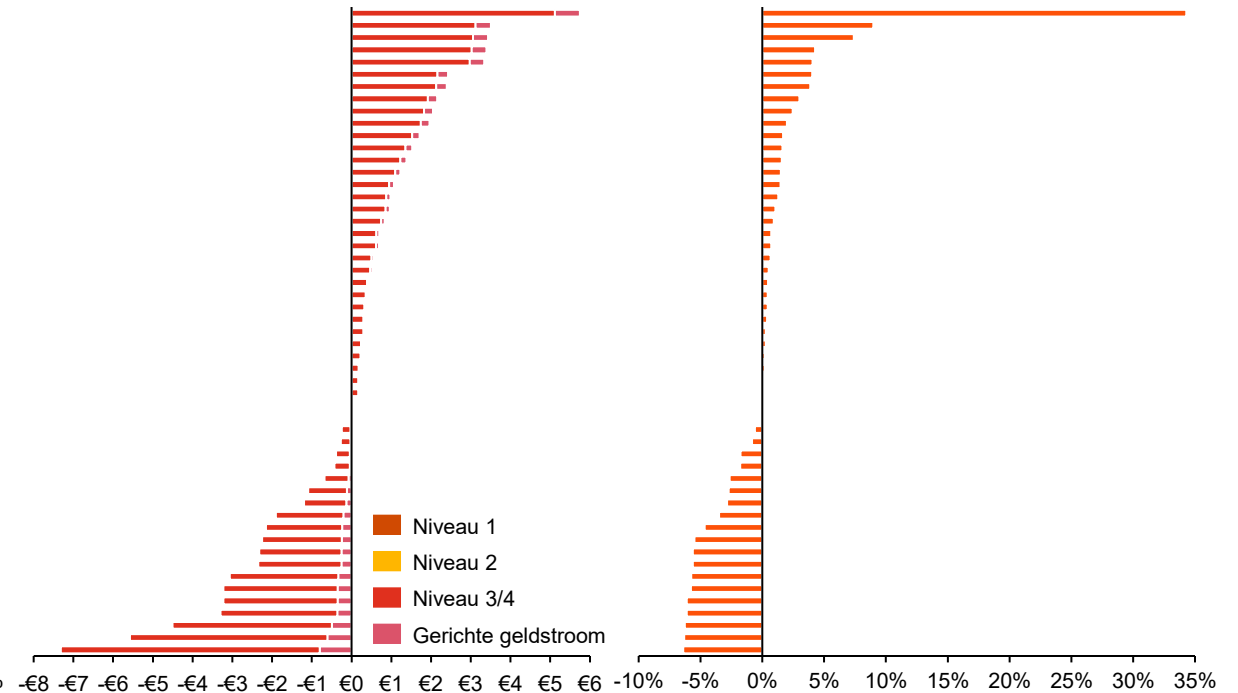
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Alternatief - Inputfactor 1,5
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot

Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.2 3a) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (4/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt voor een beperkt aantal opleidingen van niveau 3 en 4 een inputfactor ingevoerd van 1,3, waardoor deze zwaarder wegen in de bekostiging.
- In het alternatief wordt de inputfactor op 1,5 gewogen.

Herverdeeld budget:

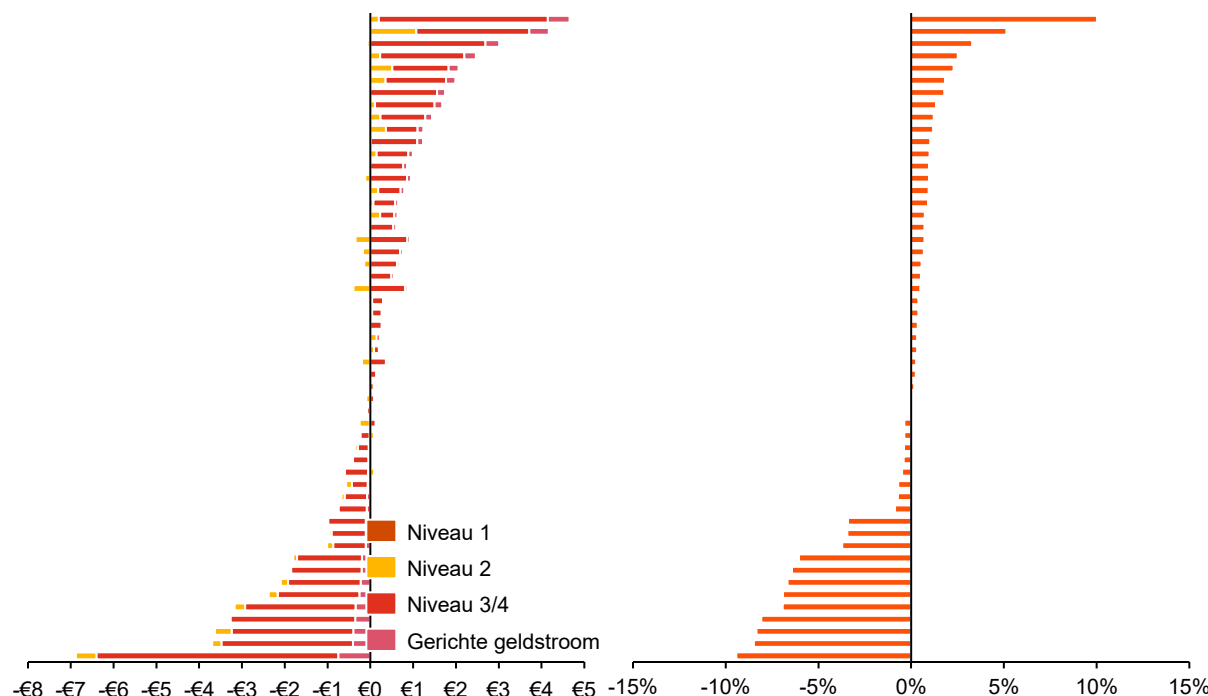
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €28,1 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €45,6 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een grotere herverdeling.
- De dynamiek van de bekostiging blijft gelijk aan de basisvariant, maar van een gewijzigde omvang.

11.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (1/4)

Basisvariant – Inputfactor 1, 1,1, 1,2, 1,3 en 1,4
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

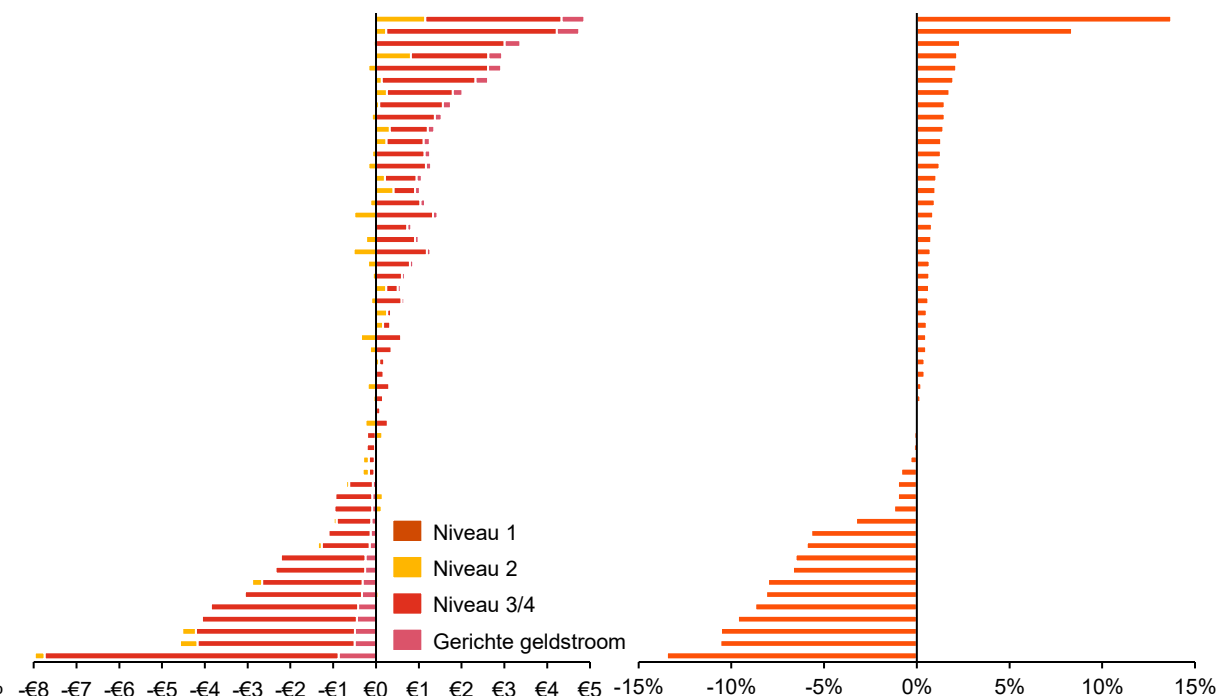
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - klein

Alternatief - Inputfactor 1, 1,2 en 1,4
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

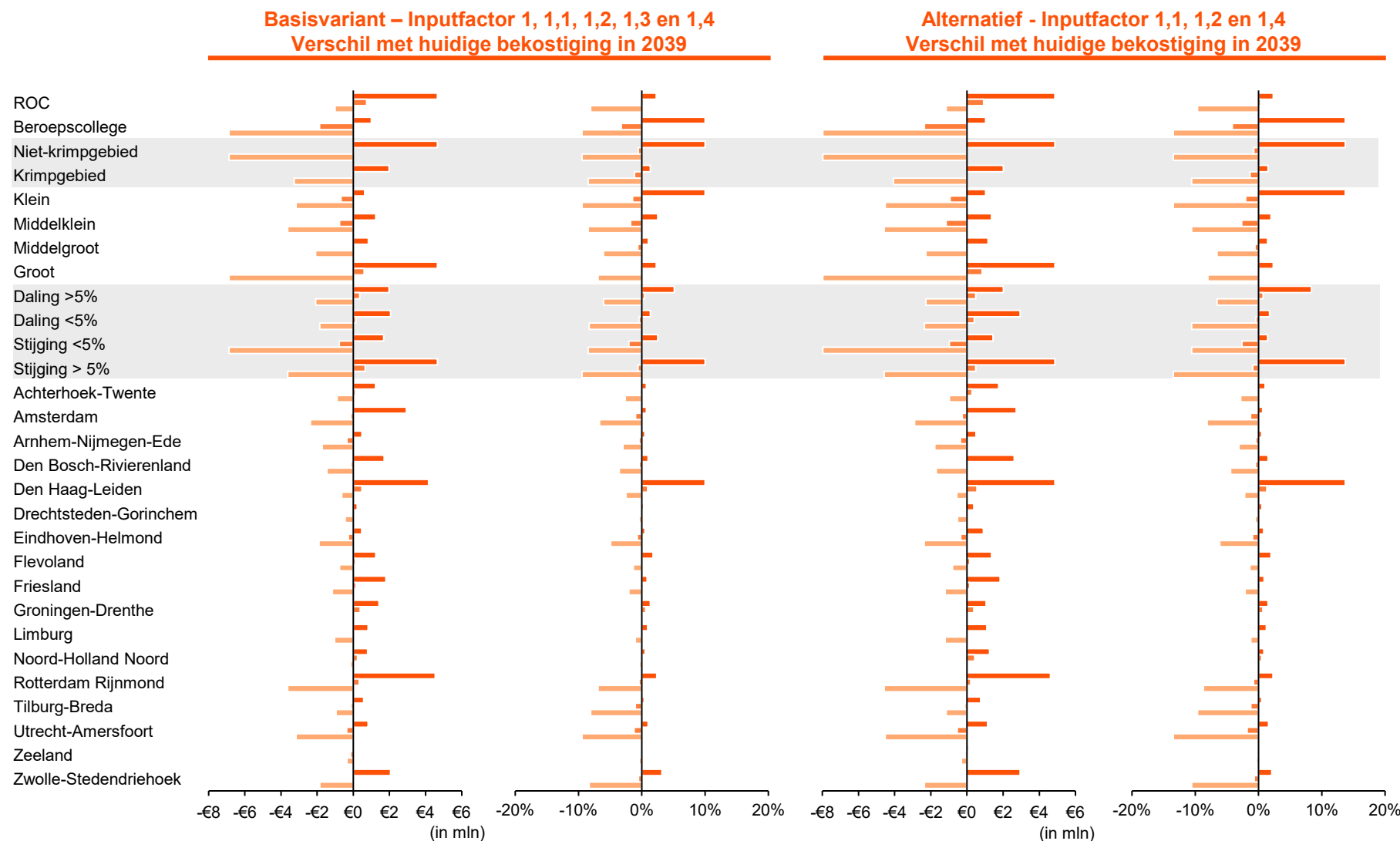
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

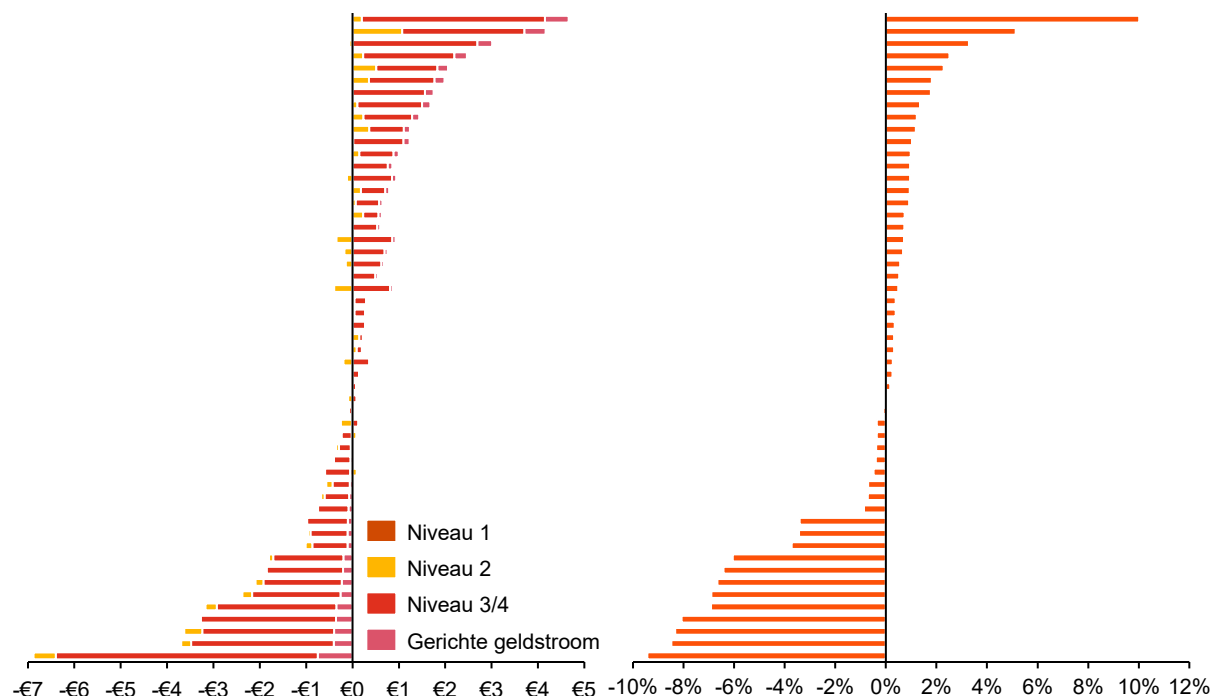
11.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (2/4)



Instelling met het grootste positieve verschil Gemiddelde van instellingen Instelling met het grootste negatieve verschil

11.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (3/4)

Basisvariant – Inputfactor 1, 1,1, 1,2, 1,3 en 1,4
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

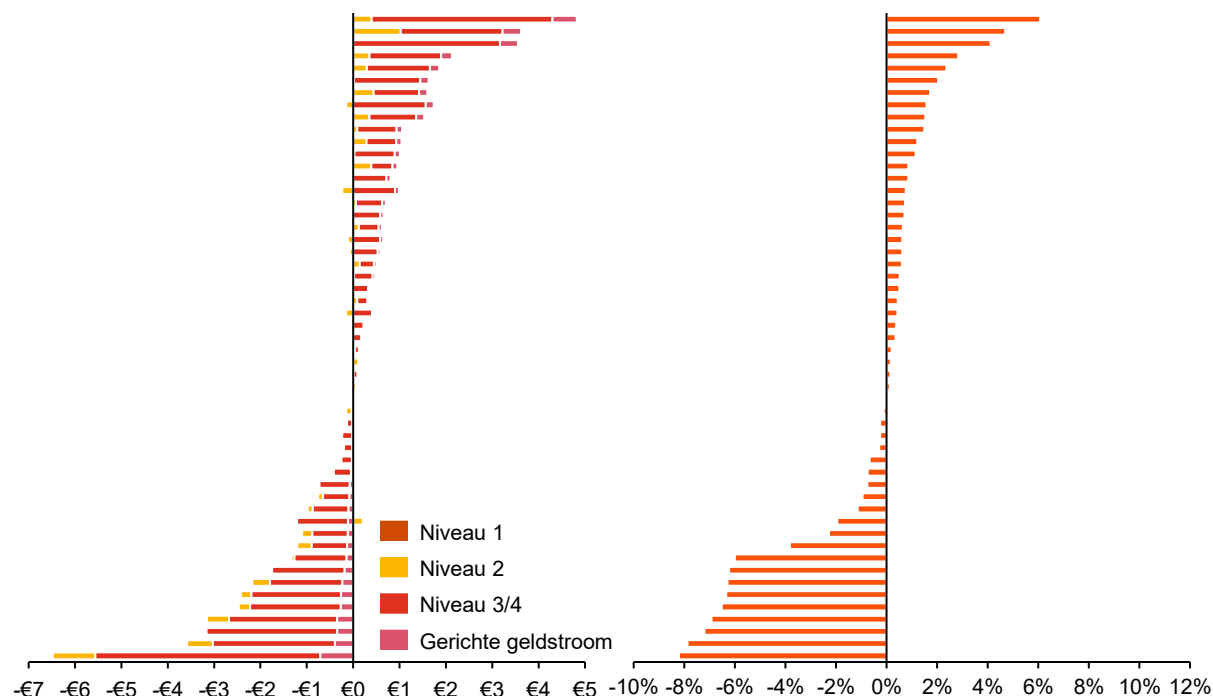
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - klein

Alternatief - Inputfactor 1 en 1,2
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

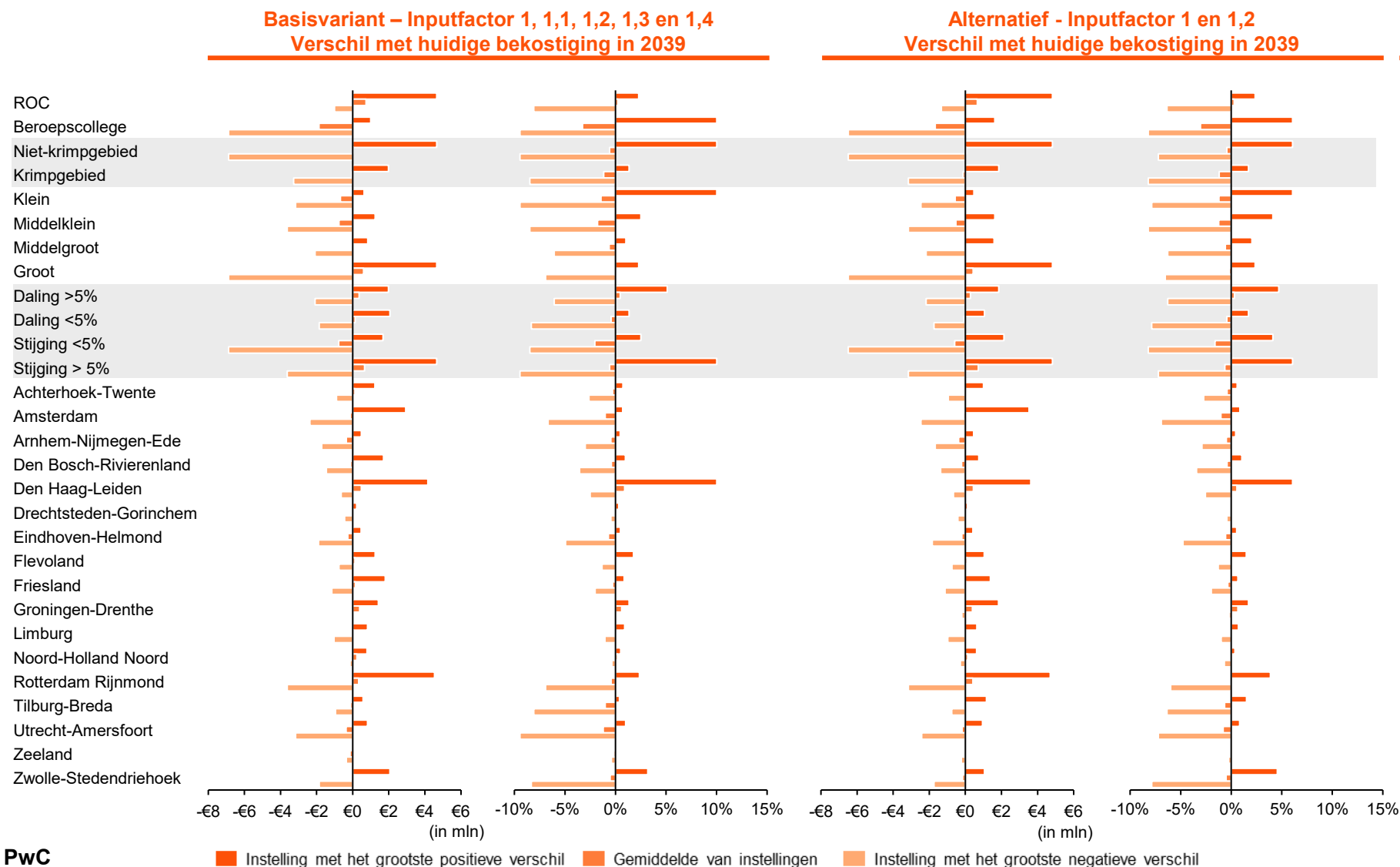
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

11.3 3b) Inputfactor arbeidsmarktrelevantie (4/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt voor alle opleidingen een inputfactor ingevoerd van 1, 1,1, 1,2, 1,3 of 1,4 op basis van de baankans.
- In het alternatief wordt er een inputfactor ingevoerd van 1 of 1,2.

Herverdeeld budget:

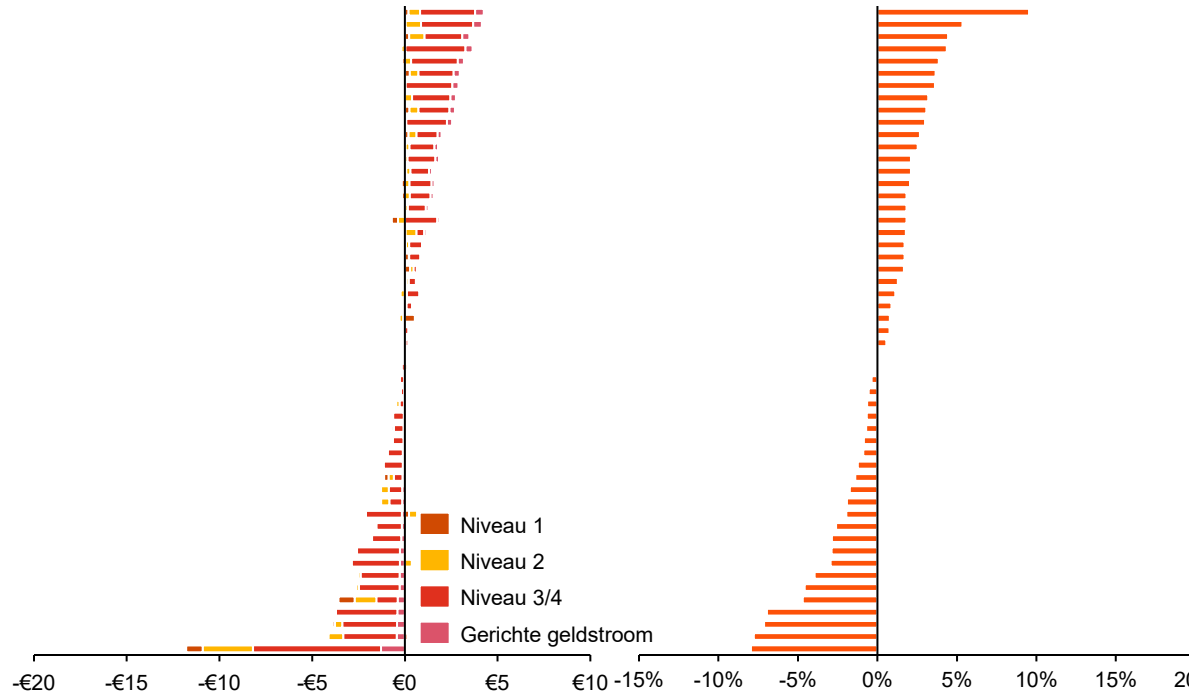
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €35,4 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €33,8 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een vergelijkbare herverdeling.
- Hoewel de spreiding tussen de factoren afneemt blijft de dynamiek vergelijkbaar met de basisvariant.

11.4 3b) Outcome-variabele (1/4)

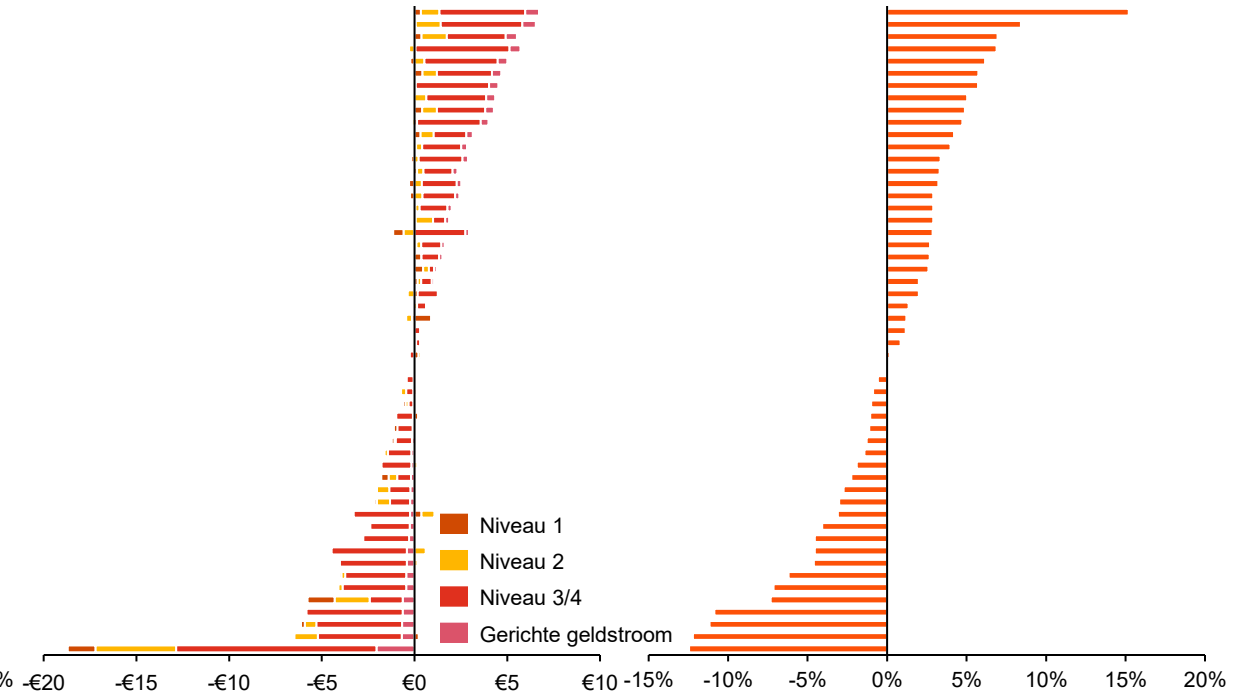
Basisvariant – Outcome-factor 0,8
Verschil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot

- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

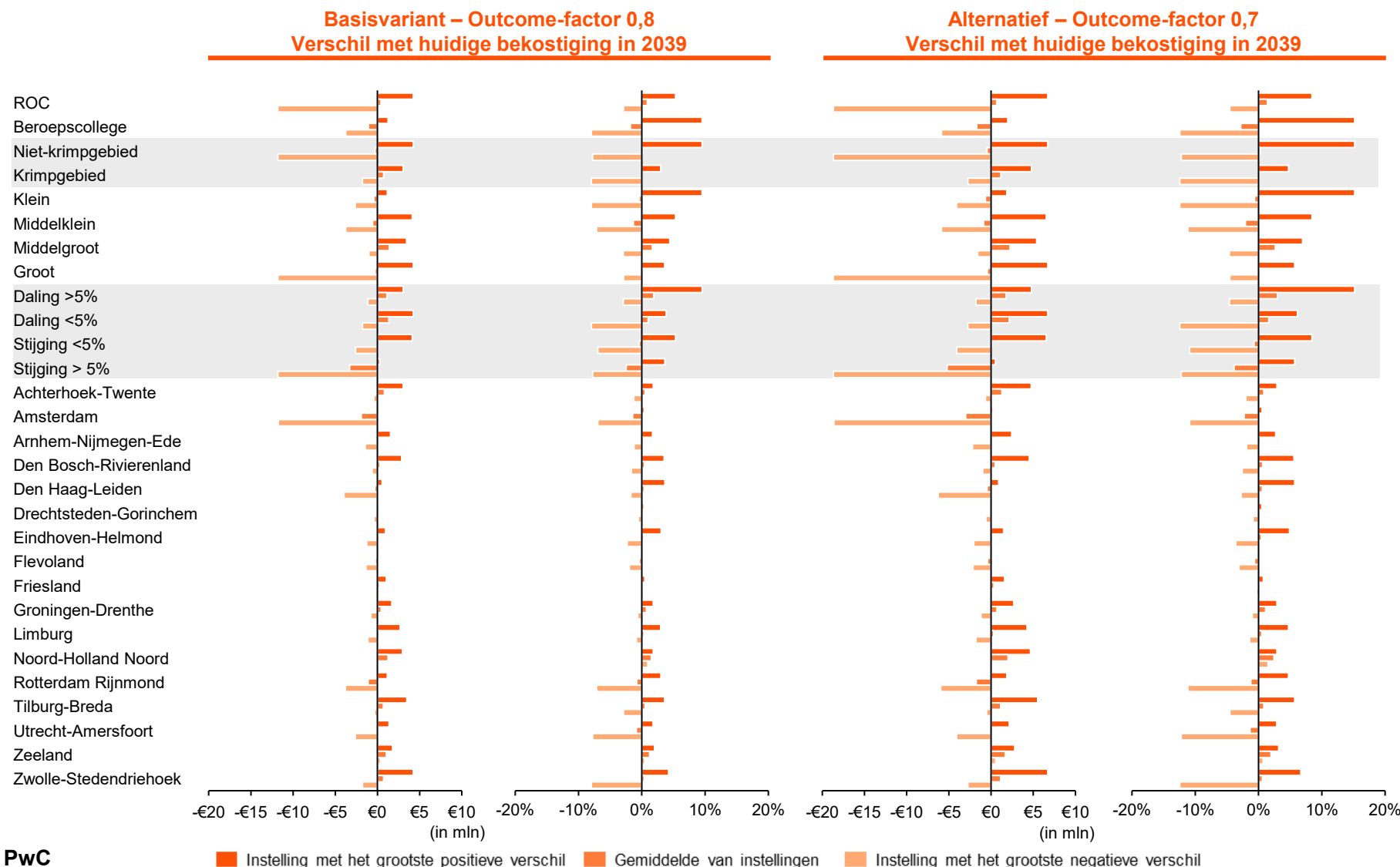
Alternatief – Outcome-factor 0,7
Verschil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot

- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.4 3b) Outcome-variabele (2/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt voor alle opleidingen-instellingen-combinaties een outcome-factor ingevoerd van 0,8 of 1. De hoogte van de factor is gebaseerd op het aandeel oud-studenten dat 12 uur werk of meer heeft na het verlaten van de opleiding aan de betreffende instelling. Indien dit aandeel hoger ligt dan 70% is de factor 1, indien deze lager ligt 0,8.
- In het alternatief wordt een outcome-factor ingevoerd van 0,7.

Herverdeeld budget:

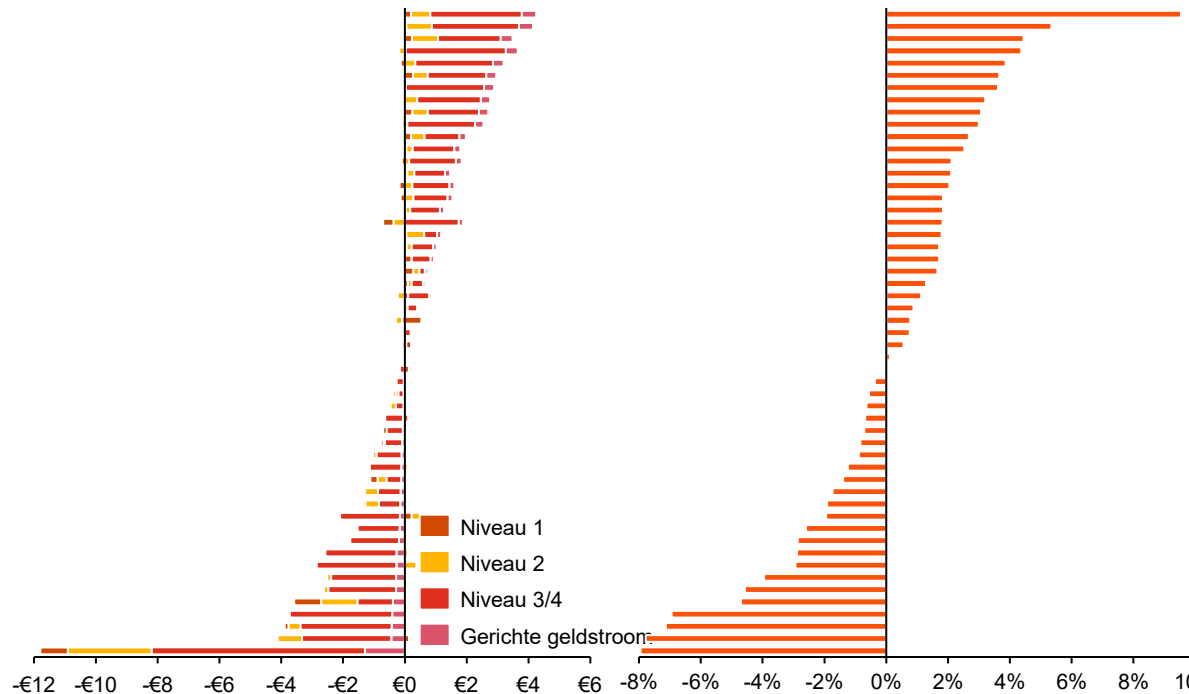
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €50,7 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €80 mln.

Observaties:

- De alternatieve operationalisatie leidt tot een grotere herverdeling als gevolg van de grotere spreiding in de outcome-factor.

11.4 3b) Outcome-variabele (3/4)

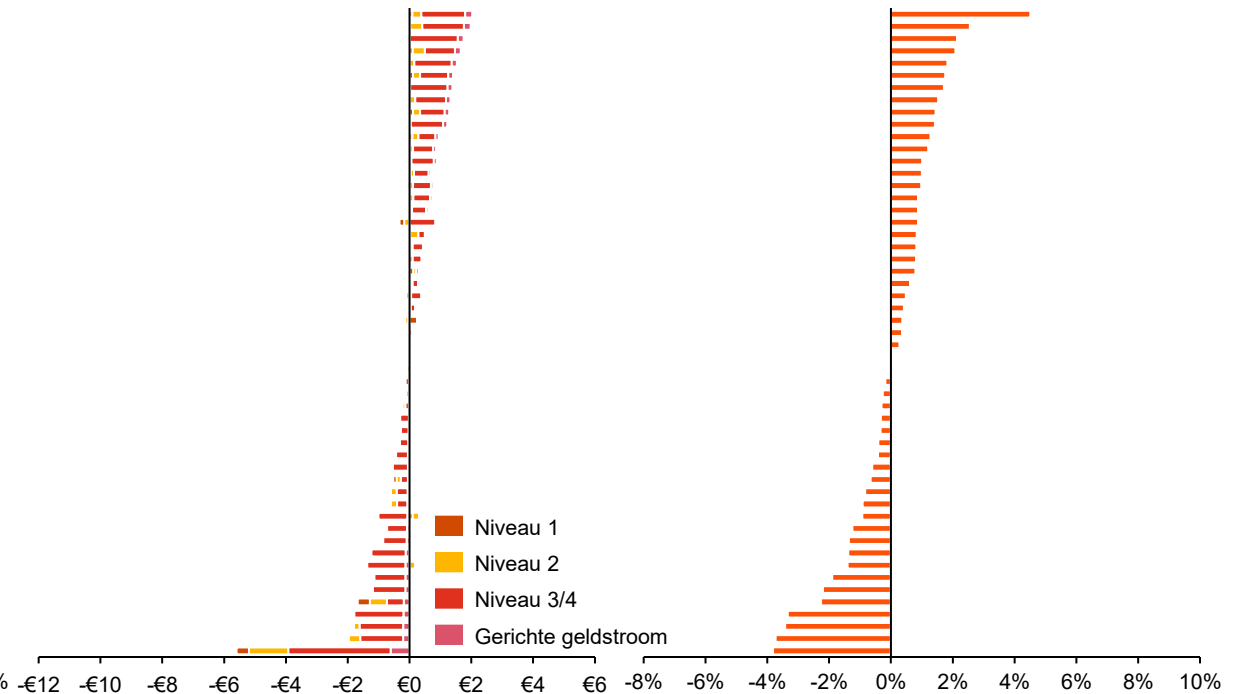
Basisvariant – Outcome-factor 0,8
Verskil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot

- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

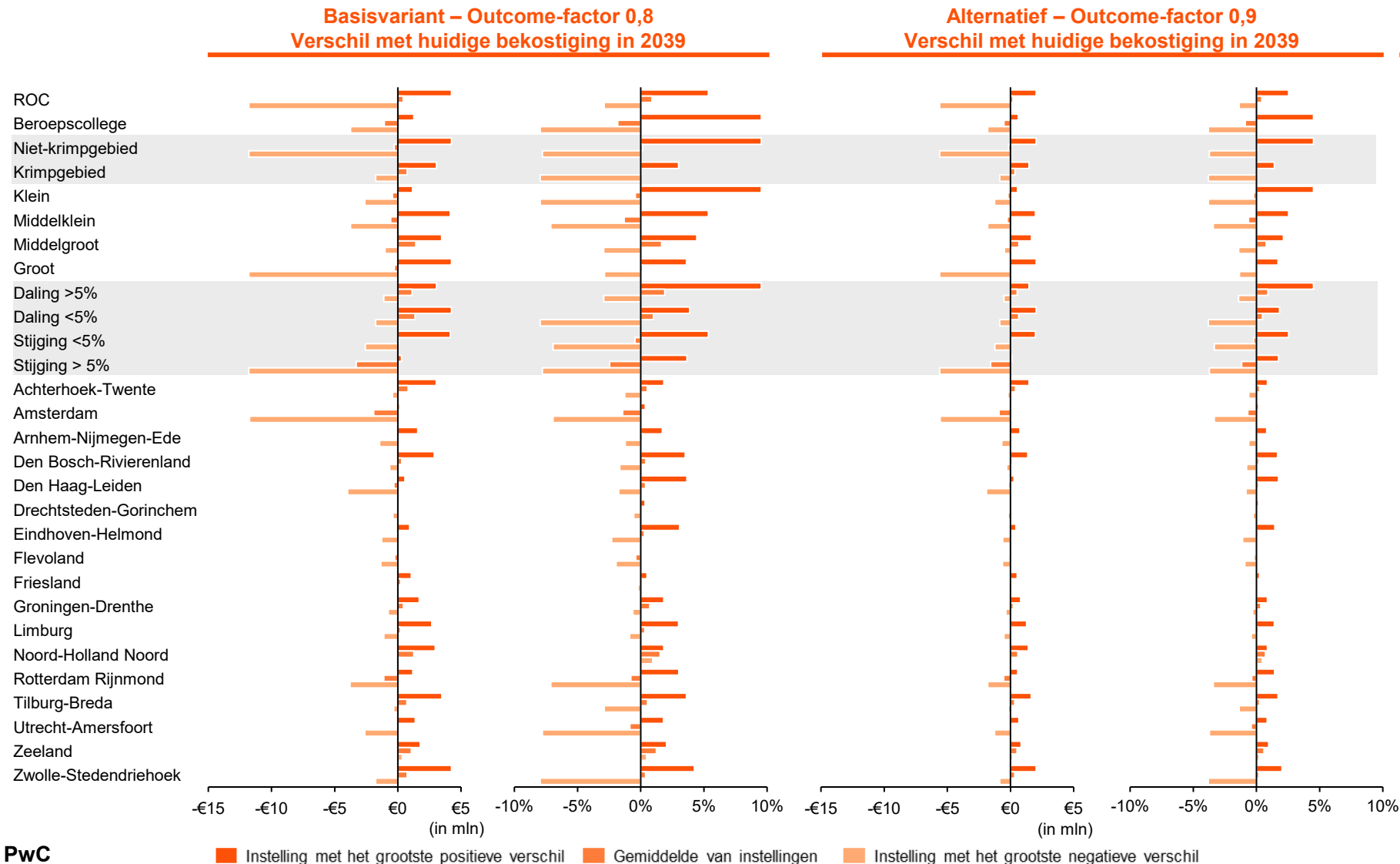
Alternatief – Outcome-factor 0,7
Verskil met huidige bekostiging in 2039



- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot
 - ROC - Niet-krimpgebied - groot

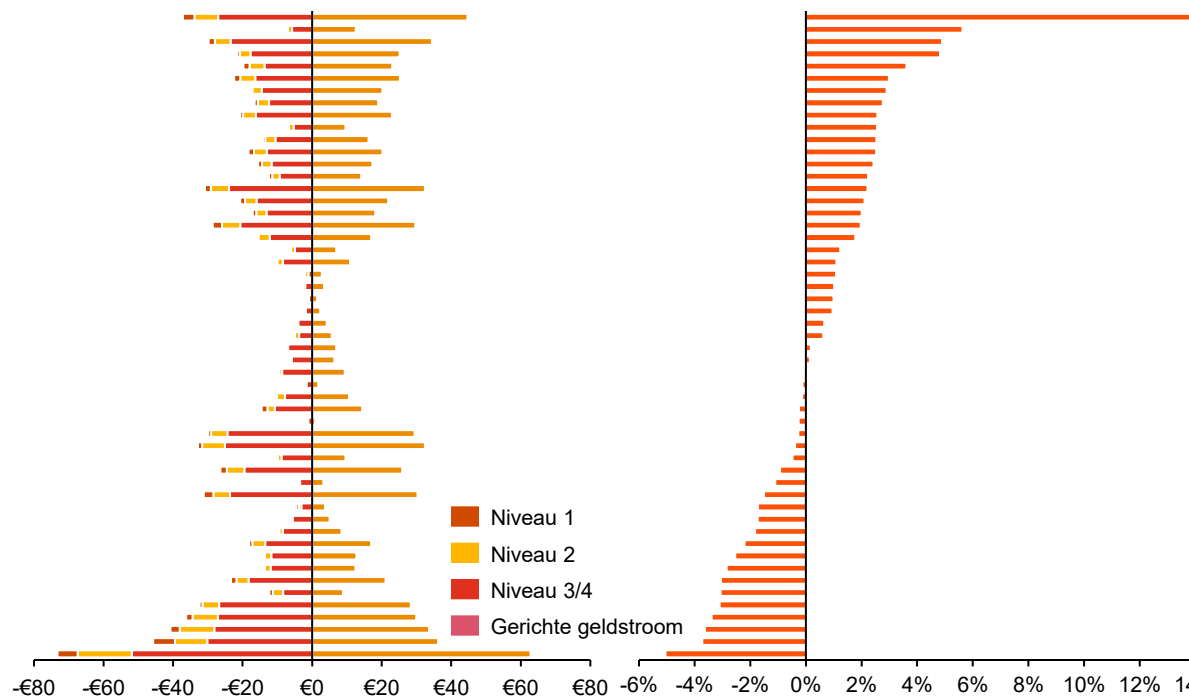
- Omschrijving hoogste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
 - ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot
- Omschrijving laagste 3 instellingen:**
- Beroepscollege - krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
 - Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein

11.4 3b) Outcome-variabele (4/4)



11.5 Algemene vaste voet (1/6)

Basisvariant – 20% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

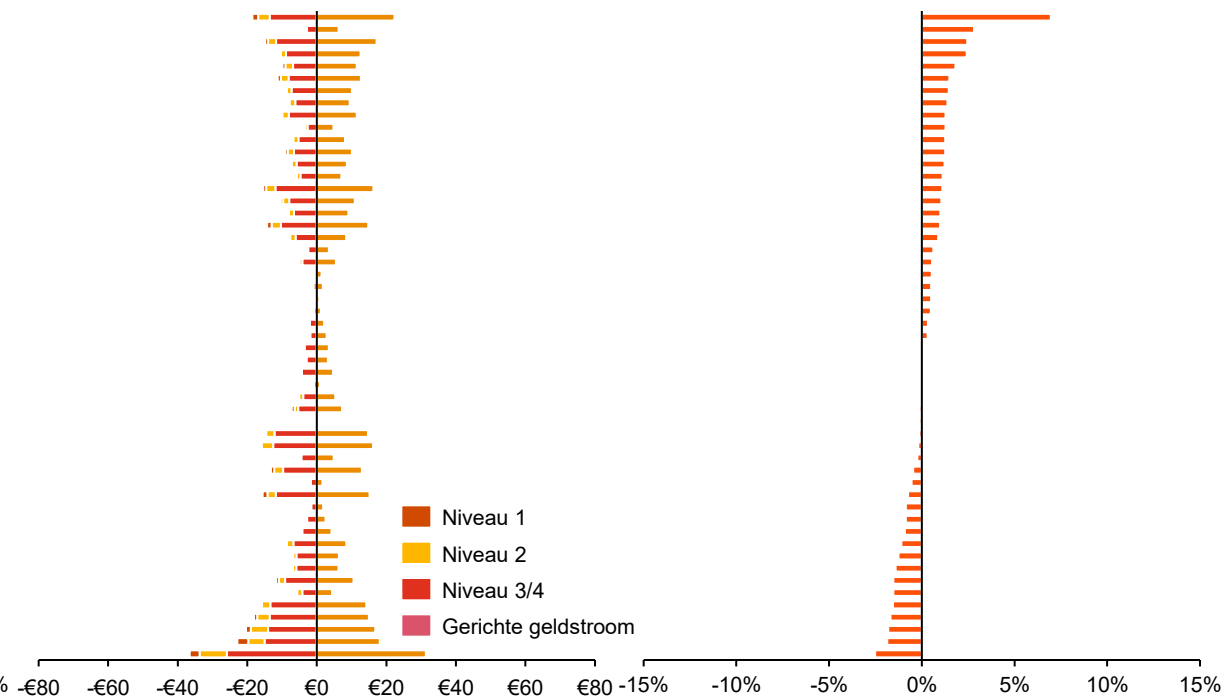
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - 10% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

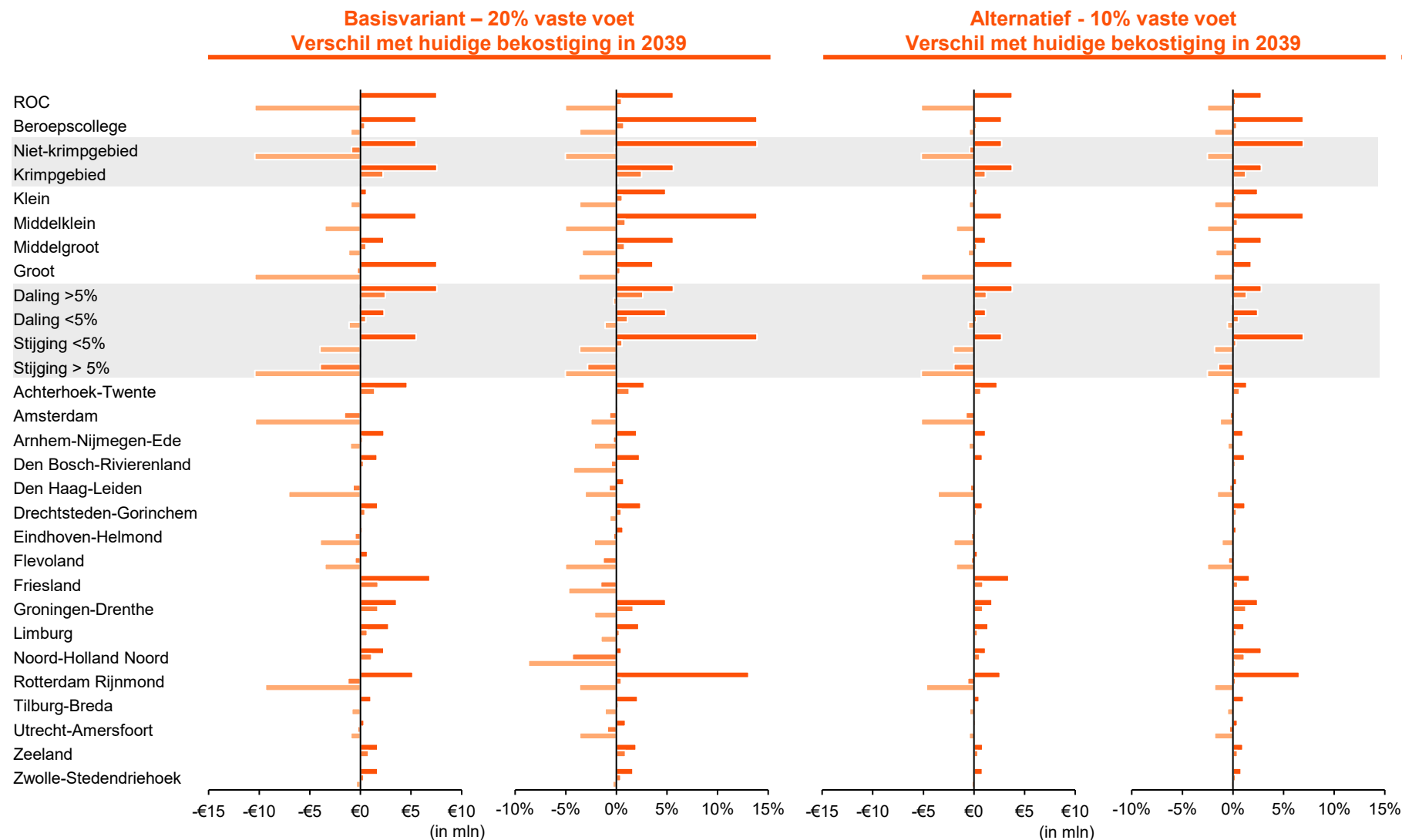
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

11.5 Algemene vaste voet (2/6)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020.
- In het alternatief wordt 10% van de lumpsum omgezet in een vaste voet.

Herverdeeld budget:

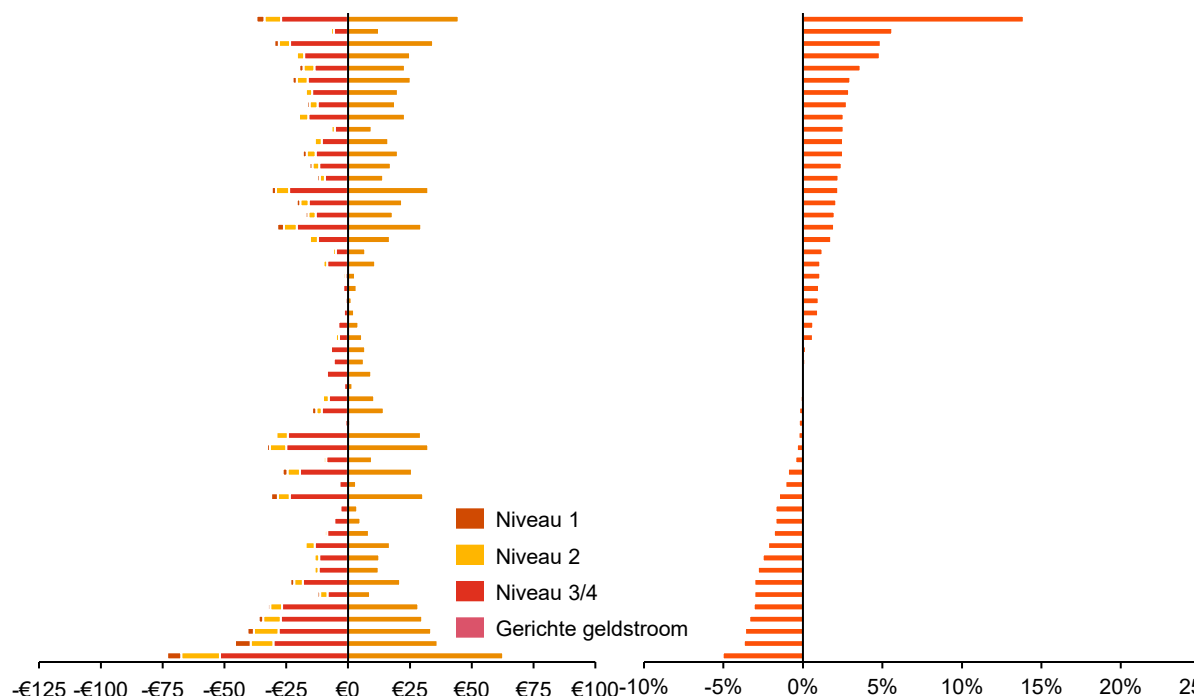
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €53,6 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €26,8 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant toont dezelfde dynamiek met een bijgestelde omvang.

11.5 Algemene vaste voet (3/6)

Basisvariant – 20% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

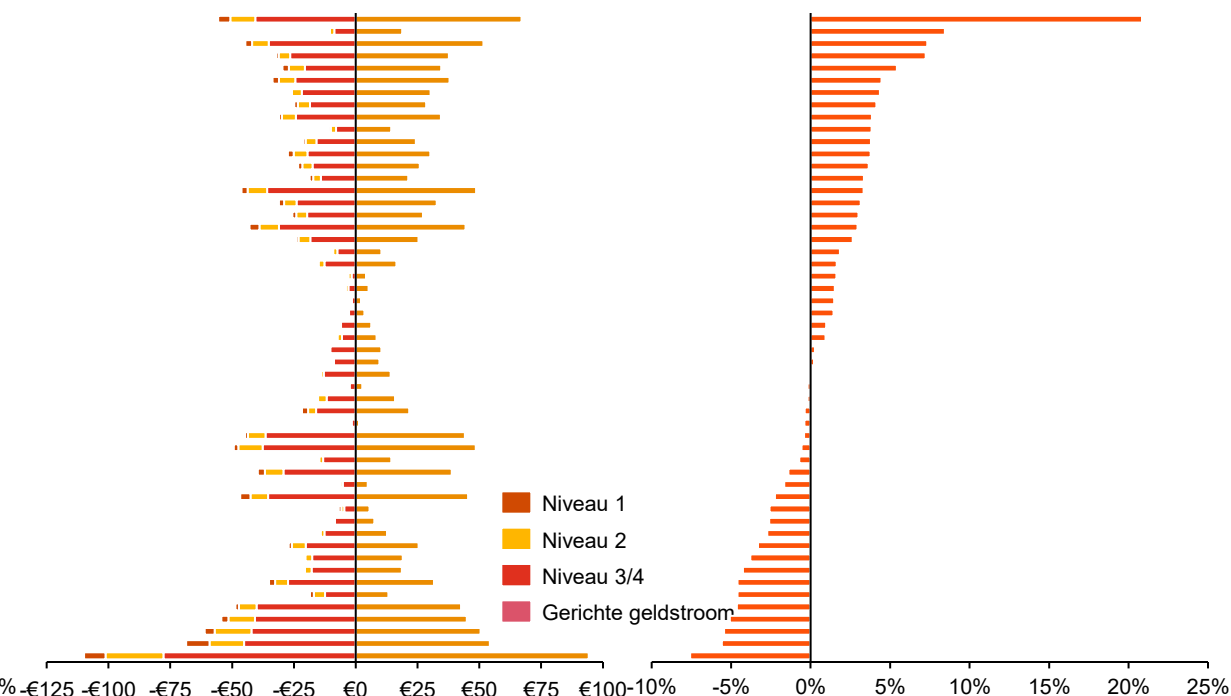
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - 30% vaste voet
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

11.5 Algemene vaste voet (4/6)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020.
- In het alternatief wordt 30% van de lumpsum omgezet in een vaste voet.

Herverdeeld budget:

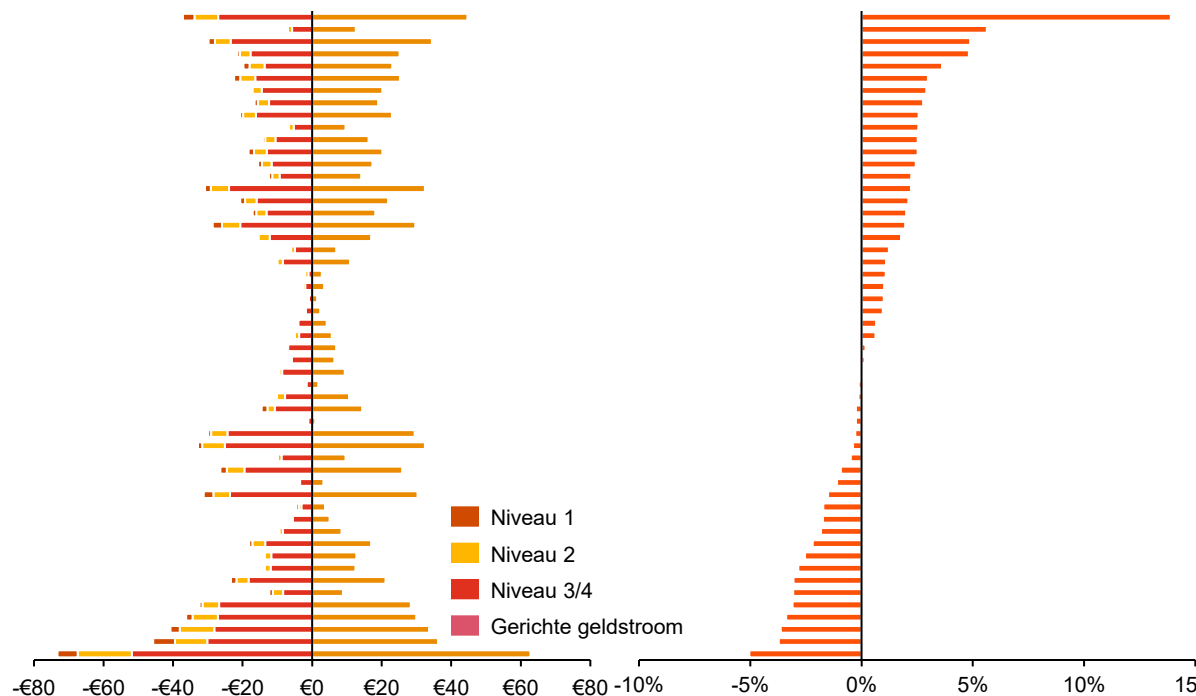
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €53,6 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €80,4 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant toont dezelfde dynamiek met een bijgestelde omvang.

11.5 Algemene vaste voet (5/6)

Basisvariant – naar bekostiging 2020
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

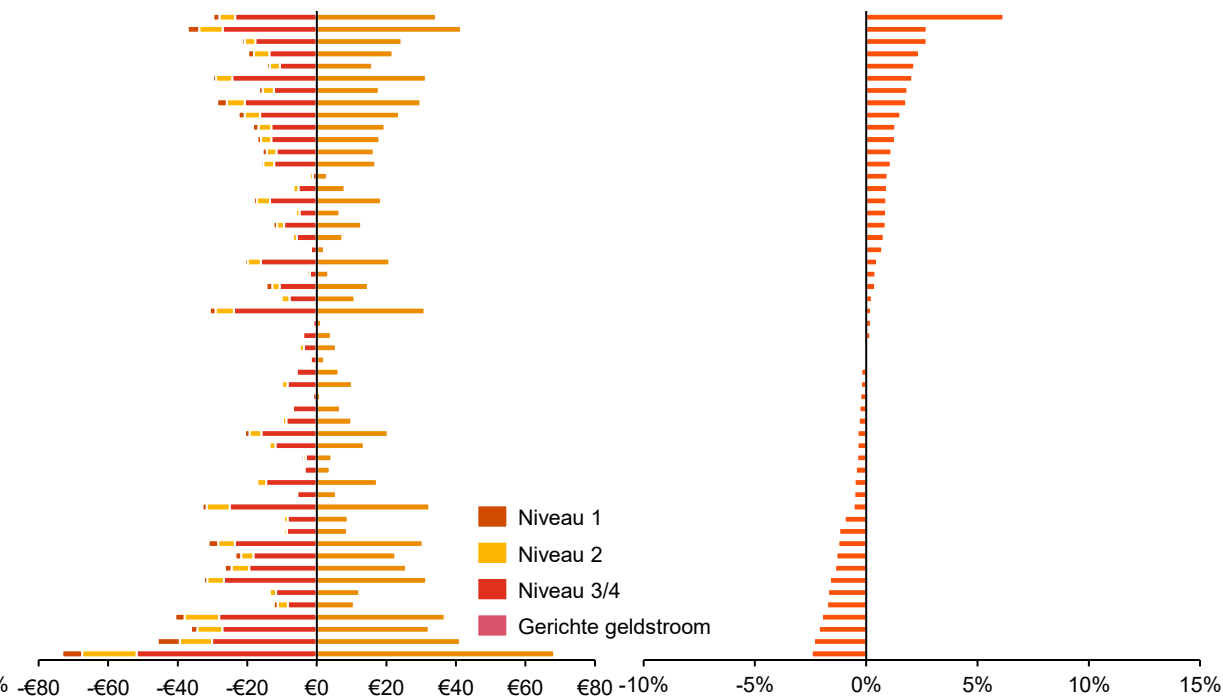
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - krimpgebied - middelgroot
- ROC - krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Alternatief - naar bekostiging 2025
Verschil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

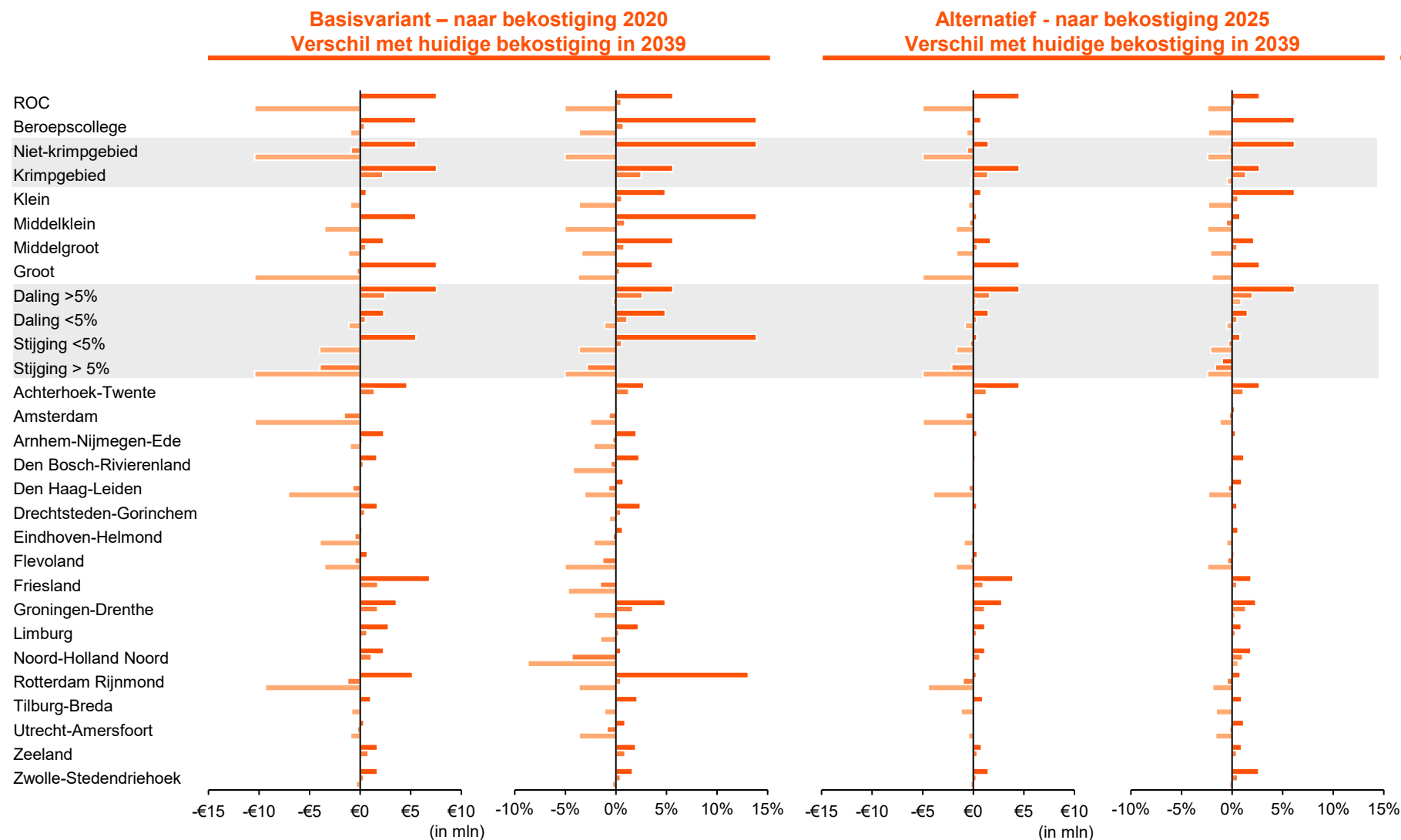
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - krimpgebied - groot
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - middelgroot

11.5 Algemene vaste voet (6/6)



Operationalisatie:

- In de basisvariant wordt 20% van de lumpsum omgezet in een vaste voet. De vaste voet wordt verdeeld naar rato van de bekostiging in 2020.
- In het alternatief wordt de vaste voet verdeeld naar rato van de bekostiging in 2025.

Herverdeeld budget:

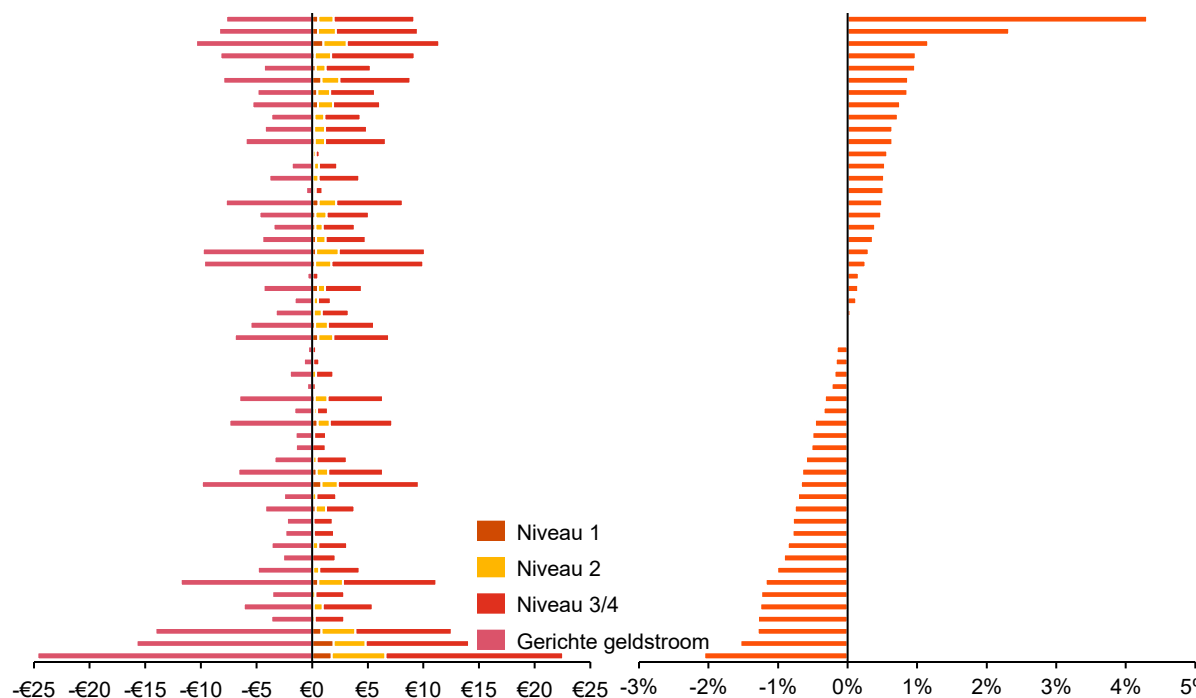
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €53,6 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €28,6 mln.

Observaties:

- De alternatieve variant resulteert in een kleinere herverdeling. Ten opzichte van de huidige bekostiging zijn de relatieve effecten per instelling echter een stuk kleiner dan in de basisvariant
- De herverdeeleffecten zijn lager omdat de alternatieve variant geen dempend effect oplevert voor de daling in het aantal studenten in de periode 2020-2025

11.6 Regiobekostiging (1/4)

Basisvariant – 50% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

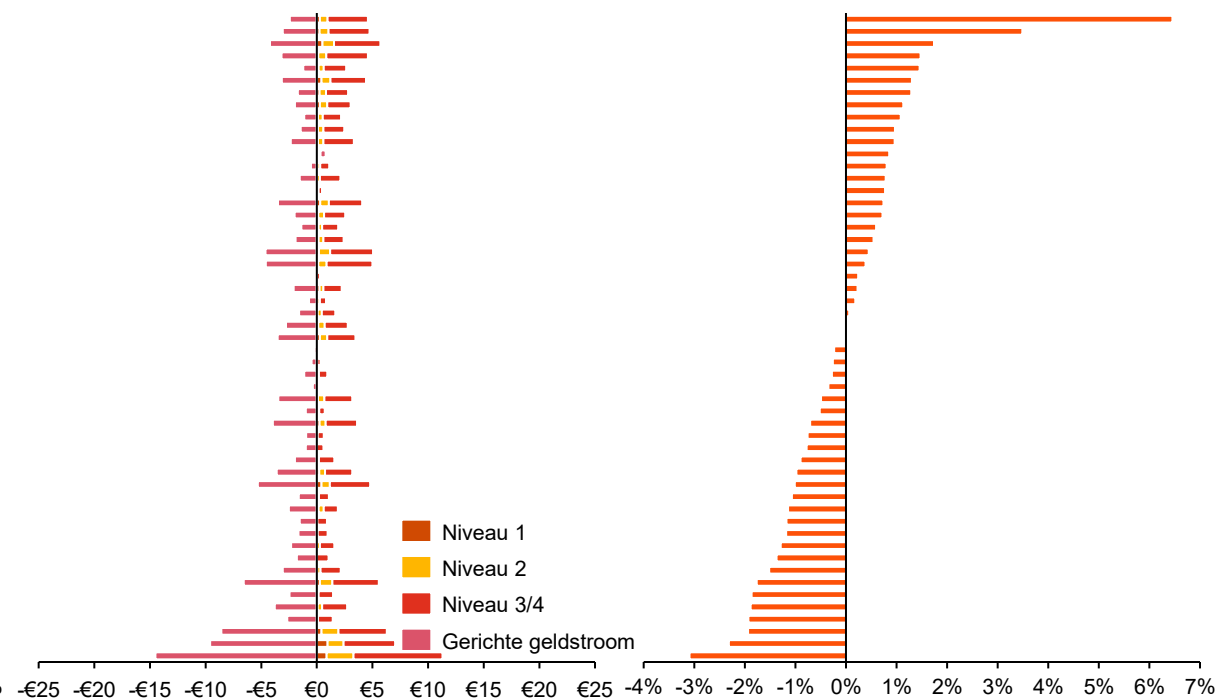
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

Alternatief - 25% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

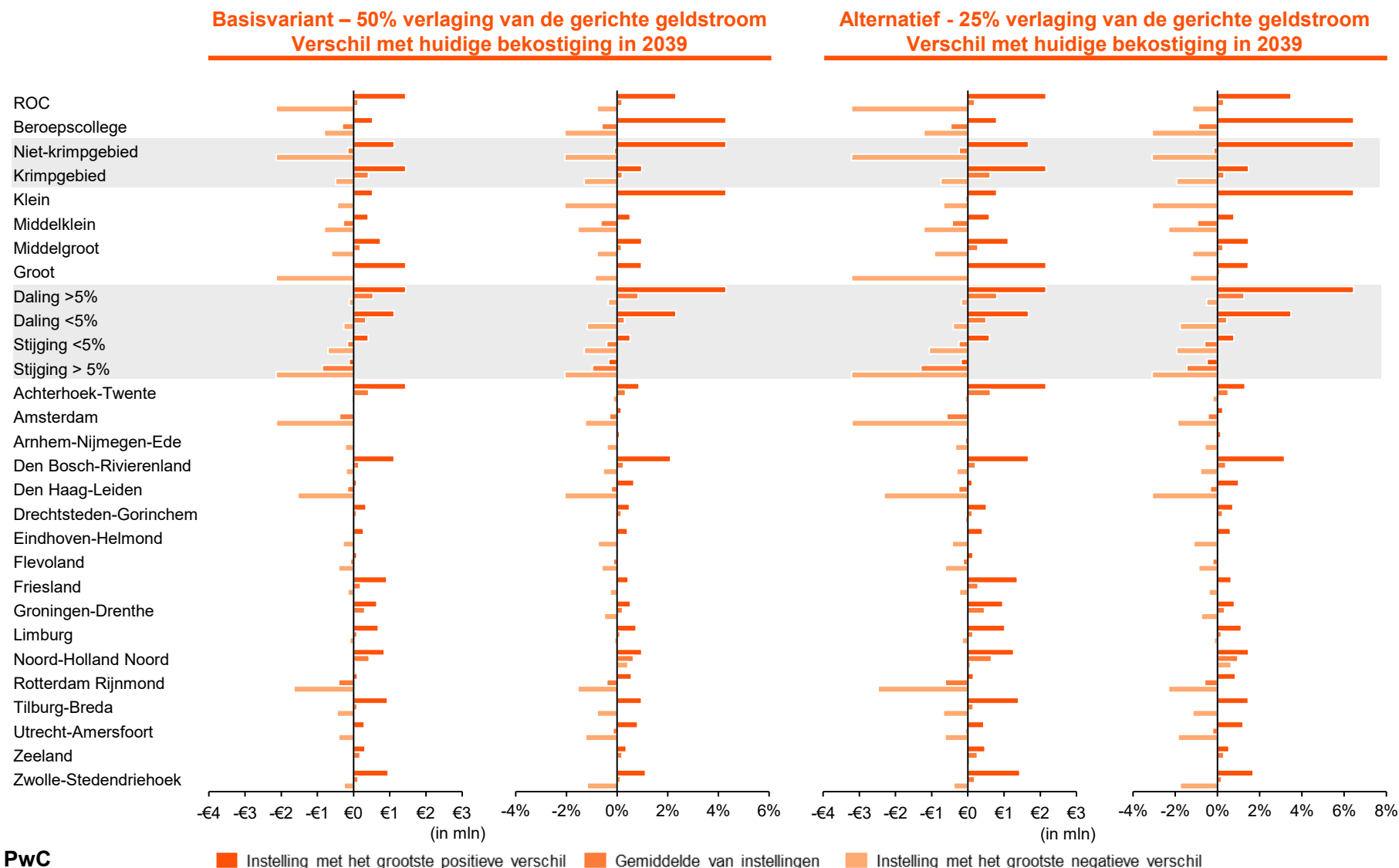
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

11.6 Regiobekostiging (2/4)



Operationalisatie:

- In de basisvariant worden de huidige kwaliteitsgelden omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging. De gerichte geldstroom wordt daarnaast met 50% verlaagd ten behoeve van de lumpsumbekostiging.
- In het alternatief wordt de gerichte geldstroom met 25% verlaagd ten behoeve van de lumpsumbekostiging.

Herverdeeld budget:

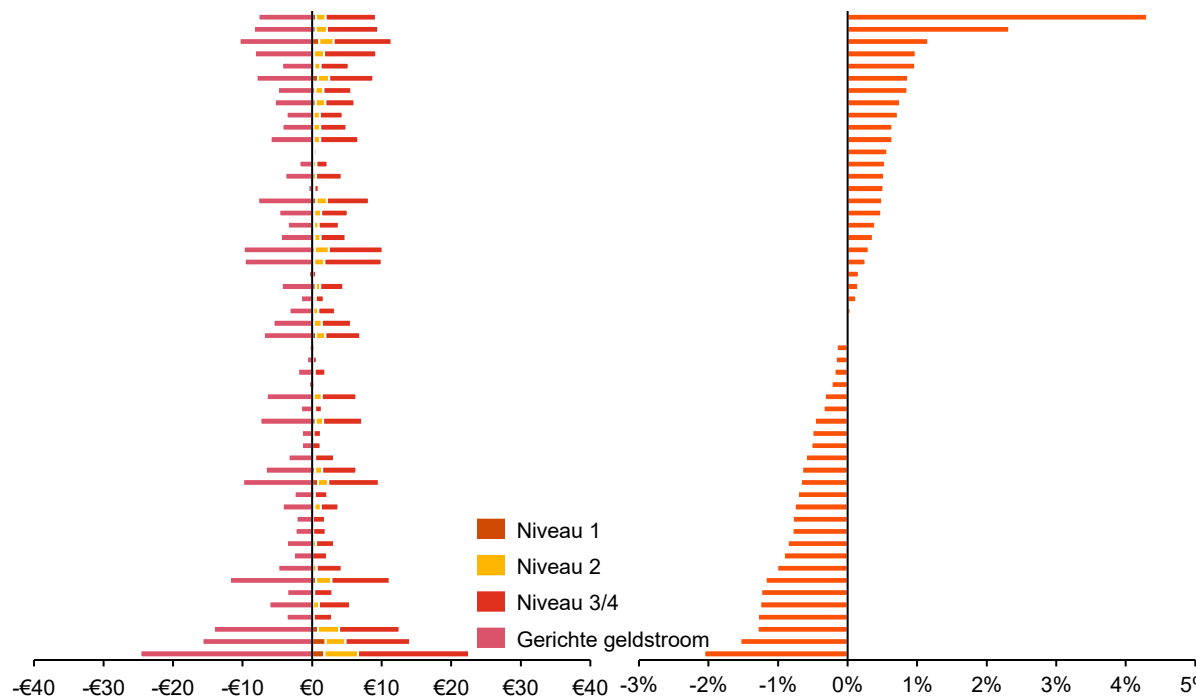
- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €13,8 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €20,8 mln.

Observaties:

- Omdat de huidige kwaliteitsgelden de lumpsumbekostiging volgt, leidt enkel het resterende budget in de gerichte geldstroom in herverdelingen.
- Het minder verlagen van het budget leidt daarom tot een grotere herverdeling.

11.6 Regiobekostiging (3/4)

Basisvariant – 50% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

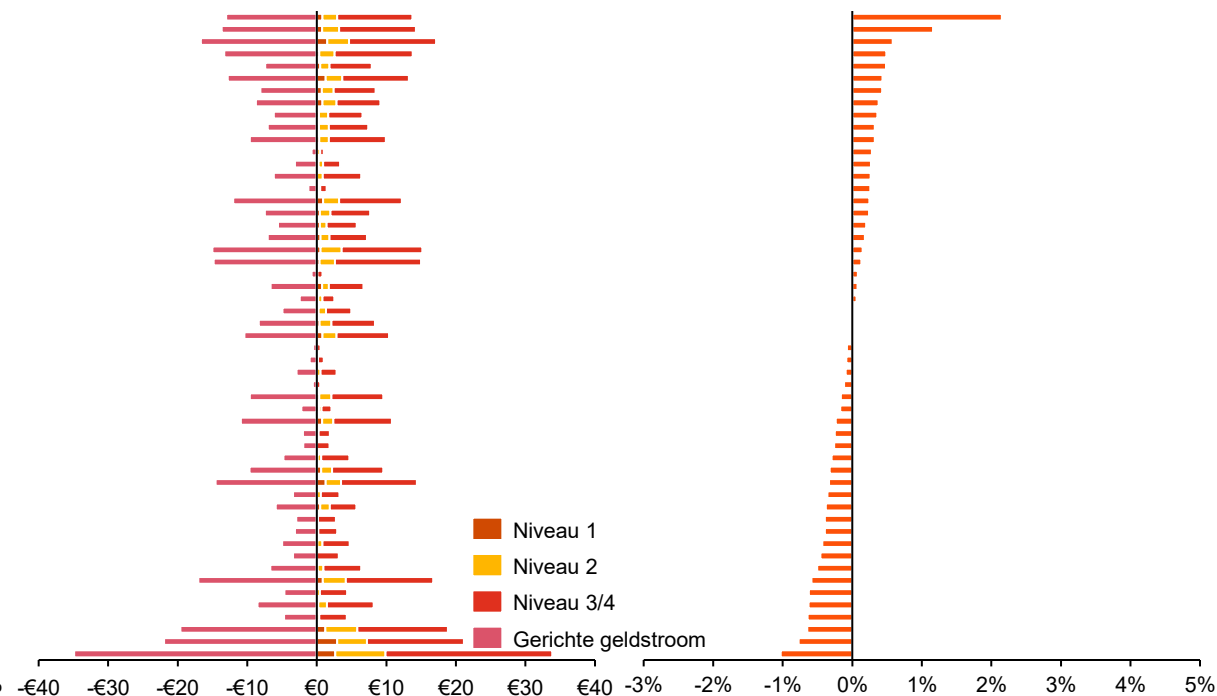
Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

Alternatief - 75% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039



Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- ROC - krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - krimpgebied - groot

Omschrijving laagste 3 instellingen:

- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot
- ROC - Niet-krimpgebied - groot

Omschrijving hoogste 3 instellingen:

- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- ROC - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein

Omschrijving laagste 3 instellingen:

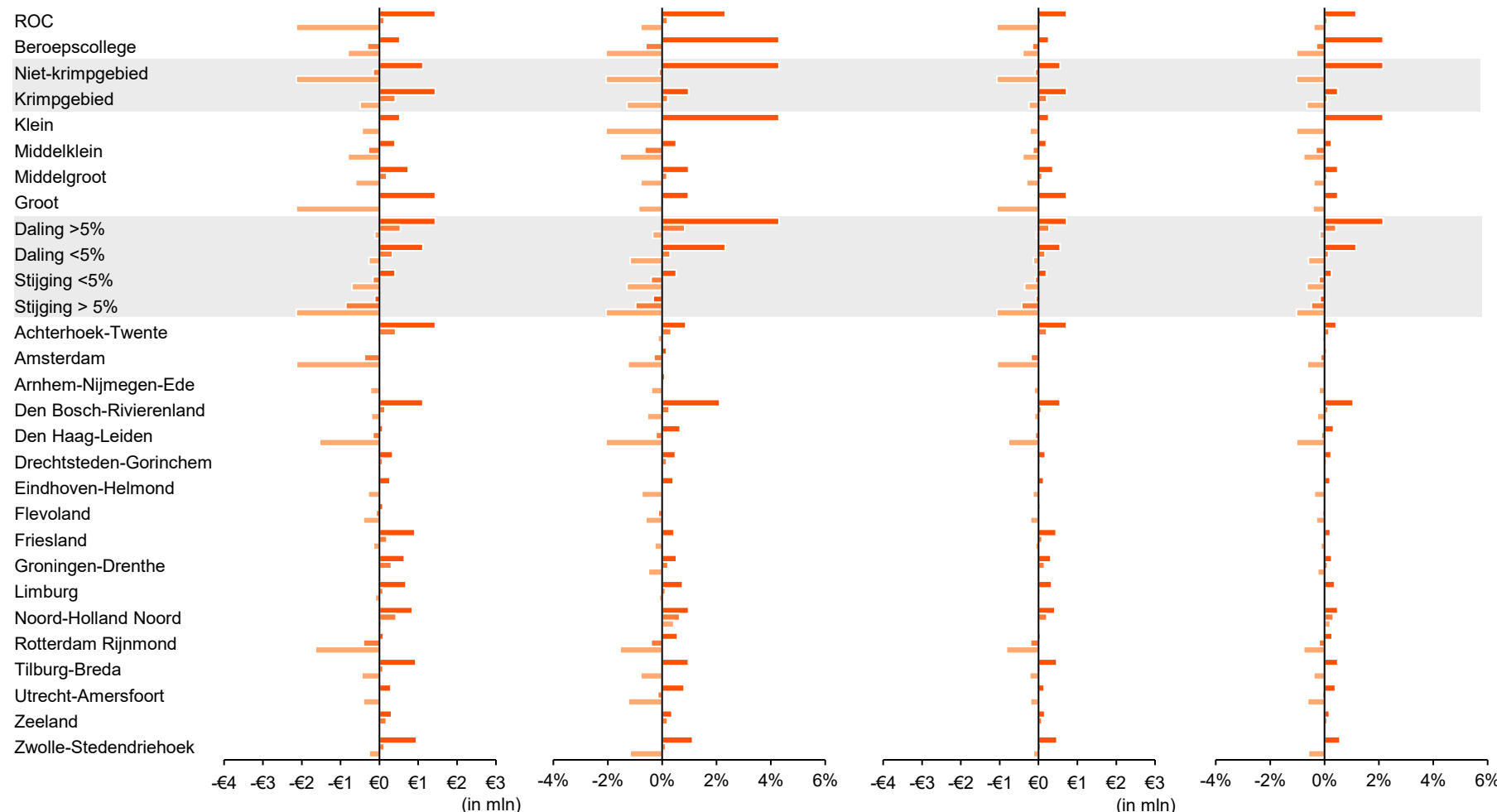
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - klein
- Beroepscollege - Niet-krimpgebied - middelklein
- Beroepscollege - krimpgebied - middelklein

11.6 Regiobekostiging (4/4)

Basisvariant – 50% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039

Alternatief - 75% verlaging van de gerichte geldstroom
Verskil met huidige bekostiging in 2039

Toelichting



Operationalisatie:

- In de basisvariant worden de huidige kwaliteitsgelden omgezet in een gerichte geldstroom voor onderlinge samenwerking. Dit budget wordt per regio beschikbaar gesteld naar rato van het aantal (ongewogen) studenten. Het resterende budget wordt onderdeel van de lumpsumbekostiging. De gerichte geldstroom wordt daarnaast met 50% verlaagd ten behoeve van de lumpsumbekostiging.
- In het alternatief wordt de gerichte geldstroom met 75% verlaagd ten behoeve van de lumpsumbekostiging

Herverdeeld budget:

- In 2039 leidt de operationalisatie van de basisvariant tot een herverdeling van €13,8 mln.
- In 2039 leidt de alternatieve operationalisatie tot een herverdeling van €6,9 mln.

Observaties:

- Omdat de huidige kwaliteitsgelden de lumpsumbekostiging volgt leidt enkel het resterende budget in de gerichte geldstroom in herverdelingen.
- Het meer verlagen van het budget leidt daarom tot een kleinere herverdeling.

Oktober 2025

Dit rapport is opgesteld onder verantwoordelijkheid van Sander van Veldhuizen (Partner) en onder leiding van Ludo van den Buijs (Manager). Dit rapport wordt u verstrekt namens PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. Het is derhalve geen document dat door accountants is opgesteld. Dit document bevat informatie verkregen of ontleend aan verschillende bronnen. Wij hebben niet getracht de betrouwbaarheid van deze bronnen vast te stellen. Wij zijn ervan uitgegaan dat de verstrekte informatie (zowel schriftelijk als mondeling) juist en volledig is en hebben deze niet gecontroleerd of anderszins beoordeeld.

Dit document is bedoeld voor informatieve doeleinden. U blijft te allen tijde volledig verantwoordelijk voor enige beslissing(en) die op basis van dit rapport kan (kunnen) worden genomen. PwC aanvaardt geen aansprakelijkheid (ook niet voor nalatigheid) voor de gevolgen van enig handelen of nalaten van u en/of derden op basis van (de inhoud van) het rapport en wijst iedere verantwoordelijkheid, zorgplicht en/of aansprakelijkheid – hetzij contractueel, uit onrechtmatige daad (inclusief nalatigheid) of anderszins – af voor enige beslissing op basis van (de inhoud van) het rapport.

Wij hebben het rapport uitsluitend opgesteld voor het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap als opdrachtgever, conform de opdrachtbevestiging. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid of zorgplicht jegens enige andere partij op grond van de inhoud van ons rapport. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vrijwaart PwC te allen tijde voor aanspraken van derden die voortvloeien uit of verband houden met door ons ten behoeve van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verrichte werkzaamheden, behoudens indien en voor zover er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid aan de zijde van PwC.

Mocht u een verzoek op grond van de *Wet Open Overheid* (hierna: “Woo-verzoek”) ontvangen met betrekking tot schriftelijke uitingen van PwC, dan verzoeken wij u ons (in ieder geval voorafgaand aan de besluitvorming over het Woo-verzoek en dus voorafgaand aan een eventuele openbaarmaking) schriftelijk op de hoogte te stellen. In dat kader verzoeken wij u ons te voorzien van alle beschikbare achtergrondinformatie met betrekking tot het Woo-verzoek. U stelt ons daarmee in de gelegenheid om vooruitlopend op de door u te nemen beslissing op het Woo-verzoek onze zienswijze over het Woo-verzoek naar voren te brengen.

Op dit document en alle geschillen die voortvloeien uit of verband houden met (de inhoud van) dit document is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Methodologie model DUO



A.1 Methodiek DUO achter het dashboard bekostigingsprognoses (1/2)

Studentenprognoses

Tellingen in jaren t-5 t/m t

Benadering: Voor de tellingen worden de tellingen van bekostigde hoofdinschrijvingen van de afdeling bekostiging en planning (BKP) gebruikt.

Bron: tellingen uit 1-cijfer van BKP

Prognose in jaren t+1 t/m t+15

Benadering:

1. Bereken voor elke gemeente het aandeel van de bevolking dat op het mbo studeert (de mbo-populatieaandelen) door de aantallen mbo-studenten (per uitsplitsing) te delen door de bevolkingsaantallen in jaar t. De aantallen mbo-studenten zijn de tellingen uit de 1-cijfer bestanden, de totale bevolking is afkomstig uit het CBS bestand.

$$\text{Aandeel MBO}(Gem, Lft, Lw, Sec, Niv) = \frac{\text{Aantal studenten}(Gem, Lft, Lw, Sec, Niv)}{\text{Bevolking}(Gem, Lft)}$$

2. Vervolgens wordt bepaald hoe de mbo-studenten in de toekomst over de regio's verdeeld zullen zijn. Het mbo-populatieaandeel wordt vermenigvuldigd met het voorspelde bevolkingsaantal (PRIMOS) per regio. Vervolgens normaliseren we deze getallen door ze te delen door de totale som van alle regio's. Het resultaat is een verdeling van de mbo-studenten over de regio's voor elk toekomstig jaar. Bijvoorbeeld: 12% van de mbo-studenten komt uit Amsterdam.

Prognose aandeel MBO(Jr, Reg, Lft, Lw, Sec, Niv)

$$= \frac{\text{Aandeel MBO}(Reg, Lft, Lw, Sec, Niv) \cdot \text{Bevolking}(Jr, Reg, Lft)}{\sum_{Jr, Lw, Niv, Sec} \text{Aandeel MBO}(Reg, Lft, Lw, Sec, Niv) \cdot \text{Bevolking}(Jr, Reg, Lft)}$$

3. Het aantal mbo-studenten per gemeente wordt voorspeld door de prognose-aandelen uit stap 2 te vermenigvuldigen met de voorspelling van het aantal mbo-studenten van de Referentieramingen.

$$\text{Aantal MBO}(Jr, Gem, Lft, Lw, Sec, Niv) = \text{Prognose aandeel MBO}(Jr, Gem, Lft, Lw, Sec, Niv) \cdot \text{RR}(Jr, Lw, Sec, Niv)$$

4. Marktaandeelen per instelling per uitsplitsing worden berekend door de aantallen studenten per instelling per uitsplitsing te delen door het totaal aantal studenten in die uitsplitsing in jaar t.

$$\text{Marktaandeel}(Gem, Lft, Lw, Sec, Niv, Inst) = \frac{\text{Aantal}(Gem, Lft, Lw, Sec, Niv, Inst)}{\text{Aantal}(Gem, Lft, Lw, Sec, Niv)}$$

5. Door het marktaandeel te vermenigvuldigen met de prognose van stap 3, maken we per instelling een schatting van het totaal aantal studenten per jaar, uitgesplitst naar gemeente, leeftijd, leerweg, sectorkamer en niveau. De totaaluitkomsten (sommen voor landelijke aantallen) matchen exact met die van de Referentieramingen.

$$\text{Aantal}(Jr, Reg, Lft, Lw, Sec, Niv, Inst) = \text{Marktaandeel}(Reg, Lw, Sec, Niv, Inst) * \text{Aantal MBO}(Jr, Reg, Lft, Lw, Sec, Niv)$$

Bronnen:

- Tellingen uit 1-cijfer van IP
- Referentieramingen van OCW
- Bevolkingstellingen van CBS
- PRIMOS bevolkingsprognoses van ABF Research

NB:

- De prognose wordt op twee manieren gecorrigeerd met een factor:
 1. De tellingen en Referentieramingen gaan uit van zowel bekostigde als niet-bekostigde hoofdinschrijvingen. Dit betekent dat een deel van de prognoses van t+1 t/m t+15 ook niet-bekostigde hoofdinschrijvingen bevatten. Voor de bekostigingsprognoses zijn enkel de bekostigde hoofdinschrijvingen relevant. Hierom wordt er gecorrigeerd door de prognoses van t+1 t/m t+15 te vermenigvuldigen met het aandeel bekostigde studenten in het jaar t.
 2. De tellingen en Referentieramingen gaan uit van voorlopige tellingen in het jaar t. Voor de bekostigingsprognoses is de wens om uit te gaan van definitieve tellingen rond juli in jaar t, met deze gegevens wordt de huidige bekostiging voor jaar t+2 immers bepaald. Hierom wordt er gecorrigeerd door de prognoses van t+1 t/m t+15 te vermenigvuldigen met een correctiefactor die rekening houdt met de discrepantie tussen de voorlopige tellingen bij IP en de definitieve tellingen bij BKP.
- De Referentieramingen corrigeren voor verwachte conjunctuur wat invloed heeft op de bol/bbl verhouding in het mbo. De opdrachtgevers wilden graag een versie waarbij er een andere bol/bbl verhouding werd gehanteerd. Hierom zijn de bekostigingsprognoses (lees dashboard) opgeleverd als twee varianten: 1) met correctie op basis van de conjunctuur in de Referentieramingen, en 2) zonder correctie in de Referentieramingen.

Diplomaprognose

Tellingen in jaren t-5 t/m t

Voor de tellingen worden de tellingen van bekostigde diploma's van de afdeling bekostiging en planning (BKP) gebruikt.

Bron: tellingen uit 1-cijfer van BKP

Prognose in jaren t+1 t/m t+15

Benadering:

Voor de prognoses wordt het gemiddelde aandeel van inschrijvingen dat leidt tot een diploma van jaren t-1 en t-2 bepaald voor de verscheidene categorieën: aandeel bekostigde diploma, aandeel gestapeld vanaf niveau 2, 3, 4 (zonder specialistendiploma), en aandeel specialistendiploma. Vervolgens zijn deze vermenigvuldigd met het aantal geprognosticeerde inschrijvingen per instelling en kwalificatieniveau en doorgerekend voor jaren t+1 t/m t+15.

A.2 Methodiek DUO achter het dashboard bekostigingsprognoses (2/2)

Bekostiging

Om de bekostiging te bepalen worden formules van de huidige bekostigingssystematiek losgelaten op de tellingen en prognoses. Hiervoor zijn formules aangeleverd door PwC uit de Inventarisatie bekostigingsvarianten mbo, er is verder aangevuld (budgetten zijn aangevuld, subsidies en kwaliteitsgelden zijn niet meegenomen).

$$\begin{aligned} \text{Huidige bekostiging} \\ &= \text{Bekostiging}_{n1} + \text{Bekostiging}_{n2} + \text{Bekostiging}_{n2,3,4} + \text{Bekostiging}_{\text{passend onderwijs}} + \text{Bekostiging}_{\text{wachtgeld}} \\ &+ \text{Bekostiging}_{\text{LOB}} + \text{Bekostiging}_{\text{investeringsbudget KA}} + \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief}} + \text{Bekostiging}_{\text{knelpuntenpot}} \end{aligned}$$

Bekostiging

$$\text{Bekostiging}_{n1} = \frac{\text{Studentwaarde}_{n1,\text{instelling}}}{\text{Studentwaarde}_{n1,\text{totaal}}} \times \text{Budget}_{n1}$$

$$\text{Bekostiging}_{n2} = \frac{\text{Studentwaarde}_{n2,\text{instelling}} + \text{Diplomawaarde}_{n2,\text{instelling}}}{\text{Studentwaarde}_{n2,\text{totaal}} + \text{Diplomawaarde}_{n2,\text{totaal}}} \times \text{Budget}_{n2}$$

$$\text{Bekostiging}_{n3\&4} = \frac{\text{Studentwaarde}_{n3\&4,\text{instelling}} + \text{Diplomawaarde}_{n3\&4,\text{instelling}}}{\text{Studentwaarde}_{n3\&4,\text{totaal}} + \text{Diplomawaarde}_{n3\&4,\text{totaal}}} \times \text{Budget}_{n3\&4}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{passend onderwijs}} = \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo}} \times \text{Budget}_{\text{passend onderwijs}}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{wachtgelden}} = \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo}} \times \text{Budget}_{\text{wachtgelden}}^*$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{LOB}} = \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo}} \times \text{Budget}_{\text{LOB}}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{knelpuntenpot}} = \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo},3,4} \times \text{Budget}_{\text{knelpuntenpot}}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief}} = \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief,randstad}} + \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief,niet-randstad}}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief,randstadinstellingen}} = \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo,randstad}} \times 1,2 \times \text{Budget}_{\text{carrièreperspectief}}$$

$$\begin{aligned} \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief,niet randstad}} &= (\text{Budget}_{\text{carrièreperspectief}} - \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief,randstad}}) \times \\ &\frac{\text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo,niet-randstad}}}{\sum \text{Aandeel bekostiging}_{\text{mbo,niet-randstad}}} \end{aligned}$$

Studentwaarde

$$\text{Studentwaarde}_{n1} = \sum \text{Studenten}_{n1} \times \text{Deeltijdfactor}_{n1} \times CF^{***}$$

$$\text{Studentwaarde}_{n2,3,4} = 80\% \times \sum \text{Studenten}_{n2,3,4} \times \text{Deeltijdfactor}_{n2,3,4} \times \text{Prijsfactor} \times CF^{***}$$

Diplomawaarde

$$\text{Diplomawaarde} = 20\% \times \sum \text{Diploma's} \times (\text{Diplomawaarde} - \text{Stapelcorrectie})$$

In sommige gevallen kan de huidige bekostiging worden aangepast, door er bijvoorbeeld extra budgetten aan toe de voegen. De bekostiging ziet er dan als volgt uit:

$$\begin{aligned} \text{Bekostiging} \\ &= \text{Bekostiging}_{n1} + \text{Bekostiging}_{n2} + \text{Bekostiging}_{n2,3,4} + \text{Bekostiging}_{\text{passend onderwijs}} + \text{Bekostiging}_{\text{wachtgeld}} \\ &+ \text{Bekostiging}_{\text{LOB}} + \text{Bekostiging}_{\text{investeringsbudget KA}} + \text{Bekostiging}_{\text{carrièreperspectief}} + \text{Bekostiging}_{\text{knelpuntenpot}} \\ &+ \text{Bekostiging}_{\text{vaste voet}} + \text{Bekostiging}_{\text{missie}} \end{aligned}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{vaste voet}} = \% \text{ vaste voet} \times \text{Budget}_{\text{vaste voet}}^{****}$$

$$\text{Bekostiging}_{\text{missie}} = \% \text{ missiebekostiging} \times \text{Budget}_{\text{missie}}^{****}$$

* Budget voor wachtgelden is exclusief vavo. Normaliter wordt het aandeel vavo ook meegenomen.

** Wanneer deze berekening is uitgevoerd voor alle Randstadinstellingen, wordt het resterende budget verdeeld onder de niet-Randstadinstellingen, naar rato van hun aandeel in het totaalbudget voor niveau 1, 2 en 3/4.

*** CF refereert hier naar de correctiefactor. In afstemming met OCW en BKP is deze niet doorgevoerd.

**** Vaste voet en missiebekostiging kunnen op twee manieren worden benaderd. Via de bekostiging van het aandeel van de instelling of via een percentage per instelling aangeleverd via excel.